

A4

Crossing borders for effective police investigation
to protect female victims of sex trafficking
and enhance accountability mechanisms

www.a4project.eu

D2.2 A4 Action Plan

KEMEA

This project has been funded by the
European Union's Internal Security Fund -
Police under Grant Agreement No. 101021832.

INDEX

Document Information

D2.2	A4 Action Plan
Deliverable lead	KEMEA
Contributor(s)	KEMEA
Reviewer(s)	LIF, EKKA
WP2	Development of a grounded Action Plan for effective police investigation to intensify prosecution for perpetrators of female victims of sex trafficking
WP lead	CECL
Contractual Delivery Date	2021-10-31
Actual Delivery Date	2022-07-12
Deliverable type	Report (R)
Dissemination level	Public (PU)

Imprint

Project acronym	A4
Project title	Crossing borders for effective police investigation to protect female victims of sex trafficking and enhance accountability mechanisms
Grant Agreement No	101021832
Call	ISFP-2019-AG-THB
Disclaimer	This publication was produced with the financial support of the European Union. Its contents are the sole responsibility of the A4 Consortium and do not necessarily reflect the views of the European Union.
Project description	Data reveal only 1 prosecution for every 2,154 female victims of sex trafficking globally (2020). Greek northern borders are one of the main Europe's back-doors for sex traffickers, while Greece has been convicted twice for violating the Art. 4 of the ECHR in cases of sexually exploited women victims of THB. The A4 Project builds upon the convictions under the Art. 4 aiming to enhance perpetrators' accountability for the protection of women and girl victims of sex trafficking through a police-led resilient mechanism in the EU south-eastern border, built on a border-crossing alliance (Bulgaria-Greece) constructively interconnected with an interregional safety net (5 Northern Greek Border Regions) and advanced from the acquired knowledge of a central European country (Austria).
Project coordinator	KEMEA – Centre for Security Studies (GR), www.kemea.gr
Project consortium	EKKA – National Centre for Social Solidarity (GR), www.ekka.org.gr CECL – Centre for European Constitutional Law (GR), www.cecl.gr VICESSE – Vienna Centre for Societal Security (AT), www.vicesse.eu LIF – Law and Internet Foundation (BG), www.netlaw.bg
Project contact	Dr Giorgos Triantafyllou, A4 Project Coordinator, Centre for Security Studies (KEMEA), g.triantafyllou@kemea-research.gr
Start date	2021-03-01
Duration	24 months
Website	www.a4project.eu
Facebook	@a4projecteu
Twitter	@a4projecteu
Instagram	@a4projecteu

Version Control

Issue	Date	Comment	Author/Editor
0.1	2022-01-31	Draft structure	KEMEA
0.2	2022-02-15	Pre-final version after partners' first review	KEMEA
0.3	2022-03-10	Final version after partners' second review	KEMEA

Table of Contents

INDEX	2
Document Information	2
Imprint.....	2
Version Control.....	2
Table of Contents.....	3
Abbreviations & Definitions	4
Task Description	6
Deviations & Mitigation.....	6
Performance of Partners.....	6
Steering Board Approval	6
EXECUTIVE SUMMARY	7
CHAPTER 1: Contextualising A4	8
Chapter 1.1: The multifaceted nature of TBH: a crime, a human rights violation, and a form of Gender Based Violence (GBV)	8
Chapter 1.2. Challenges and gaps in effectively responding to THB cases.....	9
Chapter 1.3. The impact of COVID-19 on THB.....	11
Chapter 1.4. The A4 intervention: identifying gaps and suggesting ways forward.....	12
Chapter 1.5. Key findings of the A4 research activities.....	12
Chapter 1.5.1. Comparative research of ECtHR judgments.....	13
Chapter 1.5.2. Case file research from Greek and Bulgarian First Instance Courts.....	13
Chapter 1.5.3. Key points from the focus group discussions in Greece, Bulgaria, and Austria	14
Chapter 1.5.4. Key points regarding the SOPs in place	15
Chapter 1.6. The legal framework on THB	16
Chapter 1.7. The framework on stakeholders' coordination for the management and investigation of THB cases in Greece.....	18
Chapter 1.8. Identification of best practices applied in Europe.....	18
CHAPTER 2: The A4 Intervention	19
Chapter 2.1. The objectives of the A4 intervention.....	19
CHAPTER 3: Police training in the A4 Project.....	20
Chapter 3.1. Basic directions.....	20
Chapter 3.2. Trainees' professional culture as an enriching factor for the educational intervention.....	21
Chapter 3.3. The methodological framework of the police training.....	21
Chapter 3.4. The design of the educational intervention	22
Chapter 3.5. Identification of trainees.....	23
Chapter 3.6. Selection of the peer-to-peer learning model.....	23
Chapter 3.7. Organisation of the educational intervention.....	24
Chapter 3.7.1. Implementing the principles of transformative learning: the proposal of A4	24
Chapter 3.7.2. Structure of the police training	25
Chapter 3.8. Organisation of the training of trainers.....	26
Chapter 3.8.1. The methodology of the trainers' training	26
Chapter 3.8.2. Structure of the trainers' training program.....	27
CHAPTER 4. Pilot testing of new roles.....	27
Chapter 4.1. Creation of a critical mass: Creation of Joint Investigation Teams (JITs)	27

Chapter 4.2. Strengthening cross border cooperation.....	28
Chapter 4.3. Mechanism for the monitoring of the pilot implementation.....	28
REFERENCES.....	30

Abbreviations & Definitions

ATU	Anti-Trafficking Unit
CEDAW	International Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women
CoE	Council of Europe
CSO	Civil Society Organisation
EC	European Commission
ECHR	European Convention of Human Rights
ECTHR	European Court of Human Rights
EKKA	National Centre for Social Solidarity
EU	European Union
GA	Grant Agreement
ILO	International Labour Organization
JIT	Joint Investigation Teams
LEA	Law Enforcement Agency
MMG	Multi-sectoral Monitoring Group
NCCTHB	National Commission for Combating Trafficking in Human Beings
NGO	Non-Governmental Organisation
NRM	National Referral Mechanism
ODIHR	OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights
PTSD	Post-Traumatic Stress Disorder
RICs	Reception and Identification Centers
SGBV	Sexual and Gender Based Violence
SOPs	Standard Operating Procedures
THB	Trafficking of Human Beings
TF	Task Force
UN	United Nations
UN Women	United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women
WP	Work Package

Task Description

T.2.3. Development of the A4 Action Plan

This activity will focus on the development of the A4 Action Plan that is expected to be a grounded reference framework, including guiding principles, methodological approaches and clarified procedures for a) enhancing victim-centred knowledge, skills and competences for the vast majority of LEAs of the entire Northern Greek Border Regions as well as critical police services in Attica and Central Greece, b) enhancing cross-border cooperation between Greek LEAs and LEAs from a northern neighbouring country, i.e., Bulgaria, c) interconnection with a central European country, i.e. Austria, which bears many similarities to Greece and d) enhancing cross-sectoral cooperation with civil society organisations (CSOs), active in the field of supporting sexually exploited women and girls, in both national and transnational level, while promoting a victim-centred approach, which strengthens the gender perspective of interventions.

Outcome: Deliverable 2.2. KEMEA, M8, e-format, 40 pages / public, Beneficiaries: Police authorities, national / EU policymakers, civil society organizations, judicial authorities / prosecutors, lawyers, National Referral Mechanisms, National Rapporteurs.

Deviations & Mitigation

The A4 Action Plan was developed and finalised much later than its due date, in accordance with the original project time plan as included the GA. This was due to the fact that its development was largely based on D2.1, which also necessitated additional time for its development and finalisation. The delay was discussed among the partnership, allowing us to ensure that this delay will not impact negatively on the overall project timeline.

Performance of Partners

KEMEA, being responsible for the development of this Deliverable, was in close cooperation with the WP leader, CECL, throughout the development of the A4 Action Plan. All other partners provided their informal feedback and more precisely LIF and EKKA reviewed the Action Plan before its final submission.

Steering Board Approval

The Steering Board deems this deliverable to be fulfilled satisfactory and the internal reviewers' comments to be sufficiently addressed and integrated.

EXECUTIVE SUMMARY

The present deliverable (D2.3) is part of Work Package 2 (WP2: Development of a grounded Action Plan for effective police investigation to intensify prosecution of perpetrators of female victims of sex trafficking) of the EU co-funded project titled [A4: Crossing borders for effective po-lice investigation to protect female victims of sex trafficking and enhance accountability mechanisms](#) (Internal Security Fund – Police).

The Action Plan constitutes the reference framework of the A4 Project. It includes the basic guideline principles, methodological approach, and clarified procedures for the implementation of training and pilot actions with the participation of police personnel, aiming at countering impunity for all actors involved in Trafficking in Human Beings (THB), particularly of women and girls for sexual exploitation. Its main objective is to enhance Law Enforcement Agencies' (LEAs) investigation capacities, from one of the major THB gateways to EU territory, as well as through the exchange of knowledge and improvement of cooperation among 3 European countries with relatively low conviction rates for human trafficking and other related offences being a key common characteristic of each of them.

The findings of the research activities and the analysis that was completed so far in the framework of A4 have been used to elaborate on the development of the Action Plan. More specifically, the integrated results of the following activities:

1. the comparative research on recent judgments of the European Court on Human Rights (ECtHR) on THB cases of women and girls for sexual exploitation against Greece, Bulgaria and Austria.
2. the case file research for the establishment of a clear understanding of the specific gaps and barriers to the effective investigation and prosecution and of the adequate identification of the police training needs.
3. the analysis of the information collected during the focus group discussions with key informants in Greece, Bulgaria and Austria.
4. the analysis of the existing Standard Operating Procedures (SOPs) on cross and inter -sectoral cooperation for the protection and support of women/ girls victims of trafficking for sexual exploitation, have provided sound evidence to further organize the project' s key training and pilot testing activities.

On this basis, the purpose of the present deliverable is to illustrate the basic, operationally interconnected axes of the A4 intervention, namely the development of skills (WP3) and their pilot testing (WP4).

CHAPTER 1: Contextualising A4

A4 is an EU co-funded project that aims at countering impunity for all actors involved in THB, particularly of women and girls for sexual exploitation, through enhancing Law Enforcement Agencies' (LEAs) investigation capacities, from one of the major THB gateways to EU territory, as well as through the exchange of knowledge and improvement of cooperation among 3 European countries with the low conviction rates for human trafficking and other related offences being a key common characteristic among them. Building on the evidence that was collected in the framework of the research activities under WP2, A4 will invest the development of a solid Action Plan followed by the capacity building of the Hellenic Police personnel and the developed multi-disciplinary approach incorporated in the A4 Practice Advice paper.

To this end, the A4 project started with the designing and implementation of three complementary research activities that produced key primary and secondary findings that document the existing culture of impunity, by addressing systemic failures that cause and reproduce a non-punishment habitat for perpetrators. More specifically, the three research activities as listed above.

To make sure that the Action Plan will be well grounded and will include steps and methodologies that are adapted in the European context with the aim of addressing the needs and the gaps identified in the project, the analysis of the existing Standard Operating Procedures (SOPs) used by public and civil society actors for the protection of female victims/ survivors of sexual exploitation was conducted. This SOPs Analysis provided a specific picture of the processes that are currently followed, and the actors involved. As a result, the qualitative evidence that was gathered enables the development of the Action Plan that will guide the rest of the activities of A4 (police staff trainings and pilot implementation phase).

Considering the impact of COVID-19 on the operation of activities of THB as well as on the management of THB cases by professionals of different disciplines, it is imperative that an overview of the state of play is also presented. Other than the contextual specificities, the main intersecting results of the research activities will be integrated in the wider context analysis as they cannot be examined separately. Finally, building on the findings of the research conducted by the consortium partners, examples of good practices -mainly from Austria- are suggested.

Chapter 1.1: The multifaceted nature of TBH: a crime, a human rights violation, and a form of Gender Based Violence (GBV)

The year 2000 was a milestone for THB with the first internationally agreed definition being adopted in the Protocol to Prevent, Suppress and Punish the Trafficking in Persons, especially women and children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organised Crime. More specifically, THB consists of the recruitment, transportation, transfer, harbouring or receipt of persons, by means of the threat or use of force or other forms of coercion, of abduction, of fraud, of deception, of the abuse of power or of a position of vulnerability or of the giving or receiving of payments or benefits to achieve the consent of a person having control over another person, for the purpose of exploitation. Exploitation shall include, at a minimum, the exploitation of the prostitution of others or other forms of sexual exploitation, forced labour or services, slavery, or practices similar to slavery, servitude, or the removal of organs.¹ The Protocol pays particular attention to the protection and safety of the victims, especially of women and children, while it provides for the obligation of the states to train law enforcement officials to prevent trafficking activities, prosecute perpetrators and protect the victims.

Based on global evidence from 2017, out of the 24.9 million people trapped in forced labour, 4.8 million persons are sexually exploited by the use of force, most of them being women and girls.² As a transnational crime, the prevention of THB requires proper cooperation and coordination among countries with different legal systems. It is a matter of fact that international criminal networks operate in a rather complex and sophisticated way that requires the constant readiness of the international community in the attempt to combat THB. Other than the

¹ UN General Assembly, Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, Supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, 15 November 2000, available at: <https://www.refworld.org/docid/4720706c0.html>. Other than this Protocol, the ILO also identifies THB for sexual exploitation as a form of forced labour that the states have the obligation to suppress in three of its key legal instruments since 1930 (Forced Labour Convention, 1930 (No. 29), Abolition of Forced Labour Convention, 1957 (No. 105), Protocol to the Forced Labour Convention, 1930).

² International Labour Organization (ILO), Walk Free Foundation and the International Organization for Migration (IOM). 2017. Global Estimates of Modern Slavery: Forced Labour and Forced Marriage, Geneva.

national criminal laws, THB intersects with the immigration laws of a country, thus increasing the number of authorities and professionals that need to work together to establish a victim/survivor-oriented approach in anti-trafficking interventions.³

Additionally, the links of THB with human rights are manifold. Trafficking activities for sexual exploitation thrive in contexts where human rights violations occur (states of emergency for example) or where the social, political, and economic conditions for people diminish the human rights standards of a country (collapse of the welfare systems, e.tc.). In other words, poverty, homelessness, structural or interpersonal violence, gender identity issues, insecurity related to armed conflict, or economic inequalities are usually linked with THB.⁴ At the same time, the human rights of a person that is trafficked for sexual exploitation are brutally violated. The necessary human rights-based approach when managing THB cases or when relevant policies are adopted is explained below.

Finally, it would be an omission not to mention that THB for sexual exploitation is always a gendered crime. It is acknowledged as a sex-based discrimination and a form of violence against women and girls.⁵ Indicatively, gender stereotypes, gender-based violence and gender inequality are increasing women's and girls' vulnerability by depriving them from equal employment opportunities and control over any financial resources they may have. As a result, they are listed among the key drivers for human trafficking for sexual exploitation of women and girls. However, the nexus between THB and sexual and gender-based violence (SGBV) also appears when studying the individual elements of this crime as well as its implications on its victims/ survivors. Many international legal instruments have recognised the need for higher standards of protection for human trafficking victims. For instance, since 1979 the International Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW) provides for that states parties shall take all appropriate measures, including legislation, to suppress all forms of traffic in women and exploitation of prostitution of women (Article 6).

THB is a multifaceted phenomenon, the prevention and combating of which requires the dedication and mobilisation of different resources (technical, human, financial e.tc.) at the same time. From a legal perspective the major legal state obligations with respect to preventing trafficking, protecting, and supporting victims, and prosecuting perpetrators are established with the rules of the international law regarding state responsibility as well as the key norms of international human rights law, international criminal law, and refugee law. It is evident that any effective response (policy/ legal/ operational) to it needs to be multi-sectoral. However, in many countries the relevant systems in place are failing THB victims. Before proceeding with the development of the guiding methodological principles that are considered when designing interventions for the prevention and combating of THB, the main challenges and gaps identified are presented.

Chapter 1.2. Challenges and gaps in effectively responding to THB cases

The main tasks that need to be strategically performed in responding to THB cases are briefly divided in four key areas:

1. Prevention of trafficking in human beings.
2. Protection of victims/ survivors of trafficking in human beings.
3. Response by criminal judiciary/criminal prosecution.
4. Partnership, co-ordination, and international cooperation.

Although the quality of the responses and the steps that are taken have been significantly improved, statistics still show that a great number of vulnerable people are exposed to human trafficking for the purpose of sexual exploitation.⁶ To further strengthen the responses to THB the approach needs to be holistic.⁷ Regarding prevention, the focus should be placed on understanding and addressing the root causes of the phenomenon as well as the intelligence of criminal operations. THB has great political and economic impact except of the implication upon the individual victims/ survivors. In response to the above root causes, most prevention strategies fall within one of the following categories: a) reducing the vulnerability of potential victims through social

³ The concepts of trafficking in human beings and smuggling of migrants should be distinct despite any common elements.

⁴ The humanitarian aspect of THB should also be referred to briefly.

⁵ Since the A4 focuses on the protection of women and girl victims of human trafficking for sexual exploitation, the term violence against women and girls will be used throughout the text instead of the term gender-based that includes all the genders. Exceptions will be made for references of the official titles of legal and/ or policy instruments.

⁶ UNODC (2020). Global Report on Trafficking in Persons 2020.

⁷ Coster van Voorhout J. (2020). Combating Human Trafficking Holistically through Proactive Financial Investigations, Journal of International Criminal Justice, Volume 18, Issue 1, March 2020, Pages 87–106, <https://doi.org/10.1093/jicj/mqaa013>.

and economic development, b) discouraging the demand for the services of trafficked persons, c) public education, d) border control, e) preventing the corruption of public officials.⁸

However, the more the weaknesses on the aforementioned areas exist, the more exploitation opportunities will appear for traffickers. Social and economic development in many parts of the world is rather slow and inequalities are persistent. Countries or/ and regions with breakdowns in the rule of law are enabling environments for traffickers. In such contexts vulnerabilities of the victims are intensified. Additionally, it is a matter of fact that criminal networks act proactively with the aim of their adapting in the rapidly changing environments. For example, the extensive use of technology (i.e., use of new social media and other digital platforms to recruit victims) and the identification of diverse models of transportation for facilitating their illicit activities pose new challenges in the traditional understanding of the transnational nature of THB.⁹

Furthermore, the protection of victims requires a victim-centred approach, adequate services, and proper coordination mechanisms. Many countries do not have comprehensive strategies for the protection of victims, something that is highlighted as one of the major gaps not only across the EU, but worldwide. On top of that, prosecuting victims for prostitution or involvement in other criminal activities is quite common, something that undermines the victims' trust in the judiciary and the protection system in general. Understanding the victims' needs and restore their trust in the official mechanisms is especially critical in THB cases as the victims' cooperation with the competent authorities is necessary for prosecuting the traffickers.

In the same vein the lack of understanding of THB of many Law Enforcement Agencies' (LEAs') representatives (in countries of origin/ recruitment, transit and destination) in conjunction with systemic deficiencies of the criminal justice system (i.e. time-consuming processes, lack of procedural safeguards, excessive length of the criminal proceedings with no access to effective remedy to challenge the delays) are listed as some of the key actors that hinder both the protection of victims and the prosecution of the perpetrators. Victims are often exposed to secondary victimisation and a series of other risks (i.e., being further exploited by traffickers or even murdered) for prolonged periods of time. The lack of training on THB of police officers, public prosecutors and judges can result in inadequate investigations and victim blaming.

The involvement of public officials in criminal networks is definitely one of the most challenging elements of THB. As a form of organised crime, THB requires systematic corruption, something that had not been examined thoroughly before the development of the OECD Guiding Principles on corruption and trafficking in human persons.¹⁰ The role of corruption in THB allows the crime to be invisible, facilitates the impunity once cases of trafficking in persons are detected, facilitates the execution of the crime, and assures the re-victimisation of trafficked victims.¹¹

International cooperation and coordination mechanisms are essential to prevent and combat THB.¹² They are a prerequisite to successfully implement any THB strategy and should be based on a clear delineation of the roles, the responsibilities and the processes that are followed to protect the victims and deal with the criminal activities in question. Although many countries have ratified the relevant treaties and international protocols, they do not all of them have the knowledge or the capacity to implement the measures that promote international cooperation in THB cases. More than 20 years since the adoption of the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Human Trafficking, the international community is still recommended to speed up a stronger, more coordinated response to the scourge of human trafficking.¹³

The wide range of challenges and gaps observed for the prevention and combating of THB re-quire the development and implementation of strategies that focus on victims' protection and empowerment and the training of LEAs representatives to identify such cases and prosecute the traffickers.

⁸ UNODC, Toolkit to Combat Trafficking in Persons, p. 454.

⁹ Sarkar S. (2015). Use of Technology in Human Trafficking Networks and Sexual Exploitation: A Cross-Sectional Multi-Country Study, *Transnational Social Review - A Social Work Journal* 5(1):1-14, DOI:10.1080/21931674.2014.991184, UN (2021). Good Use and Abuse: The Role of Technology in Human Trafficking.

¹⁰ OECD (2016). Trafficking in Persons and Corruption - Breaking the Chain, available at https://read.oecd-ilibrary.org/governance/trafficking-in-persons-and-corruption_9789264253728-en#page1

¹¹ OECD, Background Paper – Developing a Framework for Combating Corruption Related to Trafficking in Persons, p.10.

¹² U.N. General Assembly's resolution 58/137 of December 22, 2003, "Strengthening International Cooperation in Preventing and Combating Trafficking in Persons and Protecting Victims of Such Trafficking".

¹³ See the conclusions of the high-level meeting on the United Nations Global Plan of Action to Combat Trafficking in Persons (November 2021), available at: <https://www.un.org/press/en/2021/ga12388.doc.htm>.

Chapter 1.3. The impact of COVID-19 on THB¹⁴

The restrictions that were activated to prevent the spread of the COVID -19 pandemic world-wide with the aim of protecting public health temporarily suspended/ decreased international mobility, strengthened borders' control, shifted the way many activities were carried out and increased the use of digital platforms and online tools for everyday tasks. Human trafficking for sexual exploitation was affected as well. Transportation as an essential element of the THB definition was mostly impacted. Recruitment continued being performed using online sources and digital platforms and the sexual services were also provided the same way. It is important to note that children were especially targeted by networks as potential victims as a great number of children were constantly using the Internet during the pandemic for education and other reasons.¹⁵ These changes brought THB out of sight with new emerging trends.

The vulnerabilities of victims/ survivors of THB for sexual exploitation were intensified.¹⁶ The OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR), and the United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (UN Women) conducted a global survey with 94 survivors of trafficking from 40 countries, and 385 frontline workers from 102 countries from 27 April to 18 of May 2020 to understand the impact of the pandemic on trafficking in persons and how the global community can better respond to these emerging trafficking trends.¹⁷ According to the results, 70% of the female victims/ survivors responded that their mental health worsened due to uncertainty and isolation with many of them having to experience again Post Traumatic Stress Disorder (PTSD). Compared to before the pandemic, respondents reported difficulties in accessing basic and essential services, including medical services, employment opportunities, access to psychological services and legal assistance. They also re-reported difficulties in obtaining testing for COVID-19. The same research indicates that the new trends on THB are gender-specific and further exacerbated by existing gender inequalities.¹⁸ Organisations and other frontline actors working with victims/ survivors had reduced ability to perform normal activities due to the lack of measures to protect the health of their staff, especially during the first months of the pandemic.¹⁹

Evidence shows that the number of people at risk of being trafficked and sexually exploited increased due to the pandemic outbreak and its economic consequences. Moreover, according to the State Department the pandemic caused governments to divert resources away from anti-trafficking efforts resulting in decreased protection measures and service provision for victims and hindrances to investigations and prosecutions of traffickers.²⁰

Finally, during the pandemic THB cases may have been presented as other forms of GBV such as domestic violence. Intimate partner trafficking, namely an intersection of domestic violence and THB for sexual exploitation, was a trend identified during the pandemic in many countries. Frontline workers needed to pay extra attention to cases of women reporting domestic violence incidents. Many victims of trafficking were isolated with the traffickers who presented them-selves as partners, husbands, or relatives in cases when women had asked for help.

On another critical note, COVID-19 disrupted the flow of the criminal justice system. The measures that were implemented in response to COVID-19 resulted in the suspension of most criminal court proceedings. For countries with systemic deficiencies such as the excessive length of the court proceedings, delays were further extended something that had an impact on the protection of vulnerable victims as well. These delays triggered distress and uncertainty while it was not always possible for the victims to receive the support needed due to the limited capacity and the barriers encountered by frontline workers supporting vulnerable

¹⁴ Other than the impact of COVID-19 on the trends around the operation of THB networks and the management of THB cases, the pandemic and the prevention measures adopted are possibly going to affect the implementation of activities in the framework of A4. Risk assessments and mitigation measures should be conducted and decided upon before the implementation of the activities included in the WP3 and WP4 based on the developments and the protocols applied.

¹⁵ Save the Children (2021). COVID-19 crisis has pushed child traffickers online and out of sight, available at: <https://reliefweb.int/report/world/covid-19-crisis-has-pushed-child-traffickers-online-and-out-sight-save-children>.

¹⁶ OHCHR (2020). COVID-19 Position Paper: The impact and consequences of the COVID-19 pandemic on trafficked and exploited persons, available at: <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Trafficking/COVID-19-Impact-trafficking.pdf>.

¹⁷ OSCE ODIHR and UN Women, Guidance Addressing Emerging Human Trafficking Trends and Consequences of the COVID-19 Pandemic, available at: https://www.osce.org/files/f/documents/2/a/458434_4.pdf.

¹⁸ Fraser E. (2020). Impact of COVID-19 Pandemic on Violence against Women and Girls, VAWG Helpdesk Research Report No. 284, available at: <https://www.sddirect.org.uk/media/1881/vawg-helpdesk-284-covid-19-and-vawg.pdf>.

¹⁹ UNODC (2021). The Effects of the COVID-19 Pandemic on Trafficking in Persons and Responses to the Challenges – A Global Study of Emerging Evidence, p. 47, available at: https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/2021/The_effects_of_the_COVID-19_pandemic_on_trafficking_in_persons.pdf

²⁰ CNN Politics, Covid-19 pandemic increased number of people at risk of human trafficking, State Department report says, July 2021, available at: <https://edition.cnn.com/2021/07/01/politics/2021-trafficking-in-persons-report-covid/index.html>.

populations during the first months of the pandemic. Furthermore, the restrictions imposed by many states to prevent the spread of the coronavirus affected the judicial cooperation in criminal matters and the application of instruments such as arrest warrants.²¹

COVID-19 was a factor that unexpectedly changed the landscape by pushing more people to THB for sexual exploitation and making the conditions for identification and provision of support especially burdensome for the victims. COVID-19 developments are still under process and are expected to become more visible in the future. As a result, any intervention related to THB should be informed accordingly.

Chapter 1.4. The A4 intervention: identifying gaps and suggesting ways forward

The A4 project is underpinned by a rights-based approach in its inception. It refers to article 4 of the European Convention on Human Rights (ECtHR), the legal basis against which the European Court of Human Rights assesses the evidence of cases concerning human trafficking. The project addresses a key challenge for Europe, namely combating THB of women and girls and rests on the assumption that perpetrators' intensified prosecution for sex trafficking of women/girls preconditions effective police investigation by equipping LEAs with multi-disciplinary competences challenging perpetrators' impunity and victims' liability. The 3 EU member states that will directly benefit from the project's implementation are Greece, Bulgaria and Austria.

Greece is traditionally a country of destination and transit of victims of THB. This situation has been aggravated because of the flows of people fleeing their countries towards Europe after 2015, but also because of the ongoing economic and social crisis since 2009, as THB is linked to poverty and collapse of the welfare state that creates more THB victims and makes their detection, identification, and protection more difficult. According to the National Referral Mechanism (NRM) for the protection of victims of trafficking, the official actor for the national THB statistics, 154 THB cases were reported in 2019 and 167 new THB cases in 2020 with sexual exploitation of women remaining the main form of exploitation in the reported cases of NRM.

Bulgaria is a country of origin for trafficked persons and a transit country for THB victims. Like Greece, Bulgaria is an entry point for migrants from Middle East and Asia to Western Europe. However, the latest GRETA Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings country report points out that no victims of THB have been identified amongst asylum seekers and that most of the identified victims (around 65%) were Bulgarian women and girls trafficked abroad for the purpose of sexual exploitation.

Austria is a country of destination and transit of THB victims; most victims are women, and the most frequent form of exploitation remains sexual exploitation.

The assumption on which the designing of the project rests needed to be enriched with evidence derived from the specific contexts in which A4 will be implemented. To this end, the second WP included 3 research activities to combine literature and case law review with evidence from the field and testimonies from representatives of the stakeholders involved in the management of THB cases for sexual exploitation.

Chapter 1.5. Key findings of the A4 research activities

To identify gaps on police investigation that produce and reproduce a non-punishment habitat for perpetrators of THB for sexual exploitation of women and girls the following activities took place in the framework of WP2:

1. Comparative research on judgments of the ECtHR against Greece, Bulgaria, and Austria regarding violations of the article 4 of the ECHR.
2. Case file research from Greek and Bulgarian First Instance Courts
3. 5 focus groups with key informants in Greece, Bulgaria, and Austria for documenting the failures in holding the perpetrators accountable and avoiding victims' prosecution as well as the procedural stages during which these failures occur. This activity will focus on national and European level.
4. SOPs analysis focusing on referral pathways, individual case management, coordination issues, monitoring and evaluation mechanisms to address cooperation challenges for the effective and holistic protection and support of victims of THB for sexual exploitation.

²¹ For more information for the EU see Impact of COVID-19 on the justice field, available at: https://e-justice.europa.eu/content_impact_of_covid19_on_the_justice_field-37147-en.do.

The main findings of the activities listed above read as follows:

Chapter 1.5.1. Comparative research of ECtHR judgments

The case law of the ECtHR on violations of article 4 of the ECHR regarding THB for sexual exploitation is limited. However, more cases are brought before the Court which gradually solves interpretation issues that have arisen from the wording of article 4. After the landmark *Siliadin v. France* and *Rantsev v. Cyprus* cases, the Court considered that THB falls within the scope of application of article 4 and noted that in accordance with contemporary norms and trends in this field, the member states' positive obligations under article 4 of the ECHR must be seen as requiring the penalisation and effective prosecution of any act of THB. Concerning the Greek (*L.E. v. Greece* and *T.I and others v. Greece*) and Bulgarian (*S.V. v. Bulgaria* and *W.v. Bulgaria*) cases on THB for sexual exploitation systematic deficiencies in the criminal justice system (length of the proceedings) as well as difficulties for LEAs in identifying victims, conducting proper investigations, asking for cross-border cooperation and providing the victims with support and protection services were pointed out by the Court.

Chapter 1.5.2. Case file research from Greek and Bulgarian First Instance Courts

In total 10 cases (7 from Greece and 3 from Bulgaria) were selected and analysed for the purposes of the comparative research. Despite the differences in the legal systems of the two countries, many common trends were identified. Some of the most important gaps that were detected are:

Table 1: Case file research findings

Category	Main Findings
Procedural	<ul style="list-style-type: none"> ○ Preliminary investigations are not held in many cases. ○ Authorities' omissions result in a lack of or insufficient evidence and subsequent inability to prosecute the perpetrators. ○ Excessive length of the proceedings due to systemic deficiencies or procedural requirements results in a loss of significant evidence, exhaustion and secondary victimisation of the victims and reduction of the sentence in favour of the perpetrator. ○ Procedural safeguards in place for the protection of victims appear to be severely lacking in practice both in Bulgaria and in Greece. ○ Inadequate psychological support and preparation of the victim for their interview. ○ Protective provisions regarding the conditions and procedure to be followed for the receipt of additional statements (at the victim's residence, using predetermined questions, and with the support of a psychologist) are often completely ignored.
Substantial (policy/ legal)	<ul style="list-style-type: none"> ○ The applicable legal framework regarding THB for sexual exploitation has generally been found to be compliant with European (EU and CoE) standards. ○ Lack of awareness around THB for sexual exploitation (lack of knowledge on the legal framework, the policies that apply, the rights of the victims e.tc.). ○ Misapplication of the concepts of consent and lack of understanding of vulnerability. ○ Difficulties in understanding the difference between the legal safeguarding of rights and freedoms and the actual requirements of a person exercising these rights and freedoms based on their genuine will. ○ Amendments in legislation (i.e., abolition of pimping in Bulgarian Law) that introduce challenges in prosecute the perpetrators.
Protection of victims	<ul style="list-style-type: none"> ○ Inadequate support of the victims due to the authorities' lack of knowledge around the services available, the referral pathways and the relevant obligations that the authorities are bound to. ○ Inability to identify victims due to a lack of understanding around THB for sexual exploitation. ○ Secondary victimisation, threat to their wellbeing and, often, their lives, prosecution of the victims instead of the traffickers. ○ Inadequate services to cover the needs of the victims.

Other (practices/ trainings/ cooperation/ coordination)	<ul style="list-style-type: none"> ○ No specialised trainings are taking place to address the Investigating Authorities' lack of knowledge on the legal/ policy framework on THB for sexual exploitation. ○ Deficiencies in cross-border cooperation between law enforcement authorities. ○ Inadequate protection of witnesses. ○ The sentencing of perpetrators remains inconsistent. In certain cases, the penalties imposed are manifestly disproportionate to the disapprobation of the offence committed.
---	--

Chapter 1.5.3. Key points from the focus group discussions in Greece, Bulgaria, and Austria

To enrich the conclusions drawn by case law analysis and the case file research, 5 focus groups with key informants in Greece, Bulgaria, and Austria were organised (3 in Greece, 1 in Bulgaria and 1 in Austria). The main findings are presented per country in the table below:

Table 2: Focus group discussion findings

Country	Working Group Participants	Main Findings
Greece	Focus Group 1: The Greek Rapporteur, the Head of the Antitrafficking Department for Attica and southern Greece, an officer of the Police Department of Northeast Attica, a judge of the Court of Appeals, and a vice-prosecutor of the Court of Appeals.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Unanimous agreement that Greece suffers from a culture of impunity as regards the treatment of perpetrators of sex THB. ○ Lack of psychological support and empowerment of the victim during the procedure, and problems with translation and interpretation services. ○ Police and non-police state personnel is undertrained or not trained at all. ○ Scepticism on the recent changes in legislation. ○ Challenges exist at the pre-trial stage when the case is built. ○ Lack of resources and technical know-how for the investigation of sex THB, whereas criminal networks often use very sophisticated technological solutions. ○ Better moral and material support of the victims would improve their cooperation with the police. ○ Gaps in transnational cooperation. ○ Need for specialised training for all the professionals.
	Focus Group 2: Two officers of the Antitrafficking Department for Attica and southern Greece, three officers from the area of Rhodope and one officer from the area of Kozani.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Anti-trafficking police have all the necessary training and experience to be able to conduct the investigation, but this is not the case for the non-specialised police staff. ○ Difficulties in persuading the victims to cooperate with the police. ○ Scepticism on the recent changes in legislation. ○ Non-specialised police staff is not aware on how to identify a victim if they don't expressly report the crime of sex THB. ○ Excellent relationships with public prosecutors. ○ Regular cross border cooperation with EU member states but not with non -EU.
	Focus Group 3: Three police officers from the Attica region and representatives from four prominent civil society organisations, all dealing with THB cases – namely: A21, Human Rights 360, Médecins du Monde, and Generation 2.0.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Representatives of the civil society had conflicting views on collaboration with the police. ○ Diverse roles, tasks and responsibilities make collaboration in the field difficult, but the coordination of the National Referral Mechanism is effective. ○ Lack of services which cover the immediate needs of the victims for protection, accommodation, legal status e.tc. ○ Need to train Public Prosecutors and other professionals with focus on the trainees' specific discipline and duties. ○ Training and empowerment within the victims' communities. ○ Revictimisation of the victims is a problem.

Bulgaria	<p>Focus Group 1: Inspector of the General Directorate "Combating Organised Crime", Specialized sector "Traffic of human beings", a Senior Expert at the National Commission for Combating Trafficking of Human Beings, a representative of the General Directorate "Border Police", a Prosecutor of the Supreme Court of Cassation.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Trainings are organised on an annual basis by the NCCTHB in line with the national legislation and the strategy to combat sex THB. ○ The national program to combat THB provides for activities to enhance cross border cooperation such as international expert meetings on preventing THB covered by Europol, monitoring visits to Bulgaria of the OSCE Special Representative for Combating THB. ○ Guiding document for the competent authorities to investigate THB which is reviewed during the police annual trainings. ○ Use of personal contacts for cross border cooperation due to the lengthy proceedings. ○ Cross-border cooperation is smoother and faster at a police level but not when other authorities are involved. ○ Responses from the competent authorities of other countries are delayed. ○ There are difficulties in detecting perpetrators and witnesses. ○ Multi-stakeholder and cross border trainings should be organised. ○ Systematisation of the THB case-law would be an important tool to be used by the competent authorities.
Austria	<p>Focus Group 1: A representative of the International Organisation for Migration (IOM), a representative of the Human Rights Office (HRO) of the City of Vienna; and TF CTHB member, a representative of the Regional Implementation Initiative Against Human Trafficking Think Tank, a former Minister of Women, and TF CTHB member, a representative of the Ministry of Interior, Strategic Office for CTHB, and TF CTHB member, a representative of the Ministry of Interior, .BK Vienna, Joint Operations Office, and TF CTHB member, a representative of the Federal Chancellery Office, Dpt. for Women, and TF CTHB member, a representative of the Ministry of Justice, and TF CTHB member, and a representative of an officially recognised THB female victims' organisation (VO LEFOE).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ The mechanism in place constitutes referrals from the police to victims' organisations mandatory. ○ There is a unique legal basis for sex THB in the penal code. ○ Organizations work with the victims both at the pre-trial stage and accompany them throughout the trial procedures, something that is exemplary within the European context. ○ To avoid secondary victimisation "Kontradiktorische Einvernahme" contradictory examination is the best legal measure available. ○ The court proceedings need to be trauma informed and the judges should be sensitised about the vulnerability of the victims. ○ The Task Force on Countering THB facilitates the multi-stakeholder dialogue but cannot enforce its decisions. A stakeholders' engagement strategy would be desirable. ○ The role of frontline non-specialized police officers is important. Joint trainings are beneficial for all the actors involved. ○ Legal reforms such as the improvement of the state compensation scheme for the victims are critical.

Chapter 1.5.4. Key points regarding the SOPs in place²²

In Greece, the National Referral Mechanism (NRM) is core in preventing and combating THB.²³ The NRM has adopted SOPs that reflect the steps that are made and the processes that are followed to support victims of THB. The SOPs are designed based on the definition of THB enshrined in the Protocol to Prevent, Suppress and Punish the Trafficking in Persons. Special attention is devoted to first-level identification of victims of human trafficking, including potential victims stranded in Reception and Identification Centres (RICs), the so-called hotspots. Human trafficking indicators are applied to the unified vulnerability assessment of migrants/ asylum seekers registered in the RICs. This vulnerability assessment is carried out by medical doctors and psycho-social service providers. Other than the cases that are identified in the RICs, the SOPs provide for the guiding principles and the actions that need to be undertaken whenever a potential victim is identified both when the evidence is sufficient and when it is not. The definition of the actor that identifies a THB case is broad

²² The SOPs referred to in this section are applicable in the Greek context.

²³ More information about NRM and its role as the coordination and supervising body for THB issues will be explained below.

and includes all the actors working in the field and will/ can probably encounter a victim from the targeted population.²⁴

Covering the basic needs (provision of food, clothing, accommodation, contact with her family and medical examinations) of a victim is of fundamental importance upon identification. Information on what THB is, the rights of the victims that are identified, the possibility to cooperate with the prosecuting authorities, the presentation of the victim's choices and the consequences they entail and the timeframe within which the victims can decide about their (legal) actions are communicated by the actor that has proceeded in the identification. In the positive response of a woman/ girl, the NRM is contacted, and the case is officially registered. In the absence of sufficient evidence for the complete identification, a risk and needs assessment is taking place. In this case, a re-assessment of the evidence that is available is conducted to indicate whether there is a THB case. If not, the protocol for vulnerable populations is applied to support the person under consideration. The steps that are followed in case of identification of a victim in hospitals are described in the SOPs as well.

The informed consent of the victim should be provided at all stages. Underage victims, especially the unaccompanied ones, are protected and provided with all the services they need. According to the SOPs, cultural mediation should also be guaranteed at all stages to make sure that communication with the victim will be culturally sensitive, trauma and gender informed. The SOPs describe in detail what the medical and the psychosocial support for the victims is comprised of the legal representation choices and the possibility of voluntary and safe repatriation in the countries of origin. Finally, several NGOs and other actors that are responsible for responding in requests for the victim support services is included.

The SOPs of the Hellenic Police are not as detailed as the ones of the NRM. Although there are references to cooperation with other actors/ authorities at national regional and international level, the specific steps are not explained properly. Additionally, the approach is more evidence-based and not survivor oriented.

Chapter 1.6. The legal framework on THB

To complete the contextual analysis that frames the development of the Action Plan, the following list of legislation/ policy instruments follows.

Table 3: Legal framework on THB

International and Regional Legal and Policy Instruments ²⁵
<ul style="list-style-type: none"> o Protocol to Prevent, Suppress and Punish the Trafficking in Persons, especially women and children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime. o Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW). o Optional Protocol to the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women. o UN Convention on the Rights of the Child. o 1951 UN Refugee Convention and its 1967 Protocol. o Treaty on the Functioning of the European Union (Article 67 (3) prioritising a high level of security for the Union; Article 83 with links Article 79). o Directive 2011/36/EU of the European Parliament and of the Council of 5 April 2011 on preventing and combating trafficking in human beings and protecting its victims and replacing Council Framework Decision 2002/629/JHA. o Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012, establishing minimum standards on the rights, support, and protection of victims of crime, and replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA. o Directive 2013/32/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on common procedures for granting and withdrawing international Protection. o Directive 2013/33/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 laying down standards for the reception of applicants for international protection (recast), set forth the minimum reception requirements and a list of vulnerability criteria. o Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Istanbul Convention). o European Convention on Human Rights.

²⁴ A list of the actors and the services provided is included in the SOPs as well.

²⁵ The list is not exhaustive.

- o The Lanzarote Convention on the protection of children against sexual exploitation and sexual abuse.
- o Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on the EU Strategy on Combating Trafficking in Human Beings 2021-2025, COM (2021) 171 final.
- o Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on the EU Strategy on victims' rights (2020-2025) COM/2020/258 final.
- o Europol Strategy 2020+
- o EU priorities for the fight against serious and organised crime for EMPACT 2022-2025.
- o The Council of Europe Action Plan on Protecting Refugee and Migrant Children (2017-2019) with a focus on actions to ensure that children are protected from violence, including trafficking and sexual exploitation.
- o OSCE Strategy for Combating Trafficking in Human Beings 2019-2024.
- o UNODC Strategy 2021-2025.

Greek Legal and Policy Instruments

- o Articles 322 - 353 of the Penal Code (on crimes against sexual freedom and against financial exploitation of sexual life).
- o Istanbul Convention – Law 4351/2018.
- o Article 46 of the Code of Penal Procedure (as amended by article 28 paragraph 1 of Law 4055/2012).
- o Article 19(a) of Law 4361 (as amended by Law 4332/2015 of the Greek Immigration Code).
- o Law 2447/1996 as amended by Law 4538/2018 (legal requirements for guardianship for Unaccompanied Children) and articles 1589 seq. of the Greek Civil Code).
- o Law 3064/2002 on Combating trafficking in human beings, crimes against sexual freedom, child pornography and sexual exploitation, and assisting victims of such crimes.
- o Presidential Decree 233/2003 on the Protection and assistance according to article 12 of the Law 3064/2002 (Government Gazette 248 A) to the victims of the crimes provided for by the articles 323, 323A, 323B, 348A, 349, 351 and 351A of the Penal Code, and the article 87 paragraphs 5 and 6 and 88 of the Law 3386/2005.
- o Law 3386/2005 on the entry, residence, and social integration of third country nationals in the Greek Territory.
- o Law 3875/2010 on the ratification and implementation of the United Nations Convention against Transnational Organised Crime, its three Protocols and other related provisions.
- o Law 4198/2013 on the Prevention and combating of trafficking in human beings, the protection of victims and other provisions.
- o Law 4216/2013 on the Ratification of the Council of Europe Convention on Taking Action against Trafficking in Human Beings.
- o Joint Ministerial Decision No 30840 (29-06-2016) on the Establishment and operation of the National Referral and Identification Mechanism of Victims of Human Trafficking.
- o Strategy of the Ministry of Citizen's Protection for Combating Trafficking in Human Beings 2021-2025
- o
- o More specifically on the responsibilities of the Hellenic Police:
- o Law 4249/2014 on the Reform of the Hellenic Police and other provisions.
- o Code of Penal Procedure: Articles: 33, 226A, 233 seq. (about cultural mediators) 243 seq., 251 seq., 253 seq., 275 seq., 417 seq.
- o Presidential Decree 120/2008 (Disciplinary Code of the Hellenic Police).
- o General Provisions that apply to the public sector and declare the actions or omissions of the state to protect citizens and respect human rights.

Bulgarian Legal and Policy Instruments

- o Article 155, 159A par. 1 and 2 of the Bulgarian Penal Code
- o Combating Trafficking in Human Beings Act, 2004
- o Crime Victim Assistance and Financial Compensation Act
- o Law for the Foreigners in the Republic of Bulgaria

Austrian Legal and Policy Instruments

- o Section 104A of the Austrian Criminal Code

Chapter 1.7. The framework on stakeholders' coordination for the management and investigation of THB cases in Greece

The NRM was established in 2016.²⁶ It is supervised by the Office of the Special Rapporteur on Combatting THB which is also competent for designing, implementing, and coordinating the National Strategy and the Action Plan on preventing and combatting THB. The official statistics on victims' identification and protection are collected and processed by the National Centre for Social Solidarity (EKKA) - the competent authority for the management of the NRM. The NRM promotes a solid framework for synergy among a broad range of front-line professionals from State agencies, international organisations, and civil society. More specifically, it includes the Reception and Identification Service, the Asylum Service, General Hospitals, Labour Inspectorate, NGOs, and others. The NRM stakeholders provide a wide range of services for victims of THB. According to the official statistics of 2020, most adult victims are women. Amongst the vulnerabilities that appear more frequently are the problematic family situation, such as domestic violence and lack of family support, the victims' poverty, unemployment and homelessness, inability to organise the travel on their own, their irregular status in the country and life danger. All of the cases that have been referred to NRM have been followed-up as far as the victims' protection and support is concerned.

In terms of criminal investigations, the Hellenic Police maintains an Anti-Trafficking Unit (ATU) within the Organised Crime Division composed of two units in Athens and Thessaloniki that investigate trafficking and vice crimes and smaller units across municipalities that investigate trafficking and organised crime.

Chapter 1.8. Identification of best practices applied in Europe

The good practices recorded below are derived from the Austrian framework on combating sex THB and protecting the victims, in accordance with the Insights gathered through the focus group organised by the partner organisation VICESSE.

- o Legal framework

A comprehensive, victim-centred legal framework for the protection of THB victims is in place in Austria, geared toward facilitating their involvement in the criminal proceedings and preventing secondary and repeat victimisation. A noteworthy provision concerns the option to file civil claims within the context of the criminal proceedings, allowing the victim to be compensated from any proceeds of the crime recovered by the police. The law also mandates special care to be exhibited during the victim's testimony in court. The victim testifies from a separate room, through videocall, to avoid any contact with the defendant. Special provisions apply in relation to victims in an immigration context. Legal residency has been awarded to THB victims involved in criminal proceedings since 1998, well before the introduction of the relevant requirement in EU law. Moreover, in a feature unique in the EU, the right to legal residence also applies to civil proceedings initiated independently of the criminal ones, since 2009.

- o Human Trafficking Task Force

The Task Force on Combating Human Trafficking was set up in November 2004, under the direction of the Ministry of Foreign Affairs. The Task Force is in charge of elaborating National Action Plans on Combating Human Trafficking and of monitoring their implementation. To this end, the Task Force on Human Trafficking set up an interdisciplinary group of experts in May 2007. A specialised Working Group on Prostitution, which is chaired by the Federal Ministry for Education and Women's Affairs, is composed of experts from the competent ministries, from the federal provinces as well as non-governmental organisations active in this field and experts from the Austrian Federal Economic Chamber and the Austrian Chamber of Labour.

- o Mandatory victim referral framework

Austria has instituted an efficient Referral Mechanism, based on a robust framework for collaboration between state and civil society actors. Every time the police identify a victim, they follow a clearly delineated path for its referral to the appropriate support services. Victims are referred to CSOs which are officially recognised as Victim Support Organisations (VOs). Their data is automatically transferred to the appropriate VO, which forms part of the HT Task Force. This process takes place irrespective of whether the victim had previously filed a complaint with the police.

²⁶ For more information see: <https://ekka.org.gr/index.php/en/ethnikos-mixanismos-anaforas-en>.

- o Victim support services

The Austrian Code of Criminal Procedure establishes a Legal and Psycho-Social Trial Assistance scheme (Rechtliche und Psychosoziale Prozessbegleitung, §66b StPO), provided by private actors (NGOs), in close collaboration with state authorities. An interdisciplinary approach, combining both legal and psycho-social elements, is followed, ensuring that victims receive the appropriate support throughout the different stages of the criminal proceedings (pre-trial, first instance, appeal). This support includes legal assistance which extends beyond the proceedings themselves and may be offered prior to their initiation. Experts cite this as a good practice to minimise secondary victimisation.

It is evident that the example of Austria follows the pattern dictated by international standards on protecting and supporting the victims of THB and the engagement of a range of stakeholders from the public sector and the civil society. The orientation is holistic and acknowledges the different levels of responsibility and expertise required to address the issues under question.

Chapter 2: The A4 Intervention

According to the project's proposal the Action Plan is expected to be the grounded reference framework during the implementation of A4. To fulfil this function, the Action Plan includes the guiding principles, methodological approaches and clarified procedures for:

1. enhancing victim-centered knowledge, skills, and competences for the vast majority of LEAs of the entire Northern Greek Border Regions as well as critical police services, i.e., Attica General Police Directorate, General Police Division of Thessaly (Central Greece) and police service of the Regional Airport of Northern Greece ("Macedonia" Airport), in order to deliver investigations which balance evidence gathering procedure and avoidance of victim's secondary victimisation.
2. enhancing cross-border cooperation between Greek LEAs and LEAs from a northern neighbouring country, i.e., Bulgaria, a country of origin for THB, particularly females for sexual exploitation for whom Greece constitutes a country either of destination or of transit.
3. interconnection with a central European country, i.e. Austria, which bears many similarities to Greece (country of destination and transit, common origins for female victims out of whom a big number come from Bulgaria, non-European female victims almost exclusively sexually exploited asylum seekers, sexual exploitation as the prevalent form of THB e.tc.) with the particular aim of exchanging good practices on effective police investigation able to counter the culture of impunity for perpetrators.
4. enhancing cross-sectoral cooperation with civil society organisations (CSOs), active in the field of supporting sexually exploited women and girls, in both national and transnational level, while promoting a victim-centred approach, which strengthens the gender perspective of interventions.

Chapter 2.1. The objectives of the A4 intervention

As stated above, the general objective of the A4 Project is to counter impunity for all actors involved in sex THB, particularly of women and girls. The following table shows the specific short-, medium- and long-term objectives.

Table 4: Objectives of the A4 intervention

Timeframe	Objectives
Short term	<ul style="list-style-type: none"> o Acquisition of knowledge and enhanced multidisciplinary competences for police officers on effective investigation with a focus on existing gender stereotypes perpetuating impunity for perpetrators. o Building of a critical mass of police key pro-actors to enhance perpetrators' accountability at an interregional level. o Development of a border-crossing alliance in the northern-eastern border of the EU, interconnected to central Europe for the protection of women/girl victims of sex trafficking.

Medium term	<ul style="list-style-type: none"> ○ Improvement of LEAs' multi-agency, inter-sectoral and cross-border cooperation, challenged systematic deficiencies and systematised effort to upgrade state authorities' response in countering sex trafficking. ○ Strengthening of inter-country coalitions against non-punishment habitat for perpetrators, evidenced through the effective application of the non-punishment principle of victims. ○ Improvement of cooperation among governmental and non-governmental actors in countries of origin and transit, with a view to successfully prosecuting perpetrators. ○ Promotion of the concept of non-liability of female victims and destabilised gender stereotypes.
Long term	<ul style="list-style-type: none"> ○ Development of the procedural guarantees for safeguarding the Art. 4 of the European Convention on Human Rights. ○ Increased number of prosecutions, securing conviction of perpetrators. ○ Empowered victims to redress, avoiding their re-victimisation. ○ Enhanced social cohesion, fostering secure, resilient, and sustainable societies.

Chapter 3: Police training in the A4 Project

Pursuant to article 10 paragraph 2 of the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organised Crime, states parties shall provide or strengthen training for law enforcement, immigration, and other relevant officials in the prevention of trafficking in persons. The training should focus on methods used in preventing such trafficking, prosecuting the traffickers, and protecting the rights of the victims, including protecting the victims from the traffickers. The training should also consider the need to consider human rights and child- and gender-sensitive issues and it should encourage cooperation with non-governmental organisations, other relevant organisations, and other elements of civil society.

International legal instruments on preventing and combating THB are quite descriptive regarding the minimum content that a training for police officers should have. However, states maintain a margin of appreciation to decide any additions that are needed based on the national contexts and the respective needs. To this end, the A4 training methodology has been successfully tested in other EU funded projects (i.e., ARIADNE, ARIADNE 2 e.tc.) and has responded to the challenges that emerge in the context of training activities that focus on GBV and the needs of vulnerable populations.

A basic pillar of the A4 is the training of police personnel on issues regarding a) the identification of women/ girl victims of sex THB, b) the acquisition of knowledge and skills for the effective investigation of cases of THB for sexual exploitation, c) the improvement of multi-agency, inter-sectoral and cross-border cooperation, d) the victim's protection with an emphasis on cooperation with the CSOs and other actors supporting victims. The central target of the project is the upgrading of police human resources and improvement of the quality of their education. On this basis, commencing from the admission that the educational procedure constitutes a complex task, which depends on the dynamic of multiple agents, it is envisaged that emphasis will be placed on cooperative models of actions, pursuing social change through the application of modern learning models for the development of a human capital which will be usable beyond the end of the intervention.

Chapter 3.1. Basic directions

The A4 educational intervention is planned to take place within the implementation of Work Package 3 (WP3) and refers, specifically, to the training of police officers for the acquisition of knowledge and the development of skills which will facilitate communication between police authorities and women/ girls who are (potential) victims of THB for sexual exploitation with the aim of conducting effective investigations that will lead in the prosecution of perpetrators. To strengthen their investigation skills and the support of the victims, the processes, and ways for cross -border cooperation will also be key for the trainings.

The specifically defined targeting designates as the epicentre of the educational procedure the elaboration of trainees' social representations and preformed perceptions of the target population (women and girl victims of THB) in an attempt to critically evaluate, reflect on and reframe their work practice. The methodology and content of the police training is directly linked to the findings of the project's quantitative, thus answering to the need for knowledge provision and skills development on the part of police personnel, on the basis of following fields:

- Understanding of the three-element framework of the THB definition focused on the trafficker's 1) acts, 2) means, and 3) purpose according to the relevant legal framework.
- Victims' identification and the risk factors that should be examined to understand victims' vulnerability and the role of consent in sex THB cases.
- The role of the police in the handling of THB for sexual exploitation cases, with an emphasis on issues of intercultural and gender sensitive communication and understanding of the target population.
- Police networking and cooperation with entities that assist and protect victims of THB for sexual exploitation, with an emphasis on the improvement of cooperation with the Civil Society. Special provision: acquaintance of the police officers with the organisational culture of non-institutional entities, so that they may develop a common base of joint understanding for the protection of vulnerable populations.
- Improve cross border cooperation with police and judicial authorities as well as with CSOs, active in the field of supporting sexually exploited women and girls, while promoting a victim-centred approach, which strengthens the gender perspective of interventions.

Chapter 3.2. Trainees' professional culture as an enriching factor for the educational intervention

Every educational intervention is practiced within a dynamic environment of acting subjects who bring their individual and social experiences into the training. Likewise, the A4 police training is attempted in an environment such as that, which is additionally signified by representations of the trainees' professional role. In that respect and with the aim to improve the way the police handles cases of THB for sexual exploitation, the professional culture of the trainees marks the reference point for the determination of the educational methodology planned to be implemented in the project. In the context of the present educational intervention, the role of the police, as a law enforcing service in a law-based society is viewed through its two basic aspects: crime combating and retention of social peace.²⁷ Furthermore, taken into consideration is the fact that police officers are called to fulfil their professional role within a specific administrative/organisational context ("organisation"). This context constitutes the environment in which police officers work, yet, at the same time, socialise and shape their individual and social identity. In this respect, "police organisation" – the system of values that governs their workplace and its operation – is placed in the epicentre of the working group's interest, with the provision to include the following highlights in the design context of the intended intervention:

- Police services are bureaucratic organisations with a formal hierarchy, military structure and positions of power resulting from it. It is deemed appropriate that interventions within police services - whether they pertain to the training of their personnel or a change in the way they operate - take into consideration the content and dynamics in shaping police officers' culture.
- Citizens expect the police to apply the law without discriminations and protect them from crime and its consequences. Modern police services are faced with new challenges. Social phenomena such as migration, social exclusion, and poverty create novel conditions which require modernised police practices.
- It is estimated that the effort to modernize police practices can be rendered more effective when it is based on the study of the police officers' professional culture.
- Police officers' professional culture is shaped in the context of their interaction with the citizens and their relation to the official organization they come under.

The shaping of police professional culture is often affected by counterbalancing forces:

- citizens' expectations for the provision of protection and security,
- the obligation to observe legality,
- handling the power granted by the state,
- balancing the professionals' relation with their official organisation.

Chapter 3.3. The methodological framework of the police training

The theoretical approaches and methodology models envisaged to be applied in the context of the A4 police training result from the inclusion of three parameters:

- the identified needs of the directly benefiting group (police personnel trainees) and reference population (women/ girl victims of THB for sexual exploitation),
- the professional/organizational framework on which the training aims to leave its mark and

²⁷ Δημόπουλος, Χ. (2007). *Αστυνομικό Δίκαιο*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

- o modern approaches to adult education.

Basic admissions that govern the educational intervention are the following:

- o the training concerns adults of a specific professional field (the police),
- o the training aims to renegotiate established attitudes/perceptions,
- o the training aims at skills development/knowledge acquisition for the enhancement of the interaction between professionals and social partners (both national and transnational), targeting at the protection of vulnerable population groups.

On this basis, the educational methodology chosen to be adopted echoes reflective models, the main one being that of transformative learning.²⁸ In the epicentre of this specific learning method lie adult trainees, with a view to the re-evaluation of previous convictions. The transformation begins with the trainee's discovery that a conviction he/she held as "valid" until then can no longer provide him/her with solutions or that a new experience is questioning already established perceptions. The scope of transformative learning is the provision of tools for the cultivation of autonomous thinking, which will enable trainees to "think what they are thinking" free from stereotypical attitudes and perceptions. In order to meet the project's needs, in the core of police training lies the critical re-evaluation of the experiences that police personnel has acquired through their contact with women/ girl victims of THB for sexual exploitation, as well as representatives of other professional fields and social partners who are active in the protection of survivors.

In this context, through the use of interactive educational techniques, the renegotiation of potentially distorted assumptions will be pursued, towards the reframing of trainees as professionals and change in their attitudes and perceptions that are reflected in professional practice.

Chapter 3.4. The design of the educational intervention

A common place in the theoretical models of adult education is the admission that the design of an educational program concerns a whole of interconnected procedures and actions. Consistent, though, with the basic principles for the implementation of relevant projects,²⁹ the design of the intended police training includes basic steps such as: investigation of the intervention environment and the trainees' educational needs, design of the training program, definition of evaluation procedures, and organisation of its delivery and implementation.

More specifically, as regards the investigation of the intervention environment (internal/external), it is noted that the educational program is included in the actions of the "police organisation" (internal environment), which is active in a broader socio-cultural and financial environment, that of the contemporary Greek reality (external environment). Points of reference in the intervention's design framework are the two environments above, given their special characteristics. The previous chapter examined the connection between police professional culture and the educational methodology that has been chosen. At this point, and as to what concerns the intervention's external environment, it should be noted that the framework of its design also takes into consideration the refugee/ migrant mobility towards/ in Europe during the recent years, the economic crisis that many EU member states (including Greece) faced and the subsequent changes in Greek society/ European societies that affected existing balances and questioned the traditional structural norms.

Assessing the educational needs of the immediate beneficiaries' (police officer trainees) has constituted the object of a study within the research actions, the results of which are presented in a separate deliverable for the Project. Combining those with the identified needs of the target population (migrant/refugee women) and the located gaps in the collaboration of the parties involved in the protection of domestic violence victims, the working group proceeded to the specification of the training goals, as well as the selection of the appropriate educational methodology. Presented below are detailed data regarding the organisation and implementation of the educational intervention.

²⁸ Mezirow, J. (1990), How Critical Reflection Triggers Transformative Learning, J. Mezirow & Associates (Eds), *Fostering Critical Reflection in Adulthood: a guide to transformative and emancipatory learning*, San Francisco: Jossey-Bass.

²⁹ Λευθεριώτου, Π. (2014), *Σχεδιασμός προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων στην Ελλάδα: Η περίπτωση της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης*, Διδακτορική διατριβή, ΕΑΠ.

Chapter 3.5. Identification of trainees

The trainees of the A4 Project are 162 police officers who carry out criminal investigation (including preliminary investigation) in cases of sexual exploitation of women/ girl victims of THB, representing police services from the 5 Northern Greek Border Regions, as well as from Central Greece / Region of Thessaly (General Police Division of Larissa) and the Region of Attica (Attica General Police Directorate). More specifically, the 162 police officers who are expected to form 16 training teams, will be selected accordingly:

1. 20 police officers in total from the Region of Epirus (1 training group to be formed in Ioannina with the participation of 10-12 trainees; 1 training group to be formed in Igoumenitsa with the participation of 8- 10 trainees)
2. 20 police officers in total from the Region of Eastern Macedonia (1 training group to be formed in Kavala with the participation of 10-12 trainees; 1 training group to be formed in Serres with the participation of 10-12 trainees)
3. 20 police officers in total from the Region of Western Macedonia (1 training group to be formed in Katerini with the participation of 10-12 trainees; 1 training group to be formed in Veria with the participation of 10-12 trainees)
4. 30 police officers in total from the Region of Central Macedonia (3 training groups to be formed in Thessaloniki, including the Thessaloniki Airport Police Department, with the participation of 10-12 trainees in each group)
5. 30 police officers in total from the Region of Thrace (1 training group to be formed in Komotini with the participation of 10-12 trainees; 1 training group to be formed in Xanthi with the participation of 10-12 trainees 1 training group to be formed in Alexandroupolis with the participation of 8-10 trainees)
6. 12 police officers in total from the Region of Thessaly/ Central Greece (1 training group to be formed in Larissa with the participation of 12 trainees)
7. 30 police officers in total from the Region of Attica (3 training groups to be formed across Attica with the participation of 10-12 trainees in each group).

The selection of 162 police officers will be based on an open call issued by the Training Division of Police HQs which is expected to be appointed as a contact point for the implementation of the Capacity Building and Pilot Activities at a national level, in cooperation with the WP leader, namely KEMEA.

The trainings are expected to create a critical mass of police officers with upgraded investigation skills and, thus, create a safety net for the Northern Greek Borders (as neighbouring countries are main entry points for women / girl victims of sexual exploitation) that is aligned with Central Greece (a strategical key region for female victims to cross before being taken for exploitation in urban centres) and Athens, since the most crucial police services with decisive authority for countering THB are located in the capital and operate in strict cooperation with the Hellenic Police Headquarters.

As indicated above, for the purpose of the trainee police officers' selection, focus will be turned on local police stations of the 5 targeted Northern Greek Regions as well as police officers serving in Greek counter-THB task forces and Police Departments of THB / Sub-directorates of Organised Crime (General Police Directorates of Attica and Thessaloniki). At this point it is should be stressed that engaging local police officers in training activities at a regular basis is of great strategic and practical significance due to the differences (in terms of understanding and experience) observed between them and their colleagues who are specialised in managing THB cases according to the findings of the relevant focus group discussions that took place in the framework of WP2.

Chapter 3.6. Selection of the peer-to-peer learning model

A critical factor for the success of an adult education Program is the selection of the appropriate learning model, taking into consideration the special -each time- common characteristics of the trainees. More specifically, when trainees come from a particular professional sector, the group dynamic they originally bear and results on the basis of their grounded professional/collective identity, is preferred for the selection of the most effective model. Common or similar experiences that have been acquired in the context of professional life, on the one hand operate in convolution for the trainee group members and, on the other, facilitate the transfer of knowledge. On this basis, towards the achievement of the educational targets of the present intervention and the maximum possible effectiveness of the intended educational experience, application of the peer-to-peer learning model is selected as the most appropriate.

In the implementation framework of the A4 Project, trainees come from the professional branch of the police. Within this framework, chosen to be utilised as trainers are, mainly, representatives of the same professional group (peers), with an emphasis on the selection of Commanders of police services as educators, given that:

- Commanders of police services possess the same organisational culture with the trainees. Therefore, the transfer of knowledge will be realised on the basis of common experiences and in the terms of the professional target-group.
- Trainee police officers invest an added symbolic value on Commanders, due to their place in hierarchy within police organisations. Therefore, prompting for the implementation of new knowledge is expected to have greater results.

The peer-to-peer educational model is grounded on the principle of cooperative learning, by investing in familiarity relations among the participants. Familiarity relations within this framework are ensured through the sharing of a common value system which facilitates communication between trainers and trainees. A critical point, though, in peer-to-peer training is the application of the principles of mutual respect, responsibility, and understanding (Μαλικιώση, 2014). A main concern of peer trainers is the encouragement of active and equal participation among trainees, aiming at the spontaneous communicating of their experience and the pluralistic understanding of their experienced reality.³⁰ The utilisation of hierarchical superiors for the training of inferiors fosters the risk that the former may assume a role of authority, which undermines all attempts to cultivate a cooperative climate within the group.

In order to avoid this risk, special provisions in creating the body of the A4 trainers are:

- targeted training of peer trainers on issues of handling hierarchical discrimination in the context of their communication with the trainees,
- the support of peer trainers by police personnel co-trainers from other professional fields, with an emphasis on the selection of professionals (lawyers) who have long experience in THB cases.

Chapter 3.7. Organisation of the educational intervention

The organisation of the educational program is based upon the principles of the selected training methodology and basic admissions regarding the motives and targets of those participating in it. Adult trainees participate in educational activities either in the framework of their work life - which is the most usual case - or as a result of their personal interests or needs. In other words, they have specific professional or/ and social goals and expectations. Transferring a wide spectrum of experiences and crystallised learning ways, they have a tendency towards active participation and, at the same time, strong mechanisms of defence and resignation from the educational procedure.³¹ Utilization of their previous experience (experiential and professional) and the provision of a possibility for feedback, constitute a strong motive for their abidance with the educational Program and commitment to its targets. Grounded on this basis, the A4 educational intervention is organised as follows:

Chapter 3.7.1. Implementing the principles of transformative learning: the proposal of A4

The following are set as the starting point for the selection of methodology for the A4 training:

- Transformative learning is an organised educational effort that aims to help trainees to process admissions of themselves and others, to interpret values, beliefs, and sentiments and comprehend the weight of their actions.³²
- A structural element of this is critical thinking, targeting at the evaluation of possibly dysfunctional admissions and beliefs of the trainees and ultimately at their emancipation, the realisation of their choices and the enhancement of their social responsibility.
- Through that, the transformation of the trainees' standpoint is pursued, namely the way that adults interpret, signify, and reconstruct their life's experiences (Κοντάκος & Γκόβαρης, 2006).

The A4 intervention aims at the re-evaluation of the way in which police officer trainees perceive their role in THB for sexual exploitation cases. For this reason, the application of transformative learning is opted for as the most appropriate, while emphasis is planned to be placed on the implementation of the inferentially developing, critical stages (Κόκκος, 2008: 79 – 80):

³⁰ Μπράλας, Α., Αβάνη, Σ.Μ., Γκίνη, Χ., Δεilogκου, Μ.Α., Δημητριάδης, Γ., Θραβάλου, Ε., Φούκα, Ε. και Κοσκι-νάς, Κ. (2020), Διεργασία ομάδας, αναστοχαστική πρακτική και ιστολόγια στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση: αναπτύσσοντας δίκτυα μάθησης ομότιμων.

³¹ Κόκκος, Α. (2005), *Μεθοδολογία Εκπαίδευσης Ενηλίκων*, τ. Α', Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

³² Τσολάκου, Σ. (2020), *Θεωρία και πράξη της Μετασχηματίζουσας Μάθησης: Η αξιοποίηση των Τεχνών στην Εκπαίδευση Ενηλίκων*, Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, ΠαΔΑ.

- Identification of a situation that is deemed problematic: In this case, it is planned that the epicentre of interest will be dysfunctions regarding issues of ineffective prosecution of perpetrators of sex THB.
- Self-exploration of feelings that result from this situation: Feeling of dissatisfaction, internal barriers due to stereotypical attitudes/perceptions etc.
- Cognitive inspection of convictions/perceptions that concern the problematic situation: Critical examination of the problematic points – acknowledgement of the need to promote alternative solutions.
- Unanimous agreement of the trainee group members, for the transformative process to continue.
- Selections of new roles, relations, actions, and elaboration of a new action plan.
- Acquisition of knowledge and development of skills which are necessary for the implementation of the new action plan.
- Pilot testing of new roles.
- Cultivation of self-confidence regarding the assumption of new roles.
- Accepting the changes and adopting them to the group members' professional life.

Chapter 3.7.2. Structure of the police training

The overall goal of the training of 162 police officers is to build the envisaged critical mass of 16 police training teams (8-12 participants per group) through a constructively developed scheme. Concurrent application of three top-notch learning approaches will attain optimal results in the direction of a comprehensive and motivational police training as follows:

1. Cognitive-based learning phase, providing knowledge on the following indicative thematic areas:
 - Review of the current national and European institutional framework (i.e. European Convention on Human Rights, Council of Europe Convention on Preventing Violence against Women and Domestic Violence, Directive 2011/36/EC, ECHR, Convictions of the participating countries for violating Article 4 of the ECHR; the Charter of Fundamental Rights of the European Union, especially Art. 5; Greek legal framework and particular emphasis on the provisions of the Penal Code A. 323A, par.8, on non - punishment of victims of trafficking for their involvement in illegal acts)
 - Investigate human trafficking indicators
 - Cross-sectoral cooperation (LEAs, judicial / prosecutorial authorities and CSOs)
 - Cross-border cooperation (emphasis to be given to the neighbouring countries, i.e., Greece – Bulgaria)
 - Addressing gender stereotypes resulting in the consolidation / perpetuation of the culture of impunity
 - Communication issues between LEAs and female victims during criminal investigation, particular emphasis will be placed on effective police response to juvenile victims of THB for sexual exploitation

The main core of this cognitive-based learning is expected to encompass case study based on the selected case files (WP2) with a special focus on the consequences of the gaps in police investigation regarding the outcomes of each case. This part of the Activity will include 16 2-day cognitive-based seminars (1 per each training group).

2. Experiential learning workshops to promote cross-sectoral cooperation towards 2 directions:
 - 16 1-day workshops with the participation of trainee police officers and judicial authorities / prosecutors and/or lawyers registered in the Free Legal Aid Registry for THB victims.
 - 16 1-day workshops with the participation of trainee police officers and representatives of CSOs active in the field of female victims of THB assistance and support network.
3. Context-based learning to promote behavioural change, addressing the existing police officers' stereotypes towards women / girl victims of sexual exploitation.

This part of the Activity includes 16 1-day workshops, aiming to enhance self-reflection in order to alleviate established perceptions related to the punitive disposition of LEAs towards women/girl victims of THB.

In the context of these workshops, it is envisaged that existing gender stereotypes that perpetuate the culture of impunity will be explored and will be put to renegotiation, new beliefs will be formed, and new roles will arise. Problems in the understanding victims' vulnerability, challenges in communication between LEAs and female victims during criminal investigation and obstacles in effective cross border cooperation will be

examined, with a view to promoting a holistic approach to the management of sex THB cases, which is expected to have positive effects as much on the cooperating parties as to the reference population itself.

Chapter 3.8. Organisation of the training of trainers

Educators who will undertake the training of police personnel in the context of the A4 Project are expected to also spring from the Hellenic Police, as well as the field of professionals who staff entities that aid, support, and protect women/ girl victims of THB for sexual exploitation. Adhering to the practice implemented in the ARIADNE (1) and ARIADNE2 Projects, the establishment of "training twins" will be pursued, with a view to their utilisation within the training classes as live examples of professional cooperation among professionals who work alongside in order to handle critical social issues. Co-trainers from the police personnel will be called to fulfil their mission inside an educational environment which has been designed to function on the basis of specific learning models. For this reason, their training is considered significant and necessary.

Chapter 3.8.1. The methodology of the trainers' training

The methodology for the trainers' training is envisaged to be grounded on the basic principles of context-based learning. This particular theory was formulated in 1991 by social anthropology and, according to its basic principles, essential learning is achieved when trainees elaborate on new information or knowledge in a way that makes sense to them, through their own reference framework – namely, their own internal world of memory and experience, as well the external world/environment in which they act themselves.

Learning, according to this theory, requires social interaction and cooperation. On this basis, in the framework of their training, A4 trainees are expected to come to direct contact with the project' s essential targets and, mainly, the challenge to bridge theory and practice through cooperative schemes, inspiring their trainees to apply their example in practice.

The main target of the trainers' training is their familiarization with the model of transformative learning which transpires the overall implementation methodology of A4. Nonetheless, taking into consideration that transformative learning essentially transforms reference frameworks, rendering them more comprehensive, open, reflective, and as such ready for change,³³ their context-based training is expected to provide trainers with the capability to be the first to handle "disorienting dilemmas" which will later be posed to their trainees. That would be to face themselves the issues that result from the different organisational culture of institutional and non-institutional bodies and confront potential stereotypical attitudes and perceptions of the professional group they come from.

Furthermore, the trainers' training is designed to be carried out with adherence to the fundamental principles of adult education, on the basis of modern views, according to which:

- The trainer constitutes part of the training group and must operate more as a facilitator of the educational process, rather than an authority.
- Each trainee is placed in the epicentre of the learning process and the trainer operates more as a change catalyst,³⁴ undertaking a complex role – "successively" changing roles according to the needs of his/her group: "[...] he/she is concurrently an encourager, coordinator, mediator, collaborator, inspirer, advisor, specialist, rapporteur, teacher and learner".³⁵
- The trainer is aware that adult trainees learn when:
 - The training is directly related to their everyday life, needs, and experiences.
 - They realise, comprehend, and accept the targets of the training.
 - They act and become involved in the educational process.
 - They feel included in the group.
- The trainer seeks self-knowledge and positive change for him/herself.

³³ Mezirow, J. (1990), How Critical Reflection Triggers Transformative Learning, J. Mezirow & Associates (Eds), *Fostering Critical Reflection in Adulthood: a guide to transformative and emancipatory learning*, San Francisco: Jossey-Bass.

³⁴ Γούλας, Χ. (2008), *Εισαγωγή στην Εκπαίδευση Ενηλίκων και Βασικές Διδακτικές Τεχνικές, Εκπαιδευτικό υλικό συνδικαλιστικής εκπαίδευσης*, Αθήνα: Ινστιτούτο Εργασίας – ΓΣΕΕ.

³⁵ Λευθεριώτου, Π. (2012). *Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Συμβούλων. Οδηγός μελέτης εκπαιδευτικού οδηγού*, Αθήνα: Κέ-ντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΚΑΝΕΠ –ΓΣΕΕ).

- o The trainer seeks self-control and develops empathy, upon comprehending the effect that his/her contact with the trainees has on him/herself.

Chapter 3.8.2. Structure of the trainers' training program

The trainers' training is planned to be realised within the implementation of a 3-training day seminar, the basic targets of which are:

- o understanding of the intended educational model
- o understanding of the specific characteristics, special requirements, and educational needs of the trainees
- o realising the trainers' role in relation to the group of trainees and the dynamic of their relation
- o acknowledging existing capabilities and their further cultivation
- o development of social skills (e.g., active listening)
- o investigation of possible difficulties
- o preparation and organisation of the training at a practical level (e.g., division of co-trainers' responsibilities /definition of roles).

Additionally, a special provision in the context of the training is their acquaintance with participatory techniques of adult education, specially targeted at the group of police officer trainees, such as: brainstorming, discussion groups, group work, case studies, role play, and simulations. It is noted that education in the use of these techniques will analytically include the steps to their implementation, the particular educational targets per case, as well as their appropriate use.

Chapter 4. Pilot testing of new roles

The A4 intervention is expected to be completed with the implementation of the pilot actions of Work Package 4 (WP4), in the context of which a trial in the field of the new roles of police officer trainees is expected and, subsequently, of their commitment to their training targets and the acceptance/adoption of the changes that result from the fulfilment of these targets, in their professional practice.

The intended pilot testing is planned to take place in 3 target-Regions of the country (Northern Greek Border Regions, Central Greece, Attica) – areas of origin of the 162 trainees – and be implemented on the basis of the following interconnected axes:

Chapter 4.1. Creation of a critical mass: Creation of Joint Investigation Teams (JITs)

After their training, police officer participants are expected to be allocated in 8 groups within the 3 target Regions, as indicated in the table 6:

Table 6: Allocation of police officer trainees in A4 pilot groups

Number of teams	Regions
5	Northern Greek Border Regions
1	Central Greece (Thessaly)
1	Attica

The numerical composition of these groups is expected to vary depending on the availability of police officer trainees per area, prioritising their response for the covering of their service needs and the numerical distribution of trainees in the implementation context of the educational actions. In any case, though, police officers in each group are not expected to exceed 15, so that conditions of active participation for each participant are ensured. Additionally, taking into consideration possible dropouts from a total of 162 police officer trainees, due to factors foreseeable or not, a percentage of 50% of their total is set as the numerical target (index) regarding their sufficient representation in the 7 pilot groups (81 police officer trainees).

In addition, JITs to be formed are expected to include Border Guards, with a focus on those performing investigations, Custom Officers focusing on those serving in Judicial Customs Department as well as Passport Control Officers in the crossing points of the Northern Border Regions of the country. The numerical participation of these professionals is expected to be lesser than that of police officers, given that these professionals are expected to act in support within the operational framework of the A4 JITs. It should be highlighted that the

aim of A4 JITs is the implementation and the in-situ test of the developed multidisciplinary training competences and skills, enhancing multiagency cooperation among key-professional carrying out investigations. In accordance with the A4 peer-to-peer approach, coordinators of the JITs will be the selected trainers of police officers, i.e., Commanders, Deputy Commanders, high ranking police officers and lawyers (Activity 3.2.2.).

More specifically, regarding the operation of the JITs, the following are underlined:

- The responsibility for their operation is planned to be undertaken by EKKA with the help of the partner organisations / actors.
- The duration of their operation is planned to be 15 months.
- The framework of their operation provides regular consultation of their members on the basis of real cases of THB for sexual exploitation of women or/ and girls, which police officer participants have been and/or will be called to handle in the course of their group's operation and will choose to bring into plenary discussion. The purpose of the consultation is the joint search for ways to improve investigations of THB cases to the protection of victims and, consecutively, the enhancement of cooperation among all the parties involved.
- Special provisions in the framework of their operation, which mainly aim at the police personnel are:
 - Provision of psychosocial counselling: conduct of regular group sessions targeted at the development/ enhancement of the professionals' skills for the setting of boundaries before the target population (management of stereotypical perceptions in professional practice/ avoidance of being punitive towards the victims while discharging them from the accumulated emotions and feelings based on their interaction with female THB victims).
 - It is envisaged that their operation will be completed with the conduct of an impact assessment exercise especially targeted at matters of behavioural change among police personnel towards two directions:
 1. the management of the target population within the delivery of police work,
 2. the consolidation of a cooperative culture among professionals of different disciplines.

Chapter 4.2. Strengthening cross border cooperation

The transnational aspect of effective investigations and prosecution of the perpetrators, namely the element of cross-border cooperation will focus mainly on the neighbouring, to the Greek Northern Borders, country of Bulgaria. On that basis, 3 two-day cross-border Workshops (8-12 participants each) are expected to be implemented with the participation of Commanders representing Police Services of the JIT's origin. For this activity, KEMEA will be supported by VICESSE and LIF. In these workshops Bulgarian key professionals as well as Commanders of competent police authorities are expected to participate in order to reinforce the cross-border alliance countering THB. The workshops are expected to be carried out in three Greek urban centres, i.e., Alexandroupolis, Komotini, and Thessaloniki, taking into consideration that they are critical transit cross-points of female victims. The main core of this workshop is expected to be based on the case file research conducted by LIF (WP2, Activity 2.1.b). Furthermore, 1 structured study visit (7 - 9 participants) will be carried out in Austria (a country with similar characteristics to Greece) with the express purpose of exchanging good practices countering methodological or procedural deficiencies. Police practices for efficiently identifying THB cases, detecting perpetrators, effectively carrying out investigations and eventually leading to perpetrators' accountability will be discussed and analysed.

Chapter 4.3. Mechanism for the monitoring of the pilot implementation

With a view to the systematic and coordinated monitoring of the Project's pilot actions in the 3 target Regions, the creation of 1 Multi-sectoral Monitoring Group (MMG) has been planned. This particular group will support a mechanism for the best possible performance of which the assigning of roles is envisaged along with the allocation of responsibilities within the partner scheme.

On this basis, the MMG is expected to undertake the following tasks:

- Monitoring the JITs' work progress in the 3 target Regions.
- Crisis management within the operation of the JITs.
- Cooperation with the Commanders of the Services that the police officers-members of the JITs come from (information regarding the work progress of the pilot groups).
- Compilation of recordings / findings from coordinators and participants in JITs.

- Elaboration of the collected data towards the formulation of the reference framework for the development of policy recommendations to the Greek State and the European Community, on matters of effective investigation based on victim-centered knowledge and
- Elaboration of the collected data towards the formulation of policy recommendations to the Greek State and the European Community on national or/and transnational cooperation with professionals from different disciplines with an emphasis on the development of the A4 Practice Advice that will include criminal investigation pathways for an effective prosecution of perpetrators countering the established culture of impunity.

For the fulfilment of the above mission, 10 regular/monthly meetings of the MMG are expected to take place in the course of the 15-month operation of the A4 pilot JITS.

REFERENCES

Greek

Γούλας, Χ. (2008), Εισαγωγή στην Εκπαίδευση Ενηλίκων και Βασικές Διδακτικές Τεχνικές, Εκπαιδευτικό υλικό συνδικαλιστικής εκπαίδευσης, Αθήνα: Ινστιτούτο Εργασίας – ΓΣΕΕ.

Διεθνής Αμνηστία (2020), Ανάνηψη Τώρα: Το Ελληνικό Σύστημα Υγείας μετά από μία Δεκαετία Λιτότητας.

Δημόπουλος, Χ. (2007). Αστυνομικό Δίκαιο. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Freire, P. (2009), Δέκα επιστολές προ εκείνους που τολμούν να διδάσκουν, Αθήνα: Επίκεντρο.

Καλδίρης, Α. (2017), Διαπροσωπικές συγκρούσεις αστυνομικών, ΕΚΠΑ.

Κόκκος, Α. (2005), Μεθοδολογία Εκπαίδευσης Ενηλίκων, τ. Α΄, Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Κόκκος, Α. (2008), Εισαγωγή στην Εκπαίδευση Ενηλίκων: Θεωρητικές προσεγγίσεις, Τόμος Α΄, Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Κοντάκος, Α., & Γκόβαρης, Χ. (2006). Θεωρίες και μοντέλα εκπαίδευσης ενηλίκων, ΥΠΠΕΠΘ - Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Λευθεριώτου, Π. (2014), Σχεδιασμός προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων στην Ελλάδα: Η περίπτωση της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης, Διδακτορική διατριβή, ΕΑΠ.

Λευθεριώτου, Π. (2012). Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Συμβούλων, Οδηγός μελέτης εκπαιδευτικού οδηγού, Αθήνα: Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΚΑΝΕΠ –ΓΣΕΕ).

Λιντζέρης, Π. (2014), Ο ρόλος και η λειτουργία του κριτικού στοχασμού στη μετασχηματίζουσα μάθηση, Εκπαίδευση Ενηλίκων, 33.

Μαλικιώση – Λοΐζου, Μ. (2014), Συμβουλευτική ομηλίκων στην εκπαίδευση, Αθήνα: Πεδίο.

Μπράλιας, Α., Αβάνη, Σ.Μ., Γκίνη, Χ., Δεilogκου, Μ.Α., Δημητριάδης, Γ., Θραβάλου, Ε., Φούκα, Ε. και Κοσκινάς, Κ. (2020), Διεργασία ομάδας, αναστοχαστική πρακτική και ιστολόγια στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση: αναπτύσσοντας δίκτυα μάθησης ομότιμων.

Τσολάκου, Σ. (2020), Θεωρία και πράξη της Μετασχηματίζουσας Μάθησης: Η αξιοποίηση των Τεχνών στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, ΠαΔΑ.

English

CNN Politics, Covid-19 pandemic increased number of people at risk of human trafficking, State Department report says, July 2021.

Coster van Voorhout J. (2020). Combatting Human Trafficking Holistically through Proactive Financial Investigations, *Journal of International Criminal Justice*, Volume 18, Issue 1, March 2020, Pages 87–106.

Fraser E. (2020). Impact of COVID-19 Pandemic on Violence against Women and Girls, VAWG Helpdesk Research Report No. 284.

Global Estimates of Modern Slavery: Forced Labour and Forced Marriage, Geneva, September 2017.

IASC Guidelines for Integrating Gender-Based Violence Interventions in Humanitarian Action, 2015.

Mezirow, J. (1990), How Critical Reflection Triggers Transformative Learning, J. Mezirow & Associates (Eds), *Fostering Critical Reflection in Adulthood: a guide to transformative and emancipatory learning*, San Francisco: Jossey-Bass.

Megan L. Evans, M.D., M.P.H., Margo Lindauer, J.D., and Maureen E. Farrell, M.D., A Pandemic within a Pandemic — Intimate Partner Violence during Covid-19, *N Engl J Med* 2020; 383:2302-2304.

National Defence Academy and Austrian Ministry of Defence and Sports (2009). Strategies Against Human Trafficking: The Role of the Security Sector.

OECD, Background Paper – Developing a Framework for Combatting Corruption Related to Trafficking in Persons, p.10.

OECD (2016). Trafficking in Persons and Corruption - Breaking the Chain.

OHCHR (2020). COVID-19 Position paper: The impact and consequences of the COVID-19 pandemic on trafficked and exploited persons.

OSCE ODIHR and UN Women, Guidance Addressing Emerging Human Trafficking Trends and Consequences of the COVID-19 Pandemic.

Paoline, E. A. (2003), Taking stock: Toward a richer understanding of police culture, *Journal of Criminal Justice*, 31 (3).

Sarkar S. (2015). Use of Technology in Human Trafficking Networks and Sexual Exploitation: A Cross-Sectional Multi-Country Study, *Transnational Social Review - A Social Work Journal* 5(1):1-14, DOI:10.1080/21931674.2014.991184.

Save the Children (2021). COVID-19 crisis has pushed child traffickers online and out of sight, available at: <https://reliefweb.int/report/world/covid-19-crisis-has-pushed-child-traffickers-online-and-out-sight-save-children>.

UN (2021). Good Use and Abuse: The Role of Technology in Human Trafficking.

UN General Assembly's resolution 58/137 of December 22, 2003, "Strengthening International Cooperation in Preventing and Combating Trafficking in Persons and Protecting Victims of Such Trafficking".

UNODC (2021). The Effects of the COVID-19 Pandemic on Trafficking in Persons and Responses to the Challenges – A Global Study of Emerging Evidence.

UNODC, Toolkit to Combat Trafficking in Persons.

UNPOL, Guidelines on Police Operations 2015.

www.a4project.eu

A4

Crossing borders for effective police investigation to protect female victims of sex trafficking and enhance accountability mechanisms

(Διασχίζοντας τα σύνορα προς την αποτελεσματική αστυνομική διερεύνηση για την προστασία των γυναικών που υποβάλλονται σε εμπορία ανθρώπων με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση και για την ενίσχυση των μηχανισμών απόδοσης ευθυνών)

www.a4project.eu

D2.2 A4 Σχέδιο Δράσης

KEMEA

Το παρόν έργο χρηματοδοτήθηκε από το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας-Αστυνομία της ΕΕ, στο πλαίσιο της Συμφωνίας Επιχορήγησης με αρ. 101021832.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

Πληροφορίες Εγγράφου

D2.2	A4 Σχέδιο Δράσης
Υπεύθυνος παραδοτέου	KEMEA
Σύνταξη	KEMEA
Αξιολόγηση	LIF, EKKA
WP2	Ανάπτυξη τεκμηριωμένου Σχεδίου Δράσης για την αποτελεσματική αστυνομική διερεύνηση για την ενίσχυση της ποινικής δίωξης των δραστών εμπορίας γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση
WP lead	CECL
Συμβατική ημερομηνία παράδοσης	2021-10-31
Πραγματική ημερομηνία παράδοσης	2022-07-13
Τύπος παραδοτέου	Report (R)
Επίπεδο διάδοσης	Public (PU)

Αποτύπωμα

Ακρωνύμιο έργου	A4
Τίτλος έργου	Crossing borders for effective police investigation to protect female victims of sex trafficking and enhance accountability mechanisms (Διασχίζοντας τα σύνορα προς την αποτελεσματική αστυνομική διερεύνηση για την προστασία των γυναικών που υποβάλλονται σε εμπορία ανθρώπων με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση και για την ενίσχυση των μηχανισμών απόδοσης ευθυνών)
Αριθμός Συμφωνίας Επιχορήγησης	101021832
Πρόσκληση	ISFP-2019-AG-THB
Δήλωση αποποίησης ευθύνης	Η παρούσα έκδοση εκπονήθηκε με την οικονομική υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι συμπράττοντες εταίροι φέρουν την αποκλειστική ευθύνη για τα περιεχόμενα της, τα οποία δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Περιγραφή έργου	Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, μόνο μία ποινική δίωξη αντιστοιχεί σε κάθε 2.154 γυναίκες-θύματα εμπορίας ανθρώπων με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση παγκοσμίως (2020). Τα βόρεια σύνορα της Ελλάδας αποτελούν μία από τις κύριες πύλες εισόδου της Ευρώπης για τους δράστες του εν λόγω αδικήματος, ενώ η Ελλάδα έχει καταδικαστεί δύο φορές για παραβίαση του άρθρου 4 της ΕΣΔΑ, σε υποθέσεις γυναικών που έχουν υποβληθεί σε εμπορία ανθρώπων με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση. Το έργο A4, εξικνούμενο από τις καταδίκες βάσει του άρθρου 4 της ΕΣΔΑ, αποσκοπεί στην ενίσχυση της απόδοσης ευθυνών στους δράστες προς την κατεύθυνση της προστασίας των γυναικών και κοριτσιών που υποβάλλονται σε εμπορία ανθρώπων, μέσω ενός ευέλικτου μηχανισμού στα νοτιοανατολικά σύνορα της ΕΕ, του οποίου θα ηγείται η αστυνομία και ο οποίος θα εδράζεται σε μια διασυνοριακή σύμπραξη (Βουλγαρία-Ελλάδα), που θα δομείται στη βάση ενός περιφερειακού δικτύου ασφαλείας (5 περιοχές στα σύνορα της Βόρειας Ελλάδας) και θα αναπτυχθεί στη βάση της αποκτηθείσας από μια κεντροευρωπαϊκή χώρα γνώσης (Αυστρία).
Συντονιστής έργου	KEMEA – Κέντρο Μελετών Ασφαλείας (Ελλάδα), www.kemea.gr

Συμπράττοντες εταίροι	ΕΚΚΑ – Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ελλάδα), www.ekka.org.gr ΚΕΣΔ – Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου (Ελλάδα), www.cecl.gr VICESSE – Vienna Centre for Societal Security (Αυστρία), www.vicesse.eu LIF – Law and Internet Foundation (Βουλγαρία), www.netlaw.bg
Σημείο επαφής για το έργο	Δρ. Γιώργος Τριανταφύλλου, Συντονιστής έργου A4, Κέντρο Μελετών Ασφαλείας (ΚΕΜΕΑ), g.triantafyllou@kemea-research.gr .
Ημερομηνία έναρξης	2021-03-01
Διάρκεια	24 μήνες
Ιστότοπος	www.a4project.eu
Facebook	@a4projecteu
Twitter	@a4projecteu
Instagram	@a4projecteu

Έλεγχος έκδοσης

Issue	Date	Comment	Author/Editor
0.1	2022-01-31	Draft structure	ΚΕΜΕΑ
0.2	2022-02-15	Pre-final version after partners' first review	ΚΕΜΕΑ
0.3	2022-03-10	Final version after partners' second review	ΚΕΜΕΑ

Πίνακας Περιεχομένων

INDEX.....	Error! Bookmark not defined.
Document Information.....	Error! Bookmark not defined.
Imprint.....	Error! Bookmark not defined.
Version Control.....	Error! Bookmark not defined.
Table of Contents.....	Error! Bookmark not defined.
Abbreviations & Definitions.....	Error! Bookmark not defined.
Task Description.....	7
Deviations & Mitigation.....	7
Performance of Partners.....	7
Steering Board Approval.....	7
EXECUTIVE SUMMARY.....	Error! Bookmark not defined.
CHAPTER 1: Contextualising A4.....	Error! Bookmark not defined.
Chapter 1.1: The multifaceted nature of TBH: a crime, a human rights violation, and a form of Gender Based Violence (GBV).....	9
Chapter 1.2. Challenges and gaps in effectively responding to THB cases.....	9
Chapter 1.3. The impact of COVID-19 on THB.....	11
Chapter 1.4. The A4 intervention: identifying gaps and suggesting ways forward.....	13
Chapter 1.5. Key findings of the A4 research activities.....	15
Chapter 1.5.1. Comparative research of ECtHR judgments.....	15
Chapter 1.5.2. Case file research from Greek and Bulgarian First Instance Courts.....	16
Chapter 1.5.3. Key points from the focus group discussions in Greece, Bulgaria, and Austria.....	Error! Bookmark not defined.
Chapter 1.5.4. Key points regarding the SOPs in place.....	Error! Bookmark not defined.
Chapter 1.6. The legal framework on THB.....	20
Chapter 1.7. The framework on stakeholders' coordination for the management and investigation of THB cases in Greece.....	Error! Bookmark not defined.
Chapter 1.8. Identification of best practices applied in Europe.....	23
Chapter 2: The A4 Intervention.....	24
Chapter 2.1. The objectives of the A4 intervention.....	25
Chapter 3: Police training in the A4 Project.....	Error! Bookmark not defined.
Chapter 3.1. Basic directions.....	26
Chapter 3.2. Trainees' professional culture as an enriching factor for the educational intervention.....	27
Chapter 3.3. The methodological framework of the police training.....	Error! Bookmark not defined.
Chapter 3.4. The design of the educational intervention.....	29
Chapter 3.5. Identification of trainees.....	Error! Bookmark not defined.
Chapter 3.6. Selection of the peer-to-peer learning model.....	31
Chapter 3.7. Organisation of the educational intervention.....	31
Chapter 3.7.1. Implementing the principles of transformative learning: the proposal of A4.....	32
Chapter 3.7.2. Structure of the police training.....	33
Chapter 3.8. Organisation of the training of trainers.....	33

Chapter 3.8.1. The methodology of the trainers' training..... 35

Chapter 3.8.2. Structure of the trainers' training program 35

Chapter 4. Pilot testing of new roles 36

Chapter 4.1. Creation of a critical mass: Creation of Joint Investigation Teams (JITs) 37

Chapter 4.2. Strengthening cross border cooperation 37

Chapter 4.3. Mechanism for the monitoring of the pilot implementation..... 38

REFERENCES **Error! Bookmark not defined.**

Συντομογραφίες

ΕΑ	Εμπορία Ανθρώπων
ΕΒ	Έμφυλη Βία
ΕΔΔΑ	Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΜΑ	Εθνικός Μηχανισμός Αναφοράς
ΕΚΚΑ	Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΚΥΤ	Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης
ΜΟΕ	Μεικτές Ομάδες Έρευνας
ΠΕ	Πακέτο Εργασίας
ΠΟΠ	Πολυτομεακές Ομάδες Παρακολούθησης

Task Description

T.2.3. Development of the A4 Action Plan

This activity will focus on the development of the A4 Action Plan that is expected to be a grounded reference framework, including guiding principles, methodological approaches and clarified procedures for a) enhancing victim-centred knowledge, skills and competences for the vast majority of LEAs of the entire Northern Greek Border Regions as well as critical police services in Attica and Central Greece, b) enhancing cross-border cooperation between Greek LEAs and LEAs from a northern neighbouring country, i.e., Bulgaria, c) interconnection with a central European country, i.e. Austria, which bears many similarities to Greece and d) enhancing cross-sectoral cooperation with civil society organisations (CSOs), active in the field of supporting sexually exploited women and girls, in both national and transnational level, while promoting a victim-centred approach, which strengthens the gender perspective of interventions.

Outcome: Deliverable 2.2. KEMEA, M8, e-format, 40 pages / public, Beneficiaries: Police authorities, national / EU policymakers, civil society organizations, judicial authorities / prosecutors, lawyers, National Referral Mechanisms, National Rapporteurs.

Deviations & Mitigation

The A4 Action Plan was developed and finalised much later than its due date, in accordance with the original project time plan as included in the GA. This was due to the fact that its development was largely based on D2.1, which also necessitated additional time for its development and finalisation. The delay was discussed among the partnership, allowing us to ensure that this delay will not impact negatively on the overall project timeline.

Performance of Partners

KEMEA, being responsible for the development of this Deliverable, was in close cooperation with the WP leader, CECL, throughout the development of the A4 Action Plan. All other partners provided their informal feedback and more precisely LIF and EKKKA reviewed the Action Plan before its final submission.

Steering Board Approval

The Steering Board deems this deliverable to be fulfilled satisfactorily and the internal reviewers' comments to be sufficiently addressed and integrated.

Περίληψη βασικών σημείων

Το παρόν παραδοτέο αποτελεί τμήμα του Πακέτου Εργασίας 2 (ΠΕ2: Ανάπτυξη ενός θεμελιωμένου Σχεδίου Δράσης για την αποτελεσματική αστυνομική έρευνα με στόχο την αύξηση της δίωξης των δραστών εμπορίας ανθρώπων για σεξουαλική εκμετάλλευση με θύματα γυναίκες/ κορίτσια) του ευρωπαϊκού συγχρηματοδοτούμενου έργου με τίτλο: «A4: Περνώντας τα σύνορα για την αποτελεσματική αστυνομική έρευνα για την προστασία γυναικών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων για σεξουαλική εκμετάλλευση και την ενίσχυση των μηχανισμών λογοδοσίας» (Internal Security Fund – Police).

Το Σχέδιο Δράσης συνιστά το πλαίσιο αναφοράς του έργου A4 και συμπεριλαμβάνει τις βασικές κατευθυντήριες γραμμές, τη μεθοδολογική προσέγγιση και τις συγκεκριμένες διαδικασίες για την πραγματοποίηση εκπαιδευτικών και πιλοτικών δράσεων με τη συμμετοχή του αστυνομικού προσωπικού στοχεύοντας στην καταπολέμηση της κουλτούρας της ατιμωρησίας για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς σε υποθέσεις Εμπορίας Ανθρώπων (ΕΑ), ιδιαιτέρως γυναικών και κοριτσιών θυμάτων σεξουαλικής εκμετάλλευσης μέσα από την ενίσχυση των ερευνητικών δεξιοτήτων των εκπροσώπων των φορέων που είναι επιφορτισμένοι με την επιβολή του νόμου σε μία από τις βασικές πύλες ΕΑ στην επικράτεια της ΕΕ. Παράλληλα, η καταπολέμηση της κουλτούρας της ατιμωρησίας αναμένεται να αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο του Έργου A4 μέσα από την ανταλλαγή γνώσεων και τη βελτίωση της συνεργασίας ανάμεσα σε 3 ευρωπαϊκές χώρες που έχουν ως κοινό χαρακτηριστικό τα χαμηλά ποσοστά καταδικών σε υποθέσεις ΕΑ και άλλες σχετικές παραβάσεις.

Τα ευρήματα των ερευνητικών δράσεων και η ανάλυση που έχει ολοκληρωθεί μέχρι στιγμής στο πλαίσιο του A4 έχουν αξιοποιηθεί για την ανάπτυξη του Σχεδίου Δράσης. Πιο συγκεκριμένα, τα ενοποιημένα αποτελέσματα:

1. Της συγκριτικής έρευνας των πρόσφατων υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) επί υποθέσεων ΕΑ γυναικών και κοριτσιών για σεξουαλική εκμετάλλευση κατά της Ελλάδας, της Βουλγαρίας και της Αυστρίας.
2. Της έρευνας δικογραφιών για τη διαμόρφωση σαφούς κατανόησης των συγκεκριμένων κενών και εμποδίων για την αποτελεσματική έρευνα και δίωξη των δραστών, καθώς και του επαρκούς εντοπισμού των εκπαιδευτικών αναγκών του αστυνομικού προσωπικού
3. της ανάλυσης των πληροφοριών που συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια των συζητήσεων σε ομάδες εστίασης με βασικά πρόσωπα που είναι σε θέση να παράσχουν τις πληροφορίες αυτές στην Ελλάδα, στη Βουλγαρία και στην Αυστρία, και δ) της ανάλυσης των υπαρχουσών Προτυποποιημένων Διαδικασιών Λειτουργίας για τη διατομεακή συνεργασία για την προστασία γυναικών/ κοριτσιών θυμάτων ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση, προσέφεραν βασικά στοιχεία για την περαιτέρω οργάνωση των βασικών εκπαιδευτικών και πιλοτικών δράσεων.

Σε αυτή τη βάση, σκοπός του παρόντος παραδοτέου είναι η περιγραφή των βασικών, επιχειρησιακά διασυνδεδεμένων αξόνων της παρέμβασης A4, δηλαδή της ανάπτυξης δεξιοτήτων (ΠΕ3) και της πιλοτικής εφαρμογής (ΠΕ4).

Κεφάλαιο 1: Πλαισιοθέτηση του Έργου A4

Το A4 είναι ένα ευρωπαϊκά συγχρηματοδοτούμενο έργο που στοχεύει στην καταπολέμηση της κουλτούρας της ατιμωρησίας για όλους τους φορείς που εμπλέκονται σε υποθέσεις ΕΑ, ιδίως γυναικών και κοριτσιών για σεξουαλική εκμετάλλευση από μία από τις κύριες πύλες της επικράτειας της ΕΕ, μέσω της ενίσχυσης των ερευνητικών δεξιοτήτων [ενν. των εκπροσώπων] των φορέων που είναι επιφορτισμένοι με την επιβολή του νόμου, όπως επίσης και της ανταλλαγής γνώσεων και τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ 3 ευρωπαϊκών χωρών που έχουν ως κοινό χαρακτηριστικό τους τα χαμηλά ποσοστά καταδικών σε υποθέσεις ΕΑ και άλλες σχετικές παραβιάσεις. Με βάση τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο των ερευνητικών δραστηριοτήτων του Πακέτου Εργασίας (ΠΕ) 2, το A4 θα επενδύσει στην ανάπτυξη ενός θεμελιωμένου Σχεδίου Δράσης ακολουθούμενου από την ανάπτυξη ικανοτήτων/ δεξιοτήτων του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας και την ενσωμάτωση της αναπτυχθείσας διατομεακής προσέγγισης στη Συμβουλευτική Πρόταση για την Εφαρμογή των Πρακτικών του A4 (A4 Practice Advice).

Για τον σκοπό αυτό το Έργο A4 ξεκίνησε με τον σχεδιασμό και την υλοποίηση τριών συμπληρωματικών ερευνητικών δράσεων που έδωσαν καίρια πρωτογενή και δευτερογενή ευρήματα που καταγράφουν την υπάρχουσα κουλτούρα ατιμωρησίας αντιμετωπίζοντας τις συστημικές αποτυχίες που προκαλούν και αναπαράγουν ένα οικοσύστημα ατιμωρησίας για τους δράστες. Πιο συγκεκριμένα, οι τρεις ερευνητικές δράσεις παρατίθενται ως εξής: α) μία συγκριτική έρευνα των πρόσφατων αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) κατά της Ελλάδας, της Βουλγαρίας και της Αυστρίας, β) μία έρευνα δικογραφιών για την θεμελίωση της σαφούς κατανόησης των συγκεκριμένων κενών και των προκλήσεων προς την αποτελεσματική έρευνα και δίωξη των δραστών και τον επαρκή εντοπισμό των εκπαιδευτικών αναγκών του αστυνομικού προσωπικού, γ) μία ανάλυση των πληροφοριών που συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια των συζητήσεων των ομάδων εστίασης με βασικά πρόσωπα που ήταν σε θέση να παράσχουν πληροφορίες από την Ελλάδα, τη Βουλγαρία και την Αυστρία.

Για να διασφαλιστεί ότι το Σχέδιο Δράσης θα είναι καλά θεμελιωμένο και θα περιλαμβάνει τα βήματα και τις μεθοδολογίες που είναι προσαρμοσμένες στο ευρωπαϊκό πλαίσιο με σκοπό την αντιμετώπιση των αναγκών και των κενών που έχουν εντοπιστεί στο Έργο, πραγματοποιήθηκε η ανάλυση των υπαρχόντων Τυποποιημένων Διαδικασιών Λειτουργίας (ΤΔΛ) που χρησιμοποιούνται από δημόσιους φορείς ή φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών για την προστασία των γυναικών και κοριτσιών θυμάτων σεξουαλικής εκμετάλλευσης. Η ανάλυση των ΤΔΛ διαμόρφωσε μια ξεκάθαρη εικόνα των διαδικασιών που ακολουθούνται σε παρόντα χρόνο και των φορέων που εμπλέκονται. Ως αποτέλεσμα, τα ποιοτικά στοιχεία που συγκεντρώθηκαν επιτρέπουν την ανάπτυξη του Σχεδίου Δράσης που θα κατευθύνει τις υπόλοιπες δραστηριότητες του A4 (εκπαιδύσεις του αστυνομικού προσωπικού και τη φάση της πιλοτικής εφαρμογής. Λαμβάνοντας υπόψη τον αντίκτυπο της πανδημίας COVID-19 στη διεξαγωγή των ενεργειών ΕΑ και στη διαχείριση των υποθέσεων ΕΑ από επαγγελματίες διαφορετικών κλάδων, είναι επιτακτική ανάγκη να παρουσιαστεί η επισκόπηση του πλαισίου δράσης. Εκτός από τις ιδιαιτερότητες αυτού του πλαισίου, τα κύρια διασταυρούμενα αποτελέσματα των ερευνητικών δράσεων θα ενσωματωθούν στην ευρύτερη ανάλυση του πλαισίου δράσης, καθώς δεν μπορούν να εξεταστούν χωριστά. Τέλος, στη βάση των αποτελεσμάτων των ερευνών που έγιναν από τα μέλη της κοινοπραξίας, προτείνονται παραδείγματα καλών πρακτικών – κυρίως από την Αυστρία.

1.1 Η πολλαπλή φύση της ΕΑ: ένα έγκλημα, μια παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μια μορφή έμφυλης βίας (ΕΒ).

Το έτος 2000 ήταν ορόσημο για την ΕΑ με τον πρώτο διεθνώς συμφωνημένο ορισμό της να υιοθετείται από το Πρωτόκολλο για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Διακίνησης Προσώπων, Ιδιαίτερα Γυναικών και Παιδιών που συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών και του Διεθνικού Οργανισμού Εγκλήματος. Πιο συγκεκριμένα, ως ΕΑ νοείται η στρατολόγηση, μεταφορά, μετακίνηση, παροχή καταλύματος ή

υποδοχή προσώπων με την απειλή ή χρήση βίας ή άλλων μορφών εξαναγκασμού, με απαγωγή, εξαπάτηση, παραπλάνηση, κατάχρηση εξουσίας ή εύλωτης θέσης ή με παροχή ή αποδοχή χρημάτων ή ωφελημάτων για να επιτευχθεί η συγκατάθεση προσώπου που έχει τον έλεγχο άλλου προσώπου με σκοπό την εκμετάλλευση. Η εκμετάλλευση περιλαμβάνει τουλάχιστον την εκμετάλλευση της πορνείας άλλων ή άλλες μορφές γενετήσιας εκμετάλλευσης, την αναγκαστική εργασία, τη δουλεία ή άλλες πρακτικές παρόμοιες με τη δουλεία, την υποτέλεια ή την αφαίρεση οργάνων.¹ Το Πρωτόκολλο δίνει ιδιαίτερη προσοχή στην προστασία και στην ασφάλεια των θυμάτων, ειδικά των γυναικών και των παιδιών, ενώ προβλέπει την υποχρέωση των κρατών να επιμορφώνουν τους εκπροσώπους φορέων που είναι επιφορτισμένοι με την επιβολή του νόμου για την πρόληψη των ενεργειών εμπορίας ανθρώπων, τη δίωξη των δραστών και την προστασία των θυμάτων.

Με βάση τα στοιχεία παγκοσμίως από το 2017, από τα 24,9 εκατομμύρια ανθρώπων που έχουν εγκλωβιστεί σε καταναγκαστική εργασία, τα 4,8 εκατομμύρια βρίσκονται υπό το καθεστώς εξαναγκαστικής σεξουαλικής εκμετάλλευσης με την πλειοψηφία να είναι γυναίκες και κορίτσια.² Ως διεθνικό έγκλημα, η πρόληψη της ΕΑ απαιτεί την κατάλληλη συνεργασία και τον συντονισμό μεταξύ χωρών με διαφορετικά νομικά συστήματα. Είναι γεγονός ότι τα διεθνή εγκληματικά δίκτυα λειτουργούν με αρκετά περίπλοκο και εξελιγμένο τρόπο που ζητά τη διαρκή ετοιμότητα της διεθνούς κοινότητας στην προσπάθεια καταπολέμησης της ΕΑ. Πέρα από τα εθνικά ποινικά δίκαια, η ΕΑ διασταυρώνεται με τη μεταναστευτική νομοθεσία μιας χώρας, αυξάνοντας συνεπώς τον αριθμό των αρχών και των επαγγελματιών που χρειάζεται να δουλέψουν μαζί για την εγκαθίδρυση μιας προσέγγισης που θα είναι προσανατολισμένη στις ανάγκες των θυμάτων/ επιζωσών και θα καταπολεμά την ΕΑ.³

Επιπρόσθετα, οι συνδέσεις της ΕΑ με τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι πολλαπλές. Οι δραστηριότητες ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση ευημερούν σε περιβάλλοντα που λαμβάνουν χώρα παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων (για παράδειγμα σε συνθήκες έκτακτης ανάγκης) ή όπου οι κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές συνθήκες υποβαθμίζουν τα πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων μιας χώρας (κατάρρευση των συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας κλπ.). Με άλλα λόγια, η φτώχεια, η αστεγία, η δομική ή προσωπική βία, ζητήματα ταυτότητας, ανασφάλεια που σχετίζεται με ένοπλες συρράξεις ή η οικονομική ανασφάλεια συνδέονται συνήθως με την ΕΑ.⁴ Την ίδια στιγμή, τα ανθρώπινα δικαιώματα ενός προσώπου που έχει διακινηθεί με σκοπό την ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση παραβιάζονται βάνουσα. Η αναγκαία προσέγγιση στη βάση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τη διαχείριση περιπτώσεων ΕΑ ή όταν υιοθετούνται σχετικές πολιτικές εξηγείται παρακάτω.

Τέλος, θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθεί ότι η ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση είναι πάντα ένα έμφυλο έγκλημα.⁵ Αναγνωρίζεται ως μορφή έμφυλης διάκρισης και βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών. Ενδεικτικά, τα έμφυλα στερεότυπα, η έμφυλη βία και η έμφυλη ανισότητα αυξάνουν την

¹ Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, Πρωτόκολλο για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Εμπορίας Προσώπων, Ειδικά Γυναικών και Παιδιών, Συμπληρωματική της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διακρατικού Οργανωμένου Εγκλήματος, 15 Νοεμβρίου 2000, διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://www.refworld.org/docid/4720706c0.html>. Εκτός από το προαναφερθέν Πρωτόκολλο, η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας προσδιορίζει, επίσης, την ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση ως μια μορφή καταναγκαστικής εργασίας που τα κράτη έχουν την υποχρέωση να καταστείλουν σε τρία από τα βασικά νομικά της κείμενα από το 1930 (Σύμβαση Καταναγκαστικής Εργασίας, 1930 (Αρ. 29), Σύμβαση για την Κατάργηση της Καταναγκαστικής Εργασίας 1957 (No. 105), Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για την Καταναγκαστική Εργασία, 1930).

² Global Estimates of Modern Slavery: Forced Labour and Forced Marriage, Γενεύη, Σεπτέμβριος 2017.

³ Η ΕΑ και η διακίνηση μεταναστών θα πρέπει να διακρίνονται παρά τα κοινά τους σημεία.

⁴ Η ανθρωπιστική πτυχή της ΕΑ θα πρέπει, επίσης, να αναφερθεί εν συντομία.

⁵ Επειδή το Α4 εστιάζει στην προστασία γυναικών και κοριτσιών θυμάτων ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση, ο όρος βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών χρησιμοποιείται σε όλη την έκταση του κειμένου αντί του όρου έμφυλη βία που αφορά σε όλα τα φύλα. Εξαιρούνται οι αναφορές στους επίσημων τίτλων νομικών κειμένων ή κειμένων πολιτικής.

ευαλωτότητα των γυναικών και των κοριτσιών στερώντας τους ίσες ευκαιρίες απασχόλησης και ελέγχου στους οικονομικούς πόρους που ενδέχεται να έχουν. Ως αποτέλεσμα, περιλαμβάνονται μεταξύ των βασικών παραγόντων για την εμπορία ανθρώπων για σεξουαλική εκμετάλλευση γυναικών και κοριτσιών. Ωστόσο, ο δεσμός μεταξύ της ΕΑ και της σεξουαλικής και έμφυλης βίας εμφανίζεται, επίσης, κατά τη μελέτη των επιμέρους στοιχείων αυτού του εγκλήματος, καθώς και των επιπτώσεων του στα θύματα/ στις επιζώσες. Πολλά διεθνή νομικά κείμενα έχουν αναγνωρίσει την ανάγκη για υψηλότερα πρότυπα προστασίας για τα θύματα της ΕΑ. Για παράδειγμα, από το 1979 η Διεθνής Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών (CEDAW) προβλέπει ότι τα συμβαλλόμενα κράτη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας, για να καταστείλουν σε όλες τις μορφές του το εμπόριο των γυναικών και την εκμετάλλευση της πορνείας των γυναικών (άρθρο 6).

Η ΕΑ είναι ένα πολύπλευρο φαινόμενο, η πρόληψη και η καταπολέμηση του οποίου απαιτεί δέσμευση και κινητοποίηση διαφορετικών πόρων (τεχνικών, ανθρωπίνων, οικονομικών κ.λπ.) ταυτόχρονα. Από νομικής άποψης, οι υποχρεώσεις των κρατών για την πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων και την προστασία και υποστήριξη των θυμάτων θεμελιώνονται στους κανόνες για το δίκαιο της ευθύνης των κρατών, όπως, επίσης και σε κανόνες του δικαίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του διεθνούς ποινικού δικαίου και του δικαίου για τους πρόσφυγες.

διεθνούς δικαίου περί ευθύνης του κράτους καθώς και με βασικούς κανόνες του διεθνούς δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το διεθνικό ποινικό δίκαιο, το προσφυγικό δίκαιο και το διεθνές ποινικό δίκαιο. Είναι προφανές ότι οποιαδήποτε αποτελεσματική απόκριση (πολιτική/νομική/ επιχειρησιακή) στην ΕΑ χρειάζεται να είναι πολυτομεακή. Ωστόσο, σε πολλές χώρες, τα σχετικά συστήματα που βρίσκονται σε ισχύ αποτυγχάνουν. Πριν την ανάλυση των κατευθυντήριων μεθοδολογικών αρχών που λαμβάνονται υπόψη κατά τον σχεδιασμό παρεμβάσεων για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ΕΑ παρουσιάζονται οι βασικές προκλήσεις και τα κενά που εντοπίζονται.

1.2. Προκλήσεις και κενά στην αποτελεσματική αντιμετώπιση υποθέσεων ΕΑ

Τα βασικά καθήκοντα που πρέπει να εκπληρωθούν στρατηγικά για την αντιμετώπιση των υποθέσεων ΕΑ χωρίζονται εν συντομία σε τέσσερις βασικές περιοχές:

- Πρόληψη της ΕΑ.
- Προστασία θυμάτων/επιζώσων ΕΑ.
- Απόκριση από το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης/ ποινική δίωξη.
- Συνεργασία, συντονισμός και διεθνής συνεργασία.

Παρά το ότι η ποιότητα των αποκρίσεων και τα βήματα που γίνονται έχουν βελτιωθεί σημαντικά, οι στατιστικές εξακολουθούν να δείχνουν ότι μεγάλος αριθμός ευαλώτων προσώπων εκτίθεται στην ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση.⁶ Για την περαιτέρω ενίσχυση των αποκρίσεων στην ΕΑ, η προσέγγιση πρέπει να είναι ολιστική.⁷ Όσον αφορά στην πρόληψη, θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην κατανόηση και στην αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών του φαινομένου, καθώς και στη γνώση των εγκληματικών επιχειρήσεων. Η ΕΑ έχει μεγάλο πολιτικό και οικονομικό αντίκτυπο εκτός από τις επιπτώσεις στα μεμονωμένα θύματα/στις επιζώσες. Ως απάντηση στις παραπάνω βασικές αιτίες, οι περισσότερες στρατηγικές πρόληψης εμπίπτουν σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες: α) μείωση της ευαλωτότητας των πιθανών θυμάτων μέσω της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης, β) αποθάρρυνση της ζήτησης για υπηρεσίες που

⁶ UNODC (2020). Global Report on Trafficking in Persons 2020.

⁷ Coster van Voorhout J. (2020). Combating Human Trafficking Holistically through Proactive Financial Investigations, Journal of International Criminal Justice, Τόμος 18, Θέμα 1, Μάρτιος 2020, σελ. 87–106, <https://doi.org/10.1093/ijci/mqaa013>.

προσφέρονται από θύματα ΕΑ, γ) δημόσια εκπαίδευση, δ) έλεγχος των συνόρων, ε) πρόληψη της διαφθοράς των δημοσίων λειτουργιών.⁸

Ωστόσο, όσες περισσότερες αδυναμίες υπάρχουν στις προαναφερθείσες περιοχές, τόσες περισσότερες ευκαιρίες εκμετάλλευσης θα εμφανίζονται για τους διακινητές. Η κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη σε πολλά μέρη του κόσμου είναι μάλλον αργή και οι ανισότητες παραμένουν. Σε χώρες ή/και σε περιοχές που παρατηρούνται παραβιάσεις του κράτους δικαίου το περιβάλλον για τους διακινητές είναι ευνοϊκό. Σε τέτοια πλαίσια οι ευαλωτότητες των θυμάτων εντείνονται. Επιπλέον, είναι γεγονός ότι τα εγκληματικά δίκτυα ενεργούν προληπτικά με στόχο την προσαρμογή τους σε μεταβαλλόμενα περιβάλλοντα. Για παράδειγμα, η εκτεταμένη χρήση της τεχνολογίας (για παράδειγμα η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και άλλων ψηφιακών πλατφορμών για τη στρατολόγηση των θυμάτων) και ο εντοπισμός διαφορετικών μοντέλων μεταφοράς για τη διευκόλυνση των παράνομων δραστηριοτήτων τους θέτουν νέες προκλήσεις στην παραδοσιακή κατανόηση της διεθνικής φύσης της ΕΑ.⁹

Επιπλέον, η προστασία των θυμάτων απαιτεί την υιοθέτηση μιας θυματοκεντρικής προσέγγισης, επαρκείς υπηρεσίες και κατάλληλους μηχανισμούς συντονισμού. Πολλές χώρες δεν διαθέτουν ολοκληρωμένες στρατηγικές για την προστασία των θυμάτων, κάτι που τονίζεται ως ένα από τα μεγαλύτερα κενά παγκοσμίως. Σε αυτό προστίθεται, η δίωξη θυμάτων για πορνεία ή εμπλοκή σε άλλες εγκληματικές δραστηριότητες που είναι αρκετά συνηθισμένη και υπονομεύει την εμπιστοσύνη των θυμάτων στο δικαστικό σύστημα και στο σύστημα προστασίας γενικότερα. Η κατανόηση των αναγκών των θυμάτων και η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης τους στους επίσημους μηχανισμούς είναι ιδιαίτερα κρίσιμη στις υποθέσεις ΕΑ, καθώς η συνεργασία των θυμάτων με τις αρμόδιες αρχές είναι απαραίτητη για τη δίωξη των διακινητών.

Στο ίδιο πνεύμα, η έλλειψη κατανόησης της εμπορίας ανθρώπων από πολλούς εκπροσώπους των φορέων που είναι επιφορτισμένοι με την επιβολή του νόμου (σε χώρες προέλευσης/στρατολόγησης, διέλευσης και προορισμού) σε συνδυασμό με συστημικές ελλείψεις του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης (δηλ. χρονόβρες διαδικασίες, έλλειψη διαδικαστικών εγγυήσεων, υπερβολική διάρκεια της ποινικής διαδικασίας χωρίς πρόσβαση σε αποτελεσματικά ένδικα μέσα για την αμφισβήτηση των καθυστερήσεων) αναφέρονται ως μερικοί από τους βασικούς παράγοντες που εμποδίζουν τόσο την προστασία των θυμάτων όσο και τη δίωξη των δραστών. Τα θύματα συχνά εκτίθενται σε δευτερογενή θυματοποίηση και σε μια σειρά άλλων κινδύνων (για παράδειγμα περαιτέρω εκμετάλλευση από διακινητές ή ακόμη και δολοφονία) για παρατεταμένες χρονικές περιόδους. Η έλλειψη εκπαίδευσης των αστυνομικών, των εισαγγελέων και των δικαστών για την ΕΑ μπορεί να οδηγήσει σε ανεπαρκείς έρευνες και την απεύθυνση κατηγοριών προς τα θύματα.

Η εμπλοκή δημοσίων λειτουργιών σε εγκληματικά δίκτυα είναι σίγουρα ένα από τα πιο δύσκολα στοιχεία της ΕΑ. Ως μορφή οργανωμένου εγκλήματος, η εμπορία ανθρώπων απαιτεί συστημική διαφθορά, κάτι που δεν είχε εξεταστεί διεξοδικά πριν από την ανάπτυξη των Κατευθυντήριων Αρχών του ΟΟΣΑ για τη διαφθορά και την ΕΑ.¹⁰ Ο ρόλος της διαφθοράς στην εμπορία ανθρώπων επιτρέπει στο έγκλημα να παραμένει αόρατο, διευκολύνει την ατιμωρησία μόλις εντοπιστούν υποθέσεις ΕΑ, διευκολύνει την τέλεση του εγκλήματος και διασφαλίζει την επαναθυματοποίηση των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.¹¹

⁸ UNODC, Toolkit to Combat Trafficking in Persons, σελ. 454.

⁹ Sarkar S. (2015). Use of Technology in Human Trafficking Networks and Sexual Exploitation: A Cross-Sectional Multi-Country Study, *Transnational Social Review - A Social Work Journal* 5(1):1-14, DOI:10.1080/21931674.2014.991184, UN (2021). *Good Use and Abuse: The Role of Technology in Human Trafficking*.

¹⁰ OECD, Background Paper – Developing a Framework for Combating Corruption Related to Trafficking in Persons, σελ. 10.

¹¹ OEDC (2016). *Trafficking in Persons and Corruption - Breaking the Chain*.

Οι μηχανισμοί διεθνούς συνεργασίας και συντονισμού είναι ουσιώδους σημασίας για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ΕΑ.¹² Αποτελούν προϋπόθεση για την επιτυχή εφαρμογή οποιασδήποτε στρατηγικής για την ΕΑ και θα πρέπει να βασίζονται σε σαφή οριοθέτηση των ρόλων, των ευθυνών και των διαδικασιών που ακολουθούνται για την προστασία των θυμάτων και την αντιμετώπιση των εν λόγω εγκληματικών δραστηριοτήτων. Αν και πολλές χώρες έχουν επικυρώσει τις σχετικές συνθήκες και τα διεθνή πρωτόκολλα, δεν έχουν όλες τις γνώσεις ή την ικανότητα να εφαρμόσουν τα μέτρα που προωθούν τη διεθνή συνεργασία σε περιπτώσεις ΕΑ. Περισσότερα από 20 χρόνια από την υιοθέτηση του Πρωτοκόλλου για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Διακίνησης Προσώπων, η διεθνής κοινότητα δέχεται συστάσεις για την επιτάχυνση για μία ισχυρότερη και πιο συντονισμένη ανταπόκριση στη μάστιγα της ΕΑ.¹³

Το ευρύ φάσμα των προκλήσεων και των κενών που παρατηρούνται για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ΕΑ απαιτεί την ανάπτυξη και την εφαρμογή στρατηγικών που εστιάζουν στην προστασία και στην ενδυνάμωση των θυμάτων και στην εκπαίδευση των εκπροσώπων των φορέων που είναι επιφορτισμένοι με την επιβολή του νόμου για την ταυτοποίηση/ εντοπισμό τέτοιων υποθέσεων και τη δίωξη των διακινητών.

1.3. Ο αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19 στην ΕΑ14

Οι περιορισμοί που ενεργοποιήθηκαν για την πρόληψη της εξάπλωσης της πανδημίας COVID-19 παγκοσμίως με στόχο την προστασία της δημόσιας υγείας ανέστειλαν προσωρινά/μείωσαν τη διεθνή κινητικότητα, ενίσχυσαν τον έλεγχο των συνόρων, άλλαξαν τον τρόπο που πραγματοποιήθηκαν πολλές δραστηριότητες και αύξησαν τη χρήση ψηφιακών πλατφορμών και διαδικτυακών εργαλείων για καθημερινές εργασίες. Η ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση επηρεάστηκε επίσης. Οι μεταφορές ως βασικό στοιχείο του ορισμού της ΕΑ δέχθηκαν τη μεγαλύτερη επίδραση. Η στρατολόγηση συνεχίστηκε με χρήση διαδικτυακών μέσων και ψηφιακών πλατφορμών και οι σεξουαλικές υπηρεσίες παρέχονταν, επίσης, με τον ίδιο τρόπο. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι τα παιδιά στοχοποιήθηκαν ιδιαίτερα από τα δίκτυα ως πιθανά θύματα, καθώς μεγάλος αριθμός παιδιών χρησιμοποίησε σταθερά το διαδίκτυο κατά τη διάρκεια της πανδημίας για εκπαιδευτικούς ή άλλους λόγους.¹⁵ Οι αλλαγές αυτές έφεραν την ΕΑ έξω από το οπτικό πεδίο [ενν. των αρχών] με νέες αναδυόμενες τάσεις.

Οι ευαλωτότητες των θυμάτων/ επιζωσών ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση εντάθηκαν.¹⁶ Το Γραφείο του ΟΑΣΕ για τους Δημοκρατικούς Θεσμούς και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για την Ισότητα των Φύλων και την Ενδυνάμωση των Γυναικών (UN Women) διεξήγαγαν μια παγκόσμια έρευνα με 94 επιζώσες από 40 χώρες και 385 εργαζόμενους/ εργαζόμενες της πρώτης γραμμής από 102 χώρες από τις 27 Απριλίου έως τις 18 Μαΐου 2020 για να κατανοήσουν τον αντίκτυπο της πανδημίας στην ΕΑ και το πώς η παγκόσμια κοινότητα μπορεί να ανταποκριθεί καλύτερα σε αυτές τις αναδυόμενες τάσεις διακίνησης.¹⁷ Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, το 70% των γυναικών θυμάτων/ επιζωσών απάντησε

¹² U.N. General Assembly's resolution 58/137 of December 22, 2003, "Strengthening International Cooperation in Preventing and Combating Trafficking in Persons and Protecting Victims of Such Trafficking".

¹³ Βλ. τα συμπεράσματα της Συνάντησης Υψηλού Επιπέδου για το Διεθνές Σχέδιο Δράσης για την Καταπολέμηση της ΕΑ του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Νοέμβριος 2021), διαθέσιμο στο: <https://www.un.org/press/en/2021/ga12388.doc.htm>.

¹⁴ Εκτός από τον αντίκτυπο της πανδημίας COVID-19 στις τάσεις γύρω από τη λειτουργία των δικτύων ΕΑ και τη διαχείριση υποθέσεων ΕΑ, η πανδημία και τα προληπτικά μέτρα που υιοθετήθηκαν είναι πιθανό να επηρεάσουν την υλοποίηση των δραστηριοτήτων που θα πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο του Α4. Πρέπει να γίνει εκτίμηση των σχετικών ρίσκων και να αποφασιστούν ενέργειες μετριασμού πριν από την υλοποίηση των δράσεων που περιλαμβάνονται στα ΠΕ3 και ΠΕ4 στη βάση των εξελίξεων και των πρωτοκόλλων που εφαρμόζονται.

¹⁵ Save the Children (2021). COVID-19 crisis has pushed child traffickers online and out of sight, διαθέσιμο στο: <https://reliefweb.int/report/world/covid-19-crisis-has-pushed-child-traffickers-online-and-out-sight-save-children>.

¹⁶ OHCHR (2020). COVID-19 Position paper: The impact and consequences of the COVID-19 pandemic on trafficked and exploited persons, διαθέσιμο στο: <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Trafficking/COVID-19-Impact-trafficking.pdf>.

¹⁷ OSCE ODIHR and UN Women, Guidance Addressing Emerging Human Trafficking Trends

ότι η ψυχική τους υγεία επιδεινώθηκε λόγω της αβεβαιότητας και της απομόνωσης με πολλές από αυτές να βιώνουν ξανά μετατραυματικό στρες. Σε σύγκριση με πριν από την πανδημία, τα ερωτηθέντα πρόσωπα ανέφεραν δυσκολίες στην πρόσβαση σε κύριες και απαραίτητες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των ιατρικών υπηρεσιών, των ευκαιριών απασχόλησης, της πρόσβασης σε ψυχολογικές υπηρεσίες και [σε υπηρεσίες] νομικής βοήθειας. Ανέφεραν, επίσης, δυσκολίες στη λήψη ιατρικού ελέγχου για τη διάγνωση της νόσησης από κορωνοϊό. Η ίδια έρευνα δείχνει ότι οι νέες τάσεις στην ΕΑ είναι έμφυλες και επιδεινώνονται περαιτέρω από τις υπάρχουσες έμφυλες ανισότητες.¹⁸ Οργανισμοί και άλλοι φορείς της πρώτης γραμμής που εργάζονται με θύματα/επιζώσες δεν μπορούσαν να διεξάγουν κανονικά τις δραστηριότητές τους λόγω ελλειψών μέτρων για την προστασία της υγείας του προσωπικού τους ειδικά κατά τους πρώτους μήνες της πανδημίας.¹⁹

Τα στοιχεία δείχνουν ότι ο αριθμός των ατόμων που κινδυνεύουν να πέσουν θύματα ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση αυξήθηκε λόγω της πανδημικής έξαρσης και των οικονομικών συνεπειών της. Επιπλέον, σύμφωνα με το State Department η πανδημία έκανε τις κυβερνήσεις να εκτρέψουν τους πόρους από τις προσπάθειες κατά της ΕΑ, με αποτέλεσμα τα μειωμένα μέτρα προστασίας και την [ενν. τη μειωμένη] παροχή υπηρεσιών για τα θύματα μαζί με εμπόδια στις έρευνες και τις διώξεις των διακινητών.²⁰

Τέλος, κατά τη διάρκεια της πανδημίας, οι υποθέσεις ΕΑ ενδέχεται να έχουν παρουσιαστεί ως άλλες μορφές έμφυλης βίας, όπως η ενδοοικογενειακή βία. Η διακίνηση συντρόφων (intimate partner trafficking), δηλαδή μια διασταύρωση ενδοοικογενειακής βίας και ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση, συγκαταλέγεται στις τάσεις που εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας σε πολλές χώρες. Οι εργαζόμενοι/ εργαζόμενες στην πρώτη γραμμή έπρεπε να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή σε περιπτώσεις γυναικών που έκαναν καταγγελίες για περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας. Πολλά θύματα ΕΑ απομονώθηκαν με τους διακινητές που παρουσιάζονταν ως σύντροφοι, σύζυγοι ή συγγενείς σε περιπτώσεις που οι γυναίκες είχαν ζητήσει βοήθεια.

Ένα άλλο κρίσιμο ζήτημα είναι ότι η πανδημία COVID-19 διατάραξε τη ροή του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης. Τα μέτρα που εφαρμόστηκαν για την αντιμετώπιση της πανδημίας είχαν ως αποτέλεσμα την αναστολή της πλειονότητας των ποινικών δικαστικών διαδικασιών. Για χώρες με συστημικές ανεπάρκειες, όπως την υπερβολική διάρκεια των δικαστικών διαδικασιών, οι καθυστερήσεις παρατάθηκαν περαιτέρω, κάτι που είχε αντίκτυπο και στην προστασία των ευάλωτων θυμάτων. Αυτές οι καθυστερήσεις προκάλεσαν αγωνία και αβεβαιότητα, ενώ δεν ήταν πάντα δυνατό για τα θύματα να λάβουν την απαραίτητη υποστήριξη λόγω των περιορισμένων δυνατοτήτων και των εμποδίων που συναντούσαν οι εργαζόμενοι και οι εργαζόμενες της πρώτης γραμμή που υποστηρίζουν ευάλωτους πληθυσμούς κατά τους πρώτους μήνες της πανδημίας. Επιπλέον, οι περιορισμοί που επιβλήθηκαν από πολλά κράτη για την πρόληψη της εξάπλωσης του κορωνοϊού επηρέασαν τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις και την εκτέλεση πράξεων, όπως τα εντάλματα σύλληψης.²¹

Η πανδημία COVID-19 ήταν ένας παράγοντας που άλλαξε απροσδόκητα το τοπίο ωθώντας περισσότερους ανθρώπους στην ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση και καθιστώντας ιδιαίτερα επιβαρυντικές για τα

and Consequences of the COVID-19 Pandemic, διαθέσιμο στο: https://www.osce.org/files/f/documents/2/a/458434_4.pdf.

¹⁸ Fraser E. (2020). Impact of COVID-19 Pandemic on Violence against Women and Girls, VAWG Helpdesk Research Report No. 284, διαθέσιμο στο: <https://www.sddirect.org.uk/media/1881/vawg-helpdesk-284-covid-19-and-vawg.pdf>.

¹⁹ UNODC (2021). The Effects of the COVID-19 Pandemic on Trafficking in Persons and Responses to the Challenges – A Global Study of Emerging Evidence, σελ. 47, διαθέσιμο: https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/2021/The_effects_of_the_COVID-19_pandemic_on_trafficking_in_persons.pdf.

²⁰ CNN Politics, Covid-19 pandemic increased number of people at risk of human trafficking, State Department report says, Ιούλιος 2021, διαθέσιμο στο: <https://edition.cnn.com/2021/07/01/politics/2021-trafficking-in-persons-report-covid/index.html>.

²¹ Για περισσότερες πληροφορίες για την ΕΕ βλ. σχετικά “Impact of COVID-19 on the justice field”, διαθέσιμο στο: https://e-justice.europa.eu/content_impact_of_covid19_on_the_justice_field-37147-en.do.

θύματα τις συνθήκες για την ταυτοποίησή τους και την παροχή υποστήριξης σε αυτά. Η πανδημία βρίσκεται ακόμα υπό εξέλιξη και τα αποτελέσματά της αναμένεται να γίνουν ακόμα πιο ορατά στο μέλλον. Συνεπώς, κάθε παρέμβαση για την ΕΑ πρέπει να είναι κατάλληλα επικαιροποιημένη.

1.4. Η παρέμβαση A4: ο εντοπισμός κενών και οι προτάσεις για το μέλλον

Το Έργο A4 στηρίζεται επί της αρχής στην προσέγγιση με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αναφέρεται στο άρθρο 4 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), τη νομική βάση της αξιολόγησης των στοιχείων των υποθέσεων που αφορούν στην ΕΑ από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων (ΕΔΔΑ). Το έργο αντιμετωπίζει μια βασική πρόκληση για την Ευρώπη, δηλαδή την καταπολέμηση της διακίνησης γυναικών και κοριτσιών και βασίζεται στην υπόθεση ότι η αυξημένη δίωξη των δραστών για ΕΑ ανδρών και γυναικών προϋποθέτει την αποτελεσματική αστυνομική έρευνα εφοδιάζοντας τους εκπροσώπους των φορέων που είναι επιφορτισμένοι με την επιβολή του νόμου με πολυτομεακές δεξιότητες που αντιμετωπίζουν τα ζητήματα της ατιμωρησίας των δραστών και της μη ευθύνης των θυμάτων. Τα 3 κράτη μέλη της ΕΕ που θα επωφεληθούν άμεσα από την υλοποίηση του έργου είναι η Ελλάδα, η Βουλγαρία και η Αυστρία.

Η Ελλάδα είναι παραδοσιακά χώρα προορισμού και διέλευσης θυμάτων ΕΑ. Η κατάσταση αυτή επιδεινώθηκε λόγω των ανθρώπινων ροών που εγκατέλειψαν τις χώρες τους προς την Ευρώπη μετά το 2015, αλλά και λόγω

της συνεχιζόμενης οικονομικής και κοινωνικής κρίσης από το 2009, καθώς η ΕΑ συνδέεται με τη φτώχεια και την κατάρρευση του κράτους πρόνοιας που δημιουργεί περισσότερα θύματα και δυσκολεύει τον εντοπισμό, την ταυτοποίηση και την προστασία τους. Σύμφωνα με τον Εθνικό Μηχανισμό Αναφοράς (ΕΜΑ) για την Προστασία των Θυμάτων ΕΑ, τον επίσημο φορέα για την τήρηση εθνικών στατιστικών ΕΑ, αναφέρθηκαν 154 υποθέσεις ΕΑ το 2019 και 167 νέες το 2020 με τη σεξουαλική εκμετάλλευση γυναικών και κοριτσιών να παραμένει η κύρια μορφή εκμετάλλευσης από όσες αναφέρθηκαν στον ΕΜΑ.

Η Βουλγαρία είναι χώρα προέλευσης και διέλευσης για τα θύματα ΕΑ. Όπως η Ελλάδα, η Βουλγαρία είναι σημείο εισόδου για μετανάστες από τη Μέση Ανατολή και την Ασία στη Δυτική Ευρώπη. Ωστόσο, η τελευταία έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων GRETA για τη δράση κατά της ΕΑ επισημαίνει ότι δεν έχουν εντοπιστεί θύματα μεταξύ των αιτουσών άσυλο και ότι τα περισσότερα από τα θύματα που εντοπίστηκαν (περίπου το 65%) ήταν γυναίκες και κορίτσια με καταγωγή από τη Βουλγαρία που διακινήθηκαν στο εξωτερικό με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση. Η **Αυστρία** είναι χώρα προορισμού και διέλευσης θυμάτων ΕΑ. Τα περισσότερα θύματα είναι γυναίκες και η πιο συχνή μορφή εκμετάλλευσης παραμένει η σεξουαλική.

Η υπόθεση στην οποία βασίζεται ο σχεδιασμός του έργου έπρεπε να εμπλουτιστεί με στοιχεία που προέρχονται από τα συγκεκριμένα εθνικά πλαίσια στα οποία θα εφαρμοστεί το A4. Για το σκοπό αυτό, το δεύτερο ΠΕΑ συμπεριέλαβε 3 ερευνητικές δραστηριότητες για τον συνδυασμό της βιβλιογραφικής και νομολογιακής επισκόπησης με δεδομένα από το πεδίο και μαρτυρίες από εκπροσώπους των φορέων που εμπλέκονται στη διαχείριση ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση.

1.5. Βασικά ευρήματα των ερευνητικών δραστηριοτήτων του A4

Για τον εντοπισμό κενών στην αστυνομική έρευνα που δημιουργούν και αναπαράγουν έναν οικοσύστημα ατιμωρησίας για τους δράστες ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση γυναικών και κοριτσιών έλαβαν χώρα οι ακόλουθες δραστηριότητες στο πλαίσιο του ΠΕ2:

1. Συγκριτική έρευνα δικαστικών αποφάσεων του ΕΔΔΑ κατά της Ελλάδας, της Βουλγαρίας και της Αυστρίας για παραβάσεις του άρθρου 4 της ΕΣΔΑ.
2. Έρευνα δικογραφιών από Πρωτοβάθμια Δικαστήρια σε Ελλάδα και Βουλγαρία

3. 5 ομάδες εστίασης με βασικά πρόσωπα που μπορούσαν να παράσχουν τις σχετικές πληροφορίες από την Ελλάδα, τη Βουλγαρία και την Αυστρία για την καταγραφή των αποτυχιών στη λογοδοσία των δραστών, καθώς και τα διαδικαστικά στάδια κατά τη διάρκεια των οποίων συμβαίνουν. Η εν λόγω δραστηριότητα θα εστιάσει σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.
4. Ανάλυση των Προτυποποιημένων Διαδικασιών Λειτουργίας με έμφαση στις διαδικασίες παραπομπών, στη διαχείριση υποθέσεων σε ατομικό επίπεδο, σε ζητήματα συντονισμού και σε μηχανισμούς παρακολούθησης και αξιολόγησης για την αντιμετώπιση των προκλήσεων στη συνεργασία για την αποτελεσματική και ολιστική προστασία και υποστήριξη των θυμάτων ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση.

Τα κύρια ευρήματα των δραστηριοτήτων που αναφέρθηκαν ανωτέρω είναι τα εξής:

1.5.1. Συγκριτική έρευνα αποφάσεων του ΕΔΔΑ

Η νομολογία του ΕΔΔΑ για παραβιάσεις του άρθρου 4 της ΕΣΔΑ σχετικά με την εμπορία ανθρώπων για σεξουαλική εκμετάλλευση είναι περιορισμένη. Ωστόσο, όλο και περισσότερες υποθέσεις παραπέμπονται στο Δικαστήριο το οποίο επιλύει σταδιακά τα ζητήματα ερμηνείας που έχουν προκύψει από τη διατύπωση του άρθρου 4. Μετά τις υποθέσεις-ορόσημο Siliadin κατά Γαλλίας και Rantsev κατά Κύπρου, το Δικαστήριο έκρινε ότι η ΕΑ εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4 και σημείωσε ότι σύμφωνα με τα σύγχρονα πρότυπα και τις τάσεις στον τομέα αυτόν, οι θετικές υποχρεώσεις των συμβαλλομένων κρατών βάσει του άρθρου 4 της ΕΣΔΑ πρέπει να θεωρηθεί ότι απαιτούν την τιμωρία και την αποτελεσματική δίωξη οποιασδήποτε πράξης ΕΑ. Σχετικά με τις υποθέσεις ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση κατά της Ελλάδας (L.E. κατά Ελλάδας και T.I. και λοιποί κατά Ελλάδα) και της Βουλγαρίας (S.V. κατά Βουλγαρίας και W.v. Bulgaria) το Δικαστήριο επεσήμανε συστημικές ελλείψεις στο σύστημα απονομής ποινικής δικαιοσύνης (διάρκεια της διαδικασίας), καθώς και δυσκολίες των εκπροσώπων των φορέων που είναι επιφορτισμένοι με την εφαρμογή του νόμου να ταυτοποιήσουν τα θύματα, να διεξάγουν κατάλληλες έρευνες, να ζητήσουν διασυνοριακή συνεργασία και να παράσχουν στα θύματα με υπηρεσίες αρωγής και στήριξης.

1.5.2. Έρευνα δικογραφιών από Πρωτοβάθμια Δικαστήρια σε Ελλάδα και Βουλγαρία

Στο σύνολο 10 υποθέσεις (7 από την Ελλάδα και 3 από τη Βουλγαρία) επιλέχθηκαν και αναλύθηκαν για τους σκοπούς της συγκριτικής έρευνας. Παρά τις διαφορές στα νομικά συστήματα των δύο χωρών εντοπίστηκαν αρκετές κοινές τάσεις. Μερικά από τα σημαντικότερα κενά που εντοπίστηκαν είναι τα:

Πίνακας 1: Ευρήματα της έρευνας των δικογραφιών

Κατηγορία	Βασικά Ευρήματα
Διαδικαστικά	<ul style="list-style-type: none"> • Σε πολλές περιπτώσεις δεν γίνονται προκαταρκτικές έρευνες. • Οι παραλείψεις των αρχών έχουν ως αποτέλεσμα την έλλειψη ή την ανεπάρκεια στοιχείων και την επακόλουθη αδυναμία δίωξης των δραστών. • Η υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας λόγω συστημικών ελλείψεων ή διαδικαστικών απαιτήσεων έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια σημαντικών αποδεικτικών στοιχείων, την εξάντληση και τη δευτερογενή θυματοποίηση των θυμάτων και τη μείωση της ποινής υπέρ του δράστη. • Οι διαδικαστικές εγγυήσεις που ισχύουν για την προστασία των θυμάτων φαίνεται να υστερούν σοβαρά στην πράξη τόσο στη Βουλγαρία όσο και στην Ελλάδα. • Ανεπαρκής ψυχολογική υποστήριξη και προετοιμασία του θύματος για τη συνέντευξή του. • Οι προστατευτικές διατάξεις σχετικά με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθούνται για τη λήψη πρόσθετων καταστάσεων (στην κατοικία του θύματος, με χρήση προκαθορισμένων ερωτήσεων και με την υποστήριξη ψυχολόγου) συχνά αγνοούνται εντελώς.

<p>Ουσίας (νομικά/ εφαρμοζόμενες πολιτικές)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Το ισχύον νομικό πλαίσιο σχετικά με την ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση έχει γενικά διαπιστωθεί ότι συμμορφώνεται με τα ευρωπαϊκά πρότυπα (ΕΕ και Συμβούλιο της Ευρώπης). • Έλλειψη ευαισθητοποίησης σχετικά με την ΕΑ για τη σεξουαλική εκμετάλλευση (έλλειψη γνώσης για το νομικό πλαίσιο, τις πολιτικές που εφαρμόζονται, τα δικαιώματα των θυμάτων κλπ.). • Κακή εφαρμογή των εννοιών της συναίνεσης και έλλειψη κατανόησης της έννοιας της ευαλωτότητας. • Δυσκολίες στην κατανόηση της διαφοράς μεταξύ της νομικής κατοχύρωσης των δικαιωμάτων και των ελευθεριών και της πραγματικής άσκησής τους στη βάση της γνήσιας βούλησης των προσώπων. • Τροποποιήσεις στη νομοθεσία (δηλαδή κατάργηση της δίωξης της μαστροπείας στη βουλγαρική νομοθεσία) που εισάγουν προκλήσεις στη δίωξη των δραστών.
<p>Προστασία των θυμάτων</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ανεπαρκής υποστήριξη των θυμάτων λόγω της έλλειψης γνώσης των αρχών σχετικά με τις διαθέσιμες υπηρεσίες, τις οδούς παραπομπής και τις σχετικές υποχρεώσεις που δεσμεύουν οι αρχές. • Αδυναμία ταυτοποίησης των θυμάτων λόγω έλλειψης κατανόησης γύρω από την εμπορία ανθρώπων για σεξουαλική εκμετάλλευση. • Δευτερογενής θυματοποίηση, απειλή για την ευημερία τους και, συχνά, τη ζωή τους, δίωξη των θυμάτων αντί των διακινητών. • Ανεπαρκείς υπηρεσίες για την κάλυψη των αναγκών των θυμάτων.
<p>Άλλα (πρακτική, εκπαίδευσεις, συνεργασία, συντονισμός)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Δεν πραγματοποιούνται εξειδικευμένες εκπαιδεύσεις για την αντιμετώπιση της ελλιπούς γνώσης των Ερευνητικών Αρχών σχετικά με το νομικό/πολιτικό πλαίσιο για την ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση. • Τα θύματα συχνά αναγνωρίζουν τους αστυνομικούς ως πελάτες τους κάτι που τα αποτρέπει από το να καταγγείλουν επίσημα τις υποθέσεις στις αρχές. Αυτό είναι ένα από τα στοιχεία που επιτρέπει την ανάπτυξη της κουλτούρας της ατιμωρησίας και αναφέρθηκε σε αρκετές περιπτώσεις από τα θύματα. • Ελλείψεις στη διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου. • Ανεπαρκής προστασία των μαρτύρων. • Η καταδίκη των δραστών δεν είναι συνεκτική. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι κυρώσεις που επιβάλλονται είναι προδήλως δυσανάλογες προς την απαξία του αδικήματος που διαπράχθηκε.

1.5.3. Βασικά σημεία από τις συζητήσεις των ομάδων εστίασης στην Ελλάδα, στη Βουλγαρία και στην Αυστρία

Για τον εμπλουτισμό των συμπερασμάτων που εξήχθησαν από την ανάλυση της νομολογίας και της έρευνας των δικογραφιών, οργανώθηκαν 5 ομάδες εστίασης με πρόσωπα που μπορούσαν να παράσχουν τις σχετικές πληροφορίες στην Ελλάδα, στη Βουλγαρία και στην Αυστρία (3 στην Ελλάδα, 2 στη Βουλγαρία και 1 στην Αυστρία). Τα βασικά ευρήματα παρουσιάζονται ανά χώρα στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 2: Ευρήματα από τις ομάδες εστιασμένης συζήτησης

Χώρα	Συμμετέχοντα πρόσωπα στην ομάδα εστίασης	Βασικά ευρήματα
------	--	-----------------

Ελλάδα	<p><u>Ομάδα Εστίασης 1:</u> Ο Εθνικός Εισηγητής για την καταπολέμηση της ΕΑ, ο Προϊστάμενος του Τμήματος Καταπολέμησης της ΕΑ Αττικής και Νότιας Ελλάδας της Αστυνομίας, αξιωματικός του Αστυνομικού Τμήματος Βορειοανατολικής Αττικής, Εφέτης και Αντεισαγγελέας Εφετών.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ομοφωνία για το ότι η Ελλάδα πάσχει από μια κουλτούρα ατιμωρησίας όσον αφορά στη μεταχείριση των δραστών ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση. • Έλλειψη ψυχολογικής υποστήριξης και ενδυνάμωσης του θύματος κατά τη διάρκεια της διαδικασίας και προβλήματα με τις υπηρεσίες διερμηνείας. • Το αστυνομικό και μη αστυνομικό κρατικό προσωπικό είναι υποεκπαιδευμένο ή καθόλου εκπαιδευμένο. • Σκεπτικισμός για τις πρόσφατες αλλαγές στη νομοθεσία. • Προκλήσεις υπάρχουν στο στάδιο της προδικασίας όταν χτίζεται η υπόθεση. • Έλλειψη πόρων και τεχνογνωσίας για τη διερεύνηση της ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση, ενώ τα εγκληματικά δίκτυα λειτουργούν με εξελιγμένο τρόπο. • Η καλύτερη ηθική και υλική υποστήριξη των θυμάτων θα βελτιώνει τη συνεργασία τους με την αστυνομία. • Κενά στη διακρατική συνεργασία. • Ανάγκη εξειδικευμένης εκπαίδευσης για όλους τους επαγγελματίες.
	<p><u>Ομάδα Εστίασης 2:</u> Δύο αξιωματικοί του Τμήματος Καταπολέμησης ΕΑ Αττικής και Νότιας Ελλάδας της Αστυνομίας, τρεις αξιωματικοί από την περιοχή της Ροδόπης και ένας αξιωματικός από την περιοχή της Κοζάνης.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Το Τμήμα Καταπολέμησης της ΕΑ της Αστυνομίας έχει όλη την απαραίτητη εκπαίδευση και εμπειρία για να μπορέσει να διεξαγάγει σχετικές έρευνες, αλλά αυτό δεν ισχύει για το μη εξειδικευμένο αστυνομικό προσωπικό. • Δυσκολίες στο να πειστούν τα θύματα να συνεργαστούν με την αστυνομία. • Σκεπτικισμός για τις πρόσφατες αλλαγές στη νομοθεσία. • Το μη εξειδικευμένο αστυνομικό προσωπικό δεν γνωρίζει πώς να αναγνωρίσει ένα θύμα εάν δεν αναφέρει ρητά το έγκλημα της ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση. • Άριστες σχέσεις με εισαγγελείς. • Τακτική διασυνοριακή συνεργασία με κράτη μέλη της ΕΕ αλλά όχι με τρίτες χώρες.
	<p><u>Ομάδα Εστίασης 3:</u> Τρεις αστυνομικοί από την περιφέρεια Αττικής και εκπρόσωποι από τέσσερις εξέχουσες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, όλοι ασχολούνται με υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων – συγκεκριμένα:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών είχαν αντικρουόμενες απόψεις για τη συνεργασία με την αστυνομία. • Οι διαφορετικοί ρόλοι, τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες καθιστούν δύσκολη τη συνεργασία στον

	A21, Human Rights 360, Médecins du Monde και Generation 2.0.	<p>τομέα, αλλά ο συντονισμός του EMA είναι αποτελεσματικός.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Έλλειψη υπηρεσιών που να καλύπτουν τις άμεσες ανάγκες των θυμάτων για προστασία, διαμονή, νομικό καθεστώς κ.λπ. • Ανάγκη εκπαίδευσης των εισαγγελέων και άλλων επαγγελματιών με έμφαση στην διατομεακότητα και τα καθήκοντα των εκπαιδευομένων. • Εκπαίδευση και ενδυνάμωση στις κοινότητες των θυμάτων. • Η επαναθυματοποίηση των θυμάτων είναι πρόβλημα.
Βουλγαρία	<p><u>Ομάδα Εστίασης 1:</u> Επιθεωρητής Γενικής Διεύθυνσης «Καταπολέμησης Οργανωμένου Εγκλήματος», Εξειδικευμένος τομέας «Εμπορία ανθρώπων», Ανώτερος Εμπειρογνώμονας στην Εθνική Επιτροπή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων, εκπρόσωπος της Γενικής Διεύθυνσης «Συνοριακή Αστυνομία», Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εκπαιδεύσεις οργανώνονται σε ετήσια βάση από την Εθνική Επιτροπή για την Καταπολέμηση της ΕΑ σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τη στρατηγική για την καταπολέμηση της ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση. • Το εθνικό πρόγραμμα για την καταπολέμηση της ΕΑ προβλέπει δραστηριότητες για την ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας, όπως διεθνείς συναντήσεις εμπειρογνομώνων για την πρόληψη της ΕΑ που καλύπτεται από την Ευροpol, επισκέψεις παρακολούθησης στη Βουλγαρία του Ειδικού Αντιπροσώπου του ΟΑΣΕ για την καταπολέμηση της ΕΑ. • Έγγραφο καθοδήγησης για τις αρμόδιες αρχές για τη διερεύνηση της ΕΑ που εξετάζεται κατά τη διάρκεια των ετήσιων εκπαιδεύσεων της αστυνομίας. • Χρήση προσωπικών επαφών για διασυνοριακή συνεργασία λόγω της μακράς διάρκειας της διαδικασίας. • Η διασυνοριακή συνεργασία είναι πιο ομαλή και ταχύτερη σε αστυνομικό επίπεδο αλλά όχι όταν εμπλέκονται άλλες αρχές. • Οι απαντήσεις από τις αρμόδιες αρχές άλλων χωρών καθυστερούν. • Υπάρχουν δυσκολίες στον εντοπισμό δραστών και μαρτύρων. • Θα πρέπει να οργανωθούν πολυτομεακές και διασυνοριακές εκπαιδεύσεις. • Η συστηματοποίηση της νομολογίας για την ΕΑ θα ήταν σημαντικό εργαλείο προς αξιοποίηση από τις αρμόδιες αρχές.
Αυστρία	<p><u>Ομάδα Εστίασης 1:</u> Ένας εκπρόσωπος του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ), εκπρόσωπος του Γραφείου Ανθρώπινων Δικαιωμάτων (ΗΡΟ) της πόλης της</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ισχύων μηχανισμός συνιστά τις παραπομπές από την αστυνομία σε οργανώσεις θυμάτων υποχρεωτικές.

	<p>Βιέννης και μέλος της Ομάδας Δράσης για την ΕΑ, ένας εκπρόσωπος της Δεξαμενής Σκέψης της Περιφερειακής Πρωτοβουλίας Εφαρμογής κατά της ΕΑ, ένας πρώην Υπουργός για θέματα Γυναικών, και μέλος της Ομάδας Δράσης για την ΕΑ, ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Εσωτερικών από το Στρατηγικό Γραφείο για την Καταπολέμηση της ΕΑ και μέλος της Ομάδας Δράσης για την ΕΑ, ένας εκπρόσωπος από το Υπουργείο Εσωτερικών, το ΒΚ Βιέννης, το Γραφείο Κοινών Επιχειρήσεων και μέλος της Ομάδας Δράσης για την ΕΑ, ένας εκπρόσωπος του Ομοσπονδιακού Γραφείου της Καγκελαρίας από το τμήμα για τις γυναίκες και μέλος της Ομάδας Δράσης για την ΕΑ, ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Δικαιοσύνης και μέλος της Ομάδας Δράσης για την ΕΑ και ένας εκπρόσωπος μιας επίσημα αναγνωρισμένης οργάνωσης θυμάτων (VO LEFOE).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Στον ποινικό κώδικα υπάρχει νομική βάση για την ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση. • Οι οργανώσεις συνεργάζονται με τα θύματα ήδη από την προδικασία και τα συνοδεύουν καθ' όλη τη διάρκεια της δίκης, κάτι που είναι υποδειγματικό για το ευρωπαϊκό πλαίσιο. • Για να αποφευχθεί η δευτερογενής θυματοποίηση, η αντιφατική εξέταση (Kontradiktorische Einvernahme) είναι το καλύτερο διαθέσιμο νομικό μέτρο. • Οι δικαστικές διαδικασίες πρέπει να ενημερωθούν σχετικά με το τραύμα και οι δικαστές να ευαισθητοποιηθούν σχετικά με την ευαλωτότητα των θυμάτων. • Η Task Force για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων διευκολύνει τον διάλογο μεταξύ των ενδιαφερομένων αλλά δεν μπορεί να επιβάλει τις αποφάσεις της. Θα ήταν επιθυμητή μια στρατηγική δέσμευσης των ενδιαφερομένων. • Ο ρόλος των μη εξειδικευμένων αστυνομικών πρώτης γραμμής είναι σημαντικός. Οι κοινές εκπαιδεύσεις είναι επωφελείς για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. • Οι νομικές μεταρρυθμίσεις όπως η βελτίωση του κρατικού συστήματος αποζημίωσης για τα θύματα είναι κρίσιμες.
--	--	---

1.5.4. Βασικά σημεία των Προτυποποιημένων Διαδικασιών Λειτουργίας που βρίσκονται σε ισχύ²²

Στην Ελλάδα ο EMA είναι ο πυρήνας της πρόληψης και καταπολέμησης της ΕΑ.²³ Ο EMA έχει υιοθετήσει Προτυποποιημένες Διαδικασίες Λειτουργίας που αντανακλούν τα βήματα και τις διαδικασίες που ακολουθούνται για την υποστήριξη των θυμάτων ΕΑ. Οι Προτυποποιημένες Διαδικασίες Λειτουργίας έχουν σχεδιαστεί με βάση τον ορισμό της ΕΑ που κατοχυρώνεται στο Πρωτόκολλο για την πρόληψη, την καταστολή και την τιμωρία της εμπορίας ανθρώπων. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στην αναγνώριση πρώτου επιπέδου των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένων των πιθανών θυμάτων που έχουν εγκλωβιστεί στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ), τα λεγόμενα hotspots. Οι δείκτες εμπορίας ανθρώπων εφαρμόζονται στην ενοποιημένη αξιολόγηση ευαλωτότητας μεταναστών/ αιτουσών άσυλο που είναι καταγεγραμμένες στα ΚΥΤ. Η αξιολόγηση της ευαλωτότητας πραγματοποιείται από γιατρούς και παρόχους ψυχοκοινωνικών υπηρεσιών. Εκτός από τις περιπτώσεις που ταυτοποιούνται στα ΚΥΤ, οι Προτυποποιημένες Διαδικασίες Λειτουργίας προβλέπουν τις κατευθυντήριες αρχές και τις ενέργειες που πρέπει να λαμβάνουν χώρα κάθε φορά που εντοπίζεται ένα πιθανό θύμα, τόσο όταν τα στοιχεία είναι επαρκή όσο και όταν δεν είναι. Ο ορισμός του φορέα που μπορεί να ταυτοποιήσει μια υπόθεση ΕΑ είναι ευρύς και περιλαμβάνει όλους τους φορείς που εργάζονται στο πεδίο καθ' είναι πιθανό να συναντήσουν ένα θύμα από τον πληθυσμό στόχο.²⁴

²² Οι Προτυποποιημένες Διαδικασίες Λειτουργίας που αναφέρονται σε αυτό το κεφάλαιο εφαρμόζονται στην Ελλάδα.

²³ Περισσότερες πληροφορίες για τον EMA και τον ρόλο του ως συντονιστικός και εποπτικός φορέας για θέματα ΕΑ θα εξηγηθούν παρακάτω.

²⁴ Μία λίστα οργάνωσεων και των υπηρεσιών που παρέχονται συμπεριλαμβάνεται, επίσης στις Προτυποποιημένες Διαδικασίες Λειτουργίας του EMA.

Η κάλυψη των βασικών αναγκών (παροχή τροφής, ρουχισμού, διαμονής, επαφή με την οικογένειά της και ιατρικές εξετάσεις) ενός θύματος είναι θεμελιώδους σημασίας κατά την ταυτοποίηση. Ο φορέας ταυτοποίησης παρέχει πληροφορίες για το τι είναι η ΕΑ, τα δικαιώματα των θυμάτων που ταυτοποιούνται, τη δυνατότητα συνεργασίας με τις δικαστικές αρχές, την παρουσίαση των επιλογών του θύματος και τις συνέπειες που αυτές συνεπάγονται, καθώς και για το χρόνο επίσκεψης και λήψης των σχετικών αποφάσεων. Σε περίπτωση που μια γυναίκα/ ένα κορίτσι είναι θετικό [ενν. για την κίνηση των νόμιμων διαδικασιών] ενημερώνεται ο ΕΜΑ και η υπόθεση καταχωρίζεται επίσημα. Ελλείψει επαρκών αποδεικτικών στοιχείων για την πλήρη ταυτοποίηση, πραγματοποιείται αξιολόγηση κινδύνου και αναγκών. Σε αυτήν την περίπτωση, διενεργείται επανεκτίμηση των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων για να διαπιστωθεί αν πρόκειται για υπόθεση ΕΑ. Εάν όχι, για την υποστήριξη του ατόμου εφαρμόζεται το πρωτόκολλο για τους ευάλωτους πληθυσμούς. Τα βήματα που ακολουθούνται για την ταυτοποίηση θύματος στα νοσοκομεία περιλαμβάνονται, επίσης, στις Προτυποποιημένες Διαδικασίες Λειτουργίας.

Η συνειδητή συναίνεση του θύματος θα πρέπει να παρέχεται σε όλα τα στάδια. Τα ανήλικα θύματα, ιδιαίτερα τα ασυνόδευτα παιδιά, προστατεύονται και παρέχονται σε αυτά όλες οι υπηρεσίες που είναι απαραίτητες. Σύμφωνα με τις Προτυποποιημένες Διαδικασίες Λειτουργίας, η πολιτισμική διαμεσολάβηση/ διερμηνεία θα πρέπει να διασφαλίζεται σε όλα τα στάδια ώστε να εξασφαλιστεί ότι η επικοινωνία με το θύμα είναι πολιτισμικά ευαίσθητη, θα λαμβάνει υπόψη το τραύμα και το φύλο του θύματος. Οι Προτυποποιημένες Διαδικασίες Λειτουργίας περιγράφουν λεπτομερώς σε τι συνίσταται η ιατρική και ψυχοκοινωνική υποστήριξη των θυμάτων, η νομική εκπροσώπηση και η δυνατότητα εθελοντικού και ασφαλούς επαναπατριsmού στις χώρες καταγωγής. Τέλος, περιλαμβάνεται κατάλογος Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και άλλων φορέων που είναι υπεύθυνοι για την κάλυψη των παραπάνω υπηρεσιών και την εξυπηρέτηση των σχετικών αιτημάτων.

Οι Προτυποποιημένες Διαδικασίες Λειτουργίας της Ελληνικής Αστυνομίας δεν είναι τόσο αναλυτικές όσο αυτές του ΕΜΑ. Αν και υπάρχουν αναφορές στη συνεργασία με άλλους φορείς/αρχές σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, τα συγκεκριμένα βήματα δεν επεξηγούνται με τον κατάλληλο τρόπο. Επιπλέον, η προσέγγιση που υιοθετείται βασίζεται περισσότερο στην ανίχνευση των στοιχείων και όχι στις ανάγκες του θύματος. στοιχεία και δεν είναι προσανατολισμένη σε επιζώντες.

1.6: Το νομικό πλαίσιο για την ΕΑ

Για την ολοκλήρωση της ανάλυσης της κατάστασης που πλαισιώνει την ανάπτυξη του σχεδίου δράσης, ακολουθεί η παρακάτω λίστα από νομικά κείμενα και κείμενα πολιτικής.

Πίνακας 3: Το νομικό πλαίσιο για την ΕΑ

Διεθνή και Περιφερειακά Νομικά Κείμενα και Κείμενα Πολιτικής²⁵

- Πρωτόκολλο για την Πρόληψη, την Καταστολή και την Τιμωρία της ΕΑ, ιδίως γυναικών και παιδιών, που συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος.
- Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών (CEDAW).
- Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών.
- Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού.
- Σύμβαση του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες του 1951 και το Πρωτόκολλό της του 1967.

²⁵ Η λίστα δεν είναι εξαντλητική.

- Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 67 παράγραφος 3 που δίνει προτεραιότητα στο υψηλό επίπεδο ασφάλειας για την Ένωση· άρθρο 83 σε συνδυασμό με το άρθρο 79).
- Οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5^{ης} Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και την προστασία των θυμάτων της και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου.
- Οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25^{ης} Οκτωβρίου 2012, για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων για τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία των θυμάτων εγκληματικών πράξεων και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου.
- Οδηγία 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26^{ης} Ιουνίου 2013 σχετικά με τις κοινές διαδικασίες χορήγησης και ανάκλησης διεθνούς προστασίας.
- Η Οδηγία 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26^{ης} Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση προτύπων για την υποδοχή αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιτύπωση), τον καθορισμό ελάχιστων απαιτήσεων υποδοχής και κατάλογο κριτηρίων ευαλωτότητας.
- Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης).
- Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
- Η Σύμβαση Lanzarote για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και τη σεξουαλική κακοποίηση.
- Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων 2021-2025, COM (2021) 171 τελικό.
- Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων (2020-2025) COM/2020/258 τελικό.
- Στρατηγική της Europol 2020+
- Προτεραιότητες της ΕΕ για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος για το EMPACT 2022-2025.
- Το Σχέδιο Δράσης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προστασία των Παιδιών Προσφύγων και Μεταναστών (2017-2019) με εστίαση σε δράσεις για να διασφαλιστεί ότι τα παιδιά προστατεύονται από τη βία, συμπεριλαμβανομένης της ΕΑ και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης.
- Στρατηγική του ΟΑΣΕ για την Καταπολέμηση της ΕΑ 2019-2024.
- Στρατηγική του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα 2021-2025.

Ελληνικά Νομικά Κείμενα και Κείμενα Πολιτικής

- Άρθρα 322 - 353 του Ποινικού Κώδικα (για τα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και κατά της οικονομικής εκμετάλλευσης της σεξουαλικής ζωής).
- Νόμος 4351/2018 για την Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας.
- Άρθρο 46 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 28 παράγραφος 1 του Νόμου 4055/2012).
- Άρθρο 19(α) του Ν. 4361 (όπως τροποποιήθηκε από τον Νόμο 4332/2015 (Τροποποίηση Διατάξεων Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας).
- Νόμος 2447/1996 όπως τροποποιήθηκε από τον Νόμο 4538/2018 («Μέτρα για την προώθηση των θεσμών της αναδοχής και της υιοθεσίας και άλλες») και τα άρθρα 1589 επ. του Ελληνικού Αστικού Κώδικα).
- Νόμος 3064/2002 για την Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, των εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας, της πορνογραφίας ανηλίκων και γενικότερα της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής και αρωγή στα θύματα των πράξεων αυτών.

- Προεδρικό Διάταγμα 233/2003 για την προστασία και αρωγή κατά το άρθρο 12 του Ν. 3064/2002 (ΦΕΚ 248 Α') στα θύματα των εγκλημάτων που προβλέπονται από τα άρθρα 323, 323Α, 323Β, 348Α, 348Α, 3519. και 351Α του Ποινικού Κώδικα, και το άρθρο 87 παράγραφοι 5 και 6 και 88 του Ν. 3386/2005.
- Νόμος 3386/2005 για την είσοδο, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική επικράτεια.
- Νόμος 3875/2010 για την Κύρωση και Εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος και των τριών Πρωτοκόλλων αυτής και συναφείς διατάξεις.
- Νόμος 4198/2013 για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της ΕΑ και προστασία των θυμάτων αυτής και άλλες διατάξεις.
- Νόμος 4216/2013 για την Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη δράση κατά της Εμπορίας Ανθρώπων.
- Κοινή Υπουργική Απόφαση αριθ. 30840 (29-06-2016) για τη Σύσταση και λειτουργία του «Εθνικού Συστήματος Αναγνώρισης και Παραπομπής των θυμάτων εμπορίας».
- Στρατηγική του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη για την Καταπολέμηση της ΕΑ 2021-2025

Πιο συγκεκριμένα για τις αρμοδιότητες της Ελληνικής Αστυνομίας:

- Ν. 4249/2014 για τη Μεταρρύθμιση της Ελληνικής Αστυνομίας και άλλες διατάξεις.
- Κώδικας Ποινικής Δικονομίας: Άρθρα: 33, 226Α, 233 επ. (περί πολιτισμικών μεσολαβητών) 243 επ., 251 επ., 253 επ., 275 επ., 417 επ.
- Προεδρικό Διάταγμα 120/2008 (Πειθαρχικός Κώδικας Ελληνικής Αστυνομίας).
- Γενικές διατάξεις που ισχύουν για τον δημόσιο τομέα για τις πράξεις και τις παραλείψεις της Πολιτείας αναφορικά με την προστασία και τον σεβασμό των δικαιωμάτων των πολιτών.

Βουλγαρικά Νομικά Κείμενα και Κείμενα Πολιτικής

- Άρθρα 155, 159Α παράγραφοι 1 και 2 του Βουλγαρικού Ποινικού Κώδικα
- Νόμος για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων, 2004
- Νόμος για την Παροχή βοήθειας και οικονομικής αποζημίωσης των θυμάτων
- Νόμος για τους αλλοδαπούς υπηκόους στην Βουλγαρία

Αυστριακά Νομικά Κείμενα και Κείμενα Πολιτικής

- Κεφάλαιο 104Α του Αυστριακού Ποινικού Κώδικα

1.7. Το πλαίσιο για τον συντονισμό των ενδιαφερομένων μερών για τη διαχείριση και την έρευνα υποθέσεων ΕΑ στην Ελλάδα

Ο EMA συστάθηκε το 2016.²⁶ Επιβλέπεται από το Γραφείο του Ειδικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της ΕΑ που είναι, επίσης, υπεύθυνο για τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και τον συντονισμό της Εθνικής Στρατηγικής και του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της ΕΑ. Τα επίσημα στατιστικά για την ταυτοποίηση των θυμάτων και την προστασία τους συλλέγονται και επεξεργάζονται από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) τον αρμόδιο φορέα για τη διαχείριση του EMA. Ο EMA προωθεί ένα σταθερό πλαίσιο συνεργειών μεταξύ ενός ευρέος φάσματος επαγγελματιών της πρώτης γραμμής από κρατικούς φορείς, από διεθνείς οργανισμούς και την Κοινωνία των Πολιτών. Πιο συγκεκριμένα, περιλαμβάνει την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, την Υπηρεσία Ασύλου, τα Γενικά Νοσοκομεία, την Επιθεώρηση Εργασίας, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και άλλους φορείς. Οι φορείς του EMA παρέχουν μία ευρεία γκάμα υπηρεσιών για τα θύματα ΕΑ. Σύμφωνα με τα επίσημα στατιστικά για το 2020 η

²⁶ Για περισσότερες πληροφορίες βλ.: <https://ekka.org.gr/index.php/en/ethnikos-mixanismos-anaforas-en>.

πλειοψηφία των ενήλικων θυμάτων είναι γυναίκες. Στις ευαλωτότητες που εμφανίζονται συχνότερα συγκαταλέγονται η προβληματική οικογενειακή κατάσταση, όπως ενδοοικογενειακή βία και η απουσία οικογενειακής στήριξης, η φτώχεια των θυμάτων, ανεργία και αστεγία, αδυναμία να οργανώσουν μόνες τους το ταξίδι, το παράτυπο καθεστώς τους στη χώρα και ο κίνδυνος ζωής. Όλες οι υποθέσεις που έχουν παραπεμφθεί στον EMA έχουν παρακολουθηθεί ως προς την προστασία και την υποστήριξη του θύματος.

Σχετικά με τις ποινικές έρευνες, η Ελληνική Αστυνομία διατηρεί μια Μονάδα για την Καταπολέμηση της ΕΑ στην Υποδιεύθυνση Οργανωμένου Εγκλήματος με δύο τμήματα στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη που ερευνούν την ΕΑ και παρόμοια εγκλήματα, καθώς και μικρότερα τμήματα στις περιφέρειες της χώρας που ερευνούν υποθέσεις ΕΑ και οργανωμένου εγκλήματος.

1.8. Αναγνώριση καλών πρακτικών που εφαρμόζονται στην Ευρώπη

Οι καλές πρακτικές που καταγράφονται παρακάτω έχουν αντληθεί από το αυστριακό πλαίσιο για την καταπολέμηση της ΕΑ και της προστασίας των θυμάτων σε συμφωνία με τις πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν μέσα από την ομάδα εστίασης που οργάνωσε ο φορέας – εταίρος VICESSE.

- **Νομικό Πλαίσιο**

Ένα πλήρες, θυματοκεντρικό νομικό πλαίσιο για την προστασία των θυμάτων ΕΑ βρίσκεται σε ισχύ στην Αυστρία που κατευθύνεται προς τη διευκόλυνση της συμμετοχής τους στις ποινικές διαδικασίες και στην αποφυγή της δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης. Μια αξιοσημείωτη διάταξη αφορά στην επιλογή να ασκηθούν αστικές αξιώσεις στο πλαίσιο των ποινικών διαδικασιών επιτρέποντας στο θύμα να αποζημιωθεί από προϊόντα εγκλήματος που πιθανό να κατασχέθηκαν από την αστυνομία. Επίσης, ο νόμος υποχρεώνει για την επίδειξη ιδιαίτερης φροντίδας κατά τη διάρκεια της κατάθεσης του θύματος στο δικαστήριο. Το θύμα καταθέτει σε χωριστό δωμάτιο μέσω βίντεο -κλήσης για την αποφυγή της επαφής με τον κατηγορούμενο. Ιδιαίτερες διατάξεις εφαρμόζονται για τα θύματα σε μεταναστευτικό πλαίσιο. Η άδεια νόμιμης κατοικίας απονέμεται στα θύματα ΕΑ που συμμετέχουν στις ποινικές διαδικασίες από το 1998 πολύ πριν την εισαγωγή των διατάξεων αυτών στο δίκαιο της ΕΕ. Επιπλέον, το δικαίωμα σε νόμιμη κατοικία εφαρμόζεται και για τις αστικές διαδικασίες που ξεκινούν ανεξάρτητα από τις ποινικές από το 2009.

- **Ομάδα Δράσης για την ΕΑ**

Η Ομάδα Δράσης για την Καταπολέμηση της ΕΑ ιδρύθηκε τον Νοέμβριο του 2004 υπό τη διεύθυνση του Υπουργείου Εξωτερικών. Η Ομάδα Δράσης είναι επιφορτισμένη με την ανάπτυξη των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Καταπολέμηση της ΕΑ και την παρακολούθηση της εφαρμογής τους. Για τον σκοπό αυτό, η Ομάδα Δράσης για την Καταπολέμηση της ΕΑ ίδρυσε μια διατομεακή ομάδα ειδικών τον Μάιο του 2007. Μια εξειδικευμένη Ομάδα Εργασίας για την Πορνεία που βρίσκεται υπό την προεδρία του Ομοσπονδιακού Υπουργείου για τα Ζητήματα σχετικά με την Εκπαίδευση και τις Γυναίκες απαρτίζεται από ειδικούς από τα αρμόδια υπουργεία, από τις ομοσπονδιακές περιφέρειες και από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που είναι ενεργές στο πεδίο μαζί με ειδικούς από το Αυστριακό Ομοσπονδιακό Οικονομικό Επιμελητήριο και το Αυστριακό Επιμελητήριο Εργασίας.

- **Υποχρεωτικό Πλαίσιο Παραπομπής των Θυμάτων**

Η Αυστρία έχει θεσμοθετήσει έναν αποτελεσματικό μηχανισμό παραπομπών που βασίζεται σε ένα στιβαρό πλαίσιο συνεργασίας ανάμεσα σε κρατικούς φορείς και φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών. Κάθε φορά που η αστυνομία ταυτοποιεί ένα θύμα, ακολουθούν ένα μία σαφή γραμμική οδό για την παραπομπή του στις κατάλληλες υποστηρικτικές υπηρεσίες. Τα θύματα παραπέμπονται σε φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών που είναι επισήμως αναγνωρισμένοι ως Οργανώσεις Υποστήριξης Θυμάτων. Οι πληροφορίες τους μεταφέρονται αυτόματα στην κατάλληλη οργάνωση υποστήριξης που συμμετέχει στην Ομάδα Δράσης για την ΕΑ. Η διαδικασία λαμβάνει χώρα ανεξάρτητα από το αν το θύμα είχε κάνει προηγουμένως σχετική καταγγελία στην αστυνομία.

- **Υπηρεσίες Υποστήριξης των Θυμάτων**

Ο Αυστριακός Κώδικας Ποινικής Δικονομίας εγκαθιδρύει ένα Σχήμα Νομικής και Ψυχοκοινωνικής Αρωγής στη Δίκη (Rechtliche und Psychosoziale Prozessbegleitung, §66b StPO), που υλοποιείται από ιδιωτικούς φορείς (Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις) σε στενή συνεργασία με κρατικές αρχές. Μια διατομεακή προσέγγιση συνδυασμένη με νομικά και ψυχοκοινωνικά στοιχεία ακολουθείται διασφαλίζοντας ότι τα θύματα λαμβάνουν την κατάλληλη υποστήριξη καθ' όλη τη διάρκεια των ποινικών διαδικασιών (προδικαστικά, στον πρώτο βαθμό, στην έφεση). Η υποστήριξη περιλαμβάνει τη νομική συνδρομή που ξεπερνά τις διαδικασίες αυτές καθαυτές και ενδέχεται να προσφέρεται και πριν την έναρξή τους. Οι ειδικοί σημειώνουν πως πρόκειται για καλή πρακτική που μειώνει τον κίνδυνο της δευτερογενούς θυματοποίησης.

Είναι εμφανές ότι το παράδειγμα της Αυστρίας ακολουθεί το μοτίβο που υποδεικνύεται από τα διεθνή πρότυπα για την προστασία και την υποστήριξη των θυμάτων ΕΑ και της ενεργού συμμετοχής μιας γκάμας ενδιαφερομένων μερών από τον ιδιωτικό τομέα και την Κοινωνία των Πολιτών. Η κατεύθυνση είναι ολιστική και αναγνωρίζει τα διαφορετικά επίπεδα ευθύνης και εξειδίκευσης που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των υπό συζήτηση θεμάτων.

Κεφάλαιο 2: Η παρέμβαση του Έργου A4

Σύμφωνα με την πρόταση του Έργου, το Σχέδιο Δράσης αναμένεται να αποτελέσει το θεμελιωμένο πλαίσιο αναφοράς κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του A4. Για την εκπλήρωση αυτής της λειτουργίας, το Σχέδιο δράσης συμπεριλαμβάνει τις κατευθυντήριες γραμμές, τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις και τις διαδικασίες για:

1. την ενίσχυση της θυματοκεντρικής γνώσης, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων για τη μεγάλη πλειοψηφία των εκπροσώπων των φορέων που είναι επιφορτισμένοι με την επιβολή του νόμου σε ολόκληρες τις Ελληνικές Βόρειες Διασυνοριακές Περιφέρειες, καθώς και σε σημαντικές αστυνομικές υπηρεσίες, όπως για παράδειγμα τη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αττικής, τη Γενική Περιφερειακή Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλίας (Κεντρική Ελλάδα και την αστυνομική υπηρεσία του Περιφερειακού Αεροδρομίου της Βόρειας Ελλάδας (Αεροδρόμιο «Μακεδονία») για τη διεξαγωγή ερευνών που εξισορροπούν τη διαδικασία συλλογής στοιχείων και την αποφυγή της δευτερογενούς θυματοποίησης των θυμάτων.
2. την ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας ανάμεσα σε εκπροσώπους φορέων επιβολής του νόμου από την Ελλάδα και βόρειες γειτονικές χώρες, όπως για παράδειγμα τη Βουλγαρία που αποτελεί χώρα καταγωγής ΕΑ, ιδιαιτέρως γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση για την οποία η Ελλάδα αποτελεί είτε χώρα προορισμού είτε χώρα διέλευσης.
3. Διασύνδεση με μία κεντρική ευρωπαϊκή χώρα, όπως για παράδειγμα την Αυστρία, που φέρει σημαντικές ομοιότητες με την Ελλάδα (χώρα προορισμού και διέλευσης, κοινή καταγωγή γυναικών/κοριτσιών θυμάτων ΕΑ μεταξύ των οποίων ένας μεγάλος αριθμός από τη Βουλγαρία, θύματα με καταγωγή από χώρες εκτός Ευρώπης που είναι σχεδόν αποκλειστικά αιτούσες άσυλο που τυγχάνουν σεξουαλικής εκμετάλλευσης, την κυρίαρχη μορφή ΕΑ κ.α.) με συγκεκριμένο στόχο την ανταλλαγή καλών πρακτικών για την αποτελεσματική αστυνομική έρευνα που θα είναι ικανή να καταπολεμήσει την κουλτούρα της ατιμωρησίας των δραστών.
4. Ενίσχυση της διατμηματικής συνεργασίας με οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών που είναι ενεργές στο πεδίο της υποστήριξης γυναικών και κοριτσιών που κακοποιούνται σεξουαλικά, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνικό επίπεδο με την ταυτόχρονη προώθηση της θυματοκεντρικής προσέγγισης που ενισχύει την έμφυλη διάσταση των παρεμβάσεων.

2.1. Οι στόχοι της παρέμβασης A4

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, ο γενικός στόχος του Έργου A4 είναι η καταπολέμηση της ατιμωρησίας για όλους τους φορείς που εμπλέκονται σε υποθέσεις ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση, ιδίως γυναικών και κοριτσιών. Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τους συγκεκριμένους βραχυπρόθεσμους, μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους.

Πίνακας 4: Στόχοι της παρέμβασης A4

Χρονικό Πλαίσιο	Στόχοι
Βραχυπρόθεσμα	<ol style="list-style-type: none"> 1. Απόκτηση γνώσεων και ενισχυμένων διεπιστημονικών δεξιοτήτων των μελών του αστυνομικού προσωπικού για την αποτελεσματική διεξαγωγή έρευνας με έμφαση στα υπάρχοντα έμφυλα στερεότυπα που διακινδυνεύουν την κουλτούρα της ατιμωρησίας για τους δράστες. 2. Οικοδόμηση μιας κρίσιμης μάζας μελών του αστυνομικού προσωπικού που θα δρουν προληπτικά προκειμένου να ενισχυθεί η λογοδοσία των δραστών σε διαπεριφερειακό επίπεδο. 3. Ανάπτυξη μιας διασυνοριακής συμμαχίας στα βορειοανατολικά σύνορα της ΕΕ που θα διασυνδέεται με την Κεντρική Ευρώπη για την προστασία των γυναικών/ κοριτσιών θυμάτων ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση.
Μεσοπρόθεσμα	<ol style="list-style-type: none"> 1. Βελτίωση της πολυπληρειακής, διατομεακής και διασυνοριακής συνεργασίας των φορέων που είναι επιφορτισμένοι με την επιβολή του νόμου, αμφισβήτηση των συστημικών ανεπαρειών και συστηματική προσπάθεια αναβάθμισης της ανταπόκρισης των κρατικών αρχών στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων για σεξουαλική εκμετάλλευση. 2. Ενίσχυση των διακρατικών συμμαχιών κατά της διαμόρφωσης ενός οικοσυστήματος ατιμωρησίας που θα στοιχειοθετείται μέσα από την αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής της μη τιμώρησης των θυμάτων. 3. Βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ κυβερνητικών και μη κυβερνητικών φορέων στις χώρες καταγωγής και διέλευσης με στόχο την επιτυχή δίωξη των δραστών. 4. Προώθηση της αρχής της μη ευθύνης των γυναικών και κοριτσιών θυμάτων ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση και αποσταθεροποίηση των έμφυλων στερεοτύπων.
Μακροπρόθεσμα	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ανάπτυξη των διαδικαστικών εγγυήσεων για την εξασφάλιση της τήρησης του άρθρου 4 της ΕΣΔΑ. 2. Αυξημένος αριθμός διώξεων και εξασφάλιση των καταδικών των δραστών. 3. Ενδυνάμωση των θυμάτων ώστε να ζητούν επανόρθωση και αποφυγή της επαναθυματοποίησής τους. 4. Ενισχυμένη κοινωνική συνοχή που θα προωθεί ασφαλείς, ανθεκτικές και βιώσιμες κοινωνίες.

Κεφάλαιο 3. Η αστυνομική εκπαίδευση στο πλαίσιο του έργου A4

Σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 2 του Πρωτοκόλλου για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Διακίνησης Προσώπων, Ιδιαίτερα Γυναικών και Παιδιών, που συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνούς Οργανωμένου Εγκλήματος τα Κράτη Μέρη εξασφαλίζουν ή βελτιώνουν την επιμόρφωση των οργάνων που είναι επιφορτισμένα με την επιβολή του νόμου, την μετανάστευση και άλλα συναφή, στην πρόληψη της διακίνησης προσώπων. Η επιμόρφωση πρέπει να εστιάζεται στις μεθόδους πρόληψης τέτοιων διακινήσεων, στη δίωξη των διακινήτων και στην προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων, στην οποία περιλαμβάνεται και η προστασία των θυμάτων από τους διακινήτες. Η επιμόρφωση πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη την ανάγκη προς εξέταση θεμάτων σχετικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα ή ευαίσθητων θεμάτων που έχουν σχέση με την παιδική ηλικία και το φύλο και πρέπει να ενθαρρύνει

τη συνεργασία με μη κυβερνητικούς οργανισμούς, άλλους συναφείς οργανισμούς και άλλους κοινωνικούς φορείς.

Τα διεθνή νομικά κείμενα για την πρόληψη και καταπολέμηση της ΕΑ είναι αρκετά περιγραφικά σε ό,τι σχετίζεται με το ελάχιστο περιεχόμενο που θα πρέπει να έχει μία εκπαίδευση για εκπροσώπους των αστυνομικών αρχών. Ωστόσο, τα κράτη διατηρούν ένα περιθώριο διακριτικής ευχέρειας ώστε να αποφασίζουν πιθανές προσθήκες που κρίνονται απαραίτητες στη βάση των εθνικών πλαισίων και των αντίστοιχων αναγκών. Για τον σκοπό αυτό, η μεθοδολογία των εκπαιδεύσεων του έργου Α4 έχει δοκιμαστεί επιτυχώς σε άλλα ευρωπαϊκά συγχρηματοδοτούμενα έργα (π.χ. ARIADNE, ARIADNE 2 κ.α.) και έχει ανταποκριθεί στις αναδυόμενες προκλήσεις στο πλαίσιο εκπαιδευτικών δράσεων που εστιάζουν στην ΕΒ και στις ανάγκες ευάλωτων πληθυσμών.

Βασικός πυλώνας του Α4 είναι η εκπαίδευση του αστυνομικού προσωπικού σε ζητήματα σχετικά με α) την ταυτοποίηση γυναικών/ κοριτσιών θυμάτων ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση, β) την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων για την αποτελεσματική έρευνα των υποθέσεων ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση, γ) τη βελτίωση της πολυπληρεσιακής, διατομεακής και διασυνοριακής συνεργασίας, δ) την προστασία των θυμάτων με έμφαση στη συνεργασία με φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών και άλλους φορείς αρωγής και στήριξης των θυμάτων. Κεντρικός στόχος του έργου είναι η αναβάθμιση των πόρων ανθρώπινου δυναμικού της αστυνομίας και η βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσής τους. Σε αυτή τη βάση, εκκινώντας από την παραδοχή ότι η εκπαιδευτική διαδικασία συνιστά ένα σύνθετο έργο που εξαρτάται από τη δυναμική πολλαπλών παραγόντων, προβλέπεται ότι έμφαση θα δοθεί σε συνεργατικές μορφές δράσεις επιδιώκοντας την κοινωνική αλλαγή μέσα από την εφαρμογή σύγχρονων μοντέλων μάθησης για την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου που θα αξιοποιηθεί πέρα από το τέλος της παρέμβασης.

3.1. Βασικές κατευθύνσεις

Η εκπαιδευτική παρέμβαση του Έργου Α4 είναι προγραμματισμένη να λάβει χώρα στο πλαίσιο της υλοποίησης του Πακέτου Εργασιών 3 (ΠΕ 3) και αναφέρεται, συγκεκριμένα, στην εκπαίδευση των μελών του αστυνομικού προσωπικού για την απόκτηση γνώσεων και την ανάπτυξη δεξιοτήτων, που θα διευκολύνουν την επικοινωνία μεταξύ των μελών του αστυνομικού προσωπικού και των γυναικών/ κοριτσιών που είναι (πιθανά) θύματα ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση για τη διεξαγωγή αποτελεσματικών ερευνών που θα οδηγούν στη δίωξη των δραστών. Για την ενίσχυση των ερευνητικών δεξιοτήτων και την υποστήριξη των θυμάτων, οι διαδικασίες και οι τρόποι [ενν. πραγματοποίησης] της διασυνοριακής συνεργασίας θα είναι στοιχεία – κλειδιά για τις εκπαιδεύσεις.

Η ειδικά καθορισμένη στοχοθεσία θέτει στο επίκεντρο της εκπαιδευτικής παρέμβασης την επεξεργασία κοινωνικών αναπαραστάσεων και προδιαμορφωμένων αντιλήψεων των εκπαιδευόμενων για τον πληθυσμό – αναφοράς (γυναίκες και κορίτσια θύματα ΕΑ) σε μια απόπειρα κριτικής αξιολόγησης, αναστοχασμού και επαναπλαισιοθέτησης της εργασιακής τους πρακτικής. Η μεθοδολογία και το περιεχόμενο της αστυνομικής εκπαίδευσης συνδέεται άμεσα με τα ευρήματα των ποσοτικών και ποιοτικών ερευνών του Έργου, απαντώντας στην ανάγκη παροχής γνώσεων και ανάπτυξης δεξιοτήτων από μέρους του εκπαιδευόμενου αστυνομικού προσωπικού, στη βάση των ακόλουθων πεδίων:

1. Κατανόηση του τριμερούς πλαισίου του ορισμού της ΕΑ με έμφαση 1) στις ενέργειες, 2) στα μέσα και 3) στον σκοπό των εμπόρων σύμφωνα με το οικείο νομικό πλαίσιο.
2. Ταυτοποίηση των θυμάτων και των παραγόντων κινδύνου που πρέπει να εξεταστούν για τη διαπίστωση και κατανόηση της ευάλωτότητας των θυμάτων και του ρόλου της συναίνεσης στις υποθέσεις ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση.

3. Κατανόηση του ρόλου της αστυνομίας στον χειρισμό υποθέσεων ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση με έμφαση σε θέματα διαπολιτισμικής και ευαίσθητης ως προς το φύλο γλώσσας και κατανόηση του πληθυσμού -στόχου.
4. Δικτύωση της αστυνομίας και συνεργασία με φορείς αρωγής και στήριξης θυμάτων ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση, με έμφαση στη βελτίωση της συνεργασίας με την Κοινωνία των Πολιτών. Ειδική πρόβλεψη για την επαφή των μελών του αστυνομικού προσωπικού με την οργανωσιακή κουλτούρα μη θεσμικών φορέων ώστε να καταστεί εφικτή η ανάπτυξη μιας κοινής βάσης κατανόησης για την προστασία ευάλωτων πληθυσμών.
5. Βελτίωση της διασυνοριακής συνεργασίας με τις αστυνομικές και δικαστικές αρχές, όπως επίσης και με φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της αρωγής και στήριξης γυναικών και κοριτσιών που έχουν υπάρξει θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης και της πρόωθης μιας θυματοκεντρικής προσέγγισης που ενισχύει την έμφυλη διάσταση των παρεμβάσεων.

3.2. Η επαγγελματική κουλτούρα των εκπαιδευόμενων ως παράγοντας εμπλουτισμού της εκπαιδευτικής παρέμβασης

Κάθε εκπαιδευτική παρέμβαση εφαρμόζεται εντός ενός δυναμικού περιβάλλοντος δρώντων υποκειμένων, τα οποία φέρουν στην εκπαίδευση τα ατομικά και κοινωνικά τους βιώματα. Ομοίως, η αστυνομική εκπαίδευση ARIADNE2 επιχειρείται εντός ενός τέτοιου περιβάλλοντος, το οποίο επιπρόσθετα νοηματοδοτείται από αναπαραστάσεις του εργασιακού ρόλου των εκπαιδευόμενων. Υπό αυτό το πρίσμα και με τη στόχευση βελτίωσης του τρόπου αστυνομικής διαχείρισης περιστατικών ενδοοικογενειακής εις βάρος μεταναστριών / προσφυγισσών, η εργασιακή κουλτούρα των εκπαιδευόμενων τίθεται ως σημείο αναφοράς για τον προσδιορισμό της εκπαιδευτικής μεθοδολογίας που προβλέπεται να εφαρμοστεί στο Έργο. Στο πλαίσιο της παρούσας εκπαιδευτικής παρέμβασης, ο ρόλος της αστυνομίας, ως υπηρεσίας εφαρμογής του νόμου σε μια κοινωνία δικαίου, εξετάζεται θεωρούμενος στις δύο βασικές πτυχές του: στην αντιμετώπιση του εγκλήματος και στη διατήρηση της κοινωνικής ειρήνης.²⁷ Επιπλέον, λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι οι αστυνομικοί καλούνται να εκπληρώσουν τον επαγγελματικό τους ρόλο εντός ενός συγκεκριμένου διοικητικού / οργανωτικού πλαισίου («οργανισμού»). Το πλαίσιο αυτό αποτελεί το περιβάλλον μέσα στο οποίο οι αστυνομικοί εργάζονται, αλλά, συγχρόνως, κοινωνικοποιούνται και διαμορφώνουν την ατομική και κοινωνική τους ταυτότητα. Υπό αυτή την έννοια, ο «αστυνομικός οργανισμός» - το σύστημα αξιών που διέπει το χώρο εργασίας των αστυνομικών και ο τρόπος λειτουργίας του -, τοποθετείται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος της ομάδας έργου με την πρόβλεψη συμπερίληψης των ακόλουθων επισημάνσεων στο πλαίσιο σχεδιασμού της σκοπούμενης παρέμβασης:

- Οι Αστυνομικές Υπηρεσίες είναι γραφειοκρατικοί οργανισμοί με επίσημη ιεραρχία, στρατιωτική δομή και απορρέουσες από αυτή θέσεις εξουσίας. Οι παρεμβάσεις στις Αστυνομικές Υπηρεσίες, είτε αφορούν την εκπαίδευση του προσωπικού τους είτε τη μεταβολή του τρόπου λειτουργίας τους, κρίνεται σκόπιμο να λαμβάνουν υπόψη το περιεχόμενο και τις δυναμικές διαμόρφωσης της επαγγελματικής κουλτούρας των αστυνομικών.
- Οι πολίτες αναμένουν από την Αστυνομία τη χωρίς διακρίσεις εφαρμογή του νόμου και προστασία τους από το έγκλημα και τις συνέπειές του. Οι σύγχρονες Αστυνομικές Υπηρεσίες βρίσκονται αντιμέτωπες με νέες προκλήσεις. Κοινωνικά φαινόμενα όπως, η μετανάστευση, ο κοινωνικός αποκλεισμός και η φτώχεια δημιουργούν νέες συνθήκες, οι οποίες απαιτούν εκσυγχρονισμένες πρακτικές αστυνόμευσης.

²⁷ Δημόπουλος, Χ. (2007). *Αστυνομικό Δίκαιο*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

- Η προσπάθεια εκσυγχρονισμού των πρακτικών αστυνόμευσης εκτιμάται ότι είναι δυνατό να καταστεί περισσότερο αποτελεσματική, όταν εδράζει στη μελέτη της επαγγελματικής κουλτούρας των αστυνομικών.
- Η επαγγελματική κουλτούρα των αστυνομικών διαμορφώνεται στο πλαίσιο της αλληλεπίδρασης τους με τους πολίτες και της σχέσης τους με τον επίσημο οργανισμό υπαγωγής τους.

Η διαμόρφωση της επαγγελματικής αστυνομικής κουλτούρας επηρεάζεται συχνά από αντίρροπες δυνάμεις:

- από τις προσδοκίες των πολιτών για την παροχή προστασίας και ασφάλειας,
- από την υποχρέωση τήρησης της νομιμότητας,
- από τη διαχείριση της εξουσίας που έχει παραχωρηθεί από την πολιτεία
- από την εξισορρόπηση της σχέσης των επαγγελματιών με τον επίσημο οργανισμό τους.

3.3 Το μεθοδολογικό πλαίσιο της αστυνομικής εκπαίδευσης

Οι θεωρητικές προσεγγίσεις και τα μεθοδολογικά μοντέλα που προβλέπεται να εφαρμοστούν στο πλαίσιο της αστυνομικής εκπαίδευσης ARIADNE2, προκύπτουν από τον συνυπολογισμό τριών παραμέτρων:

- τις διαπιστωμένες ανάγκες της ομάδας των άμεσα ωφελούμενων (εκπαιδευόμενου αστυνομικού προσωπικού) και του πληθυσμού αναφοράς (γυναικών/ κοριτσιών θυμάτων ΕΑ),
- το επαγγελματικό / οργανωσιακό πλαίσιο στο οποίο επιδιώκει η εκπαίδευση να αφήσει το αποτύπωμά της και
- τις σύγχρονες προσεγγίσεις για την εκπαίδευση ενηλίκων.

Βασικές παραδοχές που διέπουν την εκπαιδευτική παρέμβαση είναι οι ακόλουθες:

- η εκπαίδευση αφορά σε ενήλικες, προερχόμενους από ένα συγκεκριμένο επαγγελματικό κλάδο (Αστυνομία)
- η εκπαίδευση επιδιώκει την επαναδιαπραγμάτευση εδραιωμένων στάσεων/αντιλήψεων,
- η εκπαίδευση στοχεύει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων / απόκτηση γνώσεων για την ενίσχυση της αλληλεπίδρασης μεταξύ επαγγελματιών και κοινωνικών εταίρων με σκοπό την προστασία ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων

Πάνω σε αυτή τη βάση, η εκπαιδευτική μεθοδολογία που επιλέγεται να εφαρμοστεί απηχεί αναστοχαστικά μοντέλα, με κυριότερο αυτό της μετασχηματίζουσας μάθησης (1990, Jack Mezirow). Στο επίκεντρο του συγκεκριμένου μοντέλου μάθησης τίθενται οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι με σκοπό την επανεξέταση πρότερων πεποιθήσεών τους. Ο μετασχηματισμός ξεκινάει από τη διαπίστωση του εκπαιδευόμενου ότι μια μέχρι πρότινος «έγκυρη» πεποίθησή του δεν μπορεί πλέον να του δώσει λύσεις ή ότι ένα νέο βίωμά του θέτει υπό αμφισβήτηση ήδη εδραιωμένες αντιλήψεις του. Σκοπός της μετασχηματίζουσας μάθησης είναι η παροχή εργαλείων με σκοπό την καλλιέργεια μιας αυτόνομης σκέψης, που θα παράσχει στον εκπαιδευόμενο τη δυνατότητα «να σκεφτεί αυτό που σκέφτεται», απαλλαγμένος από στερεότυπες στάσεις και αντιλήψεις.

Για τις ανάγκες του Έργου, στον πυρήνα της αστυνομικής εκπαίδευσης τοποθετείται η κριτική επανεξέταση των εμπειριών που έχει αποκτήσει το αστυνομικό προσωπικό μέσα από την επαφή του με μετανάστριες / προσφύγισες θύματα ενδοοικογενειακής βίας, καθώς και με εκπροσώπους άλλων επαγγελματικών κλάδων και κοινωνικούς εταίρους που δραστηριοποιούνται με σκοπό την προστασία των επιζώσων. Εντός αυτού του πλαισίου, με τη χρήση διαδραστικών εκπαιδευτικών τεχνικών, θα επιδιωχθεί η επαναδιαπραγμάτευση πιθανών στρεβλών υποθέσεων για την επαναπλαισιοθέτηση των εκπαιδευόμενων ως επαγγελματιών και την αλλαγή στάσεων και αντιλήψεών τους που αντανακλώνται στην εργασιακή πρακτική.

3.4. Ο σχεδιασμός της εκπαιδευτικής παρέμβασης

Κοινός τόπος των θεωρητικών μοντέλων εκπαίδευσης ενηλίκων είναι η παραδοχή ότι ο σχεδιασμός ενός εκπαιδευτικού προγράμματος αφορά ένα σύνολο αλληλένδετων διαδικασιών και ενεργειών. Συνεπώς, ωστόσο, ως προς τις βασικές αρχές υλοποίησης σχετικών προγραμμάτων²⁸ ο σχεδιασμός της σκοπούμενης αστυνομικής εκπαίδευσης περιλαμβάνει βασικά βήματα όπως: διερεύνηση του περιβάλλοντος παρέμβασης και των εκπαιδευτικών αναγκών των εκπαιδευόμενων, δόμηση του εκπαιδευτικού προγράμματος, προσδιορισμό διαδικασιών αξιολόγησης και οργάνωση της εφαρμογής και υλοποίησής του. Ειδικότερα, αναφορικά με τη διερεύνηση του περιβάλλοντος παρέμβασης (εσωτερικού / εξωτερικού), επισημαίνεται ότι το εκπαιδευτικό πρόγραμμα εντάσσεται στις δράσεις του «αστυνομικού οργανισμού» (εσωτερικό περιβάλλον), που δραστηριοποιείται εντός ενός ευρύτερου κοινωνικο-πολιτισμικού και οικονομικού περιβάλλοντος, αυτό της σύγχρονης ελληνικής πραγματικότητας (εξωτερικό περιβάλλον). Σημεία αναφοράς στο πλαίσιο σχεδιασμού της παρέμβασης αποτελούν τα ως άνω περιβάλλοντα, δεδομένων των ειδικών χαρακτηριστικών τους. Σε προηγούμενο κεφάλαιο εξετάστηκε η σύνδεση της αστυνομικής επαγγελματικής κουλτούρας με την εκπαιδευτική μεθοδολογία που έχει επιλεγεί. Σε αυτό το σημείο και σε ό,τι αφορά το εξωτερικό περιβάλλον της παρέμβασης, κρίνεται σκόπιμο να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο του σχεδιασμού της λαμβάνεται επίσης υπόψη η έντονη μεταναστευτική / προσφυγική εισροή στη χώρα τα τελευταία χρόνια και οι συνέπειες της συνακόλουθης ποσοτικής και ποιοτικής αλλαγής στην ελληνική κοινωνία.

Η διερεύνηση των εκπαιδευτικών αναγκών των άμεσα ωφελούμενων (εκπαιδευόμενων αστυνομικών) έχει αποτελέσει αντικείμενο μελέτης στο πλαίσιο ερευνητικών δράσεων, τα αποτελέσματα των οποίων παρουσιάζονται σε διακριτό παραδοτέο του Έργου. Σε συνδυασμό δε με τις διαπιστωμένες ανάγκες του πληθυσμού αναφοράς (γυναίκες/ κορίτσια θύματα ΕΑ) και τα εντοπισμένα κενά στη συνεργασία των εμπλεκόμενων μερών για την προστασία των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, η ομάδα έργου προχώρησε στη συγκεκριμενοποίηση των στόχων της εκπαίδευσης, καθώς και στην επιλογή της κατάλληλης εκπαιδευτικής μεθοδολογίας.

3.5 Ο προσδιορισμός των εκπαιδευομένων

Οι εκπαιδευόμενοι στο έργο A4 είναι 162 αστυνομικοί που διεξάγουν έρευνα (που ασκούν προανακριτικό έργο σε Αστυνομικές Υπηρεσίες) σε περιπτώσεις σεξουαλικής εκμετάλλευσης γυναικών/ κοριτσιών θυμάτων ΕΑ, εκπροσωπώντας Αστυνομικές Υπηρεσίες από 5 Βόρειες Συνοριακές Περιφέρειες, καθώς επίσης και από την Κεντρική Ελλάδα/ Περιφέρεια Θεσσαλίας (Γενική Περιφερειακή Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλίας - Αστυνομική Διεύθυνση Λάρισας) και την Περιφέρεια Αττικής (Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αττικής). Πιο συγκεκριμένα, τα 162 μέλη του αστυνομικού προσωπικού που αναμένεται να διαμορφώσουν 16 εκπαιδευτικές ομάδες θα επιλεγούν ως εξής:

- 20 συνολικά μέλη του αστυνομικού προσωπικού από την Περιφέρεια Ηπείρου (1 εκπαιδευτική ομάδα προς διαμόρφωση στα Ιωάννινα με τη συμμετοχή 10-12 εκπαιδευομένων προσώπων, 1 εκπαιδευτική ομάδα προς διαμόρφωση στην Ηγουμενίτσα με τη συμμετοχή 8- 10 εκπαιδευομένων προσώπων).
- 20 συνολικά μέλη του αστυνομικού προσωπικού από την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας (1 εκπαιδευτική ομάδα προς διαμόρφωση στην Καβάλα με τη συμμετοχή 10-12 εκπαιδευομένων προσώπων, 1 εκπαιδευτική ομάδα προς διαμόρφωση στις Σέρρες με τη συμμετοχή 10 -12 εκπαιδευομένων προσώπων).

²⁸ Λευθεριώτου, Π. (2014). *Σχεδιασμός προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων στην Ελλάδα: Η περίπτωση της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης*. Διδακτορική διατριβή. ΕΑΠ.

- 20 συνολικά μέλη του αστυνομικού προσωπικού από την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (1 εκπαιδευτική ομάδα προς διαμόρφωση στην Κατερίνη με τη συμμετοχή 10-12 εκπαιδευομένων προσώπων, 1 εκπαιδευτική ομάδα προς διαμόρφωση στη Βέροια με τη συμμετοχή 10-12 εκπαιδευομένων προσώπων).
- 30 συνολικά μέλη του αστυνομικού προσωπικού από την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (3 εκπαιδευτικές ομάδες προς διαμόρφωση στη Θεσσαλονίκη, συμπεριλαμβανομένης της Διεύθυνσης Αστυνόμευσης Κρατικού Αερολιμένα Θεσσαλονίκης με τη συμμετοχή 10-12 εκπαιδευομένων προσώπων σε κάθε ομάδα).
- 30 συνολικά μέλη του αστυνομικού προσωπικού από την Περιφέρεια Θράκης (1 εκπαιδευτική ομάδα προς διαμόρφωση στην Κομοτηνή με τη συμμετοχή 10-12 εκπαιδευομένων προσώπων, 1 εκπαιδευτική ομάδα στην Ξάνθη με τη συμμετοχή 10-12 εκπαιδευομένων προσώπων, 1 εκπαιδευτική ομάδα προς διαμόρφωση στην Αλεξανδρούπολη με τη συμμετοχή 8-10 εκπαιδευομένων προσώπων).
- 12 συνολικά μέλη του αστυνομικού προσωπικού από την Περιφέρεια Θεσσαλίας/ Κεντρικής Ελλάδας (1 εκπαιδευτική ομάδα προς διαμόρφωση στη Λάρισα με τη συμμετοχή 12 εκπαιδευομένων προσώπων).
- 30 συνολικά μέλη του αστυνομικού προσωπικού από την Περιφέρεια Αττικής (3 εκπαιδευτικές ομάδες προς διαμόρφωση σε όλη την Αττική με τη συμμετοχή 10-12 εκπαιδευομένων προσώπων σε κάθε ομάδα).

Η επιλογή των 162 μελών του αστυνομικού προσωπικού θα βασιστεί σε ανοικτό κάλεσμα που θα απευθύνει η Διεύθυνση Εκπαιδύσεως του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας που αναμένεται να οριστεί ως ο φορέας επικοινωνίας για την πραγματοποίηση των επιμορφωτικών και πιλοτικών δράσεων σε εθνικό επίπεδο σε συνεργασία με τον φορέα που έχει τον συντονισμό του Πακέτου Εργασίας, δηλαδή το ΚΕΜΕΑ.

Οι εκπαιδύσεις αναμένεται να διαμορφώσουν μια κρίσιμη μάζα εκπροσώπων της αστυνομίας με αναβαθμισμένες ερευνητικές δεξιότητες και, συνεπώς, να δημιουργήσουν ένα πλέγμα ασφάλειας για τα βόρεια σύνορα της Ελλάδας (καθώς οι γειτονικές χώρες είναι κύρια σημεία εισόδου για γυναίκες/ κορίτσια θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης) που ευθυγραμμίζεται με την Κεντρική Ελλάδα (στρατηγικά μία περιοχή κλειδί που διασχίζουν τα θύματα πριν μεταφερθούν για εκμετάλλευση στα αστικά κέντρα) και την Αθήνα, καθώς οι πιο κρίσιμες αστυνομικές υπηρεσίες με αποφασιστική αρμοδιότητα για την καταπολέμηση της ΕΑ βρίσκονται στην πρωτεύουσα σε αυστηρή συνεργασία με το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας.

Όπως περιγράφεται παραπάνω, για την επιλογή των εκπαιδευομένων μελών του αστυνομικού προσωπικού, η εστίαση θα επικεντρωθεί σε 5 περιφέρειες – στόχους της Βόρειας Ελλάδας και σε αστυνομικό προσωπικό που υπηρετεί σε ομάδες δράσης για την καταπολέμηση της ΕΑ, αστυνομικά τμήματα ΕΑ/ Υποδιευθύνσεις Οργανωμένου Εγκλήματος (Γενικές Αστυνομικές Διευθύνσεις Αττικής και Θεσσαλονίκης). Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να επισημανθεί ότι η συμμετοχή μελών του αστυνομικού προσωπικού σε τοπικό επίπεδο σε τακτικές εκπαιδευτικές δράσεις είναι εξαιρετικής στρατηγικής σημασίας και πρακτικής σπουδαιότητας λόγω των διαφορών (σε ό,τι αφορά στην κατανόηση και στην εμπειρία) που παρατηρούνται ανάμεσα σε αυτούς/ αυτές και τους συναδέλφους/ συναδέλφισσες που εξειδικεύονται στη διαχείριση περιπτώσεων ΕΑ σύμφωνα με τα ευρήματα της συζήτησης που έλαβε χώρα στην οικεία ομάδα εστιασμένης συζήτησης στο πλαίσιο του Πακέτου Εργασίας 2.

3.6. Η επιλογή του μοντέλου της δι-ομοτίμης μάθησης (peer-to-peer learning)

Κρίσιμος παράγοντας επιτυχίας ενός προγράμματος εκπαίδευσης ενηλίκων είναι η επιλογή του κατάλληλου μοντέλου μάθησης, λαμβάνοντας υπόψιν τα ειδικά, κάθε φορά, κοινά χαρακτηριστικά των εκπαιδευομένων. Ειδικότερα, όταν οι εκπαιδευόμενοι προέρχονται από ένα συγκεκριμένο επαγγελματικό κλάδο, η

δυναμική της ομάδας που φέρουν εξαρχής και προκύπτει στη βάση της εδραιωμένης επαγγελματικής / συλλογικής τους ταυτότητας, προκρίνεται για την επιλογή του πλέον αποτελεσματικού μοντέλου.

Κοινές ή παρόμοιες εμπειρίες που έχουν αποκτηθεί στο πλαίσιο της επαγγελματικής ζωής, αφενός λειτουργούν συσπειρωτικά για τα μέλη της ομάδας των εκπαιδευομένων αφετέρου διευκολύνουν τη μεταφορά της γνώσης. Πάνω σε αυτή τη βάση, για την επίτευξη των μαθησιακών στόχων της παρούσας παρέμβασης και τη μέγιστη δυνατή απόδοση της σκοπούμενης εκπαιδευτικής εμπειρίας, επιλέγεται ως πλέον κατάλληλη η εφαρμογή του μοντέλου της δι-ομότιμης μάθησης.

Οι εκπαιδευόμενοι στο πλαίσιο υλοποίησης του Έργου A4 προέρχονται από τον επαγγελματικό κλάδο της Αστυνομίας. Εντός αυτού του πλαισίου, ως εκπαιδευτές τους επιλέγεται να αξιοποιηθούν, κυρίως, εκπρόσωποι της ίδιας επαγγελματικής ομάδας («ομότιμοι»/ peers), με έμφαση στην επιλογή ως εκπαιδευτών, Διοικητών αστυνομικών υπηρεσιών, δεδομένου ότι:

- Οι Διοικητές αστυνομικών υπηρεσιών φέρουν την ίδια οργανωσιακή κουλτούρα με τους εκπαιδευομένους. Συνεπώς, η μεταφορά της γνώσης θα πραγματοποιηθεί στη βάση κοινών εμπειριών και με τους όρους της επαγγελματικής ομάδας – στόχου.
- Οι εκπαιδευόμενοι αστυνομικοί επενδύουν στους Διοικητές πρόσθετη συμβολική αξία λόγω της ιεραρχικής θέσης τους εντός των αστυνομικών οργανισμών. Συνεπώς, η παρακίνηση για την εφαρμογή της νέας γνώσης αναμένεται να έχει μεγαλύτερα αποτελέσματα.

Το δι-ομότιμο μοντέλο εκπαίδευσης στηρίζεται στην αρχή της συνεργατικής μάθησης, επενδύοντας στις σχέσεις οικειότητας μεταξύ των συμμετεχόντων. Σχέσεις οικειότητας εντός αυτού του πλαισίου διασφαλίζονται μέσω της διαμοίρασης ενός κοινού αξιακού συστήματος, που διευκολύνει την επικοινωνία εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων. Κρίσιμο σημείο, ωστόσο, κατά την εκπαίδευση ομοτίμων είναι η εφαρμογή των αρχών του αμοιβαίου σεβασμού, της υπευθυνότητας και της κατανόησης (Μαλικιώση, 2014).

Κύριο μέλημα των ομοτίμων εκπαιδευτών είναι η ενθάρρυνση της ενεργού και ισότιμης συμμετοχής των εκπαιδευομένων με σκοπό την αυθόρμητη επικοινωνία της εμπειρίας τους και την πολυφωνική κατανόηση της βιωμένης πραγματικότητάς τους (Brailas et.al, 2020). Η αξιοποίηση ιεραρχικά ανώτερων για την εκπαίδευση υφισταμένων εγκυμονεί τον κίνδυνο ανάληψης από μέρους τους ενός ρόλου αυθεντίας, που υπονομεύει κάθε προσπάθεια ανάπτυξης συνεργατικού κλίματος στην ομάδα. Προς αποφυγή αυτού του κινδύνου, ειδικές προβλέψεις στο πλαίσιο δημιουργίας του σώματος των εκπαιδευτών/ των εκπαιδευτριών του A4:

1. η στοχευμένη εκπαίδευση των ομοτίμων εκπαιδευτών και εκπαιδευτριών σε θέματα διαχείρισης της ιεραρχικής διάκρισης στο πλαίσιο της επικοινωνίας με τα εκπαιδευόμενα πρόσωπα.
2. η υποστήριξη των ομοτίμων εκπαιδευτών από συν-εκπαιδευτές του αστυνομικού προσωπικού, προερχόμενους από άλλους επαγγελματικούς κλάδους, με έμφαση στην επιλογή επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται σε θέματα προστασίας/ υποστήριξης γυναικών και κοριτσιών θυμάτων ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση.

3.7. Η οργάνωση της εκπαιδευτικής παρέμβασης

Η οργάνωση του εκπαιδευτικού προγράμματος στηρίζεται στις αρχές της επιλεγμένης μεθοδολογίας εκπαίδευσης και σε βασικές παραδοχές σχετικά με τα κίνητρα και τους στόχους των συμμετεχόντων σε αυτό. Στην εκπαίδευση ενηλίκων, οι εκπαιδευόμενοι εισέρχονται στην εκπαίδευση με συγκεκριμένους στόχους, οι οποίοι αφορούν την επαγγελματική και κοινωνική τους ζωή. Μεταφέροντας ένα ευρύ φάσμα εμπειριών

και αποκρυσταλλωμένους τρόπους μάθησης, έχουν την τάση για ενεργητική συμμετοχή και, συγχρόνως, ισχυρούς μηχανισμούς άμυνας και παραίτησης από την εκπαιδευτική διαδικασία (Κόκκος, 2005). Η αξιοποίηση της προηγούμενης εμπειρίας τους (βιωματικής και επαγγελματικής) και η παροχή δυνατότητας ανατροφοδότησης, αποτελούν ισχυρό κίνητρο για την παραμονή τους στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα και τη δέσμευσή τους στους σκοπούς του. Τοποθετημένη πάνω σε αυτή τη βάση, η εκπαιδευτική παρέμβαση του έργου A4 οργανώνεται ως εξής:

3.7.1. Εφαρμογή των αρχών της μετασχηματίζουσας μάθησης: η πρόταση A4

Ως αφετηρία για την επιλογή της μεθοδολογίας της εκπαίδευσης του A4 τίθενται τα ακόλουθα:

- Μετασχηματίζουσα μάθηση είναι μια οργανωμένη εκπαιδευτική προσπάθεια που στοχεύει να βοηθήσει τους εκπαιδευομένους να επεξεργαστούν παραδοχές δικές τους και των άλλων, να ερμηνεύσουν αξίες, πεποιθήσεις και συναισθήματα και να κατανοήσουν την ευθύνη των πράξεων τους (Τσολάκου, 2020).
- Δομικό στοιχείο της είναι ο κριτικός στοχασμός με στόχο την αξιολόγηση πιθανών δυσλειτουργικών παραδοχών και απόψεων των εκπαιδευομένων και απώτερο σκοπό τη χειραφέτησή τους, τη συνειδητοποίηση των επιλογών τους και την ενίσχυση της κοινωνική τους υπευθυνότητας.
- Μέσω αυτής, επιδιώκεται ο μετασχηματισμός της οπτικής των εκπαιδευομένων, του τρόπου, δηλαδή, με τον οποίο οι ενήλικες ερμηνεύουν, νοηματοδοτούν και αναδομούν τις εμπειρίες της ζωής τους (Κοντάκος & Γκόβαρης, 2006).

Η παρέμβαση του έργου A4 στοχεύει στην επανεξέταση του τρόπου με τον οποίο οι εκπαιδευόμενοι αστυνομικοί αντιλαμβάνονται το ρόλο τους στις υποθέσεις ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση. Για το λόγο αυτό, επιλέγεται ως πλέον κατάλληλη η εφαρμογή της μετασχηματίζουσας μάθησης, ενώ έμφαση προβλέπεται να δοθεί στην υλοποίηση των επαγωγικά εξελισσόμενων, κρίσιμων σταδίων (Κόκκος, 2008: 79 – 80):

- Εντοπισμός μιας κατάστασης που κρίνεται προβληματική: Εν προκειμένου, στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος προβλέπεται να τεθούν δυσλειτουργίες αναφορικά με ζητήματα αστυνομικής διαχείρισης μεταναστριών/προσφυγισσών θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και συνεργασίας με άλλα εμπλεκόμενα μέρη.
- Αυτοδιερεύνηση συναισθημάτων που προκύπτουν από αυτή την κατάσταση: Αίσθημα ανικανοποίησης, εσωτερικοί φραγμοί λόγω στερεοτυπικών στάσεων/ αντιλήψεων κ.ά.
- Γνωστικός έλεγχος πεποιθήσεων / αντιλήψεων που αφορούν την προβληματική κατάσταση: Κριτική εξέταση προβληματικών σημείων - αναγνώριση της ανάγκης προώθησης εναλλακτικών τάσεων.
- Ομόφωνη συμφωνία των μελών της ομάδας των εκπαιδευομένων, προκειμένου να συνεχιστεί η μετασχηματίζουσα διεργασία.
- Επιλογές νέων ρόλων, σχέσεων, δράσεων και εκπόνηση νέου σχεδίου δράσης.
- Απόκτηση γνώσεων και ανάπτυξη δεξιοτήτων απαραίτητων για την εφαρμογή του νέου σχεδίου δράσης.
- Πειραματική δοκιμή των νέων ρόλων.
- Καλλιέργεια αυτοπεποίθησης όσον αφορά την ανάληψη των νέων ρόλων.
- Αποδοχή των αλλαγών και υιοθέτηση τους στην επαγγελματική ζωή των μελών της ομάδας.

3.7.2. Διάρθρωση του εκπαιδευτικού προγράμματος του αστυνομικού προσωπικού

Ο τελικός στόχος της εκπαίδευσης των 162 μελών του αστυνομικού προσωπικού είναι η διαμόρφωση της προβλεπόμενης κρίσιμης μάζας 16 ομάδων εκπαίδευσης του αστυνομικού προσωπικού (8-12

συμμετέχοντα πρόσωπα ανά ομάδα) μέσω ενός επικοινωνιακά αναπτυγμένου προγράμματος. Η ταυτόχρονη εφαρμογή των τριών εξαιρετικών προσεγγίσεων μάθησης που εκτίθενται παρακάτω θα φέρει τα βέλτιστα αποτελέσματα προς την κατεύθυνση της ολοκληρωμένης και παρακινητικής εκπαίδευσης του αστυνομικού προσωπικού:

1. Στη φάση της γνωσιοκεντρικής μάθησης παρέχονται ενδεικτικά γνώσεις για τις παρακάτω θεματικές περιοχές:
 - Ανασκόπηση του ισχύοντος εθνικού και ευρωπαϊκού θεσμικού πλαισίου (π.χ. ΕΣΔΑ, Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη της Έμφυλης Βίας και την Ενδοοικογενειακή Βία, Οδηγία 2011/36/ΕΕ, καταδικαστικές αποφάσεις των συμμετεχόντων στην κοινοπραξία χωρών για την παραβίαση του άρθρου 4 της ΕΣΔΑ, Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, ιδιαίτερα το άρθρο 5, εθνικό (ελληνικό) νομικό πλαίσιο με ιδιαίτερη έμφαση στις διατάξεις του ΠΚ 323Α, παρ. 8, για τη μη δίωξη θυμάτων ΕΑ για τη συμμετοχή τους σε παράνομες ενέργειες
 - Έρευνα για τους Δείκτες ΕΑ.
 - Διατομεακή συνεργασία (φορείς επιβολής του νόμου, δικαστικές, εισαγγελικές αρχές και φορείς της ΚτΠ.
 - Διασυνοριακή συνεργασία με έμφαση σε γειτονικές χώρες (π.χ. Ελλάδα -Βουλγαρία).
 - Αντιμετώπιση έμφυλων στερεοτύπων με αποτέλεσμα την εδραίωση / διαιώνιση της κουλτούρας της ατιμωρησίας.
 - Ζητήματα επικοινωνίας μεταξύ των εκπροσώπων των φορέων επιβολής του νόμου και τις γυναίκες/ τα κορίτσια θύματα κατά τη διάρκεια των ποινικών ερευνών με ιδιαίτερη έμφαση στην αποτελεσματική αστυνομική ανταπόκριση νεαρών θυμάτων ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση.

Ο πυρήνας της γνωσιοκεντρικής μάθησης αναμένεται να διαμορφωθεί από υποθέσεις εργασίας από τις δικογραφίες που επιλέχθηκαν στο πλαίσιο του ΠΕ 2 με ειδική εστίαση στα κενά της αστυνομικής έρευνας σχετικά με αποτελέσματα της κάθε υπόθεσης. Το κομμάτι αυτής της δράσης θα συμπεριλάβει 16 διήμερα γνωσιοκεντρικά σεμινάρια (ένα για κάθε εκπαιδευτική ομάδα).

2. Στη φάση των βιωματικών εργαστηρίων αναμένεται η προώθηση της διατομεακής συνεργασίας σε δύο κατευθύνσεις:
 - 16 μονοήμερα εργαστήρια με τη συμμετοχή των εκπαιδευόμενων μελών του αστυνομικού προσωπικού, των δικαστικών και εισαγγελικών αρχών και των δικηγόρων του Μητρώου Παροχής Δωρεάν Νομικής Βοήθειας για θύματα ΕΑ.
 - 16 μονοήμερα εργαστήρια με τη συμμετοχή των εκπαιδευόμενων μελών του αστυνομικού προσωπικού και εκπροσώπων από φορείς της ΚτΠ που δραστηριοποιούνται στο πεδίο του δικτύου αρωγής και στήριξης των γυναικών και κοριτσιών θυμάτων ΕΑ.
3. Στη φάση της πλαισιοθετημένης μάθησης για την προώθηση της συμπεριφορικής αλλαγής που αντιμετωπίζει τα υφιστάμενα στερεότυπα των μελών του αστυνομικού προσωπικού προς τις γυναίκες/ τα κορίτσια θύματα ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση.

Το μέρος αυτής της δράσης περιλαμβάνει τη διενέργεια 16 μονοήμερων εργαστηρίων που στοχεύουν στον αυτοστοχασμό των συμμετεχόντων προσώπων για να εξομαλύνουν τις παγιωμένες αντιλήψεις που σχετίζονται με την τιμωρητική διάθεση των εκπροσώπων των φορέων επιβολής του νόμου προς τις γυναίκες/ τα κορίτσια θύματα ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση.

Στο πλαίσιο αυτών των εργαστηρίων, αναμένεται η διερεύνηση και η επαναδιαπραγμάτευση των υφιστάμενων έμφυλων στερεοτύπων που διαιωνίζουν την κουλτούρα της ατιμωρησίας, η διαμόρφωση νέων πεποιθήσεων και η ανάδυση καινούριων ρόλων. Προβλήματα που σχετίζονται με την κατανόηση της ευαλωτότητας των θυμάτων, προκλήσεις στην επικοινωνία ανάμεσα σε εκπροσώπους φορέων επιβολής του νόμου και γυναίκες/ κορίτσια θύματα κατά τη διάρκεια των ποινικών ερευνών, καθώς και εμπόδια στην αποτελεσματική διασυννοριακή συνεργασία θα εξεταστούν. Στόχος των ανωτέρω είναι η προώθηση μιας ολιστικής προσέγγισης στη διαχείριση των υποθέσεων ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση, η οποία εκτιμάται ότι θα έχει θετικά αποτελέσματα τόσο για τα συνεργαζόμενα μέρη όσο και για τον ίδιο τον πληθυσμό αναφοράς.

3.8 Η οργάνωση της εκπαίδευσης των αστυνομικών εκπαιδευτών/ εκπαιδευτριών

Οι εκπαιδευτές που θα αναλάβουν την εκπαίδευση του αστυνομικού προσωπικού στο πλαίσιο του Έργου Α4, προβλέπεται να προέρχονται, επίσης, από την Ελληνική Αστυνομία, καθώς και από το χώρο των επαγγελματιών που στελεχώνουν φορείς αρωγής, υποστήριξης και προστασίας γυναικών και κοριτσιών θυμάτων ΕΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση. Ακολουθώντας την πρακτική που εφαρμόστηκε στα Έργα ARIADNE (1) και ARIADNE2, στο πλαίσιο της διαδόχου, παρούσας παρέμβασης θα επιδιωχθεί η δημιουργία «εκπαιδευτικών διδύμων», με σκοπό την αξιοποίηση αυτών εντός των εκπαιδευτικών αιθουσών ως ζωντανών παραδειγμάτων συλλειτουργίας επαγγελματιών, οι οποίοι, μολονότι προέρχονται από «διαφορετικούς κόσμους», εργάζονται από κοινού για την αντιμετώπιση κρίσιμων κοινωνικών ζητημάτων. Οι συν-εκπαιδευτές του αστυνομικού προσωπικού θα κληθούν να εκπληρώσουν την αποστολή τους μέσα σε ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον που έχει σχεδιαστεί να λειτουργήσει βάσει συγκεκριμένων μοντέλων μάθησης. Για το λόγο αυτό η εκπαίδευσή τους κρίνεται σημαντική και αναγκαία.

3.8.1 Η μεθοδολογία της εκπαίδευσης εκπαιδευτών/ εκπαιδευτριών

Η μεθοδολογία εκπαίδευσης των εκπαιδευτών προβλέπεται να στηριχτεί στις βασικές αρχές της πλαισιοθετημένης μάθησης (context-based learning). Η συγκεκριμένη θεωρία διατυπώθηκε το 1991 από την κοινωνική ανθρωπολογία και, σύμφωνα με τις βασικές αρχές της, η ουσιαστική μάθηση συντελείται, όταν οι εκπαιδευόμενοι επεξεργάζονται τη νέα πληροφορία ή γνώση με τρόπο που να έχει νόημα για τους ίδιους, μέσα στο δικό τους πλαίσιο αναφοράς – δηλαδή, μέσα από το δικό τους εσωτερικό κόσμο της μνήμης και εμπειρίας, καθώς και τον εξωτερικό κόσμο / περιβάλλον μέσα στο οποίο οι ίδιοι δρουν. Η μάθηση, σύμφωνα με την εν λόγω θεωρία, απαιτεί κοινωνική διάδραση και συνεργασία. Πάνω σε αυτή τη βάση, στο πλαίσιο της εκπαίδευσής τους, οι εκπαιδευτές και οι εκπαιδευτριες του Α4 προβλέπεται να έρθουν σε άμεση επαφή με τους ουσιαστικούς στόχους του Έργου, και, κυρίως, με την πρόκληση να γεφυρώσουν τη θεωρία με την πράξη μέσα από συνεργατικά σχήματα, εμπνέοντας τους εκπαιδευομένους τους να εφαρμόσουν στην πράξη το παράδειγμά τους.

Κύριος στόχος της εκπαίδευσης εκπαιδευτών είναι η εξοικείωσή τους με το μοντέλο της μετασχηματίζουσας μάθησης που διαπνέει το σύνολο της μεθοδολογίας υλοποίησης της παρέμβασης Α4. Λαμβάνοντας, ωστόσο, υπόψη ότι η μετασχηματίζουσα μάθηση μετασχηματίζει, ουσιαστικά, πλαίσια αναφοράς, καθιστώντας τα περισσότερο περιεκτικά, ανοιχτά, στοχαστικά και, ως τέτοια, έτοιμα για αλλαγή (Mezirow, 1990), η πλαισιοθετημένη εκπαίδευσή τους αναμένεται να παράσχει στους εκπαιδευτές τη δυνατότητα να διαχειριστούν πρώτοι «αποπροσανατολιστικά διλήμματα» που θα τεθούν κατόπιν στους εκπαιδευομένους τους: να αντιμετωπίσουν οι ίδιοι ζητήματα που προκύπτουν λόγω της διαφορετικής οργανωσιακής κουλτούρας θεσμικών και μη φορέων και να αναμετρηθούν με πιθανές στερεοτυπικές στάσεις και αντιλήψεις της επαγγελματικής ομάδας, από την οποία προέρχονται.

Περαιτέρω, η εκπαίδευση εκπαιδευτών προβλέπεται να γίνει με αφοσίωση στις βασικές αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων στη βάση των σύγχρονων θεωρήσεων, σύμφωνα με τις οποίες:

- Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια αποτελεί μέρος της εκπαιδευτικής ομάδας και πρέπει να λειτουργεί περισσότερο ως διευκολυντής της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ως καθοδηγητής για τους εκπαιδευόμενους, παρά ως αυθεντία.
- Κάθε εκπαιδευόμενος βρίσκεται στο επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας και ο εκπαιδευτής λειτουργεί περισσότερο ως ένας καταλύτης αλλαγών (Γούλας, 2008), αναλαμβάνοντας έναν πολυσύνθετο ρόλο - «αλλάζοντας διαδοχικά ρόλους ανάλογα με τις ανάγκες της ομάδας του»: «[...] είναι ταυτόχρονα εμπυχωτής, συντονιστής, διαμεσολαβητής, συνεργάτης, εμπνευστής, σύμβουλος, ειδικός, εισηγητής, διδάσκων και διδασκόμενος» (Λευθεριώτου, 2012).
- Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια γνωρίζει ότι ο ενήλικας εκπαιδευόμενος/ η ενήλικη εκπαιδευόμενη μαθαίνει, όταν:
 - Η εκπαίδευση έχει άμεση σχέση με την καθημερινότητά του/ της, με τις ανάγκες και τις εμπειρίες του/ της.
 - Αντιλαμβάνεται, κατανοεί και αποδέχεται τους στόχους της εκπαίδευσης.
 - Ενεργεί και εμπλέκεται στη διαδικασία εκπαίδευσης.
 - Νιώθει ενταγμένος/ ενταγμένη στην ομάδα.
- Ο εκπαιδευτής/ η εκπαιδευτρια επιδιώκει την αυτογνωσία και τη θετική για τον ίδιο/ την ίδια αλλαγή.
- Ο εκπαιδευτής επιδιώκει τον αυτοέλεγχο και, κατανοώντας την επίδραση που έχει στον ίδιο η επαφή του με τους εκπαιδευομένους, αναπτύσσει ενσυναίσθηση.

3.8.2. Διάρθρωση του προγράμματος εκπαίδευσης εκπαιδευτών/ εκπαιδευτριών

Η εκπαίδευση των εκπαιδευτών/ εκπαιδευτριών προβλέπεται να γίνει στο πλαίσιο της υλοποίησης ενός σεμιναρίου, διάρκειας τριών εκπαιδευτικών ημερών, βασικοί στόχοι του οποίου είναι:

- η κατανόηση του σκοπούμενου μοντέλου εκπαίδευσης
- η κατανόηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών, των ειδικών απαιτήσεων και εκπαιδευτικών αναγκών των εκπαιδευομένων
- η συνειδητοποίηση του ρόλου των εκπαιδευτών/ εκπαιδευτριών σε σχέση με την ομάδα των εκπαιδευομένων και τη δυναμική της σχέσης τους
- η αναγνώριση υπάρχουσών ικανοτήτων και η περαιτέρω καλλιέργεια αυτών
- η ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων (π.χ. ενεργητική ακρόαση) διερεύνηση πιθανών δυσκολιών
- η προετοιμασία και οργάνωση της εκπαίδευσης σε πρακτικό επίπεδο (π.χ. διαχωρισμός αρμοδιοτήτων συν-εκπαιδευτών / προσδιορισμός ρόλων)

Επιπρόσθετα, ειδική πρόβλεψη στο πλαίσιο της εκπαίδευσης των εκπαιδευτών είναι η γνωριμία τους με συμμετοχικές τεχνικές της εκπαίδευσης ενηλίκων, ειδικά στοχευμένες στην ομάδα των εκπαιδευομένων αστυνομικών, όπως: ο καταγισμός ιδεών, οι ομάδες συζήτησης, η εργασία σε ομάδες, η μελέτη περίπτωσης, το παίξιμο ρόλων και οι προσομοιώσεις. Επισημαίνεται ότι η εκπαίδευση στη χρήση αυτών των τεχνικών θα περιλαμβάνει αναλυτικά τα βήματα εφαρμογής τους, τους ειδικούς κατά περίπτωση εκπαιδευτικούς στόχους, καθώς και την καταλληλότητα της χρήσης τους.

Κεφάλαιο 4: Πιλοτική δοκιμή των νέων ρόλων

Η παρέμβαση του έργου A4 προβλέπεται να ολοκληρωθεί με την υλοποίηση των πιλοτικών δράσεων του Πακέτου Εργασίας 4 (WP4), στο πλαίσιο των οποίων αναμένεται η δοκιμή στο πεδίο των νέων ρόλων των εκπαιδευομένων αστυνομικών και, συνακόλουθα, της δέσμευσής τους στους στόχους της εκπαίδευσής τους και της αποδοχής/υιοθέτησης των αλλαγών που απορρέουν από την εκπλήρωση αυτών των στόχων, στην εργασιακή τους πρακτική.

Η σκοπούμενη πιλοτική δοκιμή προβλέπεται να πραγματοποιηθεί σε 3 Περιφέρειες στόχους της χώρας (Βόρειες Συνοριακές Περιφέρειες, Κεντρική Ελλάδα, Αττική) - περιοχές προέλευσης των 162 εκπαιδευομένων - και να εφαρμοστεί στη βάση των ακόλουθων αλληλένδετων αξόνων:

4.1 Δημιουργία κρίσιμης μάζας: Λειτουργία Μεικτών Ομάδων Έρευνας (ΜΟΕ)

Κατόπιν της εκπαίδευσής τους, οι συμμετέχοντες σε αυτή αστυνομικοί προβλέπεται να κατανεμηθούν σε 7 ομάδες στις 3 Περιφέρειες στόχους, όπως αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 6: Κατανομή των εκπαιδευόμενων του αστυνομικού προσωπικού σε πιλοτικές ομάδες του Έργου A4

Αριθμός Ομάδων	Περιφέρειες
5	Βόρειες Ελληνικές Συνοριακές Περιφέρειες
1	Κεντρική Ελλάδα (Θεσσαλία)
1	Αττική

Η αριθμητική σύνθεση των ομάδων αυτών αναμένεται να ποικίλλει ανάλογα με: α. τη διαθεσιμότητα των εκπαιδευμένων ανά περιοχή αστυνομικών, προτεραιοποιώντας την ανταπόκρισή τους για την κάλυψη των υπηρεσιακών αναγκών τους, β. την αριθμητική κατανομή των συμμετεχόντων στο πλαίσιο υλοποίησης των εκπαιδευτικών δράσεων. Σε κάθε περίπτωση, ωστόσο, οι συμμετέχοντες σε κάθε ομάδα αστυνομικοί αναμένεται να μην υπερβαίνουν τους 15, προκειμένου να εξασφαλιστούν προϋποθέσεις ενεργού συμμετοχής έκαστου/ης εκπαιδευμένου/ης. Επιπρόσθετα, λαμβάνοντας υπόψη πιθανή διαρροή από το σύνολο των 162 εκπαιδευμένων αστυνομικών, λόγω προβλέψιμων ή απρόβλεπτων παραγόντων, ως αριθμητικός στόχος (δείκτης) σχετικά με την επαρκή εκπροσώπησή τους στις 7 πιλοτικές ομάδες ορίζεται ποσοστό 50% επί του συνόλου τους (81 εκπαιδευμένοι αστυνομικοί).

Περαιτέρω, ως μέλη των παραπάνω ομάδων θα προσκληθούν να συμμετάσχουν Συνοριοφύλακες με έμφαση σε αυτούς που διεξάγουν έρευνες, Τελωνειακούς Υπαλλήλους, και ιδίως αυτούς που υπηρετούν στα Δικαστικά Τμήματα των τοπικών Τελωνειακών Γραφείων, Αξιωματικοί που διεξάγουν έλεγχο διαβατηρίων σε σημεία διέλευσης των Βόρειων Συνοριακών Περιφερειών. Η αριθμητική συμμετοχή των επαγγελματιών αυτών αναμένεται να είναι μικρότερη από εκείνη των αστυνομικών, δεδομένου ότι οι εν λόγω επαγγελματίες προβλέπεται να δράσουν υποστηρικτικά στο πλαίσιο λειτουργίας των ΜΟΕ του Α4. Πρέπει να υπογραμμιστεί πως ο στόχος της λειτουργίας των ΜΟΕ του Α4 είναι η υλοποίηση και ο επιτόπιος

έλεγχος των διεπιστημονικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων κατάρτισης που λειτουργούν ενισχυτικά στην πολυπηρεσιακής συνεργασία μεταξύ των κύριων επαγγελματιών που διεξάγουν έρευνες. Σε συνέχεια της εφαρμογής του μοντέλου της δι-ομότιμης μάθησης, συντονιστές/ συντονίστριες των MOE θα είναι οι ήδη επιλεγμένοι εκπαιδευτές/ επιλεγμένες εκπαιδευτριες του αστυνομικού προσωπικού, π.χ. Διοικητές, Υποδιοικητές, υψηλόβαθμοι αστυνομικοί και δικηγόροι (Δράση 3.2. της πρότασης του έργου).

Πιο συγκεκριμένα, αναφορικά με τη λειτουργία των MOE, επισημαίνονται τα παρακάτω:

- Την ευθύνη της λειτουργίας προβλέπεται να αναλάβει το ΕΚΚΑ με την βοήθεια των φορέων/ οργανώσεων εταίρων.
- Η διάρκεια λειτουργίας τους προβλέπεται να είναι 15μηνη.
- Στο πλαίσιο λειτουργίας τους προβλέπεται η τακτική διαβούλευση των μελών τους στη βάση πραγματικών υποθέσεων ΕΑ για τη σεξουαλική εκμετάλλευση γυναικών και κοριτσιών που έχουν κληθεί ή/και θα κληθούν να χειριστούν στη διάρκεια λειτουργίας της ομάδας στην οποία θα συμμετέχουν τα μέλη του αστυνομικού προσωπικού, και θα επιλέξουν να φέρουν προς συζήτηση σε επίπεδο ολομέλειας. Σκοπός της διαβούλευσης είναι η από κοινού αναζήτηση τρόπων για την εφαρμογή μιας ολιστικής προσέγγισης για την προστασία των θυμάτων και, συνεκδοχικά, την ενίσχυση της συνεργασίας όλων των εμπλεκόμενων μερών.
- Ειδικές προβλέψεις στο πλαίσιο λειτουργίας τους, οι οποίες στοχεύουν κυρίως στο συμμετέχον αστυνομικό προσωπικό: Έμφαση δίδεται στη παροχή ψυχοκοινωνικής συμβουλευτικής μέσω της διενέργειας τακτικών ομαδικών συνεδριών με σκοπό την ανάπτυξη/ ενίσχυση δεξιοτήτων οριοθέτησης των επαγγελματιών έναντι του πληθυσμού αναφοράς (διαχείριση στερεοτυπικών αντιλήψεων κατά την εργασιακή πρακτική/ αποφυγή υιοθέτησης τιμωρητικής στάσης/ συμπεριφοράς προς τα θύματα με ταυτόχρονη αποφόρτιση από τις αντανακλαστικές αντιδράσεις που εκδηλώνονται ως συνέπεια έκθεσης σε εξωτερικά ερεθίσματα (emotions) και το υποκειμενικό συναισθηματικό βίωμά τους (feelings) κατά τη διάδραση με γυναίκες και κορίτσια θύματα ΕΑ).
- Η λειτουργία τους προβλέπεται να ολοκληρωθεί με τη διενέργεια έρευνας με σκοπό την αξιολόγηση των επιπτώσεων της παρέμβασης και ειδική στόχευση σε ζητήματα συμπεριφορικής αλλαγής του αστυνομικού προσωπικού προς 2 κατευθύνσεις:
 1. τη διαχείριση του πληθυσμού αναφοράς στο πλαίσιο άσκησης του αστυνομικού έργου,
 2. την εμπέδωση κουλτούρας συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών επαγγελματικών κλάδων και γεωγραφικών εντοπισμών.

4.2. Ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας

Η διακρατική πτυχή των αποτελεσματικών ερευνών και της δίωξης των δραστών, δηλαδή το στοιχείο της διασυνοριακής συνεργασίας, θα εστιάσει κυρίως στη γειτονική στα βόρεια ελληνικά σύνορα χώρα, στη Βουλγαρία. Στη βάση αυτή, 3 διήμερα διασυνοριακά εργαστήρια (8-12 συμμετέχοντα πρόσωπα στο καθένα) αναμένεται να υλοποιηθούν με τη συμμετοχή των Διοικητών/ Διοικητριών που εκπροσωπούν τις αστυνομικές υπηρεσίες από τη δημιουργία των MOE. Για τη δράση αυτή, το ΚΕΜΕΑ θα υποστηριχθεί από τις οργανώσεις – εταίρους της κοινοπραξίας VICESSE και LIF. Σε αυτά τα εργαστήρια, επαγγελματίες -κλειδιά από τη Βουλγαρία μαζί με Διοικητές/ Διοικήτριες των αρμόδιων αστυνομικών αρχών αναμένεται να συμμετέχουν για να ενισχύσουν τη διασυνοριακή συμμαχία για την καταπολέμηση της ΕΑ. Τα εργαστήρια αυτά αναμένεται να λάβουν χώρα σε τρία ελληνικά αστικά κέντρα, όπως για παράδειγμα στην Αλεξανδρούπολη, στην Κομοτηνή και στη Θεσσαλονίκη, λαμβάνοντας υπόψιν ότι αποτελούν κρίσιμα σημεία διέλευσης των γυναικών/ κοριτσιών θυμάτων. Ο βασικός πυρήνας των εργαστηρίων αυτών πρόκειται να βασιστεί στην έρευνα των δικογραφιών που διεξήχθη από τη LIF (ΠΕ 2, Δράση 2.1.b). Επιπλέον, 1 δομημένη εκπαιδευτική επίσκεψη (7 -9 συμμετέχοντα πρόσωπα) θα λάβει χώρα στην Αυστρία (μία χώρα με χαρακτηριστικά παρόμοια με αυτά της Ελλάδας με εκπεφρασμένο σκοπό την ανταλλαγή καλών πρακτικών

στην καταπολέμηση διαδικαστικών ή μεθοδολογικών ανεπαρκειών. Αστυνομικές πρακτικές για την αποδοτική ταυτοποίηση των υποθέσεων ΕΑ, τον εντοπισμό των δραστών και την αποτελεσματική διεξαγωγή ερευνών με κατάληξη στη λογοδοσία των δραστών θα συζητηθούν και θα αναλυθούν.

4.3. Μηχανισμοί παρακολούθησης της πιλοτικής εφαρμογής

Για τη συστηματική και συντονισμένη παρακολούθηση των πιλοτικών δράσεων του Έργου στις 3 περιφέρειες – στόχους είναι προγραμματισμένη η δημιουργία μιας Πολυτομεακής Ομάδας Παρακολούθησης (ΠΟΠ). Η συγκεκριμένη ομάδα θα υποστηρίξει έναν μηχανισμό για την καλύτερη δυνατή απόδοση από την οποία η ανάθεση ρόλων και η κατανομή αρμοδιοτήτων προβλέπονται στο σχήμα της συνεργασίας.

Στη βάση αυτή η ΠΟΠ αναμένεται να υλοποιήσει τις παρακάτω δράσεις:

- Παρακολούθηση της προόδου εργασιών των ΜΟΕ στις 3 περιφέρειες – στόχους.
- Διαχείριση κρίσεων στο πλαίσιο λειτουργίας των ΜΟΕ.
- Συνεργασία με τους Διοικητές/ τις Διοικήτριες των Υπηρεσιών από τις οποίες προέρχονται τα μέλη του αστυνομικού προσωπικού που στελεχώνουν τις ΜΟΕ (πληροφορίες αναφορικά με την πρόοδο εργασίας των πιλοτικών ομάδων).
- Συλλογή των ηχογραφήσεων/ ευρημάτων από τους συντονιστές/ τις συντονίστριες και τα συμμετέχοντα πρόσωπα στις ΜΟΕ.
- Επεξεργασία των δεδομένων που έχουν συλλεγεί προς τη διαμόρφωση του πλαισίου αναφοράς για την ανάπτυξη των συστάσεων πολιτικής προς την Ελληνική Πολιτεία και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα για ζητήματα αποτελεσματικής έρευνας στη βάση της θυματοκεντρικής γνώσης και για την εθνική ή/ και διεθνή συνεργασία με επαγγελματίες από διαφορετικούς κλάδους με έμφαση στην ανάπτυξη της Συμβουλευτικής Πρότασης για την Εφαρμογή Πρακτικών του Α4 (A4 Practice Advice) που θα περιλαμβάνει ερευνητικές διαδρομές (investigation pathways) για την αποτελεσματική δίωξη των δραστών καταπολεμώντας την καθιερωμένη κουλτούρα ατιμωρησίας.

Για την εκπλήρωση της παραπάνω αποστολής 10 τακτικές/ μηνιαίες συναντήσεις των ΠΟΠ αναμένεται να λάβουν χώρα κατά τη διάρκεια της 15μηνιας λειτουργίας των ΜΟΕ του Α4.

Βιβλιογραφία

Ελληνική:

- Γούλας, Χ. (2008), Εισαγωγή στην Εκπαίδευση Ενηλίκων και Βασικές Διδακτικές Τεχνικές, Εκπαιδευτικό υλικό συνδικαλιστικής εκπαίδευσης, Αθήνα: Ινστιτούτο Εργασίας – ΓΣΕΕ.
- Διεθνής Αμνηστία (2020), Ανάνηψη Τώρα: Το Ελληνικό Σύστημα Υγείας μετά από μία Δεκαετία Λιτότητας.
- Δημόπουλος, Χ. (2007). Αστυνομικό Δίκαιο. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Freire, P. (2009), Δέκα επιστολές προ εκείνους που τολμούν να διδάσκουν, Αθήνα: Επίκεντρο.
- Καλδίρης, Α. (2017), Διαπροσωπικές συγκρούσεις αστυνομικών, ΕΚΠΑ.
- Κόκκος, Α. (2005), Μεθοδολογία Εκπαίδευσης Ενηλίκων, τ. Α', Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Κόκκος, Α. (2008), Εισαγωγή στην Εκπαίδευση Ενηλίκων: Θεωρητικές προσεγγίσεις. Τόμος Α', Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Κοντάκος, Α., & Γκόβαρης, Χ. (2006). Θεωρίες και μοντέλα εκπαίδευσης ενηλίκων, ΥΠΠΕΠΘ - Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων.
- Λευθεριώτου, Π. (2014), Σχεδιασμός προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων στην Ελλάδα: Η περίπτωση της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης, Διδακτορική διατριβή, ΕΑΠ.
- Λευθεριώτου, Π. (2012). Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Συμβούλων, Οδηγός μελέτης εκπαιδευτικού οδηγού, Αθήνα: Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΚΑΝΕΠ –ΓΣΕΕ).
- Λιντζέρης, Π. (2014), Ο ρόλος και η λειτουργία του κριτικού στοχασμού στη μετασχηματίζουσα μάθηση, Εκπαίδευση Ενηλίκων, 33.
- Μαλικιώση – Λοΐζου, Μ. (2014), Συμβουλευτική ομηλίκων στην εκπαίδευση, Αθήνα: Πεδίο.
- Μπράιλας, Α., Αβάνη, Σ.Μ., Γκίνη, Χ., Deilogkou, Μ.Α., Δημητριάδης, Γ., Θραβάλου, Ε., Φούκα, Ε. και Κοσκινάς, Κ. (2020), Διεργασία ομάδας, αναστοχαστική πρακτική και ιστολογία στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση: αναπτύσσοντας δίκτυα μάθησης ομότιμων.
- Τσολάκου, Σ. (2020), Θεωρία και πράξη της Μετασχηματίζουσας Μάθησης: Η αξιοποίηση των Τεχνών στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, ΠαΔΑ.

Αγγλική:

- CNN Politics, Covid-19 pandemic increased number of people at risk of human trafficking, State Department report says, Ιούλιος 2021.
- Coster van Voorhout J. (2020). Combatting Human Trafficking Holistically through Proactive Financial Investigations, Journal of International Criminal Justice, Volume 18, Issue 1, March 2020.
- Fraser E. (2020). Impact of COVID-19 Pandemic on Violence against Women and Girls, VAWG Helpdesk Research Report No. 284.
- Global Estimates of Modern Slavery: Forced Labour and Forced Marriage, Geneva, Σεπτέμβριος 2017.
- IASC Guidelines for Integrating Gender-Based Violence Interventions in Humanitarian Action, 2015.
- Mezirow, J. (1990), How Critical Reflection Triggers Transformative Learning, J. Mezirow & Associates (Eds), Fostering Critical Reflection in Adulthood: a guide to transformative and emancipatory learning, San Francisco: Jossey-Bass.
- Megan L. Evans, M.D., M.P.H., Margo Lindauer, J.D., and Maureen E. Farrell, M.D., A Pandemic within a Pandemic — Intimate Partner Violence during Covid-19, N Engl J Med 2020; 383:2302-2304.

- National Defence Academy and Austrian Ministry of Defence and Sports (2009). Strategies Against Human Trafficking: The Role of the Security Sector.
- OECD, Background Paper – Developing a Framework for Combatting Corruption Related to Trafficking in Persons.
- OECD (2016). Trafficking in Persons and Corruption - Breaking the Chain.
- OHCHR (2020). COVID-19 Position paper: The impact and consequences of the COVID-19 pandemic on trafficked and exploited persons.
- OSCE ODIHR and UN Women, Guidance Addressing Emerging Human Trafficking Trends and Consequences of the COVID-19 Pandemic.
- Paoline, E. A. (2003), Taking stock: Toward a richer understanding of police culture, Journal of Criminal Justice, 31 (3).
- Sarkar S. (2015). Use of Technology in Human Trafficking Networks and Sexual Exploitation: A Cross-Sectional Multi-Country Study, Transnational Social Review - A Social Work Journal 5(1):1-14, DOI:10.1080/21931674.2014.991184.
- Save the Children (2021). COVID-19 crisis has pushed child traffickers online and out of sight, available at: <https://reliefweb.int/report/world/covid-19-crisis-has-pushed-child-traffickers-online-and-out-sight-save-children>.
- UN (2021). Good Use and Abuse: The Role of Technology in Human Trafficking.
- UN General Assembly's resolution 58/137 of December 22, 2003, "Strengthening International Cooperation in Preventing and Combating Trafficking in Persons and Protecting Victims of Such Trafficking".
- UNODC (2021). The Effects of the COVID-19 Pandemic on Trafficking in Persons and Responses to the Challenges – A Global Study of Emerging Evidence.
- UNODC, Toolkit to Combat Trafficking in Persons.
- UNPOL, Guidelines on Police Operations 2015.

www.a4project.eu

A4

Преодоляване на границите за ефективно полицейско разследване за защита на жените, жертви на трафик, и подобряване на механизмите за отчетност

www.a4project.eu

D2.2 A4 План за действие

Център за изследване на сигурността

Проектът се изпълнява в рамките на 'Фонд за вътрешна сигурност – полиция' на Европейската комисия в рамките на Договор №101021832

Показалец

Информация за документа

Д2.2	A4 План за действие
Съставител на доклада	Център за изследване на сигурността
Участници в доклада	Център за изследване на сигурността
Рецензенти	Фондация „Право и Интернет“, Национален център за социална солидарност
Работен пакет 2	Разработване на План за действие за ефективно полицейско разследване с цел засилване на наказателното преследване на извършителите на трафик на жени с цел сексуална експлоатация
Лидер на работния пакет	Център за европейско конституционно право
Срок на изготвяне	2021-10-31
Фактическа дата за изготвяне	2022-07-13
Вид на доклада	Аналитичен доклад(АД)
Ниво на разпространение	Публично(П)

Бележка

Абревиатура на проекта	A4
Заглавие на проекта	Преодоляване на границите за ефективно полицейско разследване за защита на жените, жертви на трафик и подобряване на механизмите за отчетност
Номер на договор за безвъзмездно финансиране	101021832
Покана за представяне на предложения	ISFP-2019-AG-TNB
Декларация за отказ от отговорност	Настоящата публикация е създадена с финансовата подкрепа на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на Консорциума по проект A4 и не отразява възгледите на Европейския съюз.
Описание на проекта	Данните показват, че в глобален мащаб само едно лице бива обвинено за трафик на всеки 2,154 жени, които са станали жертва на трафик с цел сексуална експлоатация(2020). Северната граница на Гърция е една от „задните врати“ на Европа за трафикантите на жени с цел сексуална експлоатация, като в тази връзка Гърция е осъдена два пъти за нарушаване на чл. 4 от ЕКПЧ при случаи на сексуално експлоатирани жени,жертви на трафик. Проект A4 стъпва върху осъдителните присъди по чл. 4, като се стреми да повиши търсенето на отговорност спрямо извършителите и да подобри защитата на жените и момичетата, които са жертва на трафик с цел сексуална експлоатация. Тези цели ще се постигнат чрез устойчив полицейски механизъм по югоизточната граница на ЕС, изграден на базата на трансграничен съюз(България-Гърция), взаимосвързан с междурегионална защитна мрежа (в 5 гранични района в Северна Гърция)и подпомогнат от достиженията на държава в Централна Европа (Австрия).
Координатор на проекта	Център за изследване на сигурността(Гърция)), www.kemea.gr
Партньори по проекта	Национален център за социална солидарност (Гърция), www.ekka.org.gr Център за европейско конституционно право (Гърция), www.cecl.gr Виенски център за обществена сигурност(Австрия), www.vicesse.eu Фондация „Право и Интернет“ (България), www.netlaw.bg
Контакт за проекта	Д-р Йоргус Триантафулу (GiorgosTriantafyllou), Координатор на проект A4, Центърът за изследване на сигурността, g.triantafyllou@kemea-research.gr
Начална дата	2021-03-01
Продължителност	24 месеца
Уебсайт	www.a4project.eu

Фейсбук	@a4projecteu
Туитър	@a4projecteu
Инстаграм	@a4projecteu

Контрол на версиите

Версия	Дата	Коментар	Автор/Редактор
0.1	2022-01-31	Съдържание	Център за изследване на сигурността
0.2	2022-02-15	Чернова	Център за изследване на сигурността
0.3	2022-03-10	Финална версия	Център за изследване на сигурността

Съдържание

Показалец.....	2
Информация за документа.....	2
Бележка.....	2
Контрол на версиите	3
Съдържание	4
Абревиатури & дефиниции.....	6
Описание на задачата	7
Възможни отклонения и смекчаване на ефектите им.....	7
Участие на партньорите.....	7
Одобрение от Управителния съвет	7
РЕЗЮМЕ.....	8
На тази основа, целта на настоящия документ е да илюстрира основните оперативно свързани аспекти на интервенцията по А4, а именно развитието на умения (РПЗ) и тяхното пилотно тестване (РП4).....	8
Глава 1: Контекст на А4.....	9
Глава 1.1: Многопластовият характер на ТХ: престъпление, нарушение на правата на човека и форма на насилие, основано на пола	9
Глава 1.2. Предизвикателства и пропуски при ефикасното справяне с дела, свързани с ТХ.....	10
Глава 1.3. Влиянието на COVID-19 върху ТХ.....	12
Глава 1.4. Интервенцията А4: идентифициране на пропуски и предложения за справяне с тях	13
Глава 1.5. Основни резултати от проучванията по проект А4.....	14
Глава 1.5.1. Сравнителен анализ на дела на ЕСПЧ	14
Глава 1.5.2. Проучване на практика от български и гръцки първоинстанционни съдилища	14
Глава 1.5.3. Ключови моменти от дискусиите с фокус групи в Гърция, България и Австрия	15
Глава 1.5.4. Основни моменти при стандартните оперативни процедури	17
Глава 1.6. Правна рамка на борба с ТХ.....	18
Глава 1.7. Рамка за координиране на заинтересованите страни при управлението и разследването на случаи на ТХ в Гърция	20
Глава 1.8. Идентифициране на най-добрите практики, прилагани в Европа.....	20
Глава 2: Интервенцията на А4.....	21
Глава 2.1. Цели на интервенцията А4.....	21
Глава 3: Обучение за полицаи в рамките на проекта А4.....	22
Глава 3.1. Основни насоки.....	23
Глава 3.2. Професионалните навици на обучаемия като положителен фактор при обучителната интервенция.....	23
Глава 3.3. Методологическа рамка на полицейското обучение.....	24
Глава 3.4. Дизайн на обучителната намеса.....	25
Глава 3.5. Идентифициране на участниците в обучението	25
Глава 3.6. Избор на модела за взаимно учене (между колеги)	26
Глава 3.7. Организация на обучителната интервенция	27
3.7.1. Прилагане на принципите на трансформиращото обучение: предложението на А4	27
Глава 3.7.2. Структура на полицейското обучение	27
Глава 3.8. Организация на обучението на обучители.....	28
Глава 3.8.1. Методология при обучението на обучителите	29
Глава 3.8.2. Структура на програмата за обучение на обучители.....	29

Глава 4. Пилотно тестване на новите роли	30
Глава 4.1. Създаване на критична маса: Създаване на съвместни екипи за разследване (СЕР)	30
Глава 4.2. Засилване на международното сътрудничество.....	31
Глава 4.3. Механизъм за мониторинг на пилотното изпълнение.....	31
Библиография.....	33

Абревиатури & дефиниции

ЗБТХ	Звено за борба с трафик на хора
CEDAW	Конвенция за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените
СЕ	Съвет на Европа
ОГО	Организации на гражданското общество
ЕК	Европейска комисия
ЕКПЧ	Европейска конвенция за правата на човека
ЕСПЧ	Европейски съд по правата на човека
НЦСС	Национален център за социална солидарност
ЕС	Европейски съюз
ДФФ	Договор за безвъзмездно финансиране
МОТ	Международна организация на труда
СЕР	Съвместни екипи за разследване
ПО	Правоприлагащи органи
МГМ	Междусекторна група за мониторинг
НКБТХ	Националната комисия за борба с трафика на хора
НПО	Неправителствена организация
НМН	Национален механизъм за насочване
СДИПЧ	ОССЕ, Служба за демократични институции и права на човека
ПТСР	Посттравматично стресово разстройство
ЦПИ	Центрове за прием и идентификация
НОП	Насилие, основано на пола
СОП	Стандартни оперативни процедури
ТХ	Трафик на хора
ИО	Изпълнителни органи
ООН	Организация на обединените нации
ООН Жени	Структура на ООН за постигане на равнопоставеност между половете и разширяване на правата и възможностите на жените
РП	Работен пакет

Описание на задачата

Задача.2.3. Разработване на А4 План за действие

Дейността е съсредоточена върху разработването на А4 План за действие, като референтна рамка, включваща ръководни принципи, методологически подходи и ясни процедури за: а) повишаване на знанията, уменията и възможностите относно жертвите на по-голямата част от органите на реда във всички северни гранични райони на Гърция, както и за критичните полицейски служби в Атика и Централна Гърция; б) повишаване на трансграничното сътрудничество между гръцките служби на реда и службите от северната съседна държава, т.е. България, в) установяване на връзка с централноевропейска държава, т.е. Австрия, която има много сходства с Гърция, и г) засилване на междусекторното сътрудничество с организациите на гражданското общество (ОГО), подпомагащи сексуално експлоатирани жени и момичета, както на национално, така и на международно равнище, като същевременно се насърчава подход, ориентиран към жертвите, който засилва перспективите с оглед пола при интервенциите на жертвите.

Резултат: Документ Д2.2. Център за изследване на сигурността, месец 8, електронен формат, 40 страници/публичен, Бенефициенти: Полицейски органи, национални/европейски политици, организации на гражданското общество, съдебни органи/прокурори, адвокати, национални механизми за насочване, национални докладчици.

Възможни отклонения и смекчаване на ефектите им

А4 План за действие е разработен три месеца след крайния срок, в съответствие с първоначалния времеви план на проекта, включен в ДБФ. Това се дължи на факта, че разработването му до голяма степен се основава на доклад Д2.1, който също отне допълнително време за своето разработване и финализиране. Закъснението е обсъдено между партньорите, което ни позволи да гарантираме, че това закъснение няма да се отрази негативно на цялостния график на проекта.

Участие на партньорите

Центърът за изследване на сигурността, отговорен за разработването на този доклад, работи в тясно сътрудничество с ръководителя на РП, Центърът за европейско конституционно право, по време на разработването на А4 План за действие. Всички останали партньори предоставиха своята неофициална обратна връзка, по-точно Фондация „Право и Интернет“ и Националният център за социална солидарност прегледаха плана за действие преди окончателното му представяне.

Одобрение от Управителния съвет

Управителният съвет счита, че този доклад е добре изпълнен, а коментарите на вътрешните рецензенти са разгледани и интегрирани в достатъчна степен.

РЕЗЮМЕ

Настоящият документ (D2.3) е част от Работен пакет 2 (РП2: Разработване на обоснован план за действие за ефективно полицейско разследване с цел засилване на наказателното преследване на извършителите на трафик на жени, жертви на трафик с цел сексуална експлоатация) на съфинансирания от ЕС проект, озаглавен А4: Преодоляване на границите за ефективно полицейско разследване за защита на жените, жертви на трафик, и подобряване на механизмите за отчетност (Фонд "Вътрешна сигурност" - Полиция).

Планът за действие представлява референтната рамка на проекта А4. Той включва основните ръководни принципи, методологически подходи и ясни процедури за провеждане на обучения и пилотни дейности с участието на полицейски служители, целящи противодействие на безнаказаността на всички участници в трафика на хора (ТХ), особено при трафика на жени и момичета с цел сексуална експлоатация. Основната му цел е да подобри капацитета за разследване на правоохранителните органи (ПО) в една от основните държави на произход на жертви на трафик на хора към територията на ЕС, както и чрез обмен на знания и подобряване на сътрудничеството между три европейски държави с относително нисък брой осъдени за трафик на хора и други свързани с него престъпления - основна обща характеристика на всяка от тях.

Резултатите от изследователските дейности и анализът, извършен до момента в рамките на А4, са използвани за разработване на Плана за действие. По-конкретно, интегрирани са резултати от следните дейности:

1. Сравнителното изследване на последните решения на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) по дела за ТХ на жени и момичета с цел сексуална експлоатация срещу Гърция, България и Австрия.
2. Проучването на материалите по дела за по-ясно разбиране на специфичните пропуски и пречки пред ефективното разследване и наказателно преследване и за адекватното определяне на обучителните нужди на полицията.
3. Анализ на информацията, събрана по време на дискусиите във фокус групите с ключови заинтересовани лица в Гърция, България и Австрия.
4. Анализът на съществуващите стандартни оперативни процедури (СОП) за междусекторно и междуведомствено сътрудничество за закрила и подкрепа на жени/момичета, жертви на трафик с цел сексуална експлоатация, предостави солидни основи за по-нататъшното организиране на ключовите дейности по обучението и пилотното тестване на проекта.

На тази основа, целта на настоящия документ е да илюстрира основните оперативни свързани аспекти на интервенцията по А4, а именно развитието на умения (РП3) и тяхното пилотно тестване (РП4).

Глава 1: Контекст на A4

A4 е проект, съфинансиран от ЕС, който има за цел да противодейства на безнаказаността на извършителите на трафика на хора, особено трафика на жени и момичета с цел сексуална експлоатация. Това ще се постигне чрез повишаване на възможностите за разследване на правоохранителните органи (ПО) в една от началните точки на трафик на хора към територията на ЕС, както и чрез обмен на знания и подобряване на сътрудничеството между три европейски държави, при които ниският процент на осъдени за трафик на хора и други свързани с него престъпления, е основна обща характеристика. Въз основа на доказателствата, събрани в рамките на изследователските дейности по Работен пакет 2, A4 инвестира в разработването на солиден план за действие, последван от подобряването на капацитета на представителите на гръцката полиция и разработване на мултидисциплинарен подход, който ще бъде описан в документа с практически съвети на A4.

За тази цел, проектът A4 започна с разработването и изпълнението на три допълващи се изследователски дейности, които водят до ключови първични и вторични изводи, свидетелстващи за съществуващата тенденция за безнаказаност. Обръща се внимание на системните пропуски, които възпрепятстват възможността за наказване на извършителите.

За да се уверим, че Планът за действие ще бъде добре обоснован и ще включва стъпки и методологии, които са адаптирани в европейския контекст с цел да се отговори на нуждите и пропуските, установени в проекта, е извършен анализ на съществуващите стандартни оперативни процедури (СОП), използвани от публични и граждански организации за закрила на жени, жертви/пострадали от сексуална експлоатация. Анализът на СОП даде конкретна представа за процесите, които се следват в момента, и за участниците в тях. В резултат на това, събраните качествени данни дават възможност за разработване на План за действие, който ще ръководи останалите дейности по A4 (обучение на полицейски служители и пилотна фаза на изпълнение).

Като се има предвид въздействието на COVID-19 върху ТХ, както и върху управлението на случаи на ТХ от специалисти от различни дисциплини, е необходимо да се представи и преглед на актуалното състояние. Освен контекстуалните особености, основните допълващи се резултати от изследователските дейности ще бъдат интегрирани в по-широкия анализ на контекста, тъй като те не могат да бъдат разглеждани поотделно. Накрая, въз основа на резултатите от изследванията, проведени от партньорите по проекта, са предложени примери за добри практики - предимно от Австрия.

Глава 1.1: Многопластовият характер на ТХ: престъпление, нарушение на правата на човека и форма на насилие, основано на пола

2000 година е важна при въпросите относно трафика на хора, тъй като в Протокола за предотвратяване, противодействие и наказване на трафика на хора, особено на жени и деца, който допълва Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност, се приема първото международно съгласувано легално определение. По-конкретно трафикът на хора се състои в набиране, транспортиране, прехвърляне, укриване или приемане на хора чрез заплаха или използване на сила или други форми на принуда, отвлечане, измама, заблуда, злоупотреба с власт или уязвимо положение, или чрез даване или получаване на плащания или облаги, за да се постигне съгласието на лице, което има контрол над друго лице, с цел експлоатация. Експлоатацията включва като минимум експлоатирането на лица с цел проституция или други форми на сексуална експлоатация, принудителен труд или услуги, робство или практики, подобни на робството, крепостничество или отнемане на органи.¹ Протоколът обръща особено внимание на закрилата и безопасността на жертвите, особено на жените и децата, като същевременно предвижда задължение на държавите да обучават служителите на правоохранителните органи за предотвратяване на трафик на хора, преследване на извършителите и закрила на жертвите.

Въз основа на глобални данни от 2017 г., от 24,9 милиона души, хванати в капана на принудителния труд, 4,8 милиона са сексуално експлоатирани чрез използване на сила, като повечето от тях са жени и момичета.² Като трансгранично престъпление предотвратяването на ТХ изисква подходящо сътрудничество и координация между държави с различни правни системи. Факт е, че

¹ ООН Генерална асамблея, Протокола за предотвратяване, противодействие и наказване на трафика на хора, особено на жени и деца, който допълва Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност, 15 ноември 2000, достъпен на: <https://www.refworld.org/docid/4720706co.html>. Освен този протокол, Международната организация на труда идентифицира ТХ за сексуална експлоатация като форма на принудителен труд, на който държавите трябва да се противопоставят в три от своите основни правни инструменти от 1930 нататък (Конвенцията срещу принудителен труд от 1930 (№29), Конвенцията за отмяна на принудителен труд от 1957 (№105), Протоколът към Конвенцията за принудителен труд от 1930

² Международна организация на труда, Фондация „Walk Free“, Международна организация за миграция. (2017). „Global Estimates of Modern Slavery: Forced Labour and Forced Marriage“, Женева

международните престъпни мрежи действат по един много сложен и издържан начин, който изисква постоянна готовност на международната общност в опитите за борба с ТХ. Освен с националните наказателни закони, ТХ има пресечни точки и с миграционните закони на дадена страна, като по този начин се увеличава броят на органите и специалистите, които трябва да работят заедно, за да се установи подход, ориентиран към жертвите, при интервенции с цел борба с трафика на хора.³

Връзките на ТХ с правата на човека са многобройни. Трафикът на хора с цел сексуална експлоатация процъфтява в условия, в които се нарушават правата на човека (например извънредни ситуации) или при социални, политически и икономически условия за хората, които понижават нивото на правата на човека в дадена страна (пр. срив на системата за социално подпомагане, др.). С други думи, бедността, бездомността, структурното или междуличностното насилие, проблемите с половата идентичност, несигурността, свързана с въоръжени конфликти или икономическото неравенство обикновено са свързани с ТХ.⁴ В същото време, човешките права на лице, което е жертва на трафик с цел сексуална експлоатация, винаги са грубо нарушени. По-долу е представен подходящ подход, основан на правата на човека, при управлението на случаи на ТХ или при приемането на съответните политики.

И накрая, би било пропуск да не се спомене, че трафикът на хора с цел сексуална експлоатация винаги е престъпление, свързано с пола.⁵ Той е признат за дискриминация, основана на пола, и за форма на насилие срещу жени и момичета. Стереотипите, свързани с пола, насилието, основано на пола, и неравенството между половете увеличават уязвимостта на жени и момичета, като ги лишават от равни възможности за заетост и контрол върху финансови ресурси, с които могат да разполагат. В резултат на това те са включени в списъка на основните фактори за трафика на хора с цел сексуална експлоатация на жени и момичета. Връзката между ТХ и сексуалното насилие и насилието, основано на пола (НОП), обаче се появява и при изучаването на отделните елементи на това престъпление, както и на последиците му за жертвите/пострадалите. В много международни правни инструменти е призната необходимостта от по-високи стандарти за закрила на жертвите на трафик на хора. Така например Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените от 1979г. (CEDAW) предвижда, че държавите-страни по конвенцията, трябва да предприемат всички подходящи мерки, включително законодателни, за потискане на всички форми на трафик на жени и експлоатация на жени с цел проституция (член 6).

ТХ е многостранен феномен, чието предотвратяване и борба с него изискват ангажирането и мобилизирането на различни ресурси (технически, човешки, финансови и др.) едновременно. От правна гледна точка, основните задължения на държавата по отношение на предотвратяването на трафика на хора, закрилата и подкрепата на жертвите и наказателното преследване на извършителите са установени с нормите на международното право относно отговорността на държавата, както и с ключовите норми на международното право в областта на правата на човека, международното наказателно право и бежанското право. Очевидно е, че всяко противопоставяне (политическо/правно/оперативно) на този проблем следва да бъде многосекторно. Въпреки това, в много държави липсва ефективна възможност на жертвите на ТХ да се справят с тях. Преди да се пристъпи към разработването на водещи методологически принципи, които да се вземат предвид при разработването на подходи за превенция и борба с ТХ, първо са представени основните установени предизвикателства и пропуски.

Глава 1.2. Предизвикателства и пропуски при ефикасното справяне с дела, свързани с ТХ

Основните задачи, които трябва да се изпълняват стратегически при реагиране на случаи на ТХ, са разделени накратко в четири ключови области:

1. Предотвратяване на трафика на хора.
2. Закрила на жертвите/пострадалите от трафик на хора.
3. Реакция от страна на съдебната система/ прокуратурата.
4. Партньорство, координация и международно сътрудничество.

Въпреки че качеството на интервенции и предприетите мерки е подоброено значително, статистиката все още показва, че голям брой уязвими лица са изложени на трафик на хора с цел

³ Двете концепции - трафик на хора и незаконното превеждане на мигранти през граница, не бива да се смесват, независимо от приликите между тях.

⁴ Хуманитарният аспект на ТХ също трябва да бъде взет предвид.

⁵ Тъй като А4 се фокусира върху защитата на жени и момичета, жертви на трафик на хора с цел сексуална експлоатация, в текста ще се използва терминът "насилие срещу жени и момичета" вместо термина "основано на пола", който включва всичкилове. Изключения ще се правят при позоваване на официалните заглавия на правни и/или политически инструменти.

сексуална експлоатация.⁶ За да се засилят още повече ответните мерки срещу трафика на хора, подходът следва да бъде холистичен.⁷ Що се отнася до превенцията, фокусът трябва да бъде поставен върху разбирането и преодоляването на първопричините за феномена, както и върху разследването на престъпните операции. ТХ има голямо политическо и икономическо въздействие, освен последиците за отделните жертви. В отговор на горепосочените първопричини повечето стратегии за превенция попадат в една от следните категории: а) намаляване на уязвимостта на потенциалните жертви чрез социално и икономическо развитие, б) възпиране на търсенето на услугите на трафикирани лица, в) обществено образование, г) граничен контрол, д) предотвратяване на корупция на държавните служители.⁸

Въпреки това, колкото повече са слабостите в гореспоменатите области, толкова повече възможности за експлоатация ще се появят за трафикантите. Социалното и икономическото развитие в много части на света е доста бавно, а неравенствата са трайни. Държавите и/или регионите с нарушения в областта на върховенството на закона са благоприятна среда за трафикантите. В такъв контекст уязвимостта на жертвите се засилва. Освен това е факт, че престъпните мрежи действат проактивно с цел да се адаптират към бързо променящите се условия. Например широкото използване на технологиите (т.е. използването на социалните мрежи и други дигитални платформи за намиране на жертви) и идентифицирането на разнообразни модели на транспорт за улесняване на незаконните им дейности поставят нови предизвикателства пред традиционното разбиране за транснационалния характер на ТХ.⁹

Закрилата на жертвите изисква подход, ориентиран към жертвите, адекватни услуги и подходящи механизми за координация. В много държави липсва цялостна стратегия за закрила на жертви - нещо, което се изтъква като един от основните пропуски не само в ЕС, но и в световен мащаб. Освен това наказателното преследване на жертви за проституция или участие в други престъпни дейности е доста често срещано явление, което подкопава доверието на жертвите в съдебната система и системата за закрила като цяло. Разбирането на нуждите на жертвите и възстановяването на доверието им в официалните механизми е особено важно в случаите на трафик на хора, тъй като сътрудничеството на жертвите с компетентните органи е необходимо за ефективното наказателно преследване на трафикантите.

В същия дух, неразбирането на проблема с ТХ от страна на много представители на правоохранителните органи (в страните на произход/намиране, транзит и дестинация) в съчетание със системни недостатъци в наказателното правосъдие (пр. прекомерно продължителни процеси, липса на процесуални гаранции, прекомерна продължителност на наказателното производство без достъп до ефективни средства за защита, които да оспорят забавянето) са посочени като някои от основните фактори, които възпрепятстват както закрилата на жертвите, така и наказателното преследване на извършителите. Жертвите често са изложени на повторна виктимизация и редица други рискове (пр. да бъдат допълнително експлоатирани от трафиканти или дори убити) за продължителни периоди от време. Липсата на обучение по въпросите на ТХ на полицейските служители, прокурорите и съдиите може да доведе до неадекватно разследване и повдигане на обвинение на жертвите.

Участието на държавни служители в престъпни мрежи определено е един от най-трудните елементи в ТХ. Като форма на организирана престъпност трафикът на хора разчита на системна корупция - нещо, което не е проучвано задълбочено преди разработването на ръководните принципи на ОИСР относно корупцията и трафика на хора.¹⁰ Ролята на корупцията при ТХ позволява престъплението да остане невидимо, улеснява безнаказаността след разкриването на случаи на трафик на хора, улеснява осъществяването на престъплението и води до повторна виктимизация на жертвите на трафик.¹¹

Международното сътрудничество и механизмите за координация са от съществено значение за предотвратяването и борбата с ТХ.¹² Те са предпоставка за успешното прилагане на всяка стратегия за борба с ТХ и следва да се основават на ясно разграничение на ролите, отговорностите и процесите, които се следват за защита на жертвите и справяне с въпросните престъпни дейности. Въпреки че много

⁶ Служба на ООН по наркотиците и престъпността (2020), „Global Report on Trafficking in Persons 2020.“

⁷ Coster van Voorhout J. (2020), „Combating Human Trafficking Holistically through Proactive Financial Investigations“, Journal of International Criminal Justice, Том 18, Брой 1, март 2020, стр. 87–106. <https://doi.org/10.1093/jicj/mqaa013>.

⁸ Служба на ООН по наркотиците и престъпността, „Toolkit to Combat Trafficking in Persons“, стр. 454.

⁹ Sarkar S. (2015), „Use of Technology in Human Trafficking Networks and Sexual Exploitation: A Cross-Sectional Multi-Country Study“, Transnational Social Review - A Social Work Journal 5(1):1-14, DOI:10.1080/21931674.2014.991184, ООН (2021), „Good Use and Abuse: The Role of Technology in Human Trafficking“.

¹⁰ ОИСР (2016), „Trafficking in Persons and Corruption - Breaking the Chain“, достъпно на: https://read.oecd-ilibrary.org/governance/trafficking-in-persons-and-corruption_9789264253728-en#page1

¹¹ ОИСР, „Background Paper – Developing a Framework for Combating Corruption Related to Trafficking in Persons“, стр.10.

¹² Резолюция на ООН, Генерална асамблея 58/137 от 22 декември 2003, „Strengthening International Cooperation in Preventing and Combating Trafficking in Persons and Protecting Victims of Such Trafficking“.

държави са ратифицирали съответните конвенции и международни протоколи, не всички разполагат с разбиране или капацитет за прилагане на мерките, които подпомагат международното сътрудничество в случаи на ТХ. Повече от 20 години след приемането на Протокола за предотвратяване, противодействие и наказване на трафика на хора, на международната общност все още се препоръчва да ускори по-силния и координиран отговор срещу бича, който е трафикът на хора.¹³

Широкият спектър от предизвикателства и пропуски, които се наблюдават при превенцията и борбата с трафика на хора, налагат разработването и прилагането на стратегии, насочени към закрилата и овластяването на жертвите, както и към обучението на представители на органите на реда за установяване на такива случаи и преследване на трафикантите.

Глава 1.3. Влиянието на COVID-19 върху ТХ¹⁴

Ограниченията, въведени за предотвратяване на разпространението на COVID-19 в световен мащаб с цел опазване на общественото здраве, временно преустановяват/намаляват международната мобилност, засилват контрола на границите, променят начина на провеждане на много дейности и увеличават използването на дигитални платформи и онлайн инструменти за ежедневни задачи. Засегнат от това е и трафикът на хора с цел сексуална експлоатация, и най-вече транспортирането като съществен елемент. Набирането на хора продължава се извършва чрез използване на онлайн източници и цифрови платформи, а сексуалните услуги се предоставят по същия начин. Важно е да се отбележи, че мрежите са особено насочени към деца като потенциални жертви, тъй като много от тях постоянно използват интернет по време на пандемията за образование и други цели.¹⁵ Тези новопоявили се тенденции изместват ТХ от общественото ползване.

Уязвимостта на жертвите/пострадалите от ТХ с цел сексуална експлоатация се засилва.¹⁶ Бюрото за демократични институции и права на човека (БДИПЧ) към ОССЕ и Структурата на ООН за равенство между половете и овластяване на жените (ООН Жени) извършват глобално проучване с 94 жертви на трафик от 40 държави и 385 работници на първа линия от 102 държави от 27 април до 18 май 2020 г., за да разберат въздействието на пандемията върху трафика на хора и как световната общност може да реагира по-добре на тези нови тенденции в трафика.¹⁷ Според резултатите, 70% от жените жертви на трафик отговарят, че психичното им здраве се е влошило поради несигурността и изолацията, като много от тях са преживели отново посттравматично стресово разстройство (ПТСР). В сравнение с периода преди пандемията, респондентите съобщават за трудности при достъпа до основни и жизненоважни услуги, включително медицински услуги, възможности за заетост, достъп до психологически услуги и правна помощ. Съобщават още за трудности при провеждането на тестове за COVID-19. Същото проучване показва, че новите тенденции в областта на ТХ са специфични за жените и допълнително изострят съществуващите неравенства между половете.¹⁸ Организациите и другите участници на първа линия, работещи с жертви/пострадали, са с намалена способност за извършване на нормални дейности, поради липсата на мерки за опазване на здравето на техния персонал, особено през първите месеци на пандемията.¹⁹

Данните показват, че броят на хората, изложени на риск от трафик и сексуална експлоатация, се е увеличил, заради избухването на пандемията и нейните икономически последици. Освен това според Държавния департамент на САЩ пандемията кара правителствата да отклонят ресурси от борба

¹³ Вижте заключенията на срещата на ООН за Глобалния план за действия при борбата срещу трафика на хора (ноември 2021), достъпно на: <https://www.un.org/press/en/2021/ga12388.doc.htm>

¹⁴ Освен въздействието на COVID-19 върху тенденциите при работните процеси на мрежите за ТХ и управлението на случаите на ТХ, пандемията и приетите превантивни мерки вероятно ще повлияят на изпълнението на дейностите в рамките на А4. Преди изпълнението на дейностите, включени в РП3 и РП4, следва да се извършат оценки на риска и да се вземат решения за действия за намаляване на риска въз основа на обстоятелствата и проложимите мерки.

¹⁵ Save the Children (2021). „COVID-19 crisis has pushed child traffickers online and out of sight“, достъпно на: <https://reliefweb.int/report/world/covid-19-crisis-has-pushed-child-traffickers-online-and-out-sight-save-children>.

¹⁶ Служба на Върховния комисар на ООН за правата на човека (2020). „COVID-19 Position paper: The impact and consequences of the COVID-19 pandemic on trafficked and exploited persons“, достъпно на: <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Trafficking/COVID-19-Impact-trafficking.pdf>

¹⁷ СДИПЧ и ООН Жени. „Guidance Addressing Emerging Human Trafficking Trends and Consequences of the COVID-19 Pandemic“, достъпно на: https://www.osce.org/files/f/documents/2/a/458434_4.pdf

¹⁸ Fraser E. (2020). „Impact of COVID-19 Pandemic on Violence against Women and Girls, VAWG Helpdesk Research Report No. 284“, достъпно на: <https://www.sddirect.org.uk/media/1881/vawg-helpdesk-284-covid-19-and-vawg.pdf>.

¹⁹ Служба за борба срещу наркотиците и престъпността на ООН (2021). „The Effects of the COVID-19 Pandemic on Trafficking in Persons and Responses to the Challenges – A Global Study of Emerging Evidence“, стр. 47, достъпно на: https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/2021/The_effects_of_the_COVID-19_pandemic_on_trafficking_in_persons.pdf

с трафика на хора, което води до намаляване на мерките за закрила и предоставянето на услуги на жертвите и до затруднения при разследването и преследването на трафикантите.²⁰

И накрая, по време на пандемията случаите на трафик на хора приемат друга форма на НОП, например домашно насилие. Трафикът на интимни партньори, а именно преплитането на домашното насилие с ТХ с цел сексуална експлоатация, е тенденция, установена по време на пандемията в много държави. Работещите на първа линия обръщат специално внимание на случаите, в които жени съобщават за случаи на домашно насилие. Много от жертвите на трафик са изолирани заедно с трафикантите, които се представят за техни партньори, съпрузи или роднини в случаите, когато жените молят за помощ.

Друг критичен момент представлява нарушаването на ритъма на наказателното правосъдие от COVID-19. Мерките, приложени в отговор на COVID-19, водят до спиране на повечето наказателни производства. В държавите със системни пропуски, като прекомерна продължителност на съдебните производства, забавянията са допълнително удължени, което оказва влияние и върху защитата на уязвими жертви. Тези забавяния предизвикват стрес и несигурност, като същевременно не винаги е възможно жертвите да получат необходимата подкрепа, поради ограничения капацитет и пречките, с които се сблъскват работещите на първа линия, подпомагачи уязвимите групи от населението през първите месеци на пандемията. Освен това ограниченията, наложени от много държави с цел предотвратяване на разпространението на коронавируса, се отразяват на съдебното сътрудничество по наказателни дела и на прилагането на инструменти като заповеди за арест.²¹

COVID-19 е фактор, който неочаквано промени обстановката, като тласна повече хора към ТХ с цел сексуална експлоатация и прави условията за идентифициране и предоставяне на подкрепа особено тежки за жертвите. Резултатите от разпространеното на COVID-19 все още са в ход и се очаква да станат по-видими в бъдеще. В следствие на това, всяка интервенция, свързана с ТХ, трябва да бъде съобразена и с това.

Глава 1.4. Интервенцията А4: идентифициране на пропуски и предложения за справяне с тях

Още от своето начало проектът А4 се базира на подход, основан на правата на човека. Той се позовава на член 4 от Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ) - правното основание, по което Европейският съд по правата на човека оценява доказателствата по делата за трафик на хора. Проектът е насочен към ключово предизвикателство за Европа, а именно борбата с трафика на жени и момичета, и се основава на разбирането, че интензивното преследване на извършителите на трафик на жени/момичета с цел сексуална експлоатация е предпоставка за ефективно полицейско разследване. Проектът има за цел да екипира органите на реда с мултидисциплинарни компетенции, така щото да оспорят безнаказаността на извършителите и отговорността на жертвите. Трите държави членки на ЕС, които ще се възползват пряко от изпълнението на проекта, са Гърция, България и Австрия.

Гърция традиционно е дестинация и страна за транзит на жертви на ТХ. Ситуацията се влошава след 2015 г., заради потоците от хора, които бягат от своите страни към Европа, но също и поради продължаващата от 2009 г. насам икономическа и социална криза, тъй като ТХ е свързан с бедността и срива на социалната държава, което води до повече жертви на ТХ и затруднява тяхното откриване, идентифициране и закрила. Според Националния механизъм за насочване (НМН) за закрила на жертвите на трафик, официален участник в националната статистика за ТХ, през 2019 г. са докладвани 154 случая на ТХ, а през 2020 г. - 167 нови случая на ТХ, като сексуалната експлоатация на жени остава основната форма на експлоатация в докладваните от НМН случаи.

България е страна на произход на жертви на трафик и транзит. Подобно на Гърция, България е входна точка за мигранти от Близкия изток и Азия към Западна Европа. В последния доклад на експертната група GRETA срещу трафика на хора за страната, обаче, се посочва, че сред търсещите убежище не са установени жертви на ТХ и че повечето от установените жертви (около 65 %) са български жени и момичета, трафикирани в чужбина с цел сексуална експлоатация.

Австрия е дестинация и страна за транзит на жертви на ТХ; повечето жертви са жени, а най-честата форма на експлоатация остава сексуалната.

Разбирането, на което се основава проекта, е обогатено с данни, получени от специфичните условия, в които ще се изпълнява А4. За тази цел вторият работен пакет включваше три изследователски дейности, които съчетават преглед на литература и съдебна практика с данни от практиката и разкази на представители на заинтересованите страни, участващи в управлението на случаи на ТХ с цел сексуална експлоатация.

²⁰ CNN Politics, „Covid-19 pandemic increased number of people at risk of human trafficking, State Department report says“, юли 2021, достъпно на: <https://edition.cnn.com/2021/07/01/politics/2021-trafficking-in-persons-report-covid/index.html>

²¹ За повече информация относно ЕС погледнете „Impact of COVID-19 on the justice field“, достъпно на: https://e-justice.europa.eu/content_impact_of_covid19_on_the_justice_field-37147-en.do

Глава 1.5. Основни резултати от проучванията по проект А4

За да се установят пропуските в полицейското разследване, които създават и възпроизвеждат предпоставки за ненаказване на извършителите на ТХ с цел сексуална експлоатация на жени и момичета, в рамките на РП2 бяха извършени следните дейности:

1. Сравнително изследване на решенията на ЕСПЧ срещу Гърция, България и Австрия относно нарушения на член 4 от ЕКПЧ.
2. Проучване на дела от гръцките и българските първоинстанционни съдилища.
3. 5 фокус групи с ключови заинтересовани лица в Гърция, България и Австрия за документиране на неуспехите при привличането на извършителите към отговорност и избягването на наказателно преследване на жертвите, както и на процесуалните етапи, по време на които се случват тези неуспехи. Тази дейност е насочена на национално и европейско равнище.
4. Анализ на СОП с акцент върху процедурите за насочване, управление на индивидуални случаи, въпросите на координацията, механизмите за мониторинг и оценка с цел преодоляване на предизвикателствата в сътрудничеството за ефективна и цялостна защита и подкрепа на жертвите на ТХ с цел сексуална експлоатация.

Основните изводи от изброените по-горе дейности са следните:

Глава 1.5.1. Сравнителен анализ на дела на ЕСПЧ

Съдебната практика на ЕСПЧ относно нарушенията на член 4 от ЕКПЧ по отношение на ТХ с цел сексуална експлоатация е ограничена. Въпреки това пред съда се завеждат все повече дела, което постепенно решава проблемите с тълкуването, възникнали от формулировката на член 4. След знаковите дела *Силядин с. Франция* и *Ранцев с. Кипър*, съдът счита, че ТХ попада в приложното поле на чл. 4, и отбелязва, че в съответствие със съвременните норми и тенденции в тази област позитивните задължения на държавите членки по чл. 4 от ЕКПЧ трябва да се разглеждат като изискващи наказване и ефективно преследване на всеки акт на ТХ. По отношение на гръцките (*Л.Е. с. Гърция* и *Т.Ай. и др. с. Гърция*) и българските (*С.В. с. България* и *В. с. България*) дела относно ТХ с цел сексуална експлоатация съдът посочва системни пропуски в наказателното правосъдие (продължителност на производството), както и трудности на правоохранителните органи при идентифициране на жертвите, провеждането на подходящи разследвания, трансгранично сътрудничество и предоставяне на услуги за подкрепа и закрила на жертвите.

Глава 1.5.2. Проучване на практика от български и гръцки първоинстанционни съдилища

Общо 10 случая (7 от Гърция и 3 от България) са подбрани и анализирани за целите на сравнителния анализ. Въпреки различията в правните системи на двете държави установени са много общи тенденции. Някои от най-важните отличени пропуски са:

Таблица 1: Резултати от анализа на съдебна практика

Категория	Основни изводи
Процесуални	<ul style="list-style-type: none"> ○ В много случаи не се провежда предварително разследване. ○ Пропуските на компетентните органи водят до липса на доказателства или до недостатъчни доказателства и до невъзможност за наказателно преследване на извършителите. ○ Прекомерната продължителност на производството поради системни пропуски или процесуални изисквания води до загуба на важни доказателства, изчерпване и повторна виктимизация на жертвите и намаляване на присъдата в полза на извършителя. ○ Изглежда, че съществуващите процесуални гаранции за защита на жертвите са крайно недостатъчни на практика както в България, така и в Гърция. ○ Недостатъчна психологическа подкрепа и подготовка на жертвата за разпит.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Разпоредби, отнасящи се до условията и процедурата за закрила, които трябва да се спазват при събиране на допълнителни показания (по местоживее на жертвата, с помощта на предварително определени въпроси и с подкрепата на психолог), често се пренебрегват напълно.
Материалноправни (политики/законодателство)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Приложимата правна рамка по отношение на ТХ с цел сексуална експлоатация като цяло е в съответствие с европейските стандарти (ЕС и СЕ). ○ Липса на осведоменост относно ТХ с цел сексуална експлоатация (липса на познания за правната рамка, приложимите политики, правата на жертвите и т.н.). ○ Неправилно прилагане на понятията за съгласие и неразбиране на уязвимостта. ○ Трудности при разбирането на разликата между правното гарантиране на правата и свободите и действителните изисквания към лицето, което упражнява тези права и свободи въз основа на своята реална воля. ○ Промени в законодателството (напр. премахването на престъплението „сводничество“ в българското законодателство), които създават трудности при преследването на извършителите
Закрила на жертвите	<ul style="list-style-type: none"> ○ Неадекватна подкрепа за жертвите, поради липсата на познания на органите относно наличните услуги, начините за насочване и съответните задължения, които органите са длъжни да изпълняват. ○ Невъзможност за идентифициране на жертвите, поради липса на разбиране за ТХ с цел сексуална експлоатация. ○ Повторна виктимизация, заплахата за благосъстоянието на жертвите, често и за живота им, преследване на жертвите вместо на трафикантите. ○ Неадекватни услуги, които да покрият нуждите на жертвите.
Други (практики/обучения/сътрудничество/координиране)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Не се провеждат специализирани обучения за преодоляване на липсата на знания на разследващите органи относно правната/стратегическа рамка на ТХ с цел сексуална експлоатация. ○ Недостатъци при трансграничното сътрудничество между правоприлагащите органи. ○ Недостатъчна защита на свидетелите. ○ Наказанията на извършителите остават непоследователни. В някои случаи наложените наказания са явно несъразмерни спрямо извършеното престъпление.

Глава 1.5.3. Ключови моменти от дискусиите с фокус групи в Гърция, България и Австрия

За да се обогатят заключенията, направени при анализа на съдебната практика и проучването на казуси, се организираха 5 фокус групи с ключови заинтересовани лица в Гърция, България и Австрия (3 в Гърция, 1 в България и 1 в Австрия). Основните изводи са представени за всяка държава в таблицата по-долу:

Таблица 2: Резултати от дискусиите на фокус групите

Държава	Участници във фокус групи	Основни изводи
Гърция	<p>Фокус група 1: Гръцки докладчик, началникът на Отдела за борба с трафика на хора в Атика и Южна Гърция, служител на полицейското управление в Североизточна Атика, съдия от Апелативния съд и заместник-прокурор от Апелативния съд.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Единодушно съгласие, че Гърция страда от култура на безнаказаност по отношение на третирането на извършителите на сексуално ТХ. ○ Липса на психологическа подкрепа и овластяване на жертвата по време на процедурата, както и проблеми с преводческите и тълковни услуги. ○ Полицейският персонал и държавните служители не са достатъчно добре обучени или изобщо не са обучени. ○ Скептицизъм по отношение на последните промени в законодателството. ○ Предизвикателства съществуват на етап досъдебно производство, когато се събират доказателства по делото. ○ Липса на ресурси и техническо знание за разследване на сексуални ТХ, докато престъпните мрежи често използват много сложни технологични решения. ○ По-добрата морална и материална подкрепа на жертвите би подобрила сътрудничеството им с полицията. ○ Пропуски в международното сътрудничество. ○ Необходимост от специализирано обучение за всички професионалисти
	<p>Фокус група 2: Двама служители от Отдела за борба с трафика на хора в Атика и Южна Гърция, трима служители от района на Родопите и един служител от района на Козани.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Полицаяте за борба с трафика на хора разполагат с цялото необходимо обучение и опит, за да могат да проведат разследването, но това не важи за неспециализирания полицейски персонал. ○ Трудности при убеждаването на жертвите да сътрудничат на полицията. ○ Скептицизъм по отношение на последните промени в законодателството. ○ Неспециализираният полицейски персонал не е наясно как да идентифицира жертва, ако тя не съобщи изрично за ТХ с цел сексуална експлоатация. ○ Отлични взаимоотношения с прокурорите. ○ Редовно международно сътрудничество с държави членки на ЕС, но не и с държави извън ЕС.
	<p>Фокус група 3: Трима полицейски служители от района на Атика и представители на четири известни организации на гражданското общество, които се занимават със случаи на ТХ, а именно: А21, Права на човека 360, Лекарите на света и Поколение 2.0.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Представителите на гражданското общество имат противоречиви мнения относно сътрудничеството с полицията. ○ Различните роли, задачи и отговорности затрудняват сътрудничеството на място, но координацията на Националния механизъм за насочване е ефективна. ○ Липса на услуги, които да покриват непосредствените нужди на жертвите от защита, настаняване, правен статут и др. ○ Необходимо е да се обучават прокурори и други специалисти с акцент върху специфичната дисциплина и задължения на обучаваните. ○ Обучение и овластяване в рамките на общностите на жертвите. ○ Проблем е повторната виктимизация на жертвите.

<p>България</p>	<p>Фокус група 1: Инспектор от Главна дирекция "Борба с организираната престъпност", Специализиран сектор "Трафик на хора", старши експерт в НКБТХ, представител на Главна дирекция "Гранична полиция", прокурор от Върховната касационна прокуратура.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Обученията се организират ежегодно от НКБТХ в съответствие с националното законодателство и стратегията за борба с ТХ с цел сексуална експлоатация. ○ Националната програма за борба с ТХ предвижда дейности за засилване на трансграничното сътрудничество, като например международни експертни срещи за превенция на ТХ под егидата на Европол, мониторинг на посещенията в България на специалния представител на ОССЕ за борба с ТХ. ○ Ръководен документ за компетентните органи за разследване на ТХ, който се разглежда по време на годишните обучения на полицията. ○ Използване на лични контакти при международно сътрудничество поради продължителността на производството. ○ Международното сътрудничество е по-гладко и по-бързо на ниво полиция, но не и когато са включени други органи. ○ Отговорите от компетентните органи на други държави се забавят. ○ Съществуват трудности при откриването на извършителите и свидетелите. ○ Следва да се организират международни обучения с участието на различни заинтересовани страни. ○ Систематизирането на съдебната практика в областта на ТХ би било важен инструмент, който да се използва от компетентните органи.
<p>Австрия</p>	<p>Фокус група 1: представител на Международната организация по миграция (МОМ); представител на Службата за правата на човека (СПЧ) във община Виена; представител на мозъчния тръст "Регионално изпълнение на инициативата срещу трафика на хора" (RII), бивш министър по правата на жените; представител на Министерството на вътрешните работи (МВР), Стратегическо бюро за борба с трафика на хора, и член на работната група за борба с трафика на хора; представител на Министерството на вътрешните работи (МВР), Служба за съвместни операции; представител на Федералното канцлерство, Отдел за защита жените; представител на Министерството на правосъдието; представител на организацията на жени, официално признати за жертви на трафик (LEFOE).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Съществуващият механизъм предвижда задължително препращане от страна на полицията към организациите за закрила и подкрепа жертвите. ○ В Наказателния кодекс има една единствена разпоредба относно ТХ с цел сексуална експлоатация. ○ Организациите работят с жертвите както по време на досъдебното производство, така и ги придружават по време на съдебните процедури - нещо, което е за пример в европейски контекст. ○ За да се избегне вторичната виктимизация, "Kontradiktorische Einvernahme" – отдалечено изслушване, е най-добрата правна мярка. ○ Съдебните производства следва да се разглеждат с оглед на травмите на жертвите, а съдиите следва да бъдат чувствителни към уязвимостта на жертвите. ○ Работната група за противодействие на ТХ улеснява мултидисциплинарния диалог, но не може да наложи изпълнението на нейните решения. Би било желателно да се разработи стратегия за ангажиране на заинтересованите страни. ○ Ролята на неспециализираните полицейски служители на първа линия е важна. Съвместните обучения са от полза за всички участващи страни. ○ Правните реформи, като например подобряването на държавната схема за компенсация на жертвите, са от решаващо значение.

Глава 1.5.4. Основни моменти при стандартните оперативни процедури²²

²² Стандартните оперативни процедури, към които се реферира в този раздел, са приложимите в Гърция.

В Гърция Националният механизъм за насочване (НМН) е от основно значение за превенцията и борбата с ТХ.²³ НМН е приел СОП, които отразяват стъпките, които се предприемат, и процесите, които се следват, за да се окаже подкрепа на жертвите на ТХ. СОП са разработени въз основа на определението за ТХ, залегнало в Протокола за предотвратяване, противодействие и наказване на трафика на хора. Специално внимание е отделено на идентифицирането на първо ниво на жертвите на трафик на хора, включително на потенциалните жертви, блокирани в централите за приемане и идентификация (ЦПИ), т.нар. горещи точки. Индикаторите за трафик на хора се прилагат при единната оценка на уязвимостта на мигрантите/търсещите убежище, регистрирани в ЦПИ. Тази оценка на уязвимостта се извършва от лекари и доставчици на психо-социални услуги. Освен случаите, които се идентифицират в ЦПИ, СОП предвиждат ръководните принципи и действията, които трябва да се предприемат, когато се идентифицира потенциална жертва, както когато доказателствата са налице, така и когато не са. Определението за участник, който идентифицира случай на ТХ, е широко и включва всички участници, които работят на терен и вероятно ще се сблъскат/могат да се сблъскат с жертва от целевата група.²⁴

Покриването на основните нужди (осигуряване на храна, облекло, настаняване, контакт със семейството и медицински прегледи) на жертвата е от основно значение при идентифицирането ѝ. Информацията за това какво представлява ТХ, правата на идентифицираните жертви, възможността за сътрудничество с органите на прокуратурата, представянето на възможностите за избор на жертвата и последствията от тях, както и сроковете, в които жертвите могат да вземат решение за своите (правнозначими) действия, се съобщават от участника, който е осъществил идентифицирането. При положителен отговор от страна на жената/момичето се установява контакт с НМН и случаят се регистрира официално. При липса на достатъчно доказателства за пълна идентификация се извършва оценка на риска и нуждите. В този случай се извършва повторна оценка на наличните доказателства, за да се посочи дали е налице случай на ТХ. Ако това не е така, се прилага протоколът за уязвими групи от населението, за да се подкрепи съответното лице. Стъпките, които се следват в случай на идентифициране на жертва в болница, също са описани в СОП.

На всички етапи следва да се събере информираното съгласие на жертвата. Непълнолетните жертви, особено непридружените деца, са защитени и им се предоставят всички необходими услуги. Според СОП културното посредничество също следва да бъде гарантирано на всички етапи, за да се гарантира, че комуникацията с жертвата ще вземе предвид културата, потенциалната травма на лицето и пола му. В СОП се описва подробно каква е медицинската и психо-социалната подкрепа за жертвите, която се състои от избора на представителство и възможността за доброволно и безопасно връщане в страните на произход. Накрая са включени няколко неправителствени организации и други участници, които отговарят на исканията за услуги за подкрепа на жертвите.

СОП на гръцката полиция не са толкова подробни, колкото тези на НМР. Въпреки че има препратки към сътрудничеството с други участници/органи на национално, регионално и международно равнище, конкретните стъпки не са обяснени правилно. Освен това подходът е по-скоро основан на данни, а не ориентиран към жертвите.

Глава 1.6. Правна рамка на борба с ТХ

За пълнота на контекстуалния анализ, който е в основата на разработването на Плана за действие, следва да се има предвид списъка със законодателни/политически инструменти по-долу.

Таблица 3: Правна рамка на борбата с ТХ

Международни и регионални правни и политически инструменти²⁵

- Протокол за предотвратяване, противодействие и наказване на трафика на хора, особено на жени и деца, допълващ Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност.
- Конвенция за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените (CEDAW).
- Факултативен протокол към Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените.
- Конвенция на ООН за правата на детето.
- Конвенция на ООН за бежанците от 1951 г. и Протокол към нея от 1967 г.
- Договор за функционирането на Европейския съюз (член 67, параграф 3, в който се дава приоритет на високото ниво на сигурност на Съюза; член 83 със съответните връзки с член 79).

²³ Повече информация за НМР и ролята му като орган по координирането и контрола над теми, свързани с ТХ, ще бъде разяснено по-надолу.

²⁴ Лист с страните и услугите, които са дадени, е включен също в СОП.

²⁵ Списъкът не е изчерпателен.

- Директива 2011/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 г. относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него и замяна на Рамково решение 2002/629/ПВР на Съвета.
- Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета.
- Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила.
- Директива 2013/33/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. за определяне на стандарти относно приемането на кандидати за международна закрила (преработена), за определяне на минималните изисквания за приемане и списък с критерии за уязвимост.
- Конвенция на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие (Истанбулска конвенция).
- Европейска конвенция за правата на човека.
- Конвенция от Ланзароте за закрила на децата срещу сексуална експлоатация и сексуално насилие.
- Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно Стратегията на ЕС за борба с трафика на хора за периода 2021-2025 г., COM (2021) 171 final.
- Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно Стратегията на ЕС за правата на жертвите (2020-2025 г.), COM/2020/258 final.
- Стратегия на Европол 2020+
- Приоритети на ЕС за борба с тежката и организираната престъпност за EMPACT 2022-2025 г.
- План за действие на Съвета на Европа за закрила на децата бежанци и мигранти (2017-2019 г.) с акцент върху действията, които гарантират, че децата са защитени от насилие, включително трафик и сексуална експлоатация.
- Стратегия на ОССЕ за борба с трафика на хора 2019-2024 г.
- Стратегия на Службата на ООН за наркотиците и престъпността (UNODC) за периода 2021-2025 г.

Гръцки правни и политически инструменти

- Членове 322-353 от Наказателния кодекс (относно престъпленията срещу сексуалната свобода и срещу финансовата експлоатация на сексуалния живот).
- Истанбулска конвенция - Закон 4351/2018.
- Член 46 от Наказателно-процесуалния кодекс (изменен с член 28, параграф 1 от Закон 4055/2012).
- Член 19, буква а) от Закон 4361 (изменен със Закон 4332/2015 на гръцкия Кодекс за имиграцията).
- Закон 2447/1996, изменен със Закон 4538/2018 (правни изисквания за настойничество за непридружени деца) и членове 1589 и следващите от Гръцкия граждански кодекс).
- Закон 3064/2002 за борба с трафика на хора, престъпленията срещу сексуалната свобода, детската порнография и сексуалната експлоатация и за подпомагане на жертвите на такива престъпления.
- Президентски декрет 233/2003 относно защитата и помощта съгласно член 12 от Закон 3064/2002 (Държавен вестник 248 А') на жертвите на престъпленията, предвидени в членове 323, 323А, 323В, 348А, 349, 351 и 351А от Наказателния кодекс, и член 87, параграфи 5 и 6 и член 88 от Закон 3386/2005.
- Закон 3386/2005 относно влизането, пребиваването и социалната интеграция на граждани на трети страни на гръцка територия.
- Закон 3875/2010 относно ратифицирането и прилагането на Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност, трите протокола към нея и други свързани разпоредби.
- Закон 4198/2013 относно предотвратяването и борбата с трафика на хора, защитата на жертвите и други свързани разпоредби.
- Закон 4216/2013 за ратифициране на Конвенцията на Съвета на Европа за предприемане на действия срещу трафика на хора.
- Съвместно министерско решение № 30840 (29-06-2016) относно създаването и функционирането на Националния механизъм за насочване и идентифициране на жертви на трафик на хора.
- Стратегия на Министерството за защита на гражданите за борба с трафика на хора за периода 2021-2025 г.

По-конкретно относно отговорностите на гръцката полиция:

- Закон 4249/2014 за реформата на гръцката полиция и други разпоредби.
- Наказателно-процесуален кодекс: Членове: 33, 226А, 233 и следващите. (за културните медиатори): 243 и сл. от НК, 251 и сл. от НК, 253 и сл. от НК, 275 и сл. от НК, 417 и сл. от НК.
- Президентски указ 120/2008 (Дисциплинарен кодекс на гръцката полиция).
- Общи разпоредби, които се прилагат за публичния сектор и декларират действията или бездействията на държавата за защита на гражданите.

Български правни и политически инструменти

- Член 155, 159А, ал. 1 и 2 от българския Наказателен кодекс
- Закон за борба с трафика на хора, 2004 г.

- Закон за подпомагане и финансова компенсация на жертвите на престъпления
- Закон за чужденците в Република България

Австрийски правни и политически инструменти

- Член 104А от австрийския Наказателен кодекс

Глава 1.7. Рамка за координиране на заинтересованите страни при управлението и разследването на случаи на ТХ в Гърция

Националният механизъм за насочване и подпомагане е създаден през 2016 г. Той се контролира от Службата на специалния докладчик за борба с трафика на хора, която е компетентна и за разработването, прилагането и координирането на Националната стратегия и Плана за действие за предотвратяване на и борба с трафика на хора. Официалните статистически данни за идентификацията и защитата на жертвите се събират и обработват от Националния център за социална солидарност (ЕККА) - компетентният орган за управление на НМНП. НМНП насърчава стабилна рамка за взаимодействие между широк кръг от професионалисти на първа линия от държавни агенции, международни организации и гражданското общество. По-конкретно, той включва Службата за приемане и идентификация, Службата за предоставяне на убежище, многопрофилните болници, Инспекцията по труда, НПО и други. Заинтересованите страни от НМНП предоставят широк спектър от услуги за жертвите на трафик на хора. Според официалните статистически данни от 2020 г. повечето пълнолетни жертви са жени. Сред уязвимите елементи, които се появяват по-често, са проблемното семейно положение, като домашно насилие и липса на семейна подкрепа, бедността, безработицата и бездомността на жертвите, невъзможността да организират пътуването си сами, нередовният им статут в страната и опасността за живота им. По всички случаи, които са били отнесени към НМНП, са предприети последващи действия, що се отнася до защитата и подкрепата на жертвите.

Що се отнася до наказателните разследвания, гръцката полиция поддържа Звено за борба с трафика на хора (ЗБТХ) в рамките на Отдела за борба с организираната престъпност, състоящо се от две звена в Атина и Солун, които разследват трафика на хора и престъпленията против нравите и морала, и по-малки звена в общините, които разследват трафика на хора и организираната престъпност.

Глава 1.8. Идентифициране на най-добрите практики, прилагани в Европа

Добрите практики, посочени по-долу, са извлечени от австрийската рамка за борба с трафик на хора и защита на жертвите, в съответствие с изводите, събрани чрез фокус групата, организирана от партньорската организация VICESSE.

- Правна рамка

В Австрия е въведена цялостна, ориентирана към жертвите правна рамка за закрила на пострадалите от трафика на хора, насочена към улесняване на участието им в наказателното производство и предотвратяване на вторична и повторна виктимизация. Заслужаваща внимание разпоредба е тази, която се отнася до възможността за предявяване на граждански искове в рамките на наказателното производство, което позволява на жертвата да бъде обезщетена от всички приходи от престъплението, възстановени от полицията. Законът също така задължава да се проявява специална грижа по време на свидетелстването на жертвата в съда. Жертвата дава показания в отделна стая чрез видеовръзка, за да се избегне всякакъв контакт с обвиняемия. Специални разпоредби се прилагат по отношение на жертвите в имиграционен контекст. От 1998 г. насам, много преди въвеждането на съответното изискване в правото на ЕС, на жертвите на ТХБ, участващи в наказателни производства, се предоставя право на законно пребиваване. Нещо повече, по уникален за ЕС подход, от 2009 г. насам правото на законно пребиваване се прилага и за граждански производства, образувани независимо от наказателните.

- Работна група за трафик на хора

През ноември 2004 г. под ръководството на Министерството на външните работи е създадена Работна група за борба с трафика на хора. Работната група отговаря за изготвянето на националните планове за действие за борба с трафика на хора и за наблюдението на тяхното изпълнение. За тази цел през май 2007 г. работната група за борба с трафика на хора създава интердисциплинарна група от експерти. Специализираната работна група по въпросите на проституцията, която се председателства

от Федералното министерство на образованието и по въпросите на жените, е съставена от експерти от компетентните министерства, от федералните провинции, както и от неправителствени организации, работещи в тази област, експерти от Австрийската федерална икономическа камара и Австрийската камара на труда.

- Задължителна рамка за насочване и подпомагане на жертвите

Австрия е въвела ефективен механизъм за насочване и подпомагане на жертви, който се основава на стабилна рамка за сътрудничество между държавните органи и участниците от гражданското общество. Всеки път, когато полицията идентифицира жертва, тя следва ясно очертани стъпки за насочването ѝ към съответните служби за подкрепа. Жертвите се насочват към организации на гражданското общество, които са официално признати като организации за подкрепа на жертвите. Данните за тях се прехвърлят автоматично към съответната Служба за подкрепа на жертвите, която е част от Оперативната група за жертви на престъпления. Този процес се извършва независимо от това дали жертвата преди това е подала жалба в полицията.

- Служби за подкрепа на жертвите

Австрийският Наказателно-процесуален кодекс установява схема за правна и психо-социална помощ по време на съдебен процес (*Rechtliche und Psychosoziale Prozessbegleitung*, §66b StPO), която се предоставя от частни субекти (НПО) в тясно сътрудничество с държавните органи. Прилага се интердисциплинарен подход, съчетаващ както правни, така и психо-социални елементи, като се гарантира, че жертвите получават подходяща подкрепа през различните етапи на наказателното производство (досъдебно производство, първа инстанция, обжалване). Тази подкрепа включва правна помощ, която се простира отвъд самото производство и може да бъде предложена преди неговото започване. Експертите посочват това като добра практика за свеждане до минимум на вторичната виктимизация.

Очевидно е, че примерът на Австрия следва модела, продиктуван от международните стандарти за закрила и подкрепа на жертвите на ТХ и за ангажирането на редица заинтересовани страни от публичния сектор и гражданското общество. Ориентацията е холистична и признава различните нива на отговорност и експертиза, необходими за решаване на разглежданите въпроси.

Глава 2: Интервенцията на А4

Съгласно проектното предложение се очаква Планът за действие да бъде основаната референтна рамка по време на изпълнението на А4. За да изпълни тази функция, Планът за действие включва ръководни принципи, методологични подходи и ясно процедури за:

1. повишаване на знанията, уменията и компетенциите, ориентирани към жертвите, на по-голямата част от правоохранителните органи (ПО) по цялата северна гръцка граница, както и на ключовите полицейски служби, а именно Главна полицейска дирекция на Атика, Главна полицейска дирекция на Тесалия (Централна Гърция) и Полицейската служба на регионалното летище на Северна Гърция (летище "Македония"), с цел провеждане на разследвания, които балансират събирането на доказателства и избягване на вторична виктимизация на жертвите;
2. засилване на трансграничното сътрудничество между гръцките ПО и българските ПО, като България е страна на произход на ТХ, особено на жени за сексуална експлоатация, за които Гърция представлява крайна дестинация или транзитна страна;
3. взаимовръзка с централноевропейска държава - Австрия, която има много сходства с Гърция (крайна дестинация и транзитна страна, общ произход на жертвите от женски пол, голям брой от които идват от България, жертви от неевропейски произход, които са предимно сексуално експлоатирани жени, търсещи убежище, сексуална експлоатация като преобладаваща форма на трафик на хора и т.н.), с конкретната цел да се обменят добри практики за ефективно полицейско разследване, което да противодейства на културата на безнаказаност на извършителите;
4. засилване на междусекторното сътрудничество с организациите на гражданското общество, работещи в областта на подпомагането на сексуално експлоатирани жени и момичета, както на национално, така и на международно равнище, като същевременно се насърчава подход, ориентиран към жертвите, който засилва перспективата за равенство между половете в интервенциите.

Глава 2.1. Цели на интервенцията А4

Както бе посочено по-горе, общата цел на проекта A4 е да се противодейства на безнаказаността на участниците в ТХ с цел сексуална експлоатация, особено ТХ на жени и момичета. Следващата таблица посочва конкретните краткосрочни, средносрочни и дългосрочни цели.

Таблица 4: Цели на интервенцията по проект A4

Времеви период	Цели
Краткосрочен план	<ul style="list-style-type: none"> ○ Придобиване на знания и повишаване на мултидисциплинарната компетентност на полицейските служители по отношение на ефективното разследване с акцент върху съществуващите стереотипи, свързани с пола, които затвърждават безнаказаността на извършителите. ○ Изграждане на необходимата маса от ключови полицейски служители, които да повишат отговорността на извършителите на междурегионално равнище. ○ Създаване на трансграничен алианс по североизточната граница на ЕС, свързана с Централна Европа, за закрила на жени/момичета, жертви на ТХ с цел сексуална експлоатация.
Средносрочен план	<ul style="list-style-type: none"> ○ Подобряване на междуведомственото, междусекторното и международното сътрудничество на ПО, преодоляване на системните недостатъци и структуриране на усилия с цел повишаване на ефективността на реакцията на държавните органи в борбата с трафика на хора с цел сексуална експлоатация. ○ Укрепване на междудържавните коалиции срещу практиката на ненаказване на извършителите, доказано чрез ефективното прилагане на принципа на ненаказване на жертвите. ○ Подобряване на сътрудничеството между правителствените и неправителствените заинтересовани лице в страните на произход и транзит с оглед успешното преследване на извършителите. ○ Популяризиране на концепцията за ненаказуемост на жените жертви и за дестабилизиращи стереотипи, свързани с пола.
Дългосрочен план	<ul style="list-style-type: none"> ○ Развитие на процесуални гаранции за спазването на чл. 4 от Европейската конвенция за правата на човека. ○ Увеличен брой наказателни преследвания, водещи до осъждане на извършителите. ○ Увеличен брой възможности на жертвите за обезщетение, като се избягва повторната им виктимизация. ○ Засилено социално единство, насърчаващо сигурни, устойчиви и стабилни общества.

Глава 3: Обучение за полицаи в рамките на проекта A4

В съответствие с член 10, параграф 2 от Протокола за предотвратяване, противодействие и наказване на трафика на хора, особено на жени и деца, допълващ Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност, държавите следва да осигурят или засилят обучението на служители на правоохранителните органи, имиграционните служби и други релевантни служители в областта на предотвратяването на ТХ. Обучението следва да се съсредоточи върху методите, използвани за предотвратяване на такъв трафик, преследване на трафикантите и закрила на правата на жертвите, включително закрила на жертвите от трафикантите. При обучението следва да се отчита и необходимостта от съобразяване с правата на човека и с чувствителни въпроси, свързани с децата и пола, и да се насърчава сътрудничеството с неправителствени организации, други релевантни организации и структури на гражданското общество.

Международните правни инструменти за превенция и борба с ТХ са подробни по отношение на минимума от материята, което трябва да се засегне в едно обучение за полицейски служители. Въпреки това, държавите запазват свободната си преценка да решават за допълнителни теми, които са необходими, въз основа на националния контекст и установени нужди. За тази цел методологията за обучение в A4 е успешно изпитана в други проекти, финансирани от ЕС (пр. ARIADNE, ARIADNE 2 и др.), и отговаря на предизвикателствата, които възникват в контекста на обучителните дейности относно насилие, основано на пола (НОП), и нуждите на уязвимите групи от населението.

Основен стълб на A4 е обучението на полицейски служители по въпроси, свързани с: а) идентифицирането на жени/момичета, жертви на ТХ с цел сексуална експлоатация; б) придобиването на знания и умения за ефективно разследване на случаи на ТХ с цел сексуална експлоатация; в)

подобряването на междуведомственото, междусекторното и международното сътрудничество; г) закрилата на жертви с акцент върху сътрудничеството с ОГО и други участници, подкрепящи жертвите. Основната цел на проекта е повишаването на квалификацията на полицията и подобряването на качеството на нейното продължаващо обучение. Въз основа на това, констатирайки, че обучението само по себе си представлява сложна задача, която зависи от динамиката на различни участници, се предвижда да се постави акцент върху моделите на сътрудничество, които преследват социална промяна чрез прилагане на съвременни модели на обучение за развитие на човешки капитал, който ще може да се използва и след края на интервенцията.

Глава 3.1. Основни насоки

Обучителната интервенция А4 е планирана да се осъществи в рамките на изпълнението на Работен пакет 3 (РП3) и касае обучението на полицейски служители за придобиване на знания и развитие на умения, които ще улеснят комуникацията между полицейските органи и жените/момичетата, които са (потенциални) жертви на ТХ с цел сексуална експлоатация с оглед осъществяването на ефективни разследвания, които да доведат до реализиране на наказателната отговорност на извършителите. За да се укрепят уменията им за провеждане на разследвания и оказване на подкрепа на жертвите, процесите и методите за международно сътрудничество също ще бъдат от ключово значение в обучението.

Целева група обуславя поставянето на изграждането на социални представи и възприятия относно жени и момичета, жертви на ТХ с оглед критична оценка, размисъл и преосмисляне на тяхната работна практика в сърцевината на обучението. Методологията и съдържанието на полицейското обучение са пряко свързани с резултатите от количественото изследване на проекта, като по този начин отговарят на необходимостта от придобиване на знания и развиване на умения от страна на полицейския персонал в следните области:

- Разбирането на трикомпонентната структура на определението „трафик на хора“, която се фокусира върху 1) действията, 2) средствата и 3) целта, съгласно съответната правна рамка.
- Идентифициране на жертвите, както и рисковите фактори, които следва да се проучат, за да се установи уязвимостта на жертвите и ролята на доброволното съгласие в случаите на ТХ с цел сексуална експлоатация.
- Ролята на полицията при разглеждането на случаи на ТХ с цел сексуална експлоатация, с акцент върху проблемите, свързани с комуникацията и разбирането на целевата група с оглед културните особености и пола.
- Изграждане на контакти и сътрудничество на полицията със структури, които подпомагат и закрилят жертвите на ТХ с цел сексуална експлоатация, с акцент върху подобряването на сътрудничеството с гражданското общество. Специална мярка: запознаване на полицейските служители с организационната култура на неинституционалните структури, за да могат да развият общ подход по отношение на защита на уязвимите групи от населението.
- Подобряване на международното сътрудничество с полицейските и съдебните органи, както и с организациите на гражданското общество, работещи в областта на подпомагането на сексуално експлоатирани жени и момичета, като същевременно се насърчава подход, ориентиран към жертвите, който засилва перспективата за равенство между половете при интервенциите.

Глава 3.2. Професионалните навици на обучаемия като положителен фактор при обучителната интервенция

Всяка обучителна дейност се практикува в динамична среда от действащи субекти, които внасят в обучението своя индивидуален и социален опит. По аналогичен начин полицейското обучение в А4 се осъществява в подобна среда, която допълнително се определя от професионалните нагласи на обучаемите. В тази връзка и с цел да се подобри начинът, по който полицията се справя със случаите на ТХ с цел сексуална експлоатация, професионалните навици на обучаваните лица бележат отправната точка за определяне на образователната методология, приложима от проекта. В контекста на настоящата образователна дейност ролята на полицията като правоохранителна служба в едно правено общество се разглежда чрез двата ѝ основни аспекта: борба с престъпността и опазване на обществения ред. Освен това се взема предвид фактът, че полицейските служители са призвани да изпълняват професионалната си роля в рамките на специфичен административен/организационен контекст („организация“). Този контекст формира средата, в която полицейските служители работят, но същевременно формира и тяхната индивидуална и социална идентичност. В това отношение „полицейската организация“ - системата от ценности, която ръководи тяхното работно място и

функционирането му - е поставена в епицентъра на интереса на работната група, като се предвижда включването на следните акценти в проектния контекст на планираната интервенция:

- Полицейските служби са бюрократични организации с формална йерархия, специфична структура и произтичащи от нея властови позиции. Смята се за целесъобразно интервенциите в полицейските служби - независимо дали се отнасят до обучение или до промяна в начина им на работа - да отчитат същността и динамиката при формирането на професионалната им култура.
- Гражданите очакват от полицията да прилага закона без дискриминация и да ги защитава от престъпления и техните последици. Съвременните полицейски служби са изправени пред нови предизвикателства. Социални явления като миграцията, социално изключване и бедността създават нови условия, които изискват модернизирани полицейски практики.
- Смята се, че усилията за модернизирани на полицейските практики могат да бъдат по-ефективни, когато се основават на проучване на професионалните навици на полицейските служители.
- Професионалните навици на полицейските служители се формират в контекста на взаимодействието им с гражданите и връзката им с официалната организация, към която принадлежат.

Формирането на професионалните навици на полицаите често се влияе от балансиращи се фактори:

- очакванията на гражданите за осигуряване на закрила и сигурност,
- задължението да се спазва закона,
- упражняване на правомощията, предоставени от държавата,
- балансиране на професионалните им отношения с официалната организация.

Глава 3.3. Методологическа рамка на полицейското обучение

Теоретичните подходи и методологическите модели, които се предвижда да бъдат приложени в рамките на полицейското обучение A4, са резултат от включването на три параметъра:

- установените нужди на пряко облагодетелстваната група (обучаващите се полицейски служители) и целевата група (жени/момичета, жертви на ТХ с цел сексуална експлоатация),
- професионалната/организационната рамка, върху която обучението има за цел да остави своя отпечатък, и
- съвременните подходи към обучението за възрастни.

Основните предпоставки, които обуславят обучителната намеса, са следните:

- обучението касае възрастни от конкретна професионална сфера (полицията),
- обучението има за цел да преразгледа установените нагласи/възприятия,
- обучението е насочено към развиване на умения/придобиване на знания за подобряване на взаимодействието между професионалистите и социалните партньори (както национални, така и международни), насочено към защита на уязвимите групи от населението.

Въз основа на това, избраната за прилагане обучителна методология отразява рефлексивни модели, като основен е трансформиращото учене. В центъра на този специфичен метод на обучение се намират възрастните участници в обучението, като целта е преоценка на предишни техни убеждения. Трансформацията започва с откритието на обучаващия се, че дадено убеждение, което до този момент се смята за "валидно", вече не може да му предостави решения или че определен нов опит поставя под съмнение вече установени възприятия. Предметът на трансформиращото обучение е предоставянето на инструменти за развиване на автономно мислене, което ще позволи на обучаваните да "мислят това, което мислят", без да се влияят от стереотипи. За да се отговори на нуждите на проекта, в основата на полицейското обучение стои критичната преоценка на опита, който полицейският персонал е придобил чрез контактите си с жени/момичета, жертви на ТХ с цел сексуална експлоатация, както и с представители на други професионални области и социални партньори, които работят активно в областта на защитата на жертвите.

В този контекст, чрез използването на интерактивни образователни техники, ще се преследва преосмисляне на потенциално изкривени презумпции с цел промяна в участниците като професионалисти и промяна на техните нагласи и възприятия, които се отразяват на професионалната практика.

Глава 3.4. Дизайн на обучителната намеса

Характерно за теоретичните модели на обучението за възрастни е разбирането, че разработването на обучителната програма представлява съвкупност от взаимосвързани процедури и действия. В съответствие обаче с основните принципи за изпълнение на подобни проекти²⁶, планирането на полицейско обучение включва основни стъпки като: проучване на средата на интервенция и образователните потребности на обучаемите, разработване на програмата за обучение, определяне на процедурите за оценка и организиране на нейното провеждане и изпълнение.

По-конкретно, що се отнася до проучването на средата на интервенция (вътрешна/външна), следва да се отбележи, че образователната програма е включена в дейността на "полицейската организация" (вътрешна среда), която действа в по-широка социо-културна и финансова среда, тази на съвременната гръцка действителност (външна среда). Опорни точки в рамката за проектиране на намесата са двете горепосочени среди, като се имат предвид техните специални характеристики. В предходната глава е разгледана връзката между професионалните навици на полицията и избраната образователна методология. На този етап и що се отнася до външната среда на интервенцията, следва да се отбележи, че рамката при нейното планиране взема предвид и движението на бежанците/мигрантите към/в Европа през последните години, икономическата криза, с която се сблъскаха много държави-членки на ЕС (включително Гърция) и последвалите промени в гръцкото общество/европейските общества, които засягат съществуващите баланси и поставят под въпрос традиционните структурни норми.

Оценката на образователните потребности на преките бенефициенти (полицейски служители-участници) представлява обект на проучване в рамките на изследователските дейности, резултатите от което са представени в отделен документ от проекта. Съчетавайки ги с идентифицираните нужди на целевата група (жени мигранти/бежанки) и установените пропуски в сътрудничеството на участниците в закрилата на жертвите на домашно насилие, работната група пристъпи към уточняване на целите на обучението, както и към избор на подходяща образователна методология. По-долу са представени подробни данни относно организацията и изпълнението на образователната интервенция.

Глава 3.5. Идентифициране на участниците в обучението

Участниците в обученията по проект А4 са 162 полицейски служители, които участват в разследване (включително предварително разследване) на случаи на сексуална експлоатация на жени/момичета, жертви на трафик, представляващи полицейски служби от петте северни гръцки гранични области, както и от Централна Гърция, област Тесалия (Главна полицейска дирекция Лариса) и област Атика (Главна полицейска дирекция Атика). По-конкретно, 162-мата полицейски служители, които се очаква да формират 16 екипа за обучение, ще бъдат подбрани по съответния начин:

1. общо 20 полицейски служители от област Епир (1 обучителна група ще бъде сформирана в Янина с участието на 10-12 обучаеми; 1 обучителна група ще бъде сформирана в Игуменица с участието на 8-10 обучаеми)
2. общо 20 полицейски служители от област Източна Македония (1 обучителна група ще бъде сформирана в Кавала с участието на 10-12 души; 1 обучителна група ще бъде сформирана в Серес с участието на 10-12 души)
3. общо 20 полицейски служители от региона на Западна Македония (1 обучителна група ще бъде сформирана в Катерини с участието на 10-12 души; 1 обучителна група ще бъде сформирана във Верия с участието на 10-12 души)
4. общо 30 полицейски служители от региона на Централна Македония (3 обучителни групи, които ще бъдат сформирани в Солун, включително в полицейското управление на летището в Солун, с участието на 10-12 души във всяка група)
5. общо 30 полицейски служители от регион Тракия (1 обучителна група, която ще бъде сформирана в Комотини с участието на 10-12 души; 1 обучителна група, която ще бъде сформирана в Ксанти с участието на 10-12 души; 1 обучителна група, която ще бъде сформирана в Александруполис с участието на 8-10 души)
6. общо 12 полицейски служители от област Тесалия/Централна Гърция (1 обучителна група ще бъде сформирана в Лариса с участието на 12 души)
7. общо 30 полицейски служители от регион Атика (3 обучителни групи, които ще бъдат сформирани в цяла Атика с участието на 10-12 души във всяка група).

²⁶ Λευθερίωτου, Π. (2014), Σχεδιασμός προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων στην Ελλάδα: Η περίπτωση της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης, Διδακτορική διατριβή, ΕΑΠ.

Подборът на 162 полицейски служители ще се извърши въз основа на отворена покана, отправена от Отдела за обучение на полицейските централа, който се очаква да бъде избран за звено за контакт за изпълнението на дейностите по изграждане на капацитет и пилотните дейности на национално равнище, в сътрудничество с ръководителя на работния пакет, а именно Центърът за изследване на сигурността (КЕМЕА).

Очаква се обучението да създадат критична маса от полицейски служители с усъвършенствани умения за разследване и по този начин да се създаде мрежа за сигурност по северните гръцки граници (тъй като съседните държави са основните входни пунктове за жени/момичета, жертви на сексуална експлоатация), която да е свързана с Централна Гърция (стратегически ключов регион, където жертвите от женски пол преминават, преди да бъдат отведени за експлоатация в градските центрове) и Атина, тъй като най-важните полицейски служби с решаващи правомощия за противодействие на ТХ се намират в столицата и работят в сътрудничество с Главната дирекция на гръцката полиция.

Както е посочено по-горе, за целите на подбора на обучаващите се полицейски служители вниманието ще бъде насочено към местните полицейски участъци в 5-те целеви области на Северна Гърция, както и към полицейските служители, работещи в гръцките оперативни групи за борба с ТХ и полицейските отдели за ТХ/поддирекции за борба с организираната престъпност (Главни полицейски дирекции в Атика и Солун). Следва да се подчертае, че редовното ангажиране на местните полицейски служители в обучителни дейности е от голямо стратегическо и практическо значение поради различията (по отношение на разбирането и опита), наблюдавани между тях и колегите им, които са специализирани в управлението на случаи на ТХ, съгласно заключенията от съответните дискусии във фокус групите, проведени в рамките на работен пакет 2.

Глава 3.6. Избор на модела за взаимно учене (между колеги)

Решаващ фактор за успеха на програмата за обучение на възрастни е изборът на подходящ модел на обучение, като се вземат предвид общите характеристики на обучаемите. По-точно, когато обучаемите са част от определен професионален сектор, груповата динамика, която те поначало носят и която е последица от тяхната утвърдена професионална/колективна идентичност, е водеща при избора на най-ефективния модел. Общият или сходен опит, придобит в контекста на професионалния живот, от една страна, действа като конволюция за обучаваните, а от друга, улеснява трансфера на знания. Въз основа на това, в посока на постигане на целите на настоящата интервенция и с оглед максималната ефективност на предвиденото обучение, като най-подходящ е избран моделът на взаимно учене (между колеги).

В рамките на изпълнението на проект А4 участниците в обучението са от полицията. Спрямо това избраните обучители са предимно представители на същата професионална група (колеги), като се акцентира върху избора на командири на полицейски служби като обучители, като се има предвид, че:

- Командирите на полицейски служби споделят същата организационна култура като участниците в обучението. Следователно, предаването на знания ще се осъществи въз основа на общия опит и в условията на професионалната целева група.
- Обучаващите се полицейски служители отдават допълнително символично значение на командирите поради тяхното място в йерархията на полицейските организации. Поради това се очаква подтикването към прилагане на нови знания да има по-големи резултати.

Образователният модел на взаимно учене (между колеги) се основава на принципа на кооперативното учене, като се залага на усещането за взаимно познанство между участниците. Това е резултат от споделяне на обща ценностна система, която улеснява комуникацията между обучителите и обучаваните. Критичен момент в модела на взаимно учене е прилагането на принципите на взаимно уважение, отговорност и разбиране. Основна грижа на обучителите е насърчаването на активно и равнопоставено участие на обучаваните, насочено към спонтанното предаване на опит и плуралистичното възприемане на преживяната от тях реалност.²⁷ Използването на йерархични началници за обучението на подчинени усилва риска първите да поемат ролята на авторитет, което подкопава всички опити за установяване на атмосфера на сътрудничество в групата.

За да се избегне този риск, при създаването на органа на обучителите А4 са предвидени следните специални мерки:

- специално обучение на обучителите по въпросите за преодоляване на йерархичната дискриминация при комуникацията им с обучаваните,

²⁷ Μπράλιας, Α., Αβάνη, Σ.Μ., Γκίνη, Χ., Deilogkou, Μ.Α., Δημητριάδης, Γ., Θραβάλου, Ε., Φούκα, Ε. και Κοσκι-νός, Κ. (2020), Διεργασία ομάδας, αναστοχαστική πρακτική και ιστολόγια στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση: αναπτύσσοντας δίκτυα μάθησης ομάτων.

- подкрепа на учителите от страна на други съ-учители на полицейски служители от други професионални области, с акцент върху подбора на професионалисти (юристи), които имат дългогодишен опит в случаи на ТХ.

Глава 3.7. Организация на обучителната интервенция

Организацията на образователната програма се основава на принципите на избраната методика на обучение и на разбирането относно мотивите и целите на участниците в нея. Изградените професионалисти се ангажират с образователни дейности или в рамките на професионалния си живот, което е най-обичайният случай, или от личен интерес или потребност. С други думи, те имат специфични професионални и/или социални цели и очаквания. Преминали през широк спектър на опит и обучения, те са склонни към активно участие, но и същевременно дават отпор на обучението.²⁸ Използването на предишния им опит и осигуряването на възможност за обратна връзка представляват силен стимул за придържане към образователната програма и ангажираност с нейните цели. Въз основа на това, обучителната намеса А4 е организирана, както следва:

3.7.1. Прилагане на принципите на трансформиращото обучение: предложението на А4

Като отправна точка за избора на методология за обучението по А4 са посочени следните фактори:

- Трансформиращото учене има за цел да помогне на обучаваните да осмислят възприятията за себе си и за другите, да интерпретират ценности, вярвания и чувства и да разбират значимостта на своите действия.²⁹
- Основен елемент тук е критичното мислене, насочено към оценка на евентуално грешни убеждения на обучаваните и в крайна сметка към тяхната еманципация, реализирането на техните избори и решения и засилване на социалната им отговорност.
- Чрез това се преследва трансформация на гледната точка на обучаваните, а именно начинът, по който интерпретират, означават и реконструират своя житейски опит.

Интервенцията А4 има за цел преоценка на начина, по който обучаващите се полицаи възприемат ролята си в случаите на сексуална експлоатация. По тази причина като най-подходящо е избрано прилагането на трансформиращото учене, като същевременно се планира да се постави акцент върху изпълнението на логично развиващите се критични етапи:

- Идентифициране на ситуация, която се счита за проблематична: В този случай се планира в центъра да се поставят неяснотите, свързани с въпросите на неефективното преследване на извършителите на ТХ с цел сексуална експлоатация.
- Самоанализ на чувствата, които произтичат от тази ситуация: Чувство на неудовлетвореност, вътрешни бариери, дължащи се на стереотипи и др.
- Когнитивна проверка на убежденията/възприятията, които се отнасят до проблемната ситуация: Критично разглеждане на проблемните точки - осъзнаване на необходимостта от насърчаване на алтернативни решения.
- Единодушно съгласие на членовете на обучаващата се група да продължат процеса на трансформация.
- Избор на нови роли, отношения, действия и изработване на нов план за действие.
- Придобиване на знания и развиване на умения, които са необходими за изпълнението на новия план за действие.
- Пилотно тестване на новите роли.
- Изграждане на увереност в себе си по отношение на поемането на новите роли.
- Приемане на промените и приемането им в професионалния живот на членовете на групата.

Глава 3.7.2. Структура на полицейското обучение

²⁸ Кόκκος, Α. (2005), *Μεθοδολογία Εκπαίδευσης Ενηλίκων*, τ. Α', Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

²⁹ Τσολλάκου, Σ. (2020), *Θεωρία και πράξη της Μετασχηματίζουσας Μάθησης: Η αξιοποίηση των Τεχνών στην Εκπαίδευση Ενηλίκων*, Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, ΠαΔΑ.

Общата цел на обучението на 162-ма полицейски служители е да се изгради предвидената критична маса от 16 полицейски обучителни групи (по 8-12 участници в група) чрез конструктивно разработена схема. Едновременното прилагане на три първокласни подхода за обучение ще постигне оптимални резултати в посока на цялостно и мотивиращо полицейско обучение, както следва:

1. Познавателен етап на обучение, предоставящ знания в следните примерни тематични области:
 - Преглед на действащата национална и европейска институционална рамка (т.е. Европейската конвенция за правата на човека, Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване на насилието срещу жени и домашното насилие, Директива 2011/36/ЕО, ЕКПЧ, присъди на участващите държави за нарушаване на член 4 от ЕКПЧ; Хартата на основните права на Европейския съюз, особено член 4 от нея); 5. гръцката правна рамка и особено внимание на разпоредбите на Наказателния кодекс А. 323А, параграф 8, относно ненаказването на жертви на ТХ за участието им в незаконни действия)
 - Обследване на индикатори за наличие на ТХ.
 - Междуведомствено сътрудничество (правоохранителни органи, съдебни/прокурорски органи и ОГО)
 - Международно сътрудничество (акцентът трябва да се постави върху съседните държави, пр. Гърция - България)
 - Преодоляване на стереотипите, свързани с пола, които водят до утвърждаване/затвърждаване на културата на безнаказаност
 - Проблеми с комуникацията между правоохранителните органи и жените жертви по време на разследването, като особен акцент ще бъде поставен върху ефективната реакция на полицията по отношение на непълнолетни жертви на ТХ с цел сексуална експлоатация

Очаква се основното ядро на това обучение, основано на познавателна дейност, да включва проучване на случаи въз основа на избраните дела (РП2) със специален акцент върху последиците от пропуските в полицейското разследване по отношение на резултатите от всеки случай. Тази част от дейността ще включва 16 двудневни семинара, основани на познавателна дейност (по 1 за всяка обучителна група).

2. Семинари за експериментално обучение с цел насърчаване на междусекторното сътрудничество в 2 направления:
 - 16 едnodневни семинара с участието на обучаващите се полицейски служители и съдебни органи/прокурори и/или адвокати, вписани в регистъра за безплатна правна помощ за жертви на ТХ.
 - 16 едnodневни семинара с участието на обучаващите се полицейски служители и представители на ОГО, работещи в областта ТХ.
3. Контекстуално-ориентирано обучение за насърчаване на промяна в поведението, насочено към съществуващите стереотипи у полицейските служители по отношение на жените/момичетата, жертви на сексуална експлоатация.

Тази част от дейността включва 16 едnodневни семинара, насочени към засилване на себеанализа, за да се отслабят установените възприятия, свързани с нагласа за наказване у правоохранителните органи спрямо жените/момичетата, жертви на ТХ.

В контекста на тези семинари се предвижда да бъдат проучени съществуващите полови стереотипи, затвърждаващи културата на безнаказаност, да бъдат подложени на преценка, да се формират нови убеждения и да възникнат нови роли. Ще бъдат разгледани проблемите, свързани с разбирането на уязвимостта на жертвите, предизвикателствата в комуникацията между ПО и жертвите от женски пол по време на наказателното разследване и пречките пред ефективното трансгранично сътрудничество, с оглед насърчаване на цялостен подход към управлението на случаите на ТХ с цел сексуална експлоатация, който се очаква да има положителен ефект както върху сътрудническите страни, така и върху самата референтна група.

Глава 3.8. Организация на обучението на обучители

Очаква се преподавателите, които ще провеждат обучението на полицейски служители в рамките на проект А4, също да са представители на гръцката полиция, както и на сферата на професионалистите, които работят в структури, оказващи помощ, подкрепа и закрила на

жени/момичета, жертви на ТХ с цел сексуална експлоатация. Придържайки се към практиката, прилагана в проектите ARIADNE и ARIADNE2, ще се продължи създаването на "обучителни близнаци" с оглед на използването им в рамките на учебните занятия като живи примери за сътрудничество между професионалисти, които работят заедно, за да се справят с критични социални проблеми. Съ-обучителите от полицейския персонал ще бъдат призовани да изпълнят своята мисия в рамките на образователна среда, която е проектирана да функционира въз основа на специфични модели на обучение. По тази причина тяхното обучение се счита за значимо и необходимо.

Глава 3.8.1. Методология при обучението на учителите

Предвижда се методологията на обучението на учителите да се основава на основните принципи на контекстуалното обучение. Тази конкретна теория е формулирана през 1991 г. от социалната антропология и според нейните основни принципи научаване се постига, когато обучаваните осмислят новата информация или знания по начин, който е разбираем за тях, чрез тяхната собствена референтна рамка - а именно, техния вътрешен свят на паметта и опита, както и външния свят/средата, в която те самите действат.

Според тази теория ученето изисква социално взаимодействие и сътрудничество. На тази основа, в рамките на обучението си, учителите се очаква да влязат в пряк контакт с основните цели на проекта и най-вече с предизвикателството да свържат теорията с практиката чрез сътрудничество, вдъхновявайки обучаваните се да приложат техния пример в практиката.

Основната цел на обучението на учителите е запознаването им с модела на трансформиращото обучение, който е залегнал в цялостната методология за изпълнение на А4. Независимо от това, като се има предвид че трансформиращото учене по същество променя референтни рамки, като ги прави по-всеобхватни, отворени, рефлексивни и готови за промяна³⁰, се очаква тяхното контекстуално обучение да предостави на учителите способността първи да се справят с "дезориентиращи дилеми", които по-късно ще бъдат поставени пред техните обучаеми. Това ще рече, да се изправят сами пред проблемите, които произтичат от различната организационна култура на институционалните и неинституционалните органи, и да се противопоставят на потенциалните стереотипни нагласи и възприятия на професионалната група, от която произхождат.

Освен това обучението на учителите е замислено така, че да се провежда при спазване на основните принципи на обучението на възрастни въз основа на съвременните възгледи, според които:

- Учителят е част от групата за обучение и трябва да действа по-скоро като посредник в образователния процес, а не като авторитет.
- Всеки обучаван е поставен в центъра на учебния процес и учителят действа по-скоро като катализатор на промяната,³¹ поемайки сложна роля - "последователно" сменяйки ролите си в зависимост от нуждите на своята група: "той/тя е едновременно насърчител, координатор, посредник, сътрудник, вдъхновител, съветник, специалист, докладчик, учител и обучаем".³²
- Учителят е наясно, че възрастните учат, когато:
 - Обучението е пряко свързано с тяхното ежедневие, нужди и опит.
 - Осъзнават, разбират и приемат целите на обучението.
 - Предприемат действия и се ангажират в образователния процес.
 - Чувстват се включени в групата.
- Учителят се стреми към себепознание и положителна промяна за себе си.
- Учителят се стреми към самоконтрол и развива съпричастност, след като осъзнае ефекта, който контактът му с обучаемите оказва върху самия него.

Глава 3.8.2. Структура на програмата за обучение на учители

Планира се обучението на учителите да се осъществи в рамките на тридневен семинар, чиито основни цели са:

- разбиране на планирания образователен модел;

³⁰ Mezirow, J. (1990), How Critical Reflection Triggers Transformative Learning, J. Mezirow & Associates (Eds), *Fostering Critical Reflection in Adulthood: a guide to transformative and emancipatory learning*, San Francisco: Jossey-Bass.

³¹ Γούλας, Χ. (2008), *Εισαγωγή στην Εκπαίδευση Ενηλίκων και Βασικές Διδακτικές Τεχνικές*, Εκπαιδευτικό υλικό συνδικαλιστικής εκπαίδευσης, Αθήνα: Ινστιτούτο Εργασίας – ΓΣΕΕ.

³² Λευθεριώτου, Π. (2012). *Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Συμβούλων, Οδηγός μελέτης εκπαιδευτικού οδηγού*, Αθήνα: Κέ-ντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΚΑΝΕΠ –ΓΣΕΕ).

- о разбиране на специфичните характеристики, специалните изисквания и образователните потребности на обучаваните;
- о осъзнаване на ролята на учителите по отношение на групата обучаеми и динамиката на техните взаимоотношения;
- о осъзнаване на съществуващите способности и тяхното по-нататъшно развиване;
- о развиване на социални умения (напр. активно слушане);
- о проучване на възможните затруднения;
- о подготовка и организация на обучението на практическо ниво (напр. разпределение на отговорностите на съ-учителите/определяне на роли).

Специална мярка в рамките на обучението е запознаването им с техниките на обучение на възрастни, специално предназначени за групата на обучаваните се полицейски служители, като например: брейнсторминг, дискуссионни групи, групова работа, решаване на казуси, ролеви игри и симулации. Трябва да се отбележи, че обучението за използване на тези техники ще включва аналитично стъпките за тяхното прилагане, конкретните образователни цели за всеки отделен случай, както и подходящото им използване.

Глава 4. Пилотно тестване на новите роли

Очаква се интервенцията на А4 да завърши с изпълнението на пилотните дейности от Работен пакет 4 (РП4). Предвижда се да се направи проверка на новите роли на обучаваните се полицаи, а впоследствие и на тяхната ангажираност с целите на обучението и приемането/адаптирането на промените, произтичащи от изпълнението на тези цели, в професионалната им практика.

Планира се пилотното изпитване да се проведе в три целеви района на страната (северните гръцки гранични райони, Централна Гърция, Атика) – районите, от които произхождат 162-те обучаеми - и да се осъществи въз основа на следните взаимосвързани направления:

Глава 4.1. Създаване на критична маса: Създаване на съвместни екипи за разследване (СЕР)

Очаква се след обучението си участниците - полицейски служители, да бъдат разпределени в 8 екипа в рамките на трите целеви региона, както е посочено в таблица 6:

Таблица 6: Разпределение на обучаваните се полицейски служители в пилотните групи А4

Брой екипи	Региони
5	Гранични региони на Северна Гърция
1	Централна Гърция (Тесалия)
1	Атика

Очаква се численият състав на тези групи да варира в зависимост от наличността на обучаваните се полицейски служители по области. Дава се приоритет на покриването на нуждите в службите им и численото разпределение на обучаваните се в рамките на изпълнението на образователните дейности. При всички случаи, не се очаква полицейските служители във всяка група да надвишават 15 души, така че да бъдат гарантирани условия за активно участие на всеки участник. Освен това, предвид възможността поради предвидими или непредвидими фактори да отпаднат до 50% от участниците от общо 162-ма обучавани се полицейски служители, определената бройка (показател) за достатъчно присъствие в 7-те пилотни групи е 81 обучавани се полицейски служителя.

Освен това се очаква в състава на СЕР да влязат предимно тези гранични служители, които извършват разследване, митнически служители, предимно тези от съдебния митнически отдел, както и служители по паспортния контрол на граничните пунктове в северните гранични райони на страната. Очаква се броят на тези специалисти да бъде по-малък от този на полицейските служители, като се има предвид, че от тези специалисти се очаква да действат в подкрепа на оперативната рамка на СЕР на А4. Следва да се подчертае, че целта на СЕР на А4 е прилагането и практическото изпробване на разработените компетенции и умения за мултидисциплинарно обучение, като се засилва многоведомственото сътрудничество между ключовите специалисти, провеждащи разследвания. В съответствие с модела на А4 за взаимно учене (между колеги) координатори на СЕР ще бъдат избраните обучители на полицейски служители, т.е. командири, заместник-командири, високопоставени полицейски служители и юристи (дейност 3.2.2.).

В частност, по отношение на работата на СЕР се подчертава следното:

- о Отговорността за тяхното функциониране се планира да бъде поета от НЦСС с помощта на партньорските организации/дейци.
- о Продължителността на тяхното функциониране се предвижда да бъде 15 месеца.

- В рамките на операцията се предвиждат редовни консултации с членовете ѝ относно реални случаи на ТХ с цел сексуална експлоатация на жени и/или момичета, с които участниците - полицейски служители - са били и/или ще бъдат ангажирани в хода на работата на групата и които решат да представят за обсъждане в пленарна зала. Целта на консултацията е съвместното търсене на начини за подобряване на разследването на случаи на ТХ с цел защита на жертвите и, впоследствие, засилване на сътрудничеството между всички участващи страни.
- Специални мерки във връзка с тяхната работа, които са насочени главно към полицейския персонал, са:
 - Предоставяне на психо-социални консултации: провеждане на редовни групови сесии, насочени към развиване/подобряване на уменията на специалистите за поставяне на граници спрямо целевата група (преодоляване на стереотипните възприятия в професионалната практика/предотвратяване на наказателното отношение към жертвите, като същевременно се цели освобождаване от натрупаните емоции и чувства, основани на взаимодействието им с жени, жертви на ТХ).
 - Предвижда се дейността им да завърши с провеждането на оценка на въздействието, специално насочена към въпросите за промяна на поведението на полицейския персонал в две посоки:
 1. оказване на съдействие на целевата група в рамките на полицейската дейност,
 2. утвърждаване на културата на сътрудничество между специалистите от различни области.

Глава 4.2. Засилване на международното сътрудничество

Международният аспект на ефективното разследване и наказателно преследване на извършителите, а именно международното сътрудничество, ще бъде съсредоточен главно върху съседната на гръцките северни граници държава - България. Въз основа на това се очаква да бъдат проведени 3 двудневни трансгранични семинара (с по 8-12 участници всеки) с участието на командири, представляващи полицейските служби, от които произхождат СЕР. За тази дейност Центърът за изследване на сигурността (КЕМЕА) ще бъде подкрепен от Виенския център за обществена сигурност и Фондация „Право и Интернет“. В тези семинари се очаква да участват български ключови специалисти, както и командири на компетентни полицейски служби, за да се засили международния алианс за противодействие на ТХ. Очаква се семинарите да се проведат в три гръцки града - Александруполис, Комотини и Солун, предвид че те са критични транзитни точки на жени жертви. Очаква се основното ядро на този семинар да се основава на проучените на казуси от Фондация „Право и Интернет“ (РП2, дейност 2.1.б). В допълнение, в Австрия (държава със сходни характеристики с Гърция) ще се проведе структурирано учебно посещение (7-9 участници) с ясна цел да се обменят добри практики, които да противодействат на методологически или процесуални недостатъци. Ще бъдат обсъдени и анализирани полицейски практики за ефективно идентифициране на случаи на ТХ, разкриване на извършители, ефективно провеждане на разследвания и довеждане до отговорност на извършителите.

Глава 4.3. Механизъм за мониторинг на пилотното изпълнение

С оглед на систематичния и координиран мониторинг на пилотните дейности по проекта, в трите целеви региона е планирано създаването на 1 многосекторна група за мониторинг (МГМ). Тази конкретна група ще осигури механизъм за възможно най-добро изпълнение, в който се предвижда разпределяне на ролите и отговорностите в рамките на партньорската схема.

Въз основа на това от МГМ се очаква да изпълни следните задачи:

- Наблюдение на напредъка на работата на СЕР в трите целеви региона.
- Управление на кризи в рамките на дейността на СЕР.
- Сътрудничество с командирите на службите, от които идват полицейските служители - членове на СЕР (информация относно напредъка в работата на пилотните групи).
- Събиране на записи/ констатации от координаторите и участниците в СЕР.
- Разработване на събраните данни с цел формулиране на референтна рамка за изготвяне на политически препоръки към гръцката държава и Европейската общност по въпросите на ефективното разследване, основано на знания, ориентирани към жертвите и
- Разработване на събраните данни с цел формулиране на политически препоръки към гръцката държава и Европейската общност относно националното и/или международното сътрудничество със специалисти от различни области. Акцентът ще бъде върху разработването на Практически съвети А4, които ще включват стъпки за наказателно разследване с цел

ефективно преследване на извършителите в противодействие на установената култура на безнаказаност.

За изпълнението на горепосочената мисия се очаква да се проведат 10 редовни/месечни заседания на МГМ в хода на 15-месечното функциониране на пилотните СЕР по А4.

Библиография

Γрџки език

Γούλας, Χ. (2008), Εισαγωγή στην Εκπαίδευση Ενηλίκων και Βασικές Διδακτικές Τεχνικές, Εκπαιδευτικό υλικό συνδικαλιστικής εκπαίδευσης, Αθήνα: Ινστιτούτο Εργασίας – ΓΣΕΕ.

Διεθνής Αμνηστία (2020), Ανάνηψη Τώρα: Το Ελληνικό Σύστημα Υγείας μετά από μία Δεκαετία Λιτότητας.

Δημόπουλος, Χ. (2007). Αστυνομικό Δίκαιο. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Freire, P. (2009), Δέκα επιστολές προ εκείνους που τολμούν να διδάσκουν, Αθήνα: Επίκεντρο.

Καλδίρης, Α. (2017), Διαπροσωπικές συγκρούσεις αστυνομικών, ΕΚΠΑ.

Κόκκος, Α. (2005), Μεθοδολογία Εκπαίδευσης Ενηλίκων, τ. Α', Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Κόκκος, Α. (2008), Εισαγωγή στην Εκπαίδευση Ενηλίκων: Θεωρητικές προσεγγίσεις, Τόμος Α', Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Κοντάκος, Α., & Γκόβαρης, Χ. (2006). Θεωρίες και μοντέλα εκπαίδευσης ενηλίκων, ΥΠΠΕΠΘ - Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Λευθεριώτου, Π. (2014), Σχεδιασμός προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων στην Ελλάδα: Η περίπτωση της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης, Διδακτορική διατριβή, ΕΑΠ.

Λευθεριώτου, Π. (2012). Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Συμβούλων, Οδηγός μελέτης εκπαιδευτικού οδηγού, Αθήνα: Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΚΑΝΕΠ –ΓΣΕΕ).

Λιντζέρης, Π. (2014), Ο ρόλος και η λειτουργία του κριτικού στοχασμού στη μετασχηματίζουσα μάθηση, Εκπαίδευση Ενηλίκων, 33.

Μαλικιώση – Λοΐζου, Μ. (2014), Συμβουλευτική ομηλίκων στην εκπαίδευση, Αθήνα: Πεδίο.

Μπράλιας, Α., Αβάνη, Σ.Μ., Γκίνη, Χ., Δεilogκου, Μ.Α., Δημητριάδης, Γ., Θραβάλου, Ε., Φούκα, Ε. και Κοσκινάς, Κ. (2020), Διεργασία ομάδας, αναστοχαστική πρακτική και ιστολόγια στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση: αναπτύσσοντας δίκτυα μάθησης ομότιμων.

Τσολάκου, Σ. (2020), Θεωρία και πράξη της Μετασχηματίζουσας Μάθησης: Η αξιοποίηση των Τεχνών στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, ΠαΔΑ.

Английски език

CNN Politics, Covid-19 pandemic increased number of people at risk of human trafficking, State Department report says, July 2021.

Coster van Voorhout J. (2020). Combatting Human Trafficking Holistically through Proactive Financial Investigations, Journal of International Criminal Justice, Volume 18, Issue 1, March 2020, Pages 87–106.

Fraser E. (2020). Impact of COVID-19 Pandemic on Violence against Women and Girls, VAWG Helpdesk Research Report No. 284.

Global Estimates of Modern Slavery: Forced Labour and Forced Marriage, Geneva, September 2017.

IASC Guidelines for Integrating Gender-Based Violence Interventions in Humanitarian Action, 2015.

Mezirow, J. (1990), How Critical Reflection Triggers Transformative Learning, J. Mezirow & Associates (Eds), Fostering Critical Reflection in Adulthood: a guide to transformative and emancipatory learning, San Francisco: Jossey-Bass.

Megan L. Evans, M.D., M.P.H., Margo Lindauer, J.D., and Maureen E. Farrell, M.D., A Pandemic within a Pandemic – Intimate Partner Violence during Covid-19, N Engl J Med 2020; 383:2302–2304.

National Defence Academy and Austrian Ministry of Defence and Sports (2009). Strategies Against Human Trafficking: The Role of the Security Sector.

OECD, Background Paper – Developing a Framework for Combatting Corruption Related to Trafficking in Persons, p.10.

OECD (2016). Trafficking in Persons and Corruption - Breaking the Chain.

OHCHR (2020). COVID-19 Position paper: The impact and consequences of the COVID-19 pandemic on trafficked and exploited persons.

OSCE ODIHR and UN Women, Guidance Addressing Emerging Human Trafficking Trends and Consequences of the COVID-19 Pandemic.

Paoline, E. A. (2003), Taking stock: Toward a richer understanding of police culture, Journal of Criminal Justice, 31 (3).

Sarkar S. (2015). Use of Technology in Human Trafficking Networks and Sexual Exploitation: A Cross-Sectional Multi-Country Study, Transnational Social Review - A Social Work Journal 5(1):1-14. DOI:10.1080/21931674.2014.991184.

Save the Children (2021). COVID-19 crisis has pushed child traffickers online and out of sight, available at: <https://reliefweb.int/report/world/covid-19-crisis-has-pushed-child-traffickers-online-and-out-sight-save-children>.

UN (2021). Good Use and Abuse: The Role of Technology in Human Trafficking.

UN General Assembly's resolution 58/137 of December 22, 2003, "Strengthening International Cooperation in Preventing and Combating Trafficking in Persons and Protecting Victims of Such Trafficking".

UNODC (2021). The Effects of the COVID-19 Pandemic on Trafficking in Persons and Responses to the Challenges – A Global Study of Emerging Evidence.

UNODC, Toolkit to Combat Trafficking in Persons.

UNPOL, Guidelines on Police Operations 2015.

www.a4project.eu

A4

Crossing borders for effective police investigation
to protect female victims of sex trafficking
and enhance accountability mechanisms

www.a4project.eu

D2.2 A4 Aktionsplan

KEMEA

This project has been funded by the
European Union's Internal Security Fund -
Police under Grant Agreement No. 101021832.

INDEX

Document Information

D2.2	A4 Action Plan
Deliverable lead	KEMEA
Contributor(s)	KEMEA
Reviewer(s)	LIF, EKKA
WP2	Development of a grounded Action Plan for effective police investigation to intensify prosecution for perpetrators of female victims of sex trafficking
WP lead	CECL
Contractual Delivery Date	2021-10-31
Actual Delivery Date	2022-07-13
Deliverable type	Report (R)
Dissemination level	Public (PU)

Imprint

Project acronym	A4
Project title	Crossing borders for effective police investigation to protect female victims of sex trafficking and enhance accountability mechanisms
Grant Agreement No	101021832
Call	ISFP-2019-AG-THB
Disclaimer	This publication was produced with the financial support of the European Union. Its contents are the sole responsibility of the A4 Consortium and do not necessarily reflect the views of the European Union.
Project description	Data reveal only 1 prosecution for every 2,154 female victims of sex trafficking globally (2020). Greek northern borders are one of the main Europe's back-doors for sex traffickers, while Greece has been convicted twice for violating the Art. 4 of the ECHR in cases of sexually exploited women victims of THB. The A4 Project builds upon the convictions under the Art. 4 aiming to enhance perpetrators' accountability for the protection of women and girl victims of sex trafficking through a police-led resilient mechanism in the EU south-eastern border, built on a border-crossing alliance (Bulgaria-Greece) constructively interconnected with an interregional safety net (5 Northern Greek Border Regions) and advanced from the acquired knowledge of a central European country (Austria).
Project coordinator	KEMEA – Centre for Security Studies (GR), www.kemea.gr
Project consortium	EKKA – National Centre for Social Solidarity (GR), www.ekka.org.gr CECL – Centre for European Constitutional Law (GR), www.cecl.gr VICESSE – Vienna Centre for Societal Security (AT), www.vicesse.eu LIF – Law and Internet Foundation (BG), www.netlaw.bg
Project contact	Dr Giorgos Triantafyllou, A4 Project Coordinator, Centre for Security Studies (KEMEA), g.triantafyllou@kemea-research.gr
Start date	2021-03-01
Duration	24 months
Website	www.a4project.eu
Facebook	@a4projecteu
Twitter	@a4projecteu
Instagram	@a4projecteu

Version Control

Issue	Date	Comment	Author/Editor
0.1	2022-01-31	Draft structure	KEMEA
0.2	2022-02-15	Pre-final version after partners' first review	KEMEA
0.3	2022-03-10	Final version after partners' second review	KEMEA

Table of Contents

INDEX	2
Document Information	2
Imprint.....	2
Version Control.....	2
Table of Contents.....	3
Abbreviations & Definitions	5
Task Description	6
Deviations & Mitigation.....	6
Performance of Partners.....	6
Steering Board Approval	6
EXECUTIVE SUMMARY	7
Kapitel 1: A4 Einordnen.....	8
Kapitel 1.1: Die Vielseitigkeit von TBH: eine Straftat, eine Menschenrechtsverletzung, eine Form der genderspezifischen Gewalt (Gender Based Violence, abgekürzt GBV).....	8
Kapitel 1.2. Herausforderungen und Lücken bei der Bearbeitung von THB-Fällen.....	9
Kapitel 1.3. Die Auswirkungen von COVID-19 auf THB.....	11
Kapitel 1.4. Die A4 Maßnahmen: Problem Identifizieren und Mögliche Ansätze	12
Kapitel 1.5. Wesentliche Ergebnisse der A4 Forschungsaktivitäten	13
Kapitel 1.5.1. Vergleichende Analyse der ECtHR Urteile.....	13
Kapitel 1.5.2. Fallanalyse von Urteilen erster Instanz in Griechenland und Bulgarien.....	13
Kapitel 1.5.3. Kernpunkte aus den Fokusgruppendifkussionen in Griechenland, Bulgarien und Österreich	14
Kapitel 1.5.4. Wichtige Punkte zu den bestehenden SOPs.....	17
Kapitel 1.6. Der rechtliche Rahmen für Menschenhandel.....	17
Kapitel 1.7. Der Rahmen für die Koordinierung der Interessengruppen für das Management und die Untersuchung von Fällen von Menschenhandel in Griechenland.....	19
Kapitel 1.8. Ermittlung der in Europa angewandten Best Practices	19
Kapitel 2: Die A4 Intervention	20
Kapitel 2.1. Die Ziele der Intervention A4.....	21
Kapitel 3: Polizeiausbildung im A4-Projekt.....	22
Kapitel 3.1. Grundlegende Richtungen	22
Kapitel 3.2. Die Berufskultur der Auszubildenden als bereichernder Faktor für die Bildungsintervention	23
Kapitel 3.3. Der methodische Rahmen der Polizeiausbildung	23
Kapitel 3.4. Das Design der pädagogischen Intervention	24
Kapitel 3.5. Identifizierung von Auszubildenden	24
Kapitel 3.6. Auswahl des Peer-to-Peer-Lernmodells.....	25
Kapitel 3.7. Organisation der pädagogischen Intervention.....	26
Kapitel 3.7.1. Umsetzung der Prinzipien des transformativen Lernens: der Vorschlag von A4.....	26
Kapitel 3.7.2. Aufbau der Polizeiausbildung	26
Kapitel 3.8. Organisation der Ausbildung von Trainern	27
Kapitel 3.8.1. Die Methodik der Trainerausbildung	27
Kapitel 3.8.2. Aufbau des Trainerausbildungsprogramms	28
Kapitel 4. Pilottests neuer Rollen.....	28

Kapitel 4.1. Schaffung einer kritischen Masse: Schaffung von Joint Investigation Teams (JITs).....	29
Kapitel 4.2. Stärkung der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit	30
Kapitel 4.3. Mechanismus zur Überwachung der Pilotimplementierung.....	30
LITERATURVERZEICHNIS.....	31

Abbreviations & Definitions

ATU	Anti-Trafficking Unit
CEDAW	International Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women
CoE	Council of Europe
CSO	Civil Society Organisation
EC	European Commission
ECHR	European Convention of Human Rights
ECtHR	European Court of Human Rights
EKKA	National Centre for Social Solidarity
EU	European Union
GA	Grant Agreement
ILO	International Labour Organization
JIT	Joint Investigation Teams
LEA	Law Enforcement Agency
MMG	Multi-sectoral Monitoring Group
NCCTHB	National Commission for Combating Trafficking in Human Beings
NGO	Non-Governmental Organisation
NRM	National Referral Mechanism
ODIHR	OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights
PTSD	Post-Traumatic Stress Disorder
RICs	Reception and Identification Centers
SGBV	Sexual and Gender Based Violence
SOPs	Standard Operating Procedures
THB	Trafficking of Human Beings
TF	Task Force
UN	United Nations
UN Women	United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women
WP	Work Package

Task Description

T.2.3. Development of the A4 Action Plan

This activity will focus on the development of the A4 Action Plan that is expected to be a grounded reference framework, including guiding principles, methodological approaches and clarified procedures for a) enhancing victim-centred knowledge, skills and competences for the vast majority of LEAs of the entire Northern Greek Border Regions as well as critical police services in Attica and Central Greece, b) enhancing cross-border cooperation between Greek LEAs and LEAs from a northern neighbouring country, i.e., Bulgaria, c) interconnection with a central European country, i.e. Austria, which bears many similarities to Greece and d) enhancing cross-sectoral cooperation with civil society organisations (CSOs), active in the field of supporting sexually exploited women and girls, in both national and transnational level, while promoting a victim-centred approach, which strengthens the gender perspective of interventions.

Outcome: Deliverable 2.2. KEMEA, M8, e-format, 40 pages / public, Beneficiaries: Police authorities, national / EU policymakers, civil society organizations, judicial authorities / prosecutors, lawyers, National Referral Mechanisms, National Rapporteurs.

Deviations & Mitigation

The A4 Action Plan was developed three months past its due date, in accordance with the original project time plan as included the GA. This was due to the fact that its development was largely based on D2.1, which also necessitated additional time for its development and finalisation. The delay was discussed among the partnership, allowing us to ensure that this delay will not impact negatively on the overall project timeline.

Performance of Partners

KEMEA, being responsible for the development of this Deliverable, was in close cooperation with the WP leader, CECL, throughout the development of the A4 Action Plan. All other partners provided their informal feedback and more precisely LIF and EKKA reviewed the Action Plan before its final submission.

Steering Board Approval

The Steering Board deems this deliverable to be fulfilled satisfactory and the internal reviewers' comments to be sufficiently addressed and integrated.

EXECUTIVE SUMMARY

Die vorliegende Leistung (D2.3) ist Teil des Arbeitspakets 2 (WP2: Entwicklung eines fundierten Aktionsplans für wirksame polizeiliche Ermittlungen zur Intensivierung der Strafverfolgung von Tätern weiblicher Opfer des Sexhandels) des von der EU kofinanzierten Projekts mit dem Titel A4 : Grenzüberschreitung für effektive polizeiliche Ermittlungen zum Schutz weiblicher Opfer von Sexhandel und Verbesserung der Rechenschaftsmechanismen (Fonds für die innere Sicherheit – Polizei).

Der Aktionsplan bildet den Referenzrahmen des A4-Projekts. Es enthält die grundlegenden Richtlinienprinzipien, den methodischen Ansatz und klargestellte Verfahren für die Durchführung von Schulungen und Pilotaktionen unter Beteiligung von Polizeipersonal mit dem Ziel, der Straflosigkeit aller am Menschenhandel (Menschenhandel) beteiligten Akteure, insbesondere von Frauen und Mädchen, entgegenzuwirken wegen sexueller Ausbeutung. Sein Hauptziel ist es, die Ermittlungskapazitäten der Strafverfolgungsbehörden (LEAs) von einem der wichtigsten Einfallstore für Menschenhandel in das EU-Gebiet sowie durch den Austausch von Wissen und die Verbesserung der Zusammenarbeit zwischen 3 europäischen Ländern mit relativ niedrigen Verurteilungsquoten für Menschenhandel und andere damit zusammenhängende Straftaten, die ein wichtiges gemeinsames Merkmal aller von ihnen sind.

Die Ergebnisse der bisher im Rahmen von A4 durchgeführten Forschungsaktivitäten und Analysen wurden genutzt, um die Entwicklung des Aktionsplans weiterzuentwickeln. Genauer gesagt, die integrierten Ergebnisse der folgenden Aktivitäten:

1. die vergleichende Forschung zu jüngsten Urteilen des Europäischen Gerichtshofs für Menschenrechte (EGMR) zu Fällen von Menschenhandel gegen Frauen und Mädchen zum Zwecke der sexuellen Ausbeutung gegen Griechenland, Bulgarien und Österreich.
2. die Fallaktenrecherche zur Schaffung eines klaren Verständnisses der spezifischen Lücken und Hindernisse für eine wirksame Ermittlung und Strafverfolgung und zur angemessenen Ermittlung des Bedarfs an polizeilicher Ausbildung.
3. die Analyse der Informationen, die während der Fokusgruppendifkussionen mit Schlüsselinformanten in Griechenland, Bulgarien und Österreich gesammelt wurden.
4. die Analyse der bestehenden Standard Operating Procedures (SOPs) zur bereichs- und sektorenübergreifenden Zusammenarbeit zum Schutz und zur Unterstützung von Frauen/Mädchen, die Opfer von Menschenhandel zum Zwecke der sexuellen Ausbeutung sind, hat solide Beweise für die weitere Organisation des Schlüssels des Projekts geliefert Schulungs- und Pilotversuchstätigkeiten.

Auf dieser Grundlage soll das vorliegende Ergebnis die grundlegenden, operativ miteinander verbundenen Achsen der A4-Intervention veranschaulichen, nämlich die Entwicklung von Fähigkeiten (WP3) und ihre Piloterprobung (WP4).

Kapitel 1: A4 Einordnen

A4 ist ein durch die EU mit-gefördertes Projekt, welches darauf abzielt alle im Menschenhandeln involvierten Akteure, besonders im Handel von Mädchen und Frauen zum Zweck der sexuellen Ausbeutung (Abgekürzt hier als THB, the Trafficking of Human Beings), zur Rechenschaft zu ziehen durch den Ausbau der investigativen Kapazitäten von Strafverfolgungsbehörden in einem der Ländern, das eines der größten Eingangspforten für Menschenhandel in der EU darstellt, sowie dem Ausbau von Wissenstransfer und Kooperation zwischen 3 EU-Mitgliedsstaaten mit niedrigen Verurteilungsraten für Menschenhandel und damit verbundenen Straftaten. Aufbauend auf den in den Forschungsaktivitäten unter WP2 gesammelten Hinweisen, wird A4 in die Entwicklung eines praktikablen Actionplan investieren, gefolgt vom Ausbau der Handlungskapazitäten griechischen Polizeipersonals, sowie der Formulierung einen multi-disziplinären Ansatzes, welcher im A4 Practice Advice Paper Verwendung finden wird.

Dementsprechend hat das A4 Projekt damit angefangen drei sich komplementierende Forschungsunterfangen zu entwerfen und durchzuführen, die oben genannt wurden. Diese haben primäre und sekundäre Forschungsergebnisse generiert, die die vorzufindende Kultur der Straflosigkeit dokumentieren, indem sie das Systemische Versagen adressieren, die einen Raum der Straflosigkeit für Straftäter schaffen.

Um sicherzustellen, dass der Actionplan gut fundiert und Arbeitsschritte und Methoden inkludiert, die dem europäischen Kontext und den im Projekt identifizierte Lücken gerecht werden, wurde eine Analyse der Standard Operating Procedures (im deutschen oft standardisierten Vorgehen übersetzt und in diesem Bericht als SOP abgekürzt) öffentlicher und gesellschaftlicher Akteure zum Schutz von Frauen und Mädchen durchgeführt, die sexuelle Ausbeutung erfahren haben. Diese Analyse der SOPs zeichnet ein Bild über aktuelle Vorgehensweisen und derzeit vorhanden Akteuren. Die daraus gesammelten Daten informieren den Actionplan, der die nachfolgenden Unterfangen des A4 Projekts lenkt, sprich das Training von Polizeipersonal und die Implementierung des Projektprojekts.

Angesichts des Einflusses der COVID-19 Pandemie auf THB Aktivitäten sowie der Handhabung von THB-Fällen von verschiedenen Berufsgruppen, ist es wichtig auch einen Überblick über die aktuelle Situation der Handhabung zu schaffen. Abgesehen von kontext-abhängigen Spezifika werden die ineinandergreifenden Resultate der Forschungsaktivitäten in die Analyse des Gesamtkontexts eingearbeitet, da diese nicht einzeln untersucht werden können. Zuletzt werden, aufbauend auf die Forschung der Konsortiums-Mitglieder, Beispiele guter Praxis vorgestellt. Diese stammen meist vorwiegend aus Österreich.

Kapitel 1.1: Die Vielseitigkeit von TBH: eine Straftat, eine Menschenrechtsverletzung, eine Form der genderspezifischen Gewalt (Gender Based Violence, abgekürzt GBV)

Das Jahr 2000 war ein Meilenstein für TBH. In diesem wurde die erste international anerkannte Definition im „Zusatzprotokoll zur Verhütung, Bekämpfung und Bestrafung des Menschenhandels, insbesondere des Frauen- und Kinderhandels, zum Übereinkommen der Vereinten Nationen gegen die grenzüberschreitende organisierte Kriminalität“. In diesem beinhaltet wird THB, sprich Menschenhandel, als „die Anwerbung, Beförderung, Verbringung, Beherbergung oder Aufnahme von Personen durch die Androhung oder Anwendung von Gewalt oder anderen Formen der Nötigung, durch Entführung, Betrug, Täuschung, Missbrauch von Macht oder Ausnutzung besonderer Hilflosigkeit oder durch Gewährung oder Entgegennahme von Zahlungen oder Vorteilen zur Erlangung des Einverständnisses einer Person, die Gewalt über eine andere Person hat, zum Zweck der Ausbeutung. Ausbeutung umfasst mindestens die Ausnutzung der Prostitution anderer oder andere Formen sexueller Ausbeutung, Zwangsarbeit oder Zwangsdienstbarkeit, Sklaverei oder Sklaverei-ähnliche Praktiken, Leibeigenschaft oder die Entnahme von Organen.“¹ Das Zusatzprotokoll legt besonderes Augenmerk auf den Schutz und die Sicherheit der Opfer, besonders von Frauen und Kindern. Zeitgleich verpflichtet es Staaten dazu Strafverfolgungsbeamte zu trainieren, um Menschenhandel vorzubeugen, Täter strafrechtlich zu belangen und Opfer zu schützen.

Basierend auf weltweiten Daten aus 2017 befanden sich 24,9 Millionen Menschen in Zwangsarbeit. Von diesen erfuhren 4,8 Millionen sexuelle Ausbeutung durch die Anwendung von Gewalt wieder, die meisten davon

¹ UN General Assembly, Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, Supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, 15 November 2000, available at: <https://www.refworld.org/docid/4720706co.html>. Other than this Protocol, the ILO also identifies THB for sexual exploitation as a form of forced labour that the states have the obligation to suppress in three of its key legal instruments since 1930 (Forced Labour Convention, 1930 (No. 29), Abolition of Forced Labour Convention, 1957 (No. 105), Protocol to the Forced Labour Convention, 1930).

Frauen und Mädchen.² Grenzüberschreitende organisierte Verbrechen wie THB setzen funktionierende Kooperation und Koordination zwischen Ländern mit unterschiedlichen Rechtssystemen vor. Internationale kriminelle Netzwerke sind komplex und undurchsichtig, weswegen der Kampf gegen THB stetige Bereitschaft der internationalen Gemeinschaft fordert. Abgesehen von dem jeweiligen nationalen Strafrecht betrifft THB auch die nationalen Einwanderungsgesetze eines Landes. Dementsprechend steigt auch die Anzahl an Behörden und Berufsgruppen, die zusammenarbeiten müssen, um einen Opfer-gerechten Ansatz für das Vorgehen gegen Menschenhandel zu etablieren.³

Zusätzlich dazu sind die Verknüpfungen zwischen THB und Menschenrecht zahlreich. Der Menschenhandel zum Zweck der sexuellen Ausbeutung floriert dort wo Menschenrechtsverletzungen stattfinden (z.B. in Krisensituationen) oder soziale, politische und wirtschaftliche Umstände die Menschenrechtsstandards für Personen in einem Land beschneiden (z.B. bei einem Kollaps des Wohlfahrtssystems). Anders ausgedrückt stehen Armut, Obdachlosigkeit, strukturelle sowie interpersonelle Gewalt, Probleme mit der Genderidentifizierung, bewaffneter Konflikt, und wirtschaftliche Ungleichheit in Beziehung zu THB.⁴ Gleichzeitig werden die Menschenrechte einer Person, die zum Zweck der sexuellen Ausbeutung gehandelt wird, schwerwiegend verletzt. Der entsprechend notwendige Menschenrechtsansatz im Umgang mit THB oder bei der Umsetzung von Politik in diesem Bereich wird unten im Bericht erklärt.

Zuletzt sollte auch erwähnt werden, dass THB zum Zweck der sexuellen Ausbeutung stets auch eine geschlechterspezifische Straftat ist. Sie wird verstanden als geschlechterspezifische Diskriminierung, sowie einer Form der Gewalt gegen Frauen und Mädchen.⁵ Bezeichnend dafür ist, dass Genderstereotypen, geschlechterspezifische Gewalt und Ungleichheiten die Möglichkeiten von Frauen und Mädchen einschränken Berufe nachzugehen oder eigen Finanzen zu verwalten und somit diese vulnerabler machen. Dementsprechend gehören diese zu den Hauptfaktoren für den Menschenhandel zum Zwecke der sexuellen Ausbeutung von Frauen und Mädchen. Dieser Zusammenhang zwischen Menschenhandel und geschlechtsspezifischer Gewalt (sexual and gender-based violence, abgekürzt SGBV) wird auch bei der Betrachtung einzelner Elemente THBs und seiner Auswirkungen auf die Opfer/Überlebenden deutlich. Viele internationale Rechtsmittel haben die Notwendigkeit höherer Schutzstandards für THB Opfer erkannt, so zum Beispiel die Konvention zur Beseitigung jeder Form der Diskriminierung der Frauen (CEDAW). Dieses gibt seit 1979 vor, dass Vertrags-Staaten alle "geeigneten Maßnahmen, einschließlich der Verabschiedung von Rechtsvorschriften, zur Unterdrückung jeder Form des Frauenhandels und der Ausbeutung der Prostitution von Frauen" ergreifen. (Artikel 6).

Menschenhandel ist ein vielschichtiges Problem. Seine Prävention und Bekämpfung erforderten den Einsatz unterschiedlicher Ressourcen, u.a. technische, personelle, finanzielle. Aus rechtlicher Sicht sind die wesentlichen rechtlichen Verpflichtungen des Staates bei der Vorbeugung von Menschenhandel, dem Schutz und der Unterstützung von Opfern, sowie der strafrechtlichen Verfolgung von Tätern im Völkerrecht festgelegt, speziell im Bereich der Menschenrechte, des internationalen Strafrechts und des Flüchtlingsrechts. Jedes wirksame Vorgehen gegen THB, egal ob politisch, rechtlich oder operativ, muss dementsprechend sektorübergreifend sein. In vielen Ländern versagen jedoch die entsprechenden Institutionen die THB Opfer. Bevor die methodischen Grundsätze, die bei der Entwicklung von Präventions- und Bekämpfungsmaßnahmen berücksichtigt wurden, Platz finden, werden die wichtigsten Herausforderungen und Lücken aufgezeigt.

Kapitel 1.2. Herausforderungen und Lücken bei der Bearbeitung von THB-Fällen

Die Hauptaufgaben, die bei dem Vorgehen gegen THB getätigt werden müssen, können hier kurz in 4 Aufgabenfelder unterteilt werden:

1. Die Prävention von THB.
2. Der Opferschutz von Personen, die THB erfahren haben.
3. Das Vorgehen der Staatsanwaltschaft und Justiz.
4. Kooperation, Koordination und Partnerschaften aus internationaler Ebene.

Obwohl sich die Qualität der Maßnahmen und Aktivitäten deutlich verbessert haben, deuten die Statistiken darauf hin, dass immer noch eine Vielzahl an Personen vom Menschenhandel zum Zwecke der sexuellen Ausbeutung bedroht sind.⁶ Um das Vorgehen gegen THB weiter auszubauen müssen ganzheitlich Ansätze

² International Labour Organization (ILO), Walk Free Foundation and the International Organization for Migration (IOM). 2017. Global Estimates of Modern Slavery: Forced Labour and Forced Marriage, Geneva.

³ The concepts of trafficking in human beings and smuggling of migrants should be distinct despite any common elements.

⁴ The humanitarian aspect of THB should also be referred to briefly.

⁵ Since the A4 focuses on the protection of women and girl victims of human trafficking for sexual exploitation, the term violence against women and girls will be used throughout the text instead of the term gender-based that includes all the genders. Exceptions will be made for references of the official titles of legal and/ or policy instruments.

⁶ UNODC (2020). Global Report on Trafficking in Persons 2020.

verfolgt werden.⁷ Bei der Prävention sollte der Schwerpunkt auf das Verstehen und Adressieren der eigentlichen Ursachen sowie auf die Aufklärung krimineller Aktivitäten gesetzt werden. THB hat sowohl politisch als auch wirtschaftlich große Auswirkungen, abgesehen von den Konsequenzen für die einzelnen Betroffenen. Angesichts dessen lassen sich die meisten Präventionsstrategien entlang folgenden Kategorien einordnen: a) Verringerung der Anfälligkeit potenzieller Opfer durch soziale und wirtschaftliche Entwicklung, b) Eindämmung der Nachfrage nach den Dienstleistungen von Personen, die Opfer des Menschenhandels geworden sind, c) Öffentlichkeitsarbeit, d) Grenzkontrollen, e) Bekämpfung von Korruption im öffentlichen Dienst.⁸

Je größer jedoch die Schwächen in den genannten Bereichen sind, desto mehr Möglichkeiten für THB bestehen. Soziale und wirtschaftliche Entwicklung schreiten in vielen Teilen der Welt langsam fort, während Ungleichheit weiter bestehen bleiben. Länder und Regionen mit geschwächten rechtsstaatlichen Strukturen bieten Menschenhändlern ein günstiges Umfeld, in dem Opfer vulnerabler sind. Darüber hinaus bemühen sich kriminelle Netzwerke stets darum sich den schnell verändernden Rahmenbedingungen anzupassen. Der umfassende Einsatz von Technologien bei der Durchführung krimineller Aktivitäten, wie die Nutzung sozialer Medien und anderer digitaler Plattformen um Opfer ausfindig zu machen oder die Verwendung verschiedener Transportmethoden; sie alle bringen neue Herausforderungen für das traditionelle Verständnis des transnationalen Charakters des Menschenhandels mit sich.⁹

Darüber hinaus erfordert Opferschutz auch einen opferzentrierten Ansatz, angemessene Angebote und angepasste Koordinierungsverfahren. Viele Länder verfügen nicht über umfassende Strategien im Bereich des Opferschutzes. Das ist nicht nur in der EU, sondern auch weltweit eines der größten Defizite. Hinzu kommt, dass Opfer häufig wegen Prostitution oder anderen Straftaten rechtlich verfolgt werden, was das Vertrauen der Opfer in die Justiz und den Opferschutz im Allgemeinen untergräbt. Es ist deswegen wichtig in Fällen von THB die Bedürfnisse der Opfer zu verstehen und ihr Vertrauen in öffentliche Institutionen wiederherzustellen, da die Zusammenarbeit der Opfer mit den zuständigen Behörden für die Verfolgung der Menschenhändler notwendig ist.

Dazu kommen ein oftmals mangelndes Verständnis von Seiten der Strafverfolgungsbehörden entlang der gesamten Handelsroute (vom Rekrutierungs-, bis hin zum Zielland), sowie systemische Schwächen des Strafrechtssystems (z.B. zeitintensive Abläufe, fehlende Verfahrensgarantien, mangelnder Zugang zu wirksamen Rechtsmitteln, um die Verzögerungen anzufechten). Sie alle sind weitere Schlüsselfaktoren, die dazu beitragen, dass sowohl der Schutz der Opfer als auch die Strafverfolgung der Täter erschwert wird. Die Opfer sind unterdessen häufig über längere Zeiträume hinweg einer sekundären Viktimisierung und anderer Risiken ausgesetzt (z. B. weitere Ausbeutung durch Menschenhändler oder sogar Ermordung). Gleichzeitig tragen mangelnde Schulung von Polizeibeamten, Staatsanwälten und Richtern im Bereich Menschenhandel dazu bei, dass Ermittlungen unzureichend ausfallen oder eine Täter-Opfer-Umkehr stattfinden könnte.

Die Verstrickung von Amtspersonen in kriminelle Netzwerke ist eines der schwierigsten Elemente des Menschenhandels. Als Form des organisierten Verbrechens setzt THB systemische Korruption voraus. Diese war bis zur Formulierung der OECD-Leitprinzipien für Korruption und Menschenhandel kaum untersucht worden.¹⁰ Diese Korruption ermöglicht es, dass das Verbrechen unsichtbar ist, Strafverfolgung in den Fällen, in denen der Menschenhandel aufgedeckt wird, ausbleibt und die Opfer des Menschenhandels erneut viktimisiert werden.¹¹

Internationale Zusammenarbeit und Koordinierung sind für die Prävention und Bekämpfung THBs unerlässlich.¹² Sie sind eine Voraussetzung für die erfolgreiche Umsetzung jeglicher THB-Strategie. Sie müssen auf einer klaren Beschreibung der Rollen, Zuständigkeiten und Verfahren beruhen, die zum Schutz der Opfer und zur Bewältigung der kriminellen Aktivitäten angewandt werden sollen. Obwohl viele Länder die vorhandenen Verträge und internationalen Protokolle ratifiziert haben, verfügen nicht alle über das nötige Wissen und Kapazitäten, um die Maßnahmen umzusetzen, die förderlich für internationale Zusammenarbeit in Fällen des Menschenhandels sind. Mehr als 20 Jahre nach der Verabschiedung des "Zusatzprotokoll zur Verhütung, Bekämpfung und Bestrafung des Menschenhandels, insbesondere des Frauen- und Kinderhandels" wird die

⁷ Coster van Voorhout J. (2020). Combating Human Trafficking Holistically through Proactive Financial Investigations. *Journal of International Criminal Justice*, Volume 18, Issue 1, March 2020, Pages 87–106, <https://doi.org/10.1093/jicj/mqaa013>.

⁸ UNODC, Toolkit to Combat Trafficking in Persons, p. 454.

⁹ Sarkar S. (2015). Use of Technology in Human Trafficking Networks and Sexual Exploitation: A Cross-Sectional Multi-Country Study, *Transnational Social Review - A Social Work Journal* 5(1):1-14, DOI:10.1080/21931674.2014.991184, UN (2021). Good Use and Abuse: The Role of Technology in Human Trafficking.

¹⁰ OECD (2016). Trafficking in Persons and Corruption - Breaking the Chain, available at https://read.oecd-ilibrary.org/governance/trafficking-in-persons-and-corruption_9789264253728-en#page1

¹¹ OECD, Background Paper – Developing a Framework for Combating Corruption Related to Trafficking in Persons, p.10.

¹² U.N. General Assembly's resolution 58/137 of December 22, 2003, "Strengthening International Cooperation in Preventing and Combating Trafficking in Persons and Protecting Victims of Such Trafficking".

internationale Gemeinschaft dazu angehalten ein stärkeres und besser koordiniertes Vorgehen gegen THB zu entwickeln.¹³

Die zahlreichen Herausforderungen und Mängel, die bei der Prävention und Bekämpfung THBs festgestellt wurden, erfordern die Ausarbeitung und Umsetzung von Strategien, die sich auf den Schutz und die Unterstützung der Opfer konzentrieren, sowie die Fortbildung von Strafverfolgungsbehörden, um THB zu erkennen und zu verfolgen.

Kapitel 1.3. Die Auswirkungen von COVID-19 auf THB¹⁴

Die welt-weiten Maßnahmen gegen die Ausbreitung der COVID-19-Pandemie zum Schutze der öffentlichen Gesundheit führten zu einer vorübergehenden Aussetzung bzw. Einschränkung internationaler Mobilität, zu vermehrten Grenzkontrollen, zu einer Umstrukturierung einer Vielzahl an Aktivitäten, sowie zu einer verstärkten Nutzung digitaler Plattformen und Online-Tools im Alltag. Auch der Menschenhandel zum Zwecke der sexuellen Ausbeutung blieb davon nicht verschont. Der Transport als wesentliches Element Menschenhandels war am stärksten betroffen, während die Anwerbung von Opfer weiterhin online bzw. über digitale Plattformen erfolgte, und sexuellen Dienstleistungen auf üblichen Wegen erbracht wurden. Wichtig ist, dass besonders Kinder als potenzielle Opfer ins Visier krimineller Netzwerke gerieten, da diese während der Pandemie vermehrt das Internet zu Bildungszwecken und aus anderen Gründen nutzten.¹⁵ Diese Veränderungen führten dazu, dass das THB außer Sichtweite geriet.

Das Gefährdungsrisiko von Personen, die THB zu Zwecke der sexuellen Ausbeutung erfahren hatten, nahm zu.¹⁶ Das OSZE-Büro für demokratische Institutionen und Menschenrechte (Office for Democratic Institutions and Human Rights, ODIHIR) und die Organisation der Vereinten Nationen für die Gleichstellung der Geschlechter und die Stärkung der Rolle der Frau (UN Women) führten vom 27. April bis zum 18. Mai 2020 eine Umfrage an 94 Überlebenden des Menschenhandels aus 40 Ländern und an 385 Fachkräften aus 102 Ländern durch, die mit betroffenen Personen direkt arbeiten durch. Diese erhebt, wie sich die Pandemie auf THB auswirkt und wie international besser auf die sich abzeichnenden Trends reagieren werden kann.¹⁷ Den Ergebnissen zufolge gaben 70 % der weiblichen Opfer an, dass sich ihr psychischer Verfassung aufgrund der Ungewissheit und Isolation verschlechtert hat. Darunter befanden sich auch viele, die eine erneute posttraumatische Belastungsstörung (PTSD) erfahren haben. Im Vergleich zur Zeit vor der Pandemie berichteten die Befragten über Schwierigkeiten beim Zugang zu grundlegenden Diensten, darunter medizinische Versorgung, Erwerbsmöglichkeiten, Zugang zu psychologischen Diensten und Rechtsberatung. Sie berichteten auch über Schwierigkeiten, sich auf COVID-19 testen zu lassen. Die Studie zeigt auch, dass die neuen Entwicklungen geschlechtsspezifisch sind und die bestehenden Ungleichheiten zwischen den Geschlechtern weiter verschärfen.¹⁸ Organisationen und Akteure, die mit Betroffenen arbeiten, waren weniger in der Lage ihr Unterstützungsangebot aufrechtzuerhalten, da es vor allem zu Beginn der Pandemie keine Maßnahmen zum Schutz der Gesundheit ihrer Mitarbeiter gab.¹⁹

Die Anzahl an Personen, die Gefahr laufen, Opfer von Menschenhandel und sexueller Ausbeutung zu werden, ist nachweislich aufgrund der Pandemie und ihrer wirtschaftlichen Folgen gestiegen. Darüber hinaus hat die Pandemie nach Angaben des US-Außenministeriums Regierungen dazu veranlasst, Ressourcen zur Bekämpfung des Menschenhandels abziehen. Dies führte zu einer Verringerung der Schutzmaßnahmen und des Hilfsangebots für die Opfer und erschwerte die Ermittlungen und die strafrechtliche Verfolgung von Personen, die Menschenhandel betreiben.²⁰

¹³ See the conclusions of the high-level meeting on the United Nations Global Plan of Action to Combat Trafficking in Persons (November 2021), available at: <https://www.un.org/press/en/2021/ga12388.doc.htm>.

¹⁴ Other than the impact of COVID-19 on the trends around the operation of THB networks and the management of THB cases, the pandemic and the prevention measures adopted are possibly going to affect the implementation of activities in the framework of A4. Risk assessments and mitigation measures should be conducted and decided upon before the implementation of the activities included in the WP3 and WP4 based on the developments and the protocols applied.

¹⁵ Save the Children (2021). COVID-19 crisis has pushed child traffickers online and out of sight, available at: <https://reliefweb.int/report/world/covid-19-crisis-has-pushed-child-traffickers-online-and-out-sight-save-children>.

¹⁶ OHCHR (2020). COVID-19 Position paper: The impact and consequences of the COVID-19 pandemic on trafficked and exploited persons, available at: <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Trafficking/COVID-19-Impact-trafficking.pdf>.

¹⁷ OSCE ODIHR and UN Women, Guidance Addressing Emerging Human Trafficking Trends and Consequences of the COVID-19 Pandemic, available at: https://www.osce.org/files/f/documents/2/a/458434_4.pdf.

¹⁸ Fraser E. (2020). Impact of COVID-19 Pandemic on Violence against Women and Girls, VAWG Helpdesk Research Report No. 284, available at: <https://www.sddirect.org.uk/media/1881/vawg-helpdesk-284-covid-19-and-vawg.pdf>.

¹⁹ UNODC (2021). The Effects of the COVID-19 Pandemic on Trafficking in Persons and Responses to the Challenges – A Global Study of Emerging Evidence, p. 47, available at: https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/2021/The_effects_of_the_COVID-19_pandemic_on_trafficking_in_persons.pdf.

²⁰ CNN Politics, Covid-19 pandemic increased number of people at risk of human trafficking, State Department report says, July 2021, available at: <https://edition.cnn.com/2021/07/01/politics/2021-trafficking-in-persons-report-covid/index.html>.

Des Weiteren ist es möglich, dass Fälle von Menschenhandel während der Pandemie als andere Formen von SGBV, wie etwa häusliche Gewalt, auftraten. In mehreren Ländern ist während der Pandemie zunehmend Menschenhandel in Partnerschaften festgestellt worden. Dabei handelt es sich um eine Verquickung von häuslicher Gewalt mit THB. Fachkräfte, die direkten Umgang mit betroffenen Frauen pflegen, mussten daher besonders auf Fälle von häuslicher Gewalt achten. Es wurden viele Opfer von Menschenhandeln, auf der Suche nach Hilfe, mit den Personen isoliert, die sich als Partner, Ehemänner oder Verwandte ausgaben um sie zu Handeln.

Darüber hinaus hat die COVID-19 Pandemie den Ablauf des Justizsystems beeinträchtigt. Die auf Basis von COVID-19 getroffenen Maßnahmen führten zur Aussetzung vieler Strafverfahren. In Ländern in denen systemische Probleme bereits vorhanden waren, wie z.B. übermäßig lange Gerichtsverfahren, wurden diese teilweise zusätzlich vertieft. Dies wirkte sich auch auf den Schutz der Opfer aus. Zusätzliche Verzögerungen verstärkten Verzweiflung und Unsicherheit aus, weil Hilfsangebote für marginalisierte Bevölkerungsgruppen aufgrund der mangelnden Kapazitäten und der Hürden zu Beginn der Pandemie stellenweise nicht offeriert wurden. Außerdem beeinträchtigten die COVID-Maßnahmen vieler Staaten die strafrechtliche Zusammenarbeit, sowie den Einsatz von Rechtsmitteln, wie z.B. Haftbefehlen.²¹

Die COVID-19 Pandemie hat einerseits dazu geführt, dass mehr Menschen von THB zu Zwecke der sexuellen Ausbeutung betroffen sind, andererseits hat sie die Bedingungen für die Identifizierung und die Bereitstellung von Unterstützung für die Opfer zusätzlich erschwert. Die Auswirkungen der COVID-19 Pandemie sind noch nicht abgeschlossen und werden in Zukunft wohl noch deutlicher erkennbar werden. Daher sollten Maßnahmen im Zusammenhang mit dem Menschenhandel entsprechend angepasst werden.

Kapitel 1.4. Die A4 Maßnahmen: Problem Identifizieren und Mögliche Ansätze

Dem A4-Projekt liegt von Beginn an einen rechtsbasierten Ansatz zugrunde. Das Projekt bezieht sich auf Artikel 4 der Europäischen Menschenrechtskonvention (European Convention on Human Rights, ECtHR). Dieser Artikel dient als Rechtsgrundlage, anhand derer der Europäische Gerichtshof für Menschenrechte die Beweise in Fällen von Menschenhandel beurteilt werden. Das Projekt befasst sich mit einer wichtigen Herausforderung für die EU, nämlich der Bekämpfung des Menschenhandels mit Frauen und Mädchen (THB). Es basiert auf der Annahme, dass die verstärkte Strafverfolgung von Tätern im Bereich des Handels mit Frauen/Mädchen zum Zweck der sexuellen Ausbeutung eine effektive polizeiliche Ermittlung voraussetzt, indem die Strafverfolgungsbehörden mit multidisziplinären Kompetenzen ausgestattet werden. Mit diesen soll gegen die unzureichende Strafverfolgung der Täter, sowie die Belastung der Opfer vorgegangen werden. Die drei EU-Mitgliedsstaaten, die direkt von der Umsetzung des Projekts profitieren werden, sind Griechenland, Bulgarien und Österreich.

Griechenland ist schon lange ein Ziel- und Transitland für die Opfer des Menschenhandels. Diese Situation hat sich aufgrund der seit 2009 anhaltenden wirtschaftlichen und gesellschaftlichen Krise verschärft, sowie der seit 2015 aus verschiedenen Ländern nach Europa geflohenen Menschen. Der Menschenhandel ist mit Armut und dem Zusammenbruch des Wohlfahrtsstaates verbunden, was die Zahl der Opfer des Menschenhandels erhöht und ihre Erkennung, Identifizierung und Schutz erschwert. Laut dem nationaler Überweisungsmechanismus (National Referral Mechanism, NRM) der dem Schutz von Opfern des Menschenhandels dient und für offizielle THB-Statistiken zuständig ist, wurden im Jahr 2019 154 THB-Fälle und im Jahr 2020 167 THB-Fälle gemeldet. Ein Großteil der vom NRM gemeldeten Fälle betraf die sexuelle Ausbeutung von Frauen, die auch weiterhin die Hauptform der Ausbeutung darstellt.

Bulgarien ist für sowohl Transit- als auch Herkunftsland für Opfer von Menschenhandel. Bulgarien ist, wie Griechenland, ein Ankunftsland für MigrantInnen aus dem Nahen Osten und Asien, die Westeuropa als Ziel haben. Der letzte Bericht der Expertengruppen für die Bekämpfung des Menschenhandels (Group of Experts against Trafficking in Human Beings, GRETA) weist darauf hin, dass das kein THB-Opfer unter den Asylsuchenden Personen identifiziert wurden. Stattdessen waren ungefähr 65% der vermerkten Opfer bulgarische Frauen und Mädchen, die ins Ausland zum Zwecke der sexuellen Ausbeutung gehandelt wurden.

Österreich ist auch ein Ziel- und Transitland für Opfer von THB. Die meisten von ihnen sind Frauen. Am öftesten dient THB dem Zweck der sexuellen Ausbeutung.

Die Annahmen, auf die das A4 Projekt basiert müssen mit bestehenden Informationen aus den spezifischen Kontexten, in denen das A4 Projekt implementiert wird, ausgearbeitet werden. Das WP2 hat dafür drei dezidierte Forschungsunterfangen vorgesehen. So soll eine Erhebung der bestehenden Literatur, sowie bestehenden gerichtlichen Entscheidungen im Bereich THB, mit empirischen Erkenntnissen und

²¹ For more information for the EU see Impact of COVID-19 on the justice field, available at: https://e-justice.europa.eu/content_impact_of_covid19_on_the_justice_field-37147-en.do.

Erfahrungsberichten von Repräsentanten aus verschiedenen Berufsgruppen, die im Umgang mit THB involviert sind, kombiniert werden.

Kapitel 1.5. Wesentliche Ergebnisse der A4 Forschungsaktivitäten

Um Schwachstellen in der Strafverfolgung zu identifizieren und das Ausbleiben von Strafen für Schuldige, die zum Zwecke der sexuellen Ausbeutung Frauen und Mädchen handeln, wurden folgende Aktivitäten im Zuge des WP2 durchgeführt:

1. Vergleichende Analyse von gerichtlichen Entscheidungen der ECtHR gegen Griechenland, Bulgarien und Österreich aufgrund von Verstößen gegen Artikel 4 der ECHR.
2. Fallanalysen von gerichtlichen Urteilen erster Instanz in Griechenland und Bulgarien
3. 5 Fokus Gruppen mit einschlägigen Fachpersonal und Informanten in Griechenland, Bulgarien und Österreich um Schwächen bei der Verfolgung und Rechtsprechung von Schuldigen ausfindig zu machen. Das geschieht sowohl auf nationaler, als auch europäischer Ebene.
4. Analyse der SOPs mit einem Fokus auf Weiterleitungsmechanismen, Fall-Management, Koordinierungsproblemen, Mechanismen zur Evaluierung und Supervision. Damit sollen Hürden bei der Zusammenarbeit mit dem Ziel Opfer von THB zum Zwecke der sexuellen Ausbeutung effektiv und gesamtheitlich zu schützen und unterstützen.

Die wesentlichen Ergebnisse dieser Aktivitäten sind folgende:

Kapitel 1.5.1. Vergleichende Analyse der ECtHR Urteile

Die Rechtsprechung des ECtHR zu Verstößen gegen Artikel 4 der ECHR in Bezug auf THB zum Zwecke der sexuellen Ausbeutung ist begrenzt. Es werden jedoch immer mehr Fälle vor dem Gerichtshof verhandelt, welches so schrittweise die Auslegungsfragen zum Wortlaut des Artikels 4 löst. Nach den richtungsweisenden Urteilen in den Rechtssachen Siliadin gegen Frankreich und Rantsev gegen Zypern entschied der Gerichtshof, dass Menschenhandel in den Anwendungsbereich von Artikel 4 fällt. Das ECtHR stellte fest, dass gemäß den gegenwärtigen Normen und Entwicklungen die Mitgliedsstaaten nach Artikel 4 der EMRK verpflichtet sind, Menschenhandel zu ahnden und wirksam zu verfolgen. In Bezug auf die griechischen (L.E. gegen Griechenland und T.I. und andere gegen Griechenland) und bulgarischen (S.V. gegen Bulgarien und W.gegen Bulgarien) Rechtssachen wies der Gerichtshof auf systematische Mängel im Strafrechtssystem, speziell in Bezug auf die Dauer der Verfahren, sowie auf die Schwierigkeiten der Strafverfolgungsbehörden bei der Identifizierung der Opfer, der Durchführung entsprechender Ermittlungen, der Forderung nach grenzüberschreitender Zusammenarbeit und der Versorgung der Opfer mit Hilfs- und Schutzangeboten hin.

Kapitel 1.5.2. Fallanalyse von Urteilen erster Instanz in Griechenland und Bulgarien

Insgesamt wurden 10 Fälle ausgewählt und analysiert, 7 davon in Griechenland und 3 davon in Bulgarien. Obwohl sich die Rechtssysteme der zwei Länder unterscheiden, konnten mehrere übereinstimmende Tendenzen beobachtet werden. Die wichtigsten Hürden darunter, sind:

Tabelle 1: Ergebnisse der Fallanalyse

Kategorie	Wesentliche Ergebnisse
-----------	------------------------

Verfahren	<ul style="list-style-type: none"> ○ Voruntersuchungen werden in vielen Fällen nicht durchgeführt. ○ Behördenversäumnisse ziehen fehlende oder unzureichende Beweise nach sich und führen dazu, dass die Täter nicht verurteilt werden können. ○ Die exzessive Verfahrensdauer aufgrund von Systemmängeln oder Verfahrensvorschriften führt zum Verlust wichtiger Beweise, zur Überlastung und sekundären Viktimisierung der Opfer sowie zu einer Strafminderung zugunsten der Verurteilten. ○ Verfahrensrechtliche Schutzvorkehrungen für Opfer scheinen in der Praxis sowohl in Bulgarien als auch in Griechenland nicht ausreichend vorhanden zu sein. ○ Unzureichende psychologische Betreuung und Vorbereitung der Opfer auf ihre Vernehmung. ○ Schutzmaßnahmen in Bezug auf Auflagen und Verfahren für die Entgegennahme zusätzlicher Aussagen, z.B. am Wohnort des Opfers, unter Verwendung vorgegebener Fragen und mit Unterstützung eines Psychologen, werden häufig nicht beachtet.
Grundlegende (Politik/ Recht)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Die geltenden Rechtsvorschriften zu THB zum Zwecke der sexuellen Ausbeutung entsprechen im Allgemeinen den Standards der EU und des Europarats. ○ Bewusstsein für den Menschenhandel zum Zwecke der sexuellen Ausbeutung fehlt (mangelnde Kenntnis der Rechtsvorschriften, der geltenden Maßnahmen, der Opferrechte u. a.). ○ Falsche Anwendung des Konzepts der Freiwilligkeit und mangelndes Verständnis der Schutzbedürftigkeit. ○ Schwierigkeiten bei der Unterscheidung zwischen dem gesetzlichen Schutz der Rechte und Freiheiten einer Person und den tatsächlichen Anforderungen an diese, die ihre Rechte selbstbestimmt ausübt. ○ Gesetzesänderungen, wie das Verbot der Zuhälterei im bulgarischen Recht, erschweren die strafrechtliche Verfolgung der Täter.
Opferschutz	<ul style="list-style-type: none"> ○ Unzureichende Opferbetreuung aufgrund mangelnder Behördenkenntnisse über verfügbare Dienste, Überweisungsmöglichkeiten und die entsprechenden Auflagen, an die die Behörden gebunden sind. ○ Mangelnde Identifizierung von Opfern aufgrund fehlender Kenntnisse über THB zum Zwecke der sexuellen Ausbeutung. ○ Sekundäre Viktimisierung, bestehende Bedrohung von Leib und Wohl der Opfer, sowie eine Täter-Opfer Umkehr. ○ Unzureichende Dienstleistungen, um den Bedürfnissen der Opfer gerecht zu werden.
Andere (Vorgehen/ Schulungen/ Kooperation/ Koordination)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Es finden keine Fachschulungen statt, um die mangelnden Kenntnisse der Ermittlungsbehörden über den rechtlichen/politischen Rahmen des Menschenhandels zum Zwecke der sexuellen Ausbeutung zu verbessern. ○ Defizite bei der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit zwischen den Strafverfolgungsbehörden. ○ Unzureichender Zeugenschutz. ○ Die Verurteilung von Tätern bleibt ungleichmäßig. In einigen Fällen stehen die verhängten Strafen in einem offensichtlichen Missverhältnis zur begangenen Straftat.

Kapitel 1.5.3. Kernpunkte aus den Fokusgruppendifkussionen in Griechenland, Bulgarien und Österreich

Um die Schlussfolgerungen aus der Rechtsprechungsanalyse und der Aktenrecherche zu bereichern, wurden 5 Fokusgruppen mit Schlüsselinformanten in Griechenland, Bulgarien und Österreich organisiert (3 in Griechenland, 1 in Bulgarien und 1 in Österreich). Die wichtigsten Ergebnisse sind in der folgenden Tabelle nach Ländern aufgeschlüsselt:

Tabelle 2: Fokusgruppendifkussionen

Land	TeilnehmerInnen	Ergebnisse
Griechenland	<p>Fokusgruppe 1: Der griechische Berichterstatter, der Leiter der Abteilung zur Bekämpfung des Menschenhandels für Attika und Süd-griechenland, ein Beamter der Polizeibehörde von Nordost-Attika, ein Richter des Berufungsgerichts und ein stellvertretender Staatsanwalt des Berufungsgerichts.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Einstimmiges Einvernehmen darüber, dass Griechenland in Bezug auf die Behandlung von Tätern des sexuellen Menschenhandels unter einer Kultur der Straflosigkeit leidet. ○ Mangel an psychologischer Unterstützung und Empowerment des Opfers während des Verfahrens und Probleme mit Übersetzungs- und Dolmetschdiensten. ○ o Polizeiliches und nicht polizeiliches Staatspersonal ist wenig oder überhaupt nicht ausgebildet. ○ Skepsis gegenüber den jüngsten Gesetzesänderungen. ○ Herausforderungen bestehen in der vorgerichtlichen Phase, wenn der Fall erstellt wird. ○ Mangel an Ressourcen und technischem Know-how für die Untersuchung von Sexhandel, während kriminelle Netzwerke oft sehr ausgeklügelte technologische Lösungen verwenden. ○ Eine bessere moralische und materielle Unterstützung der Opfer würde ihre Zusammenarbeit mit der Polizei verbessern. ○ Lücken in der transnationalen Zusammenarbeit. ○ Bedarf an spezialisierter Ausbildung für alle Fachleute.
	<p>Fokusgruppe 2: Zwei Beamte der Abteilung zur Bekämpfung des Menschenhandels für Attika und Süd-griechenland, drei Beamte aus dem Gebiet von Rhodope und ein Beamter aus dem Gebiet von Kozani.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Die Anti-Trafficking-Polizei verfügt über die notwendige Ausbildung und Erfahrung, um die Ermittlungen durchführen zu können, dies gilt jedoch nicht für das nicht spezialisierte Polizeipersonal. ○ Schwierigkeiten, die Opfer zur Zusammenarbeit mit der Polizei zu bewegen. ○ Skepsis gegenüber den jüngsten Gesetzesänderungen. ○ Nicht spezialisiertes Polizeipersonal weiß nicht, wie ein Opfer identifiziert werden kann, wenn es das Verbrechen des sexuellen Menschenhandels nicht ausdrücklich anzeigt. ○ Hervorragende Beziehungen zu Staatsanwälten. ○ Regelmäßige grenzüberschreitende Zusammenarbeit mit EU-Mitgliedstaaten, jedoch nicht mit Nicht-EU-Mitgliedstaaten.
	<p>Fokusgruppe 3: Drei Polizeibeamte aus der Region Attika und Vertreter von vier prominenten Organisationen der Zivilgesellschaft, die sich alle mit Fällen von Menschenhandel befassen – nämlich: A21, Human Rights 360, Médecins du Monde und Generation 2.0.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Vertreter der Zivilgesellschaft hatten widersprüchliche Ansichten zur Zusammenarbeit mit der Polizei. ○ Unterschiedliche Rollen, Aufgaben und Verantwortlichkeiten erschweren die Zusammenarbeit vor Ort, aber die Koordination des National Referral Mechanism ist effektiv. ○ Mangel an Dienstleistungen, die die unmittelbaren Bedürfnisse der Opfer nach Schutz, Unterkunft, Rechtsstatus usw. abdecken. ○ Notwendigkeit der Schulung von Staatsanwälten und anderen Fachleuten mit Schwerpunkt auf den spezifischen Disziplinen und Aufgaben der Auszubildenden. ○ Training und Empowerment in den Gemeinschaften der Opfer. <p>Die Reviktimisierung der Opfer ist ein Problem.</p>

Bulgarien	<p>321 / 5.000 Übersetzungsergebnisse</p> <p>Fokusgruppe 1: Inspektor der Generaldirektion „Bekämpfung der organisierten Kriminalität“, Fachbereich „Menschenhandel“, ein leitender Experte der Nationalen Kommission zur Bekämpfung des Menschenhandels, ein Vertreter der Generaldirektion „Grenzpolizei“, a Staatsanwalt des Obersten Kassationsgerichtshofs.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Schulungen werden jährlich vom NCCTHB im Einklang mit der nationalen Gesetzgebung und der Strategie zur Bekämpfung des Sex-Menschenhandels organisiert. ○ Das nationale Programm zur Bekämpfung des Menschenhandels sieht Aktivitäten zur Verbesserung der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit vor, wie z. B. internationale Expertentreffen zur Prävention von Menschenhandel, die von Europol abgedeckt werden, Überwachungsbesuche des OSZE-Sonderbeauftragten für die Bekämpfung des Menschenhandels in Bulgarien. ○ Leitfaden für die zuständigen Behörden zur Untersuchung des Menschenhandels, der während der jährlichen Polizeischulungen überprüft wird. ○ Nutzung persönlicher Kontakte für die grenzüberschreitende Zusammenarbeit aufgrund langwieriger Verfahren. ○ Die grenzüberschreitende Zusammenarbeit ist auf Polizeiebene reibungsloser und schneller, nicht jedoch, wenn andere Behörden beteiligt sind. ○ Die Antworten der zuständigen Behörden anderer Länder verzögern sich. ○ Es gibt Schwierigkeiten bei der Ermittlung von Tätern und Zeugen. ○ Multi-Stakeholder- und grenzüberschreitende Schulungen sollten organisiert werden. ○ Die Systematisierung der Rechtsprechung zum Menschenhandel wäre ein wichtiges Instrument der zuständigen Behörden.
Österreich	<p>Fokusgruppe 1: Ein Vertreter der Internationalen Organisation für Migration (IOM), ein Vertreter des Menschenrechtsbüros (HRO) der Stadt Wien; und TF CTHB-Mitglied, ein Vertreter der regionalen Umsetzungsinitiative gegen Menschenhandel, eine ehemalige Ministerin für Frauen, und TF CTHB-Mitglied, ein Vertreter des Innenministeriums, strategisches Büro für CTHB, und TF CTHB-Mitglied, ein Vertreter des Bundesministeriums für Inneres, .BK Wien, Joint Operations Office, und TF CTHB-Mitglied, ein Vertreter des Bundeskanzleramtes, Dpt. für Frauen und TF CTHB-Mitglied, ein Vertreter des Justizministeriums und TF CTHB-Mitglied. Fokusgruppe 2: ein Vertreter einer offiziell anerkannten Frauenopferorganisation für Menschenhandel (VO LEFOE).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Der bestehende Mechanismus macht die Weiterleitung von der Polizei an die Opferorganisationen obligatorisch. ○ Es gibt im Strafgesetzbuch eine einzigartige Rechtsgrundlage für Sex-Menschenhandel. ○ Organisationen arbeiten mit den Opfern sowohl im Vorverfahren als auch während des gesamten Gerichtsverfahrens, was im europäischen Kontext vorbildlich ist. ○ Um eine sekundäre Viktimisierung zu vermeiden, ist die kontradiktorische Einvernahme die beste rechtliche Maßnahme. ○ Das Gerichtsverfahren muss traumainformiert sein und die Richter sollten für die Verwundbarkeit der Opfer sensibilisiert werden. ○ Die Task Force zur Bekämpfung des Menschenhandels erleichtert den Dialog mit mehreren Interessengruppen, kann ihre Entscheidungen jedoch nicht durchsetzen. Wünschenswert wäre eine Stakeholder-Engagement-Strategie. ○ Die Rolle der nicht spezialisierten Polizeibeamten an vorderster Front ist wichtig. Gemeinsame Trainings sind für alle beteiligten Akteure von Vorteil. ○ Rechtsreformen wie die Verbesserung des staatlichen Entschädigungssystems für die Opfer sind von entscheidender Bedeutung.

Kapitel 1.5.4. Wichtige Punkte zu den bestehenden SOPs²²

In Griechenland spielt der Nationale Überweisungsmechanismus (NRM) eine zentrale Rolle bei der Prävention und Bekämpfung von Menschenhandel.²³ Das NRM hat SOPs verabschiedet, die die Schritte und Prozesse widerspiegeln, die zur Unterstützung der Opfer von Menschenhandel unternommen werden. Die SOPs basieren auf der Definition von Menschenhandel, die im Protokoll zur Verhütung, Unterdrückung und Bestrafung des Menschenhandels verankert ist. Besondere Aufmerksamkeit gilt der Identifizierung von Opfern des Menschenhandels auf erster Ebene, einschließlich potenzieller Opfer, die in Aufnahme- und Identifizierungszentren (RICs), den sogenannten Hotspots, gestrandet sind. Indikatoren für Menschenhandel werden auf die einheitliche Gefährdungsbeurteilung von Migranten/Asylsuchenden angewendet, die in den RICs registriert sind. Diese Gefährdungsbeurteilung wird von Ärzten und psychosozialen Dienstleistern durchgeführt. Abgesehen von den Fällen, die in den RICs identifiziert werden, enthalten die SOPs die Leitprinzipien und die Maßnahmen, die ergriffen werden müssen, wenn ein potenzielles Opfer identifiziert wird, sowohl wenn die Beweise ausreichend sind als auch wenn dies nicht der Fall ist. Die Definition des Akteurs, der einen Fall von Menschenhandel identifiziert, ist weit gefasst und umfasst alle Akteure, die in diesem Bereich tätig sind und wahrscheinlich einem Opfer aus der Zielpopulation begegnen werden/können.²⁴

Die Deckung der Grundbedürfnisse (Versorgung mit Nahrung, Kleidung, Unterkunft, Kontakt zur Familie und medizinische Untersuchungen) eines Opfers ist bei der Identifizierung von grundlegender Bedeutung. Informationen darüber, was Menschenhandel ist, die Rechte der identifizierten Opfer, die Möglichkeit, mit den Strafverfolgungsbehörden zusammenzuarbeiten, die Darstellung der Entscheidungen des Opfers und der damit verbundenen Konsequenzen und der Zeitrahmen, innerhalb dessen die Opfer über ihr (rechtliches) Vorgehen entscheiden können werden von dem Akteur mitgeteilt, der bei der Identifizierung vorgegangen ist. Bei positiver Rückmeldung einer Frau/eines Mädchens wird das NRM kontaktiert und der Fall offiziell registriert. In Ermangelung ausreichender Nachweise für die vollständige Identifizierung findet eine Risiko- und Bedarfsanalyse statt. In diesem Fall wird eine Neubewertung der verfügbaren Beweise durchgeführt, um festzustellen, ob ein Fall von Menschenhandel vorliegt. Wenn nicht, wird das Protokoll für gefährdete Bevölkerungsgruppen angewendet, um die betreffende Person zu unterstützen. Die Schritte, die bei der Identifizierung eines Opfers in Krankenhäusern zu befolgen sind, sind ebenfalls in den SOPs beschrieben.

Die informierte Zustimmung des Opfers sollte in allen Phasen erteilt werden. Minderjährige Opfer, insbesondere unbegleitete, werden geschützt und mit allen Dienstleistungen versorgt, die sie benötigen. Auch die Kulturmediation soll laut SOPs in allen Phasen gewährleistet sein, um sicherzustellen, dass die Kommunikation mit dem Opfer kultursensibel, trauma- und geschlechtsspezifisch erfolgt. Die SOPs beschreiben detailliert, was die medizinische und psychosoziale Betreuung der Opfer umfasst, die Möglichkeiten der rechtlichen Vertretung und die Möglichkeit der freiwilligen und sicheren Rückführung in die Herkunftsländer. Schließlich sind mehrere NRO und andere Akteure, die für die Beantwortung von Anfragen nach Opferhilfediensten zuständig sind, eingeschlossen.

Die SOPs der griechischen Polizei sind nicht so detailliert wie die des NRM. Obwohl auf die Zusammenarbeit mit anderen Akteuren/Behörden auf nationaler, regionaler und internationaler Ebene Bezug genommen wird, werden die konkreten Schritte nicht ausreichend erläutert. Darüber hinaus ist der Ansatz eher evidenzbasiert und nicht an Überlebenden orientiert.

Kapitel 1.6. Der rechtliche Rahmen für Menschenhandel

Zur Vervollständigung der Kontextanalyse, die die Entwicklung des Aktionsplans umrahmt, folgt die folgende Liste von Rechtsvorschriften/politischen Instrumenten.

Tabelle 3: Rechtlicher Rahmen

Internationale und regionale rechtliche und politische Instrumente ²⁵
<ul style="list-style-type: none"> o o Protokoll zur Verhütung, Bekämpfung und Bestrafung des Menschenhandels, insbesondere des Frauen- und Kinderhandels, zur Ergänzung des Übereinkommens der Vereinten Nationen gegen die grenzüberschreitende organisierte Kriminalität.

²² The SOPs referred to in this section are applicable in the Greek context.

²³ More information about NRM and its role as the coordination and supervising body for THB issues will be explained below.

²⁴ A list of the actors and the services provided is included in the SOPs as well.

²⁵ The list is not exhaustive.

- o o Übereinkommen zur Beseitigung jeder Form von Diskriminierung der Frau (CEDAW).
- o o Fakultativprotokoll zum Übereinkommen zur Beseitigung jeder Form von Diskriminierung der Frau.
- o o UN-Konvention über die Rechte des Kindes.
- o o UN-Flüchtlingskonvention von 1951 und ihr Protokoll von 1967.
- o o Vertrag über die Arbeitsweise der Europäischen Union (Artikel 67 Absatz 3, der einem hohen Sicherheitsniveau für die Union Priorität einräumt; Artikel 83 mit Artikel 79).
- o o Richtlinie 2011/36/EU des Europäischen Parlaments und des Rates vom 5. April 2011 zur Verhütung und Bekämpfung des Menschenhandels und zum Schutz seiner Opfer und zur Ersetzung des Rahmenbeschlusses 2002/629/JI des Rates.
- o o Richtlinie 2012/29/EU des Europäischen Parlaments und des Rates vom 25. Oktober 2012 zur Festlegung von Mindeststandards für die Rechte, die Unterstützung und den Schutz von Opfern von Straftaten und zur Ersetzung des Rahmenbeschlusses 2001/220/JI des Rates.
- o o Richtlinie 2013/32/EU des Europäischen Parlaments und des Rates vom 26. Juni 2013 zu gemeinsamen Verfahren für die Zuerkennung und Aberkennung des internationalen Schutzes.
- o o Die Richtlinie 2013/33/EU des Europäischen Parlaments und des Rates vom 26. Juni 2013 zur Festlegung von Normen für die Aufnahme von Personen, die internationalen Schutz beantragen (Neufassung), legt die Mindestanforderungen an die Aufnahme und eine Liste von Kriterien für die Gefährdung fest.
- o o Übereinkommen des Europarates zur Verhütung und Bekämpfung von Gewalt gegen Frauen und häuslicher Gewalt (Konvention von Istanbul).
- o o Europäische Menschenrechtskonvention.
- o o Die Lanzarote-Konvention zum Schutz von Kindern vor sexueller Ausbeutung und sexuellem Missbrauch.
- o o Mitteilung der Kommission an das Europäische Parlament, den Rat, den Europäischen Wirtschafts- und Sozialausschuss und den Ausschuss der Regionen über die EU-Strategie zur Bekämpfung des Menschenhandels 2021-2025, COM(2021) 171 final.
- o o Mitteilung der Kommission an das Europäische Parlament, den Rat, den Europäischen Wirtschafts- und Sozialausschuss und den Ausschuss der Regionen über die EU-Strategie für die Rechte der Opfer (2020-2025), COM/2020/258 final.
- o o Europol-Strategie 2020+
- o o EU-Prioritäten für die Bekämpfung schwerer und organisierter Kriminalität für EMPACT 2022-2025.
- o o Aktionsplan des Europarates zum Schutz von Flüchtlings- und Migrantenkindern (2017-2019) mit Schwerpunkt auf Maßnahmen zum Schutz von Kindern vor Gewalt, einschließlich Menschenhandel und sexueller Ausbeutung.
- o o OSZE-Strategie zur Bekämpfung des Menschenhandels 2019-2024.
- o o UNODC-Strategie 2021-2025.

Griechenland

- o o Artikel 322 - 353 des Strafgesetzbuches (über Verbrechen gegen die sexuelle Freiheit und gegen die finanzielle Ausbeutung des Sexuallebens).
- o o Istanbul-Konvention – Gesetz 4351/2018.
- o o Artikel 46 der Strafprozessordnung (geändert durch Artikel 28 Absatz 1 des Gesetzes 4055/2012).
- o o Artikel 19(a) des Gesetzes 4361 (geändert durch das Gesetz 4332/2015 des griechischen Einwanderungsgesetzes).
- o o Gesetz 2447/1996, geändert durch Gesetz 4538/2018 (gesetzliche Anforderungen an die Vormundschaft für unbegleitete Kinder) und Artikel 1589 ff. des griechischen Zivilgesetzbuches).
- o o Gesetz 3064/2002 zur Bekämpfung des Menschenhandels, der Verbrechen gegen die sexuelle Freiheit, der Kinderpornografie und der sexuellen Ausbeutung und zur Unterstützung der Opfer solcher Verbrechen.
- o o Präsidialerlass 233/2003 über den Schutz und Beistand gemäß Artikel 12 des Gesetzes 3064/2002 (Staatsanzeiger 248 A´) für die Opfer der in den Artikeln 323, 323A, 323B, 348A, 349 vorgesehenen Verbrechen, 351 und 351A des Strafgesetzbuches und Artikel 87 Absätze 5 und 6 und 88 des Gesetzes 3386/2005.
- o o Gesetz 3386/2005 über die Einreise, den Aufenthalt und die soziale Integration von Drittstaatsangehörigen im griechischen Hoheitsgebiet.
- o o Gesetz 3875/2010 über die Ratifizierung und Umsetzung des Übereinkommens der Vereinten Nationen gegen die grenzüberschreitende organisierte Kriminalität, seine drei Protokolle und andere damit zusammenhängende Bestimmungen.
- o o Gesetz 4198/2013 über die Verhütung und Bekämpfung des Menschenhandels, den Schutz der Opfer und andere Bestimmungen.

<ul style="list-style-type: none"> o o Gesetz 4216/2013 über die Ratifizierung des Übereinkommens des Europarates zur Bekämpfung des Menschenhandels. o o Gemeinsamer Ministerialbeschluss Nr. 30840 (29.06.2016) über die Einrichtung und den Betrieb des nationalen Melde- und Identifizierungsmechanismus für Opfer von Menschenhandel. o o Strategie des Ministeriums für Bürgerschutz zur Bekämpfung des Menschenhandels 2021-2025 o o Genauer gesagt zu den Aufgaben der griechischen Polizei: o o Gesetz 4249/2014 über die Reform der griechischen Polizei und andere Bestimmungen. o o Strafprozessordnung: Artikel: 33, 226A, 233 ff. (über Kulturmittler) 243 ff., 251 ff., 253 ff., 275 ff., 417 ff. o o Präsidialerlass 120/2008 (Disziplinkodex der griechischen Polizei). o o Allgemeine Bestimmungen, die für den öffentlichen Sektor gelten und die Handlungen oder Unterlassungen des Staates zum Schutz der Bürger und zur Achtung der Menschenrechte erklären.
Bulgarien
<ul style="list-style-type: none"> o o Artikel 155, 159A Abs. 1 und 2 des bulgarischen Strafgesetzbuches o o Gesetz zur Bekämpfung des Menschenhandels, 2004 o o Gesetz über Opferhilfe und finanzielle Entschädigung o o Ausländergesetz in der Republik Bulgarien
Austrian Legal and Policy Instruments
<ul style="list-style-type: none"> o o § 104a StGB

Kapitel 1.7. Der Rahmen für die Koordinierung der Interessengruppen für das Management und die Untersuchung von Fällen von Menschenhandel in Griechenland

Das NRM wurde 2016 gegründet.²⁶ Sie wird vom Büro des Sonderberichterstatters zur Bekämpfung des Menschenhandels beaufsichtigt, das auch für die Gestaltung, Umsetzung und Koordinierung der Nationalen Strategie und des Aktionsplans zur Prävention und Bekämpfung des Menschenhandels zuständig ist. Die offiziellen Statistiken über die Identifizierung und den Schutz von Opfern werden vom Nationalen Zentrum für soziale Solidarität (EKKA) – der zuständigen Behörde für die Verwaltung des NRM – erhoben und verarbeitet. Das NRM fördert einen soliden Rahmen für Synergien zwischen einem breiten Spektrum von Fachleuten an vorderster Front aus staatlichen Stellen, internationalen Organisationen und der Zivilgesellschaft. Genauer gesagt umfasst es den Aufnahme- und Identifizierungsdienst, den Asyldienst, allgemeine Krankenhäuser, die Arbeitsaufsichtsbehörde, NGOs und andere. Die NRM-Stakeholder bieten eine breite Palette von Dienstleistungen für Opfer von Menschenhandel an. Laut der offiziellen Statistik von 2020 sind die meisten erwachsenen Opfer Frauen. Zu den häufiger auftretenden Schwachstellen gehören die problematische familiäre Situation, wie häusliche Gewalt und fehlende familiäre Unterstützung, die Armut, Arbeitslosigkeit und Obdachlosigkeit der Opfer, die Unfähigkeit, die Reise selbst zu organisieren, ihr irregulärer Status im Land und Lebensgefahr. Alle Fälle, die an NRM weitergeleitet wurden, wurden in Bezug auf den Schutz und die Unterstützung der Opfer weiterverfolgt.

In Bezug auf strafrechtliche Ermittlungen unterhält die griechische Polizei eine Anti-Trafficking Unit (ATU) innerhalb der Abteilung für organisierte Kriminalität, die aus zwei Einheiten in Athen und Thessaloniki besteht, die Menschenhandel und Lasterverbrechen untersuchen, und kleineren Einheiten in den Gemeinden, die Menschenhandel und organisierte Kriminalität untersuchen.

Kapitel 1.8. Ermittlung der in Europa angewandten Best Practices

Die unten aufgeführten bewährten Verfahren stammen aus dem österreichischen Rahmenwerk zur Bekämpfung des sexuellen Menschenhandels und zum Schutz der Opfer, in Übereinstimmung mit den Erkenntnissen, die durch die von der Partnerorganisation VICESSE organisierte Fokusgruppe gesammelt wurden.

²⁶ Mehr Informationen: <https://ekka.org.gr/index.php/en/ethnikos-mixanizmos-anaforas-en>.

- o Rechtlicher Rahmen

In Österreich existiert ein umfassender, opferzentrierter Rechtsrahmen zum Schutz von Menschenhandelsopfern, der darauf ausgerichtet ist, ihre Beteiligung am Strafverfahren zu erleichtern und sekundäre und wiederholte Viktimisierung zu verhindern. Eine bemerkenswerte Bestimmung betrifft die Möglichkeit, zivilrechtliche Ansprüche im Rahmen des Strafverfahrens geltend zu machen, die es dem Opfer ermöglicht, aus einem von der Polizei beigetriebenen Erlös aus der Straftat entschädigt zu werden. Das Gesetz schreibt auch besondere Sorgfalt vor, die während der Zeugenaussage des Opfers vor Gericht an den Tag gelegt werden muss. Das Opfer sagt aus einem separaten Raum per Videoanruf aus, um jeglichen Kontakt mit dem Angeklagten zu vermeiden. Für Opfer im Migrationskontext gelten besondere Bestimmungen. Menschenhandelsopfern, die in Strafverfahren verwickelt sind, wird seit 1998 ein rechtmäßiger Aufenthalt zuerkannt, lange bevor die entsprechende Anforderung in EU-Recht eingeführt wurde. Darüber hinaus gilt das Aufenthaltsrecht seit 2009 als EU-weit einzigartiges Merkmal auch für Zivilverfahren, die unabhängig von den Strafverfahren eingeleitet werden.

- o Human Trafficking Task Force

Die Task Force zur Bekämpfung des Menschenhandels wurde im November 2004 unter der Leitung des Außenministeriums eingerichtet. Die Task Force ist zuständig für die Ausarbeitung nationaler Aktionspläne zur Bekämpfung des Menschenhandels und für die Überwachung ihrer Umsetzung. Dazu hat die Task Force Menschenhandel im Mai 2007 eine interdisziplinäre Expertengruppe eingesetzt. Eine Facharbeitsgruppe Prostitution unter Vorsitz des Bundesministeriums für Bildung und Frauen setzt sich aus Experten der zuständigen Ministerien, aus den Bundesländern sowie in diesem Bereich tätige Nichtregierungsorganisationen und Experten der Wirtschaftskammer Österreich und der Arbeiterkammer Österreich.

- o Obligatorische Überweisung von Opfern

Österreich hat einen effizienten Überweisungsmechanismus eingerichtet, der auf einem robusten Rahmen für die Zusammenarbeit zwischen staatlichen und zivilgesellschaftlichen Akteuren basiert. Jedes Mal, wenn die Polizei ein Opfer identifiziert, folgt sie einem klar umrissenen Weg für die Weiterleitung an die entsprechenden Unterstützungsdienste. Opfer werden an CSOs verwiesen, die offiziell als Victim Support Organizations (VSOs) anerkannt sind. Ihre Daten werden automatisch an die zuständige VO übermittelt, die Teil der HT Task Force ist. Dieses Verfahren findet unabhängig davon statt, ob das Opfer zuvor Anzeige bei der Polizei erstattet hat.

- o Opferschutzeinrichtungen

Die österreichische Strafprozessordnung sieht eine rechtliche und psychosoziale Prozessbegleitung (§66b StPO) vor, die von privaten Akteuren (NGOs) in enger Zusammenarbeit mit staatlichen Behörden erbracht wird. Es wird ein interdisziplinärer Ansatz verfolgt, der sowohl rechtliche als auch psychosoziale Elemente kombiniert, um sicherzustellen, dass die Opfer in den verschiedenen Phasen des Strafverfahrens (Vorverfahren, erste Instanz, Berufung) angemessen unterstützt werden. Diese Unterstützung umfasst Rechtshilfe, die über das eigentliche Verfahren hinausgeht und vor dessen Einleitung angeboten werden kann. Experten zitieren dies als gute Praxis, um sekundäre Viktimisierung zu minimieren.

Es ist offensichtlich, dass das Beispiel Österreichs dem Muster folgt, das von internationalen Standards zum Schutz und zur Unterstützung der Opfer von Menschenhandel und der Einbeziehung einer Reihe von Interessengruppen aus dem öffentlichen Sektor und der Zivilgesellschaft vorgegeben wird. Die Ausrichtung ist ganzheitlich und berücksichtigt die unterschiedlichen Ebenen der Verantwortung und Expertise, die für die Bearbeitung der jeweiligen Fragestellungen erforderlich sind.

Kapitel 2: Die A4 Intervention

Gemäß dem Projektvorschlag soll der Aktionsplan der fundierte Referenzrahmen während der Umsetzung von A4 sein. Um diese Funktion zu erfüllen, enthält der Aktionsplan die Leitprinzipien, methodischen Ansätze und klargestellten Verfahren für:

1. Verbesserung der opferzentrierten Kenntnisse, Fähigkeiten und Kompetenzen für die überwiegende Mehrheit der LEAs der gesamten nordgriechischen Grenzregionen sowie für kritische Polizeidienste, d.h. Attica General Police Directorate, General Police Division of Thessalien (Central Griechenland) und dem Polizeidienst des Regionalflughafens von Nordgriechenland („Mazedonien“-Flughafen), um Ermittlungen durchzuführen, die das Beweiserhebungsverfahren und die Vermeidung einer sekundären Viktimisierung des Opfers in Einklang bringen.

2. Verbesserung der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit zwischen griechischen LEAs und LEAs aus einem nördlichen Nachbarland, d. h. Bulgarien, einem Herkunftsland des Menschenhandels, insbesondere von Frauen zur sexuellen Ausbeutung, für die Griechenland entweder ein Ziel- oder ein Transitland darstellt.
3. Verflechtung mit einem mitteleuropäischen Land, nämlich Österreich, das viele Ähnlichkeiten mit Griechenland aufweist (Ziel- und Transitland, gemeinsame Herkunft der weiblichen Opfer, von denen eine große Zahl aus Bulgarien stammt, außereuropäische weibliche Opfer, die fast ausschließlich sexuell ausgebeutet wurden (Sucher, sexuelle Ausbeutung als vorherrschende Form des Menschenhandels etc.) mit dem besonderen Ziel, bewährte Verfahren für wirksame polizeiliche Ermittlungen auszutauschen, die der Kultur der Straflosigkeit für Täter entgegenwirken können.
4. Verbesserung der sektorübergreifenden Zusammenarbeit mit zivilgesellschaftlichen Organisationen (CSOs), die im Bereich der Unterstützung sexuell ausgebeuteter Frauen und Mädchen aktiv sind, sowohl auf nationaler als auch auf transnationaler Ebene, bei gleichzeitiger Förderung eines opferzentrierten Ansatzes, der die Geschlechterperspektive stärkt Eingriffe.

Kapitel 2.1. Die Ziele der Intervention A4

Wie oben erwähnt, besteht das allgemeine Ziel des A4-Projekts darin, der Straflosigkeit aller an sexuellem Menschenhandel beteiligten Akteure, insbesondere von Frauen und Mädchen, entgegenzuwirken. Die folgende Tabelle zeigt die konkreten kurz-, mittel- und langfristigen Ziele.

Tabelle 4: Ziele der A4 Intervention

Zeitraumen	Ziele
Short term	<ul style="list-style-type: none"> o o Aneignung von Wissen und verbesserten multidisziplinären Kompetenzen für Polizeibeamte in Bezug auf effektive Ermittlungen mit Schwerpunkt auf bestehenden Geschlechterstereotypen, die Straflosigkeit für Täter aufrechterhalten. o o Aufbau einer kritischen Masse von polizeilichen Hauptakteuren, um die Rechenschaftspflicht der Täter auf interregionaler Ebene zu stärken. o o Entwicklung einer grenzüberschreitenden Allianz an der nordöstlichen Grenze der EU, die mit Mitteleuropa verbunden ist, zum Schutz von Frauen/Mädchen, die Opfer von Sexhandel sind.
Medium term	<ul style="list-style-type: none"> o o Verbesserung der behördenübergreifenden, sektorübergreifenden und grenzüberschreitenden Zusammenarbeit der LEAs, Überwindung von Systemmängeln und systematische Bemühungen zur Verbesserung der Reaktion der staatlichen Behörden bei der Bekämpfung des Sexhandels. o o Stärkung länderübergreifender Koalitionen gegen die Nichtbestrafung von Tätern, was sich in der effektiven Anwendung des Nichtbestrafungsprinzips für Opfer zeigt. o o Verbesserung der Zusammenarbeit zwischen staatlichen und nichtstaatlichen Akteuren in Herkunfts- und Transitländern im Hinblick auf eine erfolgreiche Strafverfolgung von Tätern. o o Förderung des Konzepts der Nichthaftung weiblicher Opfer und destabilisierter Geschlechterstereotypen.
Long term	<ul style="list-style-type: none"> o o Entwicklung der Verfahrensgarantien zur Wahrung der Art. 4 der Europäischen Menschenrechtskonvention. o o Erhöhte Zahl von Strafverfolgungen, Sicherstellung der Verurteilung von Tätern. o o Befähigung der Opfer zur Wiedergutmachung, wodurch ihre erneute Viktimisierung vermieden wird. o o Verstärkter sozialer Zusammenhalt, Förderung sicherer, widerstandsfähiger und nachhaltiger Gesellschaften.

Kapitel 3: Polizeiausbildung im A4-Projekt

Gemäß Artikel 10 Absatz 2 des Protokolls zur Verhütung, Bekämpfung und Bestrafung des Menschenhandels, insbesondere des Frauen- und Kinderhandels, das das Übereinkommen der Vereinten Nationen gegen die grenzüberschreitende organisierte Kriminalität ergänzt, müssen die Vertragsstaaten Schulungen für Strafverfolgung, Einwanderung und andere anbieten oder verstärken zuständigen Beamten bei der Verhütung des Menschenhandels. Die Schulung sollte sich auf Methoden konzentrieren, die zur Verhinderung eines solchen Menschenhandels, zur strafrechtlichen Verfolgung der Menschenhändler und zum Schutz der Rechte der Opfer, einschließlich des Schutzes der Opfer vor den Menschenhändlern, eingesetzt werden. Die Schulung sollte auch die Notwendigkeit berücksichtigen, Menschenrechte sowie kinder- und geschlechtersensible Themen zu berücksichtigen, und sie sollte die Zusammenarbeit mit Nichtregierungsorganisationen, anderen einschlägigen Organisationen und anderen Elementen der Zivilgesellschaft fördern.

Internationale Rechtsinstrumente zur Verhütung und Bekämpfung des Menschenhandels beschreiben den Mindestinhalt, den eine Ausbildung für Polizeibeamte haben sollte, recht genau. Die Staaten behalten sich jedoch einen Ermessensspielraum vor, um auf der Grundlage des nationalen Kontexts und der jeweiligen Bedürfnisse über erforderliche Ergänzungen zu entscheiden. Zu diesem Zweck wurde die A4-Schulungsmethodik erfolgreich in anderen von der EU finanzierten Projekten (z. B. ARIADNE, ARIADNE 2 usw.) getestet und hat auf die Herausforderungen reagiert, die im Zusammenhang mit Schulungsaktivitäten auftreten, die sich auf geschlechtsspezifische Gewalt und deren Bedürfnisse konzentrieren von gefährdeten Bevölkerungsgruppen.

Ein Grundpfeiler des A4 ist die Ausbildung von Polizeikräften zu Fragen bezüglich a) der Identifizierung von Frauen/Mädchen, die Opfer von sexuellem Menschenhandel sind, b) dem Erwerb von Kenntnissen und Fähigkeiten zur effektiven Aufklärung von Fällen von Menschenhandel zum Zwecke der sexuellen Ausbeutung, c) die Verbesserung der behördenübergreifenden, sektorübergreifenden und grenzüberschreitenden Zusammenarbeit, d) der Opferschutz mit Schwerpunkt auf der Zusammenarbeit mit den CSOs und anderen Akteuren, die Opfer unterstützen. Zentrales Ziel des Projekts ist die Aufwertung des Personals der Polizei und die Verbesserung der Qualität ihrer Ausbildung. Ausgehend von dem Eingeständnis, dass der Bildungsprozess eine komplexe Aufgabe darstellt, die von der Dynamik mehrerer Akteure abhängt, ist auf dieser Grundlage vorgesehen, den Schwerpunkt auf kooperative Handlungsmodelle zu legen, die den sozialen Wandel durch die Anwendung moderner Methoden vorantreiben Lernmodelle zur Entwicklung eines Humankapitals, das über das Ende der Intervention hinaus nutzbar ist.

Kapitel 3.1. Grundlegende Richtungen

Die Bildungsintervention A4 soll im Rahmen der Umsetzung des Arbeitspakets 3 (AP3) stattfinden und bezieht sich insbesondere auf die Ausbildung von Polizeibeamten zum Erwerb von Wissen und zur Entwicklung von Fähigkeiten, die die Kommunikation zwischen Polizeibehörden und Frauen erleichtern. Mädchen, die (potenzielle) Opfer von Menschenhandel zum Zwecke der sexuellen Ausbeutung sind, mit dem Ziel, wirksame Ermittlungen durchzuführen, die zur Verfolgung der Täter führen. Um ihre Ermittlungsfähigkeiten und die Unterstützung der Opfer zu stärken, werden die Prozesse und Wege der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit auch Schlüssel für die Schulungen sein.

Das spezifisch definierte Targeting bezeichnet als Epizentrum des Bildungsverfahrens die Ausarbeitung der sozialen Repräsentationen und vorgeformten Wahrnehmungen der Auszubildenden von der Zielpopulation (Frauen und Mädchen, die Opfer von Menschenhandel sind), in einem Versuch, ihre Arbeitspraxis kritisch zu bewerten, zu reflektieren und neu zu gestalten. Die Methodik und der Inhalt der Polizeiausbildung sind direkt mit den Ergebnissen der quantitativen Projektarbeit verknüpft und entsprechen damit dem Bedarf an Wissensvermittlung und Kompetenzentwicklung seitens des Polizeipersonals auf der Grundlage der folgenden Bereiche:

- o o Verständnis des Drei-Elemente-Rahmens der Menschenhandelsdefinition, der sich auf die 1) Handlungen, 2) Mittel und 3) Zwecke des Menschenhändlers gemäß dem relevanten Rechtsrahmen konzentriert.
- o o Identifizierung der Opfer und die Risikofaktoren, die untersucht werden sollten, um die Anfälligkeit der Opfer und die Rolle der Einwilligung in Fällen von sexuellem Menschenhandel zu verstehen.
- o o Die Rolle der Polizei bei der Behandlung von Menschenhandel in Fällen sexueller Ausbeutung, mit Schwerpunkt auf Fragen der interkulturellen und geschlechtersensiblen Kommunikation und des Verständnisses der Zielbevölkerung.
- o o Vernetzung und Zusammenarbeit der Polizei mit Stellen, die Opfer von Menschenhandel zum Zwecke der sexuellen Ausbeutung unterstützen und schützen, mit Schwerpunkt auf der Verbesserung

der Zusammenarbeit mit der Zivilgesellschaft. Sondervorschrift: Bekanntmachung der Polizeibeamten mit der Organisationskultur nicht-institutioneller Einheiten, damit sie eine gemeinsame Grundlage für ein gemeinsames Verständnis für den Schutz gefährdeter Bevölkerungsgruppen entwickeln können.

- o o Verbesserung der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit mit Polizei- und Justizbehörden sowie mit CSOs, die im Bereich der Unterstützung sexuell ausgebeuteter Frauen und Mädchen aktiv sind, und gleichzeitig einen opferzentrierten Ansatz fördern, der die geschlechtsspezifische Perspektive von Interventionen stärkt.

Kapitel 3.2. Die Berufskultur der Auszubildenden als bereichernder Faktor für die Bildungsintervention

Jede pädagogische Intervention wird in einem dynamischen Umfeld handelnder Subjekte praktiziert, die ihre individuellen und sozialen Erfahrungen in das Training einbringen. Ebenso wird die A4-Polizeiausbildung in einem solchen Umfeld angestrebt, was zusätzlich durch Repräsentationen der beruflichen Rolle der Auszubildenden gekennzeichnet ist. Insofern und mit dem Ziel, den polizeilichen Umgang mit Fällen von Menschenhandel zum Zwecke der sexuellen Ausbeutung zu verbessern, bildet die Berufskultur der Auszubildenden den Bezugspunkt für die Bestimmung der im Projekt umzusetzenden pädagogischen Methodik. Im Kontext der vorliegenden Bildungsintervention wird die Rolle der Polizei als Strafverfolgungsdienst in einer rechtsbasierten Gesellschaft durch ihre zwei grundlegenden Aspekte betrachtet: Kriminalitätsbekämpfung und Wahrung des sozialen Friedens. Darüber hinaus wird berücksichtigt, dass Polizeibeamte dazu berufen sind, ihre berufliche Rolle in einem bestimmten administrativen/organisatorischen Kontext („Organisation“) zu erfüllen. Dieser Kontext stellt das Umfeld dar, in dem Polizeibeamte arbeiten und gleichzeitig ihre individuelle und soziale Identität sozialisieren und formen. Insofern wird die „Polizeiorganisation“ – das Wertesystem, das ihren Arbeitsplatz und ihren Betrieb regelt – in den Mittelpunkt des Interesses der Arbeitsgruppe gestellt, mit der Maßgabe, die folgenden Schwerpunkte in den Gestaltungskontext der beabsichtigten Intervention aufzunehmen:

- o o Polizeidienste sind bürokratische Organisationen mit formaler Hierarchie, militärischer Struktur und daraus resultierenden Machtpositionen. Es wird als angemessen erachtet, dass Interventionen innerhalb der Polizeidienste – ob sie die Ausbildung ihres Personals oder eine Änderung ihrer Arbeitsweise betreffen – den Inhalt und die Dynamik bei der Gestaltung der Kultur der Polizeibeamten berücksichtigen.
- o o Die Bürgerinnen und Bürger erwarten von der Polizei, dass sie das Gesetz ohne Diskriminierung anwendet und sie vor Kriminalität und ihren Folgen schützt. Moderne Polizeidienste stehen vor neuen Herausforderungen. Soziale Phänomene wie Migration, soziale Ausgrenzung und Armut schaffen neuartige Bedingungen, die modernisierte Polizeipraktiken erfordern.
- o o Es wird davon ausgegangen, dass die Bemühungen zur Modernisierung der Polizeipraxis effektiver gestaltet werden können, wenn sie sich auf die Untersuchung der Berufskultur der Polizeibeamten stützen.
- o o Die Berufskultur von Polizeibeamten wird im Kontext ihrer Interaktion mit den Bürgern und ihrer Beziehung zu der offiziellen Organisation, der sie angehören, geprägt.

Die Gestaltung der polizeilichen Berufskultur wird häufig von Gegengewichten beeinflusst:

- o o die Erwartungen der Bürger an die Bereitstellung von Schutz und Sicherheit,
- o o die Verpflichtung zur Wahrung der Rechtmäßigkeit,
- o o Umgang mit der vom Staat gewährten Macht,
- o o Ausgleich der Beziehung der Berufstätigen zu ihrer offiziellen Organisation.

Kapitel 3.3. Der methodische Rahmen der Polizeiausbildung

Die im Rahmen der Polizeiausbildung A4 vorgesehenen theoretischen Ansätze und Methodenmodelle ergeben sich aus der Einbeziehung von drei Parametern:

- o die identifizierten Bedürfnisse der direkt begünstigten Gruppe (Auszubildende des Polizeipersonals) und der Referenzpopulation (Frauen/Mädchen, die Opfer von Menschenhandel zur sexuellen Ausbeutung sind),
- o die fachlichen/organisatorischen Rahmenbedingungen, in denen die Ausbildung ihre Spuren hinterlassen soll und
- o moderne Ansätze der Erwachsenenbildung.

Grundlegende Zulassungen, die die pädagogische Intervention regeln, sind die folgenden:

- o die Ausbildung betrifft Erwachsene eines bestimmten Berufsfeldes (Polizei),
- o das Training darauf abzielt, etablierte Einstellungen/Wahrnehmungen neu zu verhandeln,
- o Die Ausbildung zielt auf die Entwicklung von Fähigkeiten/Wissen zur Verbesserung der Interaktion zwischen Fachleuten und Sozialpartnern (sowohl national als auch transnational) ab, wobei der Schutz gefährdeter Bevölkerungsgruppen angestrebt wird.

Auf dieser Grundlage spiegelt die gewählte pädagogische Methodik reflektierte Modelle wider, von denen das wichtigste das des transformativen Lernens ist. Im Epizentrum dieser spezifischen Lernmethode stehen erwachsene Auszubildende mit Blick auf die Neubewertung von Vorurteilen. Die Transformation beginnt damit, dass der Auszubildende feststellt, dass ihm eine bis dahin als „gültig“ geltende Überzeugung keine Lösung mehr liefern kann oder dass eine neue Erfahrung bereits etablierte Wahrnehmungen in Frage stellt. Der Umfang des transformativen Lernens ist die Bereitstellung von Werkzeugen zur Kultivierung autonomen Denkens, die es den Auszubildenden ermöglichen, „zu denken, was sie denken“, frei von stereotypischen Einstellungen und Wahrnehmungen. Um den Bedürfnissen des Projekts gerecht zu werden, liegt der Kern der Polizeiausbildung in der kritischen Neubewertung der Erfahrungen, die das Polizeipersonal durch seinen Kontakt mit Frauen/Mädchen gemacht hat, die Opfer von Menschenhandel zur sexuellen Ausbeutung sind, sowie mit Vertretern anderer Berufsfelder und Sozialpartner, die im Überlebensschutz aktiv sind.

In diesem Zusammenhang wird durch den Einsatz interaktiver Bildungstechniken die Neuverhandlung potenziell verzerrter Annahmen verfolgt, um die Auszubildenden als Fachkräfte umzugestalten und ihre Einstellungen und Wahrnehmungen zu ändern, die sich in der beruflichen Praxis widerspiegeln.

Kapitel 3.4. Das Design der pädagogischen Intervention

Ein gemeinsamer Platz in den theoretischen Modellen der Erwachsenenbildung ist das Eingeständnis, dass die Gestaltung eines Bildungsprogramms eine Gesamtheit miteinander verbundener Verfahren und Handlungen betrifft. In Übereinstimmung mit den Grundprinzipien für die Durchführung relevanter Projekte umfasst die Gestaltung der beabsichtigten Polizeiausbildung jedoch grundlegende Schritte wie: Untersuchung des Interventionsumfelds und der Bildungsbedürfnisse der Auszubildenden, Gestaltung des Ausbildungsprogramms, Definition von Evaluierungsverfahren und die Organisation ihrer Durchführung und Durchführung.

Was die Untersuchung des Interventionsumfelds (intern/extern) betrifft, wird insbesondere darauf hingewiesen, dass das Bildungsprogramm in die Maßnahmen der „Polizeiorganisation“ (internes Umfeld) einbezogen ist, die in einem breiteren soziokulturellen Umfeld tätig ist finanzielle Umfeld, das der zeitgenössischen griechischen Realität (externes Umfeld). Bezugspunkte im gestalterischen Rahmen der Intervention sind die beiden oben genannten Environments aufgrund ihrer besonderen Charakteristika. Im vorangegangenen Kapitel wurde der Zusammenhang zwischen der polizeilichen Berufskultur und der gewählten Bildungsmethodik untersucht. An dieser Stelle und in Bezug auf das externe Umfeld der Intervention ist anzumerken, dass der Rahmen ihrer Gestaltung auch die Flüchtlings-/Migrantenmobilität nach/in Europa in den letzten Jahren, die Wirtschaftskrise in vielen EU berücksichtigt Mitgliedstaaten (einschließlich Griechenland) konfrontiert und die nachfolgenden Veränderungen in der griechischen Gesellschaft / europäischen Gesellschaften, die bestehende Gleichgewichte beeinträchtigen und die traditionellen strukturellen Normen in Frage stellen.

Die Bewertung des Bildungsbedarfs der unmittelbar Begünstigten (Polizeibeamten in Ausbildung) war Gegenstand einer Studie im Rahmen der Forschungsmaßnahmen, deren Ergebnisse in einem separaten Ergebnis für das Projekt präsentiert werden. Diese mit den identifizierten Bedürfnissen der Zielgruppe (Migrations-/Flüchtlingsfrauen) und den festgestellten Lücken in der Zusammenarbeit der am Schutz von Opfern häuslicher Gewalt beteiligten Parteien kombiniert, ging die Arbeitsgruppe zur Spezifikation der Schulungsziele über sowie die Auswahl der geeigneten Bildungsmethodik. Nachfolgend sind detaillierte Daten zur Organisation und Durchführung der Bildungsintervention aufgeführt.

Kapitel 3.5. Identifizierung von Auszubildenden

Die Auszubildenden des A4-Projekts sind 162 Polizeibeamte, die strafrechtliche Ermittlungen (einschließlich Vorermittlungen) in Fällen sexueller Ausbeutung von Frauen/Mädchen, die Opfer von Menschenhandel sind, durchführen und Polizeidienste aus den 5 nordgriechischen Grenzregionen sowie aus Zentralgriechenland vertreten / Region Thessalien (Generalpolizeiabteilung Larissa) und Region Attika (Generalpolizeidirektion Attika). Genauer gesagt werden die 162 Polizisten, die 16 Ausbildungsteams bilden sollen, entsprechend ausgewählt:

1. Insgesamt 20 Polizeibeamte aus der Region Epirus (1 Bildungsgruppe in Ioannina mit Beteiligung von 10-12 Auszubildenden; 1 Ausbildungsgruppe in Igoumenitsa mit Beteiligung von 8-10 Auszubildenden)

2. Insgesamt 20 Polizeibeamte aus der Region Ostmazedonien (1 Ausbildungsgruppe in Kavala mit der Teilnahme von 10-12 Auszubildenden; 1 Ausbildungsgruppe in Serres mit der Teilnahme von 10-12 Auszubildende)
3. Insgesamt 20 Polizeibeamte aus der Region Westmazedonien (1 Bildungsgruppe in Katerini mit Beteiligung von 10-12 Auszubildenden; 1 Ausbildungsgruppe in Veria mit Beteiligung von 10-12 Auszubildenden)
4. Insgesamt 30 Polizeibeamte aus der Region Zentralmakedonien (3 in Thessaloniki zu bildende Ausbildungsgruppen, einschließlich der Polizeidienststelle des Flughafens Thessaloniki, mit der Teilnahme von 10-12 Auszubildenden in jeder Gruppe)
5. Insgesamt 30 Polizeibeamte aus der Region Thrakien (1 Ausbildungsgruppe wird in Komotini mit der Teilnahme von 10-12 Auszubildenden gebildet; 1 Ausbildungsgruppe wird in Xanthi mit der Teilnahme von 10-12 Auszubildenden gebildet 1 Ausbildungsgruppe zu in Alexandroupolis unter Beteiligung von 8-10 Auszubildenden gebildet werden)
6. insgesamt 12 Polizeibeamte aus der Region Thessalien/Zentralgriechenland (1 Ausbildungsgruppe soll in Larissa gebildet werden, an der 12 Auszubildende teilnehmen)
7. Insgesamt 30 Polizeibeamte aus der Region Attika (3 Ausbildungsgruppen, die in ganz Attika gebildet werden sollen, mit der Teilnahme von 10-12 Auszubildenden in jeder Gruppe).

Die Auswahl von 162 Polizeibeamten erfolgt auf der Grundlage einer offenen Ausschreibung der Ausbildungsabteilung der Polizeihauptquartiere, die voraussichtlich als Kontaktstelle für die Umsetzung des Kapazitätsaufbaus und der Pilotaktivitäten auf nationaler Ebene in Zusammenarbeit mit dem WP-Leiter, nämlich KEMEA.

Es wird erwartet, dass die Schulungen eine kritische Masse von Polizeibeamten mit verbesserten Ermittlungsfähigkeiten schaffen und somit ein Sicherheitsnetz für die nordgriechischen Grenzen schaffen (da die Nachbarländer die Haupteintrittspunkte für Frauen / Mädchen sind, die Opfer sexueller Ausbeutung sind), das ausgerichtet ist Zentralgriechenland (eine strategische Schlüsselregion, die weibliche Opfer durchqueren müssen, bevor sie zur Ausbeutung in städtische Zentren gebracht werden) und Athen, da sich die wichtigsten Polizeidienste mit entscheidender Autorität zur Bekämpfung des Menschenhandels in der Hauptstadt befinden und eng zusammenarbeiten mit dem griechischen Polizeipräsidium.

Wie oben angegeben, wird der Fokus für die Auswahl der angehenden Polizeibeamten auf lokale Polizeistationen der 5 Zielregionen Nordgriechenlands sowie auf Polizeibeamte gerichtet, die in griechischen Task Forces zur Bekämpfung des Menschenhandels und Polizeidienststellen von THB / Sub dienen -Direktionen für organisierte Kriminalität (Generalpolizeidirektionen von Attika und Thessaloniki). An dieser Stelle sei betont, dass die regelmäßige Einbindung lokaler Polizeibeamter in Schulungsaktivitäten von großer strategischer und praktischer Bedeutung ist, da zwischen ihnen und ihren Kollegen Unterschiede (in Bezug auf Verständnis und Erfahrung) zu beobachten sind, sind gemäß den Ergebnissen der relevanten Fokusgruppendifkussionen, die im Rahmen von WP2 stattfanden, auf die Behandlung von Menschenhandelsfällen spezialisiert.

Kapitel 3.6. Auswahl des Peer-to-Peer-Lernmodells

Ein entscheidender Faktor für den Erfolg eines Erwachsenenbildungsprogramms ist die Auswahl des geeigneten Lernmodells unter Berücksichtigung der jeweils besonderen Gemeinsamkeiten der Auszubildenden. Genauer gesagt, wenn Auszubildende aus einem bestimmten Berufsbereich kommen, wird die Gruppendynamik, die sie ursprünglich tragen und sich auf der Grundlage ihrer fundierten beruflichen/kollektiven Identität ergeben, für die Auswahl des effektivsten Modells bevorzugt. Gemeinsame oder ähnliche Erfahrungen, die im Rahmen des Berufslebens erworben wurden, wirken einerseits faltend auf die Mitglieder der Azubi-Gruppe und erleichtern andererseits den Wissenstransfer. Auf dieser Grundlage wird im Hinblick auf das Erreichen der Bildungsziele der vorliegenden Intervention und die größtmögliche Effektivität der beabsichtigten Bildungserfahrung die Anwendung des Peer-to-Peer-Lernmodells als am besten geeignet ausgewählt.

Im Umsetzungsrahmen des A4-Projekts kommen Auszubildende aus dem Berufszweig der Polizei. In diesem Rahmen werden hauptsächlich Vertreter derselben Berufsgruppe (Peers) als Ausbilder ausgewählt, wobei der Schwerpunkt auf der Auswahl von Kommandanten von Polizeidiensten als Ausbilder liegt, da:

- o Kommandanten von Polizeidiensten haben die gleiche Organisationskultur wie die Auszubildenden. Daher wird der Wissenstransfer auf Basis gemeinsamer Erfahrungen und im Sinne der beruflichen Zielgruppe realisiert.
- o Die angehenden Polizeibeamten verleihen den Kommandanten aufgrund ihrer hierarchischen Stellung innerhalb der Polizeiorganisationen einen symbolischen Mehrwert. Daher wird erwartet, dass die Aufforderung zur Umsetzung neuen Wissens größere Ergebnisse hat.

Das Peer-to-Peer-Bildungsmodell basiert auf dem Prinzip des kooperativen Lernens, indem in familiäre Beziehungen zwischen den Teilnehmern investiert wird. Vertraute Beziehungen innerhalb dieses Rahmens werden durch das Teilen eines gemeinsamen Wertesystems sichergestellt, das die Kommunikation zwischen Ausbildern und Auszubildenden erleichtert. Ein kritischer Punkt beim Peer-to-Peer-Training ist jedoch die Anwendung der Prinzipien des gegenseitigen Respekts, der Verantwortung und des Verständnisses (Μ α λ ι κ

ι ώ σ η , 2014). Ein Hauptanliegen der Peer-Trainer ist die Förderung einer aktiven und gleichberechtigten Beteiligung der Auszubildenden mit dem Ziel der spontanen Weitergabe ihrer Erfahrungen und des pluralistischen Verständnisses ihrer erlebten Realität. Der Einsatz von hierarchischen Vorgesetzten für die Ausbildung von Untergebenen fördert die Gefahr, dass erstere eine Autoritätsrolle übernehmen, die alle Versuche untergräbt, ein kooperatives Klima innerhalb der Gruppe zu pflegen.

Um dieses Risiko zu vermeiden, sind besondere Bestimmungen bei der Erstellung des Körpers der A4-Trainer:

- o gezielte Schulung von Peer-Trainern zu Fragen des Umgangs mit hierarchischer Diskriminierung im Rahmen ihrer Kommunikation mit den Auszubildenden,
- o die Unterstützung von Peer-Trainern durch Polizei-Co-Trainer aus anderen Berufsfeldern, mit Schwerpunkt auf der Auswahl von Fachleuten (Anwälten), die über langjährige Erfahrung in Fällen von Menschenhandel verfügen.

Kapitel 3.7. Organisation der pädagogischen Intervention

Die Organisation des Bildungsprogramms orientiert sich an den Grundsätzen der gewählten Trainingsmethodik und grundsätzlichen Erkenntnissen zu Motiven und Zielen der Teilnehmer. Erwachsene Auszubildende nehmen entweder im Rahmen ihres Arbeitslebens – was in den meisten Fällen der Fall ist – oder aufgrund ihrer persönlichen Interessen oder Bedürfnisse an Bildungsaktivitäten teil. Das heißt, sie haben konkrete berufliche oder/und soziale Ziele und Erwartungen. Sie vermitteln ein breites Spektrum an Erfahrungen und kristallisierten Lernwegen, haben eine Tendenz zur aktiven Teilnahme und gleichzeitig starke Abwehr- und Re-signationsmechanismen gegenüber dem Bildungsprozess. Die Nutzung ihrer bisherigen Erfahrungen (erfahrungsmäßig und beruflich) und die Bereitstellung einer Möglichkeit zum Feedback sind ein starkes Motiv für ihr Verweilen beim Bildungsprogramm und ihr Engagement für seine Ziele. Auf dieser Grundlage gliedert sich die A4-Bildungsintervention wie folgt:

Kapitel 3.7.1. Umsetzung der Prinzipien des transformativen Lernens: der Vorschlag von A4

Als Ausgangspunkt für die Methodenauswahl des A4-Trainings werden gesetzt:

- o Transformatives Lernen ist eine organisierte Bildungsmaßnahme, die darauf abzielt, den Auszubildenden zu helfen, sich selbst und andere einzugestehen, Werte, Überzeugungen und Gefühle zu interpretieren und das Gewicht ihrer Handlungen zu verstehen.
- o Ein strukturelles Element davon ist kritisches Denken, das auf die Bewertung möglicherweise dysfunktionaler Einstellungen und Überzeugungen der Auszubildenden und letztendlich auf ihre Emanzipation, die Verwirklichung ihrer Entscheidungen und die Stärkung ihrer sozialen Verantwortung abzielt.
- o Dadurch wird die Transformation des Standpunkts der Auszubildenden verfolgt, nämlich der Art und Weise, wie Erwachsene ihre Lebenserfahrungen interpretieren, interpretieren und rekonstruieren (Κ ο ν τ ἄ κ ο ς & Γ κ ὀ β α ρ η ς, 2006).

Die A4-Intervention zielt auf die Neubewertung der Art und Weise ab, in der angehende Polizeibeamte ihre Rolle bei Menschenhandel in Fällen sexueller Ausbeutung wahrnehmen. Aus diesem Grund wird die Anwendung des transformativen Lernens als am besten geeignet gewählt, während der Schwerpunkt auf der Implementierung der sich inferenziell entwickelnden, kritischen Phasen liegen soll (Κ ὀ κ κ ο ς, 2008: 79 – 80):

- o Identifizierung einer als problematisch erachteten Situation: In diesem Fall ist geplant, dass das Epizentrum des Interesses Funktionsstörungen in Bezug auf Fragen der ineffektiven Strafverfolgung von Tätern des sexuellen Menschenhandels sein werden.
- o Selbsterkundung von Gefühlen, die aus dieser Situation resultieren: Unzufriedenheitsgefühle, innere Barrieren aufgrund stereotyper Einstellungen/Wahrnehmungen etc.
- o Kognitive Überprüfung von Überzeugungen/Wahrnehmungen, die die problematische Situation betreffen: Kritische Auseinandersetzung mit den problematischen Punkten – Anerkennung der Notwendigkeit, alternative Lösungen zu fördern.
- o Einstimmige Zustimmung der Mitglieder der Azubi-Gruppe, dass der Transformationsprozess fortgesetzt wird.
- o Auswahl neuer Rollen, Beziehungen, Aktionen und Ausarbeitung eines neuen Aktionsplans.
- o Erwerb von Wissen und Entwicklung von Fähigkeiten, die für die Umsetzung des neuen Aktionsplans erforderlich sind.
- o Pilottests neuer Rollen.
- o Kultivierung des Selbstvertrauens in Bezug auf die Übernahme neuer Rollen.
- o Akzeptieren der Änderungen und Übernehmen in den Berufsalltag der Gruppenmitglieder.

Kapitel 3.7.2. Aufbau der Polizeiausbildung

Das Gesamtziel der Ausbildung von 162 Polizeibeamten besteht darin, durch ein konstruktiv entwickeltes Schema die angestrebte kritische Masse von 16 Polizeiausbildungsteams (8-12 Teilnehmer pro Gruppe) aufzubauen. Durch die gleichzeitige Anwendung von drei erstklassigen Lernansätzen werden optimale Ergebnisse in Richtung einer umfassenden und motivierenden Polizeiausbildung wie folgt erzielt:

1. Kognitiv basierte Lernphase, die Kenntnisse zu den folgenden indikativen Themenbereichen vermittelt:

- o Überprüfung des aktuellen nationalen und europäischen institutionellen Rahmens (d. h. Europäische Menschenrechtskonvention, Übereinkommen des Europarates zur Verhütung von Gewalt gegen Frauen und häuslicher Gewalt, Richtlinie 2011/36/EG, EMRK, Verurteilungen der teilnehmenden Länder wegen Verletzung von Artikel 4 der die EMRK, die Charta der Grundrechte der Europäischen Union, insbesondere Art. 5, der griechische Rechtsrahmen und besondere Betonung der Bestimmungen des Strafgesetzbuches A. 323A, Abs. 8 über die Nichtbestrafung von Opfern des Menschenhandels für ihre Beteiligung an illegalen Handlungen)
- o Indikatoren für Menschenhandel untersuchen
- o Sektorübergreifende Zusammenarbeit (LEAs, Justiz-/Anklagebehörden und CSOs)
- o Grenzüberschreitende Zusammenarbeit (mit Schwerpunkt auf den Nachbarländern, d. h. Griechenland – Bulgarien)
- o Auseinandersetzung mit Geschlechterstereotypen, was zur Konsolidierung/Aufrechterhaltung der Kultur der Straflosigkeit führt
- o Kommunikationsprobleme zwischen Strafverfolgungsbehörden und weiblichen Opfern während strafrechtlicher Ermittlungen, besonderes Augenmerk wird auf eine effektive polizeiliche Reaktion auf jugendliche Opfer von Menschenhandel zum Zwecke der sexuellen Ausbeutung gelegt

Der Hauptkern dieses kognitiv basierten Lernens soll eine Fallstudie umfassen, die auf den ausgewählten Fallakten (AP2) basiert, mit besonderem Schwerpunkt auf den Folgen der Lücken in der polizeilichen Ermittlung in Bezug auf die Ergebnisse der einzelnen Fälle. Dieser Teil der Aktivität umfasst 16 zweitägige kognitiv basierte Seminare (1 pro Trainingsgruppe).

2. Experimentelle Lernworkshops zur Förderung der bereichsübergreifenden Zusammenarbeit in 2 Richtungen:

- o 16 eintägige Workshops mit der Teilnahme von angehenden Polizeibeamten und Justizbehörden / Staatsanwälten und/oder Rechtsanwälten, die im Register für kostenlose Rechtshilfe für Menschenhandelsopfer registriert sind.
- o 16 1-Tages-Workshops mit der Teilnahme von angehenden Polizeibeamten und Vertretern von CSOs, die im Bereich der weiblichen Opfer von Menschenhandel aktiv sind, Hilfs- und Unterstützungsnetzwerk.

3. Kontextbasiertes Lernen zur Förderung von Verhaltensänderungen, wobei die bestehenden Stereotypen der Polizeibeamten gegenüber Frauen / Mädchen, die Opfer sexueller Ausbeutung sind, angegangen werden. Dieser Teil der Aktivität umfasst 16 eintägige Workshops, die darauf abzielen, die Selbstreflexion zu verbessern, um etablierte Wahrnehmungen in Bezug auf die strafende Einstellung von LEAs gegenüber Frauen/Mädchen, die Opfer von Menschenhandel sind, zu mildern.

Im Rahmen dieser Workshops sollen bestehende Geschlechterstereotype, die die Kultur der Straflosigkeit aufrechterhalten, erforscht und neu verhandelt, neue Überzeugungen gebildet und neue Rollen entstehen. Probleme beim Verständnis der Schutzbedürftigkeit von Opfern, Herausforderungen bei der Kommunikation zwischen Strafverfolgungsbehörden und weiblichen Opfern während strafrechtlicher Ermittlungen und Hindernisse bei einer effektiven grenzüberschreitenden Zusammenarbeit werden untersucht, um einen ganzheitlichen Ansatz für die Behandlung von Fällen von sexuellem Menschenhandel zu fördern, was erwartet wird wirken sich sowohl auf die kooperierenden Parteien als auch auf die Bezugspopulation selbst positiv aus.

Kapitel 3.8. Organisation der Ausbildung von Trainern

Es wird erwartet, dass Ausbilder, die die Ausbildung von Polizeipersonal im Rahmen des A4-Projekts übernehmen, auch aus der griechischen Polizei stammen, sowie aus dem Bereich der Fachleute, die Einrichtungen besetzen, die Frauen/Mädchen, die Opfer von Menschenhandel sind, helfen, unterstützen und schützen sexuelle Ausbeutung. In Anlehnung an die in den Projekten ARIAD-NE (1) und ARIADNE2 umgesetzte Praxis wird die Etablierung von „Training Twins“ im Hinblick auf deren Einsatz in den Schulungsklassen als lebendige Beispiele für die professionelle Zusammenarbeit zwischen parallel arbeitenden Fachleuten verfolgt um kritische soziale Probleme zu behandeln. Co-Trainer des Polizeipersonals werden dazu berufen, ihren Auftrag in einem pädagogischen Umfeld zu erfüllen, das auf der Grundlage spezifischer Lernmodelle entwickelt wurde. Aus diesem Grund wird ihre Ausbildung als bedeutsam und notwendig erachtet.

Kapitel 3.8.1. Die Methodik der Trainerausbildung

Die Methodik für die Ausbildung der Trainer soll auf den Grundprinzipien des kontextbasierten Lernens basieren. Diese spezielle Theorie wurde 1991 von der Sozialanthropologie formuliert und gemäß ihren Grundprinzipien wird wesentliches Lernen erreicht, wenn die Auszubildenden neue Informationen oder Kenntnisse auf eine Weise erarbeiten, die für sie sinnvoll ist, und zwar durch ihren eigenen Bezugsrahmen – nämlich ihre eigene innere Erinnerungs- und Erfahrungswelt sowie die äußere Welt/Umwelt, in der sie selbst agieren.

Lernen erfordert dieser Theorie zufolge soziale Interaktion und Kooperation. Auf dieser Grundlage sollen die A4-Auszubildenden im Rahmen ihrer Ausbildung in direkten Kontakt mit den wesentlichen Zielen des Projekts kommen und vor allem mit der Herausforderung, Theorie und Praxis durch Kooperationen zu verbinden, und ihre Auszubildenden für die Anwendung ihres Beispiels begeistern trainieren.

Das Hauptziel der Trainerausbildung ist ihre Vertrautmachung mit dem Modell des transformativen Lernens, das die gesamte Implementierungsmethodik von A4 widerspiegelt. In Anbetracht dessen, dass transformatives Lernen Referenzrahmen im Wesentlichen transformiert und sie umfassender, offener, reflektierender und damit bereit für Veränderungen macht, wird erwartet, dass ihr kontextbasiertes Training Trainern die Fähigkeit dazu verleiht die ersten, die mit „desorientierenden Dilemmata“ umgehen, die später ihren Auszubildenden gestellt werden. Das hieße, sich den Problemen zu stellen, die sich aus der unterschiedlichen Organisationskultur von institutionellen und nicht-institutionellen Einrichtungen ergeben, und möglichen stereotypen Einstellungen und Wahrnehmungen der Berufsgruppe, aus der sie kommen, zu begegnen.

Darüber hinaus soll die Trainerausbildung unter Beachtung der Grundprinzipien der Erwachsenenbildung auf der Grundlage moderner Auffassungen durchgeführt werden, nach denen:

- o Der Trainer ist Teil der Trainingsgruppe und muss eher als Moderator des Bildungsprozesses denn als Autorität fungieren.
- o Jeder Auszubildende wird in das Epizentrum des Lernprozesses gestellt und der Trainer fungiert eher als Katalysator für Veränderungen, indem er eine komplexe Rolle übernimmt – „sukzessive“ Rollenwechsel entsprechend den Bedürfnissen seiner/ihrer Gruppe: „[...] er/sie ist gleichzeitig ein Ermutiger, Koordinator, Vermittler, Mitarbeiter, Inspirator, Berater, Spezialist, Berichterstatter, Lehrer und Lernender“.
- o Der Trainer ist sich bewusst, dass erwachsene Auszubildende lernen, wenn:
 - o Das Training steht in direktem Zusammenhang mit ihrem Alltag, ihren Bedürfnissen und Erfahrungen.
 - o Sie erkennen, verstehen und akzeptieren die Trainingsziele.
 - o Sie handeln und beteiligen sich am Bildungsprozess.
 - o Sie fühlen sich in die Gruppe aufgenommen.
- o Der Trainer strebt nach Selbsterkenntnis und positiver Veränderung für sich selbst.
- o Der Trainer strebt nach Selbstbeherrschung und entwickelt Empathie, nachdem er die Wirkung verstanden hat, die sein Kontakt mit den Auszubildenden auf ihn selbst hat.

Kapitel 3.8.2. Aufbau des Trainerausbildungsprogramms

Die Trainerausbildung soll im Rahmen eines 3-tägigen Seminars realisiert werden, dessen grundlegende Ziele sind:

- o Verständnis des angestrebten Bildungsmodells
- o Verständnis für die spezifischen Merkmale, besonderen Anforderungen und Bildungsbedürfnisse der Auszubildenden
- o Erkennen der Rolle der Ausbilder in Bezug auf die Gruppe der Auszubildenden und die Dynamik ihrer Beziehung
- o Anerkennung vorhandener Fähigkeiten und deren Weiterentwicklung
- o Entwicklung sozialer Fähigkeiten (z. B. aktives Zuhören)
- o Untersuchung möglicher Schwierigkeiten
- o Vorbereitung und Organisation des Trainings auf praktischer Ebene (z. B. Aufgabenverteilung der Co-Trainer/Rollendefinition).

Besonderes Angebot im Rahmen der Ausbildung ist darüber hinaus das Kennenlernen von partizipativen Techniken der Erwachsenenbildung, speziell ausgerichtet auf die Gruppe der Auszubildenden der Polizei, wie z. B. Es wird darauf hingewiesen, dass die Ausbildung in der Anwendung dieser Techniken die Schritte zu ihrer Umsetzung, die besonderen Ausbildungsziele für jeden Fall sowie ihre angemessene Verwendung analytisch umfassen wird.

Kapitel 4. Pilottests neuer Rollen

Die A4-Intervention wird voraussichtlich mit der Umsetzung der Pilotmaßnahmen des Arbeitspakets 4 (WP4) abgeschlossen, in dessen Rahmen ein Versuch im Bereich der neuen Rollen von Polizeibeamten-

Auszubildenden erwartet wird und in der Folge von ihr Bekenntnis zu ihren Ausbildungszielen und die Akzeptanz/Annahme der Veränderungen, die sich aus der Erfüllung dieser Ziele ergeben, in ihrer beruflichen Praxis.

Der vorgesehene Pilotversuch soll in 3 Zielregionen des Landes (Nordgriechische Grenzregionen, Mittelgriechenland, Attika) – Herkunftsgebiete der 162 Auszubildenden – stattfinden und auf der Grundlage der folgenden miteinander verbundenen Achsen durchgeführt werden:

Kapitel 4.1. Schaffung einer kritischen Masse: Schaffung von Joint Investigation Teams (JITs)

Nach ihrer Ausbildung werden die Teilnehmer der Polizeibeamten voraussichtlich in 8 Gruppen innerhalb der 3 Zielregionen eingeteilt, wie in Tabelle 6 angegeben:

Tabelle 6: Einteilung der Polizeibeamten-Auszubildenden in A4-Pilotgruppen

Teams	Region
5	Nord Griechenland Grenzregion
1	Zentral Griechenland)
1	Attica

Es wird erwartet, dass die zahlenmäßige Zusammensetzung dieser Gruppen je nach Verfügbarkeit von Auszubildenden für Polizeibeamte pro Bereich variiert, wobei ihre Reaktion auf die Deckung ihres Dienstbedarfs und die zahlenmäßige Verteilung der Auszubildenden im Rahmen der Umsetzung der Bildungsmaßnahmen priorisiert wird. Auf jeden Fall sollen die Polizeibeamten in jeder Gruppe jedoch nicht mehr als 15 betragen, damit die Bedingungen für eine aktive Teilnahme für jeden Teilnehmer gewährleistet sind. Zusätzlich wird unter Berücksichtigung möglicher Abbrecher von insgesamt 162 Polizeibeamten-Auszubildenden aufgrund vorhersehbarer oder nicht vorhersehbarer Faktoren ein Prozentsatz von 50% ihrer Gesamtzahl als zahlenmäßige Zielgröße (Index) hinsichtlich ihrer ausreichenden Vertretung im 7. Piloten festgelegt Gruppen (81 Polizisten in Ausbildung).

Darüber hinaus wird erwartet, dass die zu bildenden JITs Grenzschutzbeamte umfassen, wobei der Schwerpunkt auf Personen liegt, die Ermittlungen durchführen, Zollbeamte, die sich auf Personen konzentrieren, die in der justiziellen Zollabteilung tätig sind, sowie Passkontrollbeamte an den Grenzübergängen der nördlichen Grenzregionen. Die zahlenmäßige Beteiligung dieser Fachkräfte wird voraussichtlich geringer sein als die der Polizeibeamten, da von diesen Fachkräften erwartet wird, dass sie im operativen Rahmen der A4-JITs unterstützend tätig werden. Hervorzuheben ist, dass das Ziel von A4-JITs die Umsetzung und der In-situ-Test der entwickelten multidisziplinären Schulungskompetenzen und -fähigkeiten ist, wodurch die behördenübergreifende Zusammenarbeit zwischen den Schlüsselberufen, die Untersuchungen durchführen, verbessert wird. Gemäß dem A4-Peer-to-Peer-Ansatz sind die Koordinatoren der JITs die ausgewählten Ausbilder von Polizeibeamten, d. h. Kommandanten, stellvertretenden Kommandanten, hochrangigen Polizeibeamten und Rechtsanwälten (Tätigkeit 3.2.2.).

Im Einzelnen wird in Bezug auf den Betrieb der JIT Folgendes hervorgehoben:

- o Die Verantwortung für ihren Betrieb soll von EKKA mit Hilfe der Partnerorganisationen/Akteure übernommen werden.
- o Die Betriebsdauer ist mit 15 Monaten geplant.
- o Der Rahmen ihrer Tätigkeit sieht eine regelmäßige Konsultation ihrer Mitglieder auf der Grundlage realer Fälle von Menschenhandel zur sexuellen Ausbeutung von Frauen und/oder Mädchen vor, zu deren Bearbeitung die Polizeibeamten-Teilnehmer im Verlauf ihrer Gruppe berufen wurden und/oder werden Betrieb und werden sich dafür entscheiden, in die Plenardiskussion einzubringen. Zweck der Konsultation ist die gemeinsame Suche nach Wegen zur Verbesserung der Ermittlungen in Fällen von Menschenhandel zum Schutz der Opfer und in weiterer Folge die Intensivierung der Zusammenarbeit zwischen allen Beteiligten.
- o Besondere Bestimmungen im Rahmen ihres Einsatzes, die sich hauptsächlich an das Polizeipersonal richten, sind:
 - o Bereitstellung von psychosozialer Beratung: Durchführung regelmäßiger Gruppensitzungen mit dem Ziel der Entwicklung/Verbesserung der Fähigkeiten der Fachkräfte zur Grenzsetzung gegenüber der Zielgruppe (Management stereotyper Wahrnehmungen in der beruflichen Praxis/Vermeidung von Bestrafung gegenüber den Opfern, während sie sie von den angesammelten Emotionen und Gefühlen entlasten, die auf ihrer Interaktion mit weiblichen Menschenhandel-Opfern beruhen).
 - o Es ist vorgesehen, dass ihre Tätigkeit mit der Durchführung einer Folgenabschätzungsübung abgeschlossen wird, die insbesondere auf Fragen der Verhaltensänderung des Polizeipersonals in zwei Richtungen abzielt:
 1. das Management der Zielgruppe im Rahmen der Erbringung polizeilicher Arbeit,
 2. die Festigung einer kooperativen Kultur zwischen Fachleuten verschiedener Disziplinen.

Kapitel 4.2. Stärkung der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit

Der transnationale Aspekt effektiver Ermittlungen und Strafverfolgung der Täter, nämlich das Element der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit, wird sich hauptsächlich auf das an die griechische Nordgrenze angrenzende Land Bulgarien konzentrieren. Auf dieser Grundlage sollen drei zweitägige grenzüberschreitende Workshops (jeweils 8-12 Teilnehmer) unter Beteiligung von Kommandanten durchgeführt werden, die Polizeidienste des Ursprungs des JIT vertreten. Bei dieser Aktivität wird KEMEA von VICESSE und LIF unterstützt. Es wird erwartet, dass an diesen Workshops bulgarische Schlüsselexperten sowie Kommandeure der zuständigen Polizeibehörden teilnehmen, um die grenzüberschreitende Allianz zur Bekämpfung des Menschenhandels zu stärken. Die Workshops werden voraussichtlich in drei griechischen städtischen Zentren durchgeführt, d. h. Alexan-droupolis, Komotini und Thessaloniki, wobei zu berücksichtigen ist, dass sie wichtige Transitkreuzungspunkte für weibliche Opfer sind. Der Hauptkern dieses Workshops wird voraussichtlich auf der Fallaktenrecherche basieren, die von LIF durchgeführt wurde (WP2, Aktivität 2.1.b). Darüber hinaus wird 1 strukturierter Studienbesuch (7 - 9 Teilnehmer) in Österreich (einem Land mit ähnlichen Merkmalen wie Griechenland) durchgeführt, mit dem ausdrücklichen Zweck, bewährte Verfahren auszutauschen, um methodischen oder verfahrenstechnischen Mängeln entgegenzuwirken. Polizeipraktiken zur effizienten Identifizierung von Menschenhandelsfällen, zur Aufdeckung von Tätern, zur effektiven Durchführung von Ermittlungen und schließlich zur Verantwortlichkeit der Täter werden diskutiert und analysiert.

Kapitel 4.3. Mechanismus zur Überwachung der Pilotimplementierung

Im Hinblick auf die systematische und koordinierte Überwachung der Pilotaktionen des Projekts in den 3 Zielregionen ist die Einrichtung einer sektorübergreifenden Überwachungsgruppe (MMG) geplant. Diese spezielle Gruppe wird einen Mechanismus für die bestmögliche Leistung unterstützen, dessen Rollenzuweisung zusammen mit der Zuweisung von Verantwortlichkeiten innerhalb des Partnersystems vorgesehen ist.

Auf dieser Grundlage soll die MMG folgende Aufgaben übernehmen:

- o Überwachung des Arbeitsfortschritts der JITs in den 3 Zielregionen.
- o Krisenmanagement innerhalb des Betriebs der JITs.
- o Zusammenarbeit mit den Kommandanten der Dienste, aus denen die Polizeibeamten-Mitglieder der JITs kommen (Informationen über den Arbeitsfortschritt der Pilotgruppen).
- o Zusammenstellung von Aufzeichnungen/Erkenntnissen von Koordinatoren und Teilnehmern an JITs.
- o Ausarbeitung der gesammelten Daten zur Formulierung des Referenzrahmens für die Entwicklung politischer Empfehlungen an den griechischen Staat und die Europäische Gemeinschaft zu Fragen effektiver Ermittlungen auf der Grundlage von opferzentriertem Wissen und
- o Ausarbeitung der gesammelten Daten zur Formulierung politischer Empfehlungen an den griechischen Staat und die Europäische Gemeinschaft zur nationalen oder/und transnationalen Zusammenarbeit mit Fachleuten aus verschiedenen Disziplinen mit Schwerpunkt auf der Entwicklung des A4-Praxisratschlags, der strafrechtliche Ermittlungen beinhalten wird Wege für eine effektive Strafverfolgung von Tätern gegen die etablierte Kultur der Straflosigkeit.

Zur Erfüllung des oben genannten Auftrags werden im Laufe des 15-monatigen Betriebs der A4-Pilot-JITs voraussichtlich 10 regelmäßige/monatliche Sitzungen der MMG stattfinden.

LITERATURVERZEICHNIS

Griechisch

Γούλας, Χ. (2008), Εισαγωγή στην Εκπαίδευση Ενηλίκων και Βασικές Διδακτικές Τεχνικές, Εκπαιδευτικό υλικό συνδικαλιστικής εκπαίδευσης, Αθήνα: Ινστιτούτο Εργασίας – ΓΣΕΕ.

Διεθνής Αμνηστία (2020), Ανάνηψη Τώρα: Το Ελληνικό Σύστημα Υγείας μετά από μία Δεκαετία Λιτότητας.

Δημόπουλος, Χ. (2007). Αστυνομικό Δίκαιο. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Freire, P. (2009), Δέκα επιστολές προ εκείνους που τολμούν να διδάσκουν, Αθήνα: Επίκεντρο.

Καλδίρης, Α. (2017), Διαπροσωπικές συγκρούσεις αστυνομικών, ΕΚΠΑ.

Κόκκος, Α. (2005), Μεθοδολογία Εκπαίδευσης Ενηλίκων, τ. Α΄, Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Κόκκος, Α. (2008), Εισαγωγή στην Εκπαίδευση Ενηλίκων: Θεωρητικές προσεγγίσεις, Τόμος Α΄, Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Κοντάκος, Α., & Γκόβαρης, Χ. (2006). Θεωρίες και μοντέλα εκπαίδευσης ενηλίκων, ΥΠΠΕΠΘ - Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Λευθεριώτου, Π. (2014), Σχεδιασμός προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων στην Ελλάδα: Η περίπτωση της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης, Διδακτορική διατριβή, ΕΑΠ.

Λευθεριώτου, Π. (2012). Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Συμβούλων, Οδηγός μελέτης εκπαιδευτικού οδηγού, Αθήνα: Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΚΑΝΕΠ –ΓΣΕΕ).

Λιντζέρης, Π. (2014), Ο ρόλος και η λειτουργία του κριτικού στοχασμού στη μετασχηματίζουσα μάθηση, Εκπαίδευση Ενηλίκων, 33.

Μαλικιώση – Λοΐζου, Μ. (2014), Συμβουλευτική ομηλίκων στην εκπαίδευση, Αθήνα: Πεδίο.

Μπράλιας, Α., Αβάνη, Σ.Μ., Γκίνη, Χ., Δεilogκου, Μ.Α., Δημητριάδης, Γ., Θραβάλου, Ε., Φούκα, Ε. και Κοσκινάς, Κ. (2020), Διεργασία ομάδας, αναστοχαστική πρακτική και ιστολόγια στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση: αναπτύσσοντας δίκτυα μάθησης ομότιμων.

Τσολάκου, Σ. (2020), Θεωρία και πράξη της Μετασχηματίζουσας Μάθησης: Η αξιοποίηση των Τεχνών στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, ΠαΔΑ.

Englisch

CNN Politics, Covid-19 pandemic increased number of people at risk of human trafficking, State Department report says, July 2021.

Coster van Voorhout J. (2020). Combatting Human Trafficking Holistically through Proactive Financial Investigations, Journal of International Criminal Justice, Volume 18, Issue 1, March 2020, Pages 87–106.

Fraser E. (2020). Impact of COVID-19 Pandemic on Violence against Women and Girls, VAWG Helpdesk Research Report No. 284.

Global Estimates of Modern Slavery: Forced Labour and Forced Marriage, Geneva, September 2017.

IASC Guidelines for Integrating Gender-Based Violence Interventions in Humanitarian Action, 2015.

Mezirow, J. (1990), How Critical Reflection Triggers Transformative Learning, J. Mezirow & Associates (Eds), Fostering Critical Reflection in Adulthood: a guide to transformative and emancipatory learning, San Francisco: Jossey-Bass.

Megan L. Evans, M.D., M.P.H., Margo Lindauer, J.D., and Maureen E. Farrell, M.D., A Pandemic within a Pandemic — Intimate Partner Violence during Covid-19, N Engl J Med 2020; 383:2302-2304.

National Defence Academy and Austrian Ministry of Defence and Sports (2009). Strategies Against Human Trafficking: The Role of the Security Sector.

OECD, Background Paper – Developing a Framework for Combatting Corruption Related to Trafficking in Persons, p.10.

OECD (2016). Trafficking in Persons and Corruption - Breaking the Chain.

OHCHR (2020). COVID-19 Position paper: The impact and consequences of the COVID-19 pandemic on trafficked and exploited persons.

OSCE ODIHR and UN Women, Guidance Addressing Emerging Human Trafficking Trends and Consequences of the COVID-19 Pandemic.

Paoline, E. A. (2003), Taking stock: Toward a richer understanding of police culture, *Journal of Criminal Justice*, 31 (3).

Sarkar S. (2015). Use of Technology in Human Trafficking Networks and Sexual Exploitation: A Cross-Sectional Multi-Country Study, *Transnational Social Review - A Social Work Journal* 5(1):1-14, DOI:10.1080/21931674.2014.991184.

Save the Children (2021). COVID-19 crisis has pushed child traffickers online and out of sight, available at: <https://reliefweb.int/report/world/covid-19-crisis-has-pushed-child-traffickers-online-and-out-sight-save-children>.

UN (2021). Good Use and Abuse: The Role of Technology in Human Trafficking.

UN General Assembly's resolution 58/137 of December 22, 2003, "Strengthening International Cooperation in Preventing and Combating Trafficking in Persons and Protecting Victims of Such Trafficking".

UNODC (2021). The Effects of the COVID-19 Pandemic on Trafficking in Persons and Responses to the Challenges – A Global Study of Emerging Evidence.

UNODC, Toolkit to Combat Trafficking in Persons.

UNPOL, Guidelines on Police Operations 2015.

www.a4project.eu